

Sametingets plenum

Møtebok 02/18

Árvjuvárgaídnú 50, N-9730 Kárašjohka

Telefon +47 78 47 40 00

Telefaks +47 78 47 40 90

samediggi@samediggi.no

www.samediggi.no

Tid: 12.06.2018 - 15.06.2018

Sted: Karasjok

Tilstede	Parti	
Arild Pettersen Inga	AP/BB	
John Kappfjell	AP/BB	
Jørn Are Gaski	AP/BB	Permisjon 15.06.2018. Vararepresentant Astrid Kalvemo møtte for han.
Ronny Wilhelmsen	AP/BB	
Synnøve Søndergaard	AP/BB	
Tom Christer Sottinen	AP/BB	
Inger Eline Eriksen Fjellgren	Årja	
Anders Somby jr.	FL	
Arthur Tørfoss	Frp	
Isak Mathis O. Hætta	GDS	
Lars Filip Paulsen	H	
Kjellrun Wilhelmsen	NORD	Permisjon 12.06.2018. Vararepresentant Klemet Mikkell Buljo møtte for henne
Tor H. Mikkola	NORD	
Toril Bakken Kåven	NORD	
Aili Guttorm	NSR	
Ann Karin Kvernmo	NSR	
Gunn Anita Jacobsen	NSR	
Karen Anette Anti	NSR	
Klemet Erland Hætta	NSR	
Mathis Nilsen Eira	NSR	
Niko Valkeapää	NSR	
Nils Mikkelsen Utsi	NSR	
Piera Heaika Muotka	NSR	
Runar Myrnes Balto	NSR	
Sandra Andersen Eira	NSR	Tok sete 12.06.2018 kl. 10.30
Thomas Åhrén	NSR	Permisjon 14.06.2018. Ingen vare kunne møte
Tor Gunnar Nystad	NSR	
Jovna Vars Smuk	NSR/Sáb	
Elisabeth Erke	PPU	
Kåre Ivar Olli	PPU	
Ann-Elise Finbog	SFP	
Hans Ole Nilsen Eira	SP	
Vara	Parti	
Astrid Kalvemo	AP/BB	Møtte 15.06.2018 for Jørn Are Gaski
Per Mathis Oskal	AP/BB	
Klemet Mikkell Buljo	FIN	Møtte for representant Kjellrun Wilhelmsen
Johan Arne Hansen	NSR	
Thomas Ole Andersen	NSR	
Vidar Andersen	NSR	Møtte for representant Sandra Márjá West
Beaska Niillas	NSR/Sáb	
Nancy Porsanger Anti	SP	
Permisjoner	Parti	Vara:
Bjørn Inge Mo	AP/BB	Per Mathis Oskal
Anne Henriette Reinås Nilut	NSR	Johan Arne Hansen
Nora Marie Bransfjell	NSR	Thomas Ole Andersen
		Vara Thomas Ole Andersen møtte 14.-15.06.18
Sandra Márjá West	NSR	Vidar Andersen
Márjá-Liissá Partapuoli	NSR/Sáb	Beaska Niillas
Cecilie Hansen	SP	Nancy Porsanger Anti

Saksliste

021/18 Konstituering

022/18 Elisabeth Erke - Søknad om å fratre vervet som plenumsleder

023/18 Tor H. Mikkola - fratredelse av vervet som medlem i plenumsledelsen

024/18 Sametingsrådets beretning om virksomheten

025/18 Kunngjøring av nye saker

026/18 Spørsmål til Sametingsrådet

027/18 Sametingrådets redegjørelse om samisk litteratur 2018

028/18 Sametingets reviderte budsjett 2018

029/18 Endringer i sameloven – Konsultasjoner

030/18 Samiske interesser i regionreformen

031/18 Kontrollutvalgets årsmelding for 2017

032/18 Etske retningslinjer for Sametingets politikere - revidering

033/18 Sametingsmelding om duodji som næring

034/18 Møteplan for Sametingets komite- og plenums møter 2019

035/18 Norges nasjonale institusjon for menneskerettigheter - årsmelding 2017

036/18 Sametingets budsjettbehov 2020

037/18 Finnmarkseiendommen – Samstyring

038/18 Utvalg for tilsetting av Sametingets direktør 2018 - 2021

039/18 Valg av nye medlemmer til Plenumsledelsen og valg av ny plenumsleder

040/18 Valg av nytt medlem til styret i Finnmarkseiendommen

Ášši/Sak 021/18	Sametingets plenum	Dato: 12.06.2018-15.06.2018
-----------------	--------------------	-----------------------------

Konstituering

	Arkivsaknr. 18/2671
--	-------------------------------

Plenumsledelsens innstilling

Innkalling av 16.05.2018 med forslag til saksliste, program og taletid godkjennes.

Sametingets plenum - 021/18

Representant Toril Bakken Kåven, Nordkalottfolket

Opposisjonen i Sametinget er blitt endret - Representant Toril Bakken Kåven, Nordkalottfolket, og medlemmer fra Árja, Kautokeino daloniid liste, Samefolketsparti, Høyre, FrP og partipolitisk uavhengig Elisabeth Erke fremmet et tilleggsforslag til plenum - *Oppnevning av representant til FEFO*

Oppnevning til FeFo blir valgt etter forholdstallsprinsippet. Opposisjonen er blitt endret og oppnevningen må tas på nytt

Opposisjonen i Sametinget er blitt endret - Representant Toril Bakken Kåven, Nordkalottfolket, og medlemmer fra Árja, Kautokeino daloniid liste, Samefolketsparti, Høyre, FrP og partipolitisk uavhengig Elisabeth Erke fremmet et tilleggsforslag til plenum - *Oppnevning av representant til FEFO*

Oppnevning til FeFo blir valgt etter forholdstallsprinsippet. Opposisjonen er blitt endret og oppnevningen må tas på nytt

Saken påbegynt 12.06.2018 kl. 09.10

Votering

Plenumsledelsens innstilling :

Sak 37/18 *Finnmarkseiendommen/Finnmárkkuopmodat - Samstyring - Utsettes*

Sak 40/18 *Oppnevning av representant til FEFO*. Sak 40/18 behandles fredag 15.06.2018

Votering

Av 39 representanter var 36 til stede. Voteringen ble gjennomført i følgende rekkefølge:

- Forslaget fra representant Toril Bakken Kåven, Nordkalottfolket ble vedtatt med 29 mot 8 stemmer
- Plenumsledelsens innstilling ble enstemmig vedtatt

Protokoll tilførsler

Det ble ikke fremmet noen protokolltilførsler i saken.

Protokolltilførsler

Det ble ikke fremmet noen protokolltilførsler i saken.

Taleliste og replikkordskifte

	Innlegg	Replikk
1	Elisabeth Erike, plenumleder	
	Toril Bakken Kåven, til forr. orden	
	Runar Myrnes Balto, til forr. orden	
	Runar Myrnes Balto, til forr. orden	
	Kåre Olli, til forr. orden	

SP - vedtak:

Innkalling av 16.05.2018 med forslag til sakliste, program og taletid godkjennes med følgende endring og tilleggssaker:

Sak 37/18 *Finnmarkseiendommen/Finnmárkkuopmodat - Samstyring - Utsetts*
 Sak 40/18 *Oppnevning av representant til FEFO*. Saken behandles fredag 15.06.2018

Saken avsluttet 12.06.2018 kl. 10.40

Ášši/Sak 022/18	Sametingets plenum	Dato: 12.06.2018-15.06.2018
-----------------	--------------------	-----------------------------

Elisabeth Erke - Søknad om å fratse vervet som plenumsleder

Behandlinger

Vedlegg

Forslag og merknader

Sametingsrådets forslag til innstilling:

Elisabeth Erke fratrer som plenumsleder og det velges ny plenumsleder. Erke fungerer som plenumsleder inntil ny plenumsleder er valgt.

Sametingets plenum - 022/18

Elisabeth Erke fratrådte plenum under behandling av saken.

Behandling

Saken påbegynt 12.06.2018 kl. 10.40

Votering

Av 39 representanter var 36 til stede. Voteringen ble gjennomført i følgende rekkefølge:

- Plenumsledelsens innstilling ble enstemmig vedtatt

Protokolltilførsler

Det ble ikke fremmet noen protokolltilførsler i saken.

Taleliste og replikkordskifte

	Innlegg	Replikk
1	Thomas Åhrén, saksordfører	
2	Synnøve Søndergaard	
3	Toril Bakken Kåven	
4	Piera Heaika Muotka	
	Thomas Åhrén	

SP - vedtak:

Elisabeth Erke fratrer som plenumsleder og det velges ny plenumsleder. Erke fungerer som plenumsleder inntil ny plenumsleder er valgt.

Saken avsluttet 12.06.2018 kl. 10.50

Ášši/Sak 023/18	Sametingets plenum	Dato: 12.06.2018-15.06.2018
-----------------	--------------------	-----------------------------

Tor H. Mikkola - fratredelse av vervet som medlem i plenumsledelsen

	Arkivsaknr. 18/509
--	------------------------------

Behandlinger**Vedlegg****Forslag og merknader****Plenumsledelsens forslag til innstilling:**

Tor Mikkola fratrer vervet som medlem i plenumsledelsen. Det velges nytt medlem til plenumsledelsen

Sametingets plenum - 023/18

Tor H. Mikkola fratrådte plenum under behandling av saken.

Behandling

Saken påbegynt 12.06.2018 kl. 10.50

Votering

Av 39 representanter var 36 til stede. Voteringen ble gjennomført i følgende rekkefølge:

- Plenumsledelsens innstilling ble enstemmig vedtatt

Protokolltilførsler

Torill Bakken Kåven, Nordkalottfolket, fremmet følgende protokolltilførsel:

Nordkalottfolket mener dette er feil saksbehandling. Tor Mikkola trakk seg fra plenum i mars, under plenums møte. Plenumsleder aksepterte dette, og valgkomiteen ble nedsatt for å velge ny representant til plenum.

Nordlakottfolket mener at ved å sette ned valgkomiteen, har sametingets plenum akseptert avskjeden og handlet som at representanten ikke lenger er del av plenum. DET er derfor ikke riktig å behandle saken i plenum på nytt.

Taleliste og replikkordskifte

	Innlegg	Replikk
1	Thomas Áhrén, saksordfører	Jørn Are Gaski
2	Toril Bakken Kåven	
3	Runar Myrnes Balto	
	Thomas Áhrén	

SP - vedtak:

Tor Mikkola fratrer vervet som medlem i plenumsledelsen. Det velges nytt medlem til plenumsledelsen
Saken avsluttet 12.06.2018 kl. 11.00

Ášši/Sak 024/18	Sametingets plenum	Dato: 12.06.2018-15.06.2018
-----------------	--------------------	-----------------------------

Sametingsrådets beretning om virksomheten

	Arkivsaknr. 18/1781
--	------------------------

Miiddus/Vedlegg

1 Innledning

Denne beretningen omhandler perioden fra 09.02.18 til 18.05.18 og er knyttet opp til Sametingets budsjett for 2018.

Sametingsrådet har i denne perioden avholdt to fysiske rådsmøter og flere telefonmøter og har behandlet 128 saker.

Som det framgår av oversikten på www.sametinget.no/kalender har rådet i tillegg deltatt på flere møter og representasjoner.

2 Språk

Samfunns mål:

Samisk og norsk er likeverdige språk.

2.2 Bruk av samisk språk

Mål for innsatsområdet:

Innbyggerne i forvaltningsområdet for samisk språk kan aktivt bruke samisk i kommunikasjon med offentlige instanser.

Sametinget har sendt tilskuddsbrev til alle kommuner og fylkeskommuner i forvaltningsområdet for samiske språk, samt utbetalt første del av tospråklighetstilskuddet. Sametinget har i perioden hatt administrative møter med kommuner som har bedt om det.

Sametingsrådet hadde møte med Lavangen kommune 08.05.18. Lavangen kommune presenterte resultatet av forstudien om å etablere et eget samisk oppvekstsenter i Lavangen. Kommunen arbeider videre med sine planer, og har også kontakt med Troms fylkeskommune om saken. Sametinget følger opp saken sammen med Troms fylkeskommune i forbindelse med fornying av samarbeidsavtalen med Troms.

Sametingsrådet hadde møte med fellesnemnda for Skånland og Tjeldsund kommuner 15.05.18 om forvaltningsområdet for samiske språk. Fellesnemnda har fått mandat både fra kommunestyret i Skånland og Tjeldsund til å fatte vedtak om å sende søknad for å bli innlemmet i forvaltningsområdet for samiske språk. Fellesnemnda har besluttet å gjøre utredninger så snart som mulig og håper å kunne sende søknad til regjeringen i løpet av 2018, slik at nye Tjeldsund kan bli en samisk kommune allerede fra første virkeår 2020.

15.05.18 offentliggjorde regjeringen at Røros kommune innlemmes i forvaltningsområdet for samiske språk fra 01.07.18. Da vil forvaltningsområdet for samisk språk omfattes av 12 kommuner totalt, hvorav fire er sørsamiske. Dette vil ha stor betydning for det sørsamiske språket.

Digitalisering og bruk av de samiske språkene i NAV-systemet

NAV ønsker å undersøke muligheten for å få flere tilbud på de samiske språkene i stillingsutlysningsportalene, og hadde bedt om et møte med Sametinget i den anledning. Sametinget og prosjektgruppa i NAV ble enige om at Sametinget deltar i arbeidet og deltar

blant annet i et arbeidsmøte som NAV arrangerer om emnet.

Samiske stedsnavn

Sametingets stedsnavntjeneste har kommet med tilrådinger på samiske stedsnavn blant annet i Tromsø og Tysfjord. Sametinget har også kommet med tilrådinger på navn på tunneler og bruer i Kvænangen og Nordreisa.

Internasjonal dag for urfolksspråk 2019

De Forente Nasjoner (FN) har vedtatt at 2019 skal være den internasjonale **året** for urfolksspråk. I den forbindelse har **arktisk region** oppnevnt President Aili Keskitalo som sin representant i språkårets styringsgruppe. UNESCO har fått ansvaret for planleggingen og gjennomføringen av språkåret, og skal også lede styringsgruppa som har representanter fra både urfolk og statene. Det første møtet i styringsgruppa er planlagt til 05.06.18 i Paris.

2.3 Utvikling av samiske språk

Mål for innsatsområdet:

Befolkningen har mulighet til å lære seg samisk og fremme språket.

Samiske språksentre - direkte tilskudd

Sametinget har sendt tilskuddsbrev til alle språksentrene og betalt første del av bevilgningen.

Sametinget har hatt kontakt med språksentrene der det har vært nødvendig.

Sametinget vil sammen med sørsamisk språk- og kompetansesenter Gielem nastedh arrangere et språksentertreff på Snåsa 05.- 06.06.18.

Språkprosjekter - søkerbasert tilskudd

Sametinget har behandlet 9 søknader om språkprosjektmidler og innvilget støtte til 8 prosjekter. De fleste prosjektene som har fått støtte er språkapplikasjoner og språkrøkt/språkarenaer for barn og unge.

Det er satt av kr 500 000 til **Ävv Saa'mi mu'zei** til revitalisering av skoltesamisk språk. Støtten ble innvilget sammen med direkttestøtten til museene. På bakgrunn av dette har President Aili Keskitalo holdt et kommunikasjonsmøte med Tana og Varanger museumssiida. Møtet ble holdt i Neiden i slutten av april.

Språkmotivering for ungdom - søkerbasert tilskudd

Sametinget har i 2018 bevilget følgende språkmotiveringsstipend til elever i den videregående skole:

Nivå	Antall søknader 2018	Stipendsum i kr.
Samisk som førstespråk	202	1 624 000
Samisk som andrespråk, 2	85	467 500
Samisk som andrespråk 3 og 4	127	381 000
Samisk som fremmedspråk	37	111 000
Samisk som privatist	1	8 000
Tilsammen	452	2 583 500

Nytt for året er at elever som tar samisk som privatister, også kunne søke om språkmotiveringsstipend. Sametinget har mottatt én søknad fra elev som skal ta samisk som privatist dette skoleåret. Eleven tar eksamen i samisk som førstespråk.

Sámi Giellagáldu – prosjekt

Hittil har aktivitetene i Sámi Giellagáldu vært finansiert gjennom støtte fra Interreg. Interreg-prosjektet opphører i slutten av mai. På svensk og finsk side har man ikke funnet en permanent finansiering av Sámi Giellagáldu. Derfor er fremtiden til normeringsarbeidet usikker.

Sametinget ser på det grenseoverskridende språksamarbeidet som viktig blant annet med hensyn til bevaringen av et felles grunnlag for de samiske språkene. Normeringsarbeidet er grunnlaget for alle andre språkutviklingsfunksjoner. Derfor har Sametinget ønsket å sikre at normeringsarbeidet fortsetter etter Interreg-prosjektet.

President Aili Keskitalo deltok i april i avslutningsarrangementet til Sámi Giellagáldu i Inari i Finland. Presidenten holdt et innlegg der hun takket Sámi Giellagáldu sine ansatte og språkseksjoner for det gode og viktige arbeidet som de har gjort i prosjektperioden, og ønsket at samarbeidet ville fortsette i den samme gode ånden.

De nåværende retningslinjene og arbeidsordenen for Sámi Giellagáldu gjelder ut mai. Sametinget

fornytt sammen med sametingene i Sverige og Finland Giellagáldu sine styringsdokumenter for at Giellagáldu sine funksjoner kan fortsette. Sametinget fremmet saken om forlengelse av språksamarbeidet for styret i Samisk Parlamentarisk Råd (SPR). Styret i SPR vedtok i mai å forlenge funksjonen til Sámi Giellagáldu ut året. I den forbindelse opprettet styret i SPR en pitesamisk arbeidsgruppe i Giellagáldu, som har som mandat å normere den pitesamiske språkformen. Meningen er at arbeidsgruppa samles første gang i juni.

Nordsamisk språkseksjon i Sámi Giellagáldu har i denne perioden møttes to ganger. På disse møtene ble 13 termlister behandlet. Språkseksjonen normerte i alt 94 nye termer, blant annet navn på fugler og vekster, termer på hard duodji, ord for kjønns- og seksualminoritet. Sámi Giellagáldu arrangerte i mars et språkrøktseminar i Jokkmokk i Sverige. Tema for seminaret var situasjonen til nordsamisk språk, utvikling, trusler og utfordringer. Det var ca. 20 deltakere på seminaret. Omtrent like mange fulgte seminaret via nettet.

Sørsamisk språkseksjon har hatt ett møte i denne perioden. Språkseksjonen behandlet i alt 165 ord og normerte 61 nye termer på sørsamisk.

Sámi Giellagáldu arrangerte et sørsamisk språkseminar i Östersund i Sverige i april. Tema for seminaret var sørsamisk terminologiarbeid. Det var ca. 20 deltakere på seminaret.

Lulesamisk språkseksjon har gjennomført to møter i perioden. Til sammen ble det normert 45 nye ord. I tillegg gjennomgikk språkseksjonen tilsammen 42 ord som ble sendt på høring til språksamfunnet. Det ble arrangert lulesamisk språkseminar 16.- 17.03.18 i Jokkmokk i Sverige, med tema «lulesamisk termarbeid sett fra ulike perspektiver». Målet med seminaret var å utveksle viktig informasjon og kunnskap om termarbeidet, samt å lære fra hverandre.

I februar **deltok** Giellagáldu på to ulike konferanser i California i USA. På begge konferansene ble det informert om Giellagáldu-prosjektet og generelt om arbeidsmetoden som brukes i lulesamisk språkseksjon. Utenom konferansene deltok Giellagáldu på flere diskusjons- og planleggingsmøter med lingvister og andre akademikere fra University of California Santa Barbara.

Lulesamisk rettskrivningsveiledning

Sametinget har satt i gang arbeidet med lulesamisk rettskrivningsveiledning. Det er tatt initiativ til samarbeid med Sametinget i Sverige om dette arbeidet.

2.4 Oppfølging av "Hjertespråket"

Mål for innsatsområdet

Sikre og utvikle de samiske språkenes fremtid

Innholdet i det nye språkområdet

Sametinget har opprettet en referansegruppe i forbindelse med arbeidet med det nye språkområdet. Arbeidet er en del av oppfølgingsarbeidet med NOU 2016:18 Hjertespråket og plenumssak 052/17. Sametinget ønsker dialog med kommunene og brukerne i utformingen av innholdet i det nye språkområdet. I referansegruppen er Kautokeino kommune, Kåfjord kommune, Bodø kommune, Snåsa Kommune, Pasient- og brukerombudet, foreldreutvalget for grunnskoleopplæringen og foreldreutvalget for barnehager. Referansegruppen har hatt ett møte i perioden. Det nye språkområdet drøftes med kommunene på seminar i Tromsø 24.- 25.05.2018.

3 Kunnskap

Samfunns mål:

Det samiske samfunnet har kunnskap, kompetanse og ferdigheter for å sikre og utvikle sitt språk, sin kultur og sitt samfunnsliv.

3.2 Innholdet i samisk barnehagetilbud

Mål for innsatsområdet:

Samiske barn har et kvalitativt godt barnehagetilbud som bygger på samiske verdier, samisk kultur og tradisjonell kunnskap.

Barnehageturné

Sametinget har en turné til ti kommuner i vårhalvåret 2018, der Sametingsrådet deltar.

Sametingsrådet inviterer til møte med politisk ledelse, barnehageansvarlig og styreere, der samisk barnehage tilbud er tema. Sametingsrådet ønsker blant annet å få innspill fra kommunene til revidert Sametingsmelding om samisk barnehage tilbud. Videre ønsker Sametingsrådet å få innblikk i hvilke utfordringer kommunene og barnehagene står ovenfor med tanke på implementering av ny rammeplan for barnehagen. Sametingsrådet informerer også om Sametingets barnehageprosjekt "Sámi mánát odđa searvelanjain".

Det er til nå gjennomført møter med Tromsø 13.03.18 (med besøk i barnehage), Tysfjord 19.03.18 (møte med Árran), Karasjok 04.04.18, Alta 12.04.18 og Bodø kommune 04.05.18 (også barnehagebesøk). Det gjenstår møter med Tana, Nesseby, Vadsø, Kautokeino og Trondheim kommuner.

Nasjonal satsing på implementering av rammeplan for barnehage

Utdanningsdirektoratet og Sametinget har avholdt møte 13.02.18 i Kautokeino om prosess for implementering av samisk innhold og oppgaver i rammeplan for barnehager. På møtet ble generell plan for implementering av rammeplan for barnehagen og utkast til plan for implementering av samisk innhold i rammeplan for barnehagen presentert. Videre var tema på møtet program for evaluering av implementering av rammeplan for barnehagen.

Utdanningsdirektoratet har satt i gang et evalueringsprogram for å få kunnskap om hvordan rammeplanen implementeres og brukes i praksis. Det er opprettet et programstyre som skal sikre høy kvalitet i alle ledd i programmet, men det er ingen samisk representant i programstyret. Sametinget var uenig i dette og stilte spørsmål om hvorfor det ikke er oppnevnt en samisk representant til programstyret når det skal sikres høy kvalitet i alle, og om hvordan programstyret skal kunne prioritere og velge ut forskningsprosjekter som berører samiske barnehager når det ikke er en samisk representant i programstyret. Sametinget er invitert til et nytt møte om evaluering av implementering av rammeplan for barnehagen i Oslo i slutten av mai.

Samisk implementering av rammeplan for barnehagen

Utdanningsdirektoratet har avholdt arbeidsgruppemøte for implementering av rammeplan for barnehagen 14.03.18 i Tromsø. Sametinget og fem fylkesmenn, som har spesielt ansvar ovenfor samisk barnehage tilbud, deltok. Sametinget sitter i arbeidsgruppen som medspillere i implementeringsprosessen, hvor det gis innspill som tar utgangspunkt fra Sametingets barnehagepolitikk og samiske barns rettigheter. Det er utarbeidet en generell plan for implementering av rammeplanens innhold og oppgaver, som gjelder alle barnehager i Norge. Sametinget har fått gjennomslag for en egen implementeringsplan på samisk innhold og oppgaver i rammeplanen. Implementeringen av den nye rammeplanen er et langsiktig og kontinuerlig arbeid som skal gå over lengre tid. Implementering av samisk innhold handler om implementering av hele rammeplanen. Dette for at barn og foreldre skal få et mest mulig helhetlig samisk barnehage tilbud.

Nasjonal barnehagedag 2018

Sametingsrådet og leder i utdannings- og oppvekstkomiteen i Tromsø kommune markerte den nasjonale barnehagedagen med besøk i den samiske avdelingen i Sjømannbyen barnehage og Guovssahas mánáidgárdi den 13.03.18 i Tromsø.

Formålet med barnehagedagen er å synliggjøre hva barna får oppleve, erfare og lære i barnehagen. Tema i år var barnehagens arbeid med kunst, kultur og kreativitet, under slagordet "La meg skape". Sametinget ser også at det er viktig å ta del i markeringen for å synliggjøre samiske barns barnehagehverdag. Sametingsrådets budskap er at de ansatte som arbeider daglig med å styrke samisk språk og kultur i samiske barnehager og samiske avdelinger er hverdagshelter. Sametinget gir dem full anerkjennelse av deres viktige jobb.

Prosjektet Sámi mánát odđa searvelanjain

Et forprosjekt er gjennomført fra oktober 2017 til mars 2018 der en femårsplan har blitt utarbeidet, med mål, strategier og arbeidsmetoder. Prosjektet skal gjennom målrettede tiltak løfte kvaliteten i samisk barnehage. Dette blant annet gjennom en endring i den pedagogiske tilnærmingen, slik at barnehagene tar utgangspunkt i samiske verdier, samiske språk og tradisjonell kunnskap.

Hovedprosjektets mål er at samisk filosofi skal danne grunnlaget for innholdet i samiske barnehager der samiske verdier, naturfilosofi, språk, kultur, lederskap og tradisjonskunnskap er bærende elementer i det pedagogiske arbeidet.

Det femårige hovedprosjektet har startet den 01.04.18. Ansatt prosjektleder er Ol-Johán Sikku. I prosjektgruppa inngår to personer fra Sametinget, samt to eksterne fagpersoner.

3.4 Kompetanseheving i barnehage

Mål for innsatsområdet:

Barnehageansatte er samiskspråklige, og innehar samisk kulturkompetanse.

Barnehageseminar

Sametinget har avholdt det årlige seminaret for barnehageansatte og andre interesserte 25.- 26.04.18 i Tromsø. Det var i overkant av 90 deltakere på seminaret. Tema for seminaret var «barnehagehverdagen for samiske barn i en moderne tid». Seminaret ble åpnet av Sametingsrådet. Sametingsrådet ønsket med seminaret å få innspill til revidert Sametingsmelding for samisk barnehage tilbud. Dette ble gjort gjennom kafésamtaler. Sametinget informerte om arbeidet i barnehageseksjonen, og viktigheten av å være i dialog med barnehageansatte. Videre informerte prosjektleder om Sametingets barnehageprosjekt. Av andre tema for seminaret kan nevnes implementering av rammeplan for barnehagen ved Utdanningsdirektoratet, forskning om kulturelle beskyttelsesfaktorer ved Kristine Nystad, språklige utfordringer fra et foreldreperspektiv og innlegg fra Barnehuset i Tromsø om et pedagogisk verktøy.

Sametinget ser at seminarer er viktige møtearenaer for samiske barnehageansatte. Det finnes få møteplasser der man kan samles og diskutere de utfordringene barnehagene har med tanke på samisk språk, kultur og tradisjonsskaping. Målet med seminarer er nettopp erfaringsutveksling, kompetanseheving og samarbeid barnehagene imellom.

3.5 Pedagogisk materiell

Mål for innsatsområdet:

Samiske barn har samiske bøker og leker i barnehagene.

1.

Læremiddelsentralen har to kofferter med samisk innhold. Innholdet i koffertene er blant annet koftesett til dukker og barnehagebarn og et forslag til samisk opplegg for barnehager. Etterspørselen er stor. Til nå har koffertene vært ute i mange barnehager. Tilbakemeldinger fra barnehager og kommuner er at Sametinget burde hatt tilgjengelig flere kofferter, og utvidet med sør- og lulesamisk innhold. Det har spesielt vært stor pågang av bestillinger i forbindelse med feiring av samenes nasjonaldag. Sametinget er i gang med å få utviklet åtte kofferter til, med samisk innhold.

3.6 Samisk innhold i skolen

Mål for innsatsområdet:

Samiske elever har kvalitetsmessig god opplæring i og på samisk.

Helhetlig revidering av opplæringsloven

Kunnskapsdepartementet har nedsatt et lovutvalg som skal se på regelverket for grunnskolen og videregående opplæring. Lovutvalget leverer sitt forslag innen 01.12.19.

Sametinget er med i referansegruppemøter og Sametingsrådet har hatt et eget møte med lovutvalget i perioden. Sametingsrådet har i dette arbeidet fulgt Sametingets plenumssak 19/14 Opplæringsloven og privatskoleloven – samiske elevers rettigheter.

I Sametingsrådets innspill til lovutvalget har rådet pekt på at gjeldende regelverk ikke etterlevs i tilstrekkelig grad i forhold til samiske elevers rettigheter. Sametinget kjenner til eksempler der samiske elevers rett til opplæring i samisk kommer i gang sent i skoleåret på grunn av dette. Videre har Sametingsrådet bedt om at retten til tilgang av samiske læremidler må tydeliggjøres i ny opplæringslov, på lik linje med norske læremidler. Samiske elevers rett til opplæring i samisk er en individuell rettighet. Sametingsrådet mener at opplæring på samisk og på grunnlag av samisk kultur og samiske verdier også må være rettigheter som følger eleven, uavhengig av bosted og antall andre elever som ønsker slik opplæring. Videre har Sametingsrådet i sitt innspill til lovutvalget fokusert på samiske elever med særskilte behov. Det er viktig at deres rettigheter, som forsvarlig faglig vurdering og tilrettelagt opplæring, forankres i ny lov.

Tilleggsrapportering til FNs barnekomité

Sametinget har sendt en supplerende rapport til FNs barnekomité i 2017 og fikk i den anledning mulighet til å sende en tilleggsrapport til FNs barnekomité i april i år, med nye relevante opplysninger.

I tilleggssrapporteringen har Sametinget informert om de mange pågående nasjonale prosesser innenfor opplæring i Norge i dag, som ikke i tilstrekkelig grad framkom i Sametingets supplerende rapport, om helhetlig revidering av opplæringsloven, oppfølging av rapporten om barn med særskilte behov, og etablering av en Sannhets- og forsoningskommisjon, som kan bidra med ny kunnskap om samiske barns og unges helse. Sametinget har videre rapportert om nasjonale klimaforebyggende tiltak i Sápmi, som for eksempel utstrakte etableringer av vindmølleparker, som truer samisk tradisjonell høsting av naturen og samiske næringer, og også påvirker samiske barns levekår.

Inkluderende fellesskap

Kunnskapsdepartementet etablerte i fjor en ekspertgruppe som hadde som mandat å se på tilbudet for barn og unge i barnehage og skole, med behov for særskilt tilrettelegging. Ekspertgruppens rapport «Inkluderende fellesskap for barn og unge» ble overlevert ministeren 04.03.18. Rapporten har høringsfrist 15.08.18.

Sametinget ble invitert til å være medlem i referansegruppen til ekspertutvalget og har i den forbindelse pekt på den store mangelen på samisk kartleggings- og diagnostiseringsmateriell, samiske læringsressurser, samiskspråklige spesialpedagoger og annen fagekspertise, og forskning på samiske spesialpedagogiske utfordringer.

Ekspertgruppens leder la frem sin rapport til Sametingsrådet og på dette møtet presiserte Sametingsrådet overfor ekspertgruppa viktigheten av at deres rapport inkluderer anbefalinger om å styrke rettighetene til samiske barn og unge med særskilte utfordringer, og særlig styrke de ulike faginstansene som skal yte tjenester til samiske elever med behov for tilrettelegginger.

Fagfornyelsen

Med bakgrunn i *Meld. St. 28 (2015-2016) Fag- ferdypning-Forståelse. En fornying av Kunnskapsløftet* har Kunnskapsdepartementet utarbeidet en *Strategi for fagfornyelsen av Kunnskapsløftet og Kunnskapsløftet samisk (2017-2021)*. Strategien består av tre faser. Inneværende periode er vi i fase 2. I denne fasen er hovedarbeidet å utvikle læreplaner og veiledningsressurser for fagene. Det skal blant annet utvikles læreplaner i faget samisk og 10 samiske parallelle likeverdige læreplaner og samisk innhold i de ordinære læreplanene. Sametinget og Utdanningsdirektoratet har i fellesskap sendt ut invitasjon til skoleeiere om å avsette ressurser til læreplanarbeidet. I denne perioden har Sametinget hatt stor fokus på å opprette læreplangrupper for fagene som Sametinget har særskilt ansvar for, og samiske representanter i øvrige læreplangrupper. Læreplangruppene skal nedsettes innen 01.06.18 og Sametinget er godt i gang med arbeidet.

Det største arbeidet i denne perioden har vært utvikling av kjerneelementene for fagene. Sametinget har oppnevnt en gruppe som skal lage kjerneelementer for samisk-faget. De leverte sitt arbeid i desember 2017. Kjerneelementene omfavner det aller viktigste å lære i fagene, og de skal danne grunnlaget for læreplanene. Arbeidet med kjerneelementene for fagene er i slutfasen og utdanningsdirektoratet sender kjerneelementene for fagene til godkjenning til Sametinget og Kunnskapsdepartementet innen 01.06.18. Sametinget vil be om konsultasjoner før kjerneelementene endelig fastsettes.

Utdanningsdirektoratet har i samarbeid med Sametinget utarbeidet retningslinjer for læreplanarbeidet. Det er gjennom disse retningslinjene at læreplangruppene kan pålegges å sikre samisk innhold i læreplanene. Retningslinjene skal godkjennes av Sametinget og Kunnskapsdepartementet.

3.8 Læremidler

Mål for innsatsområdet:

Samiske elever har tilgang til samiske læremidler som er i tråd med gjeldende læreplanverk på alle tre språk og i alle fag i grunnopplæringen.

Sametingets læremiddelsentral

Sametingets læremiddelsentral låner ut gratis materiell til barnehager, skoler, studenter og andre interesserte. Det har i denne perioden vært mest etterspørsel på letteste bøker for små barn (pekebøker), plakater av ulik tema, og temabaserte hefter for barnehager. I forbindelse med feiring av samenes nasjonaldag har det vært stor pågang av bestillinger av materiell om samisk språk og kultur. I tillegg spør barnehagene etter forslag til opplegg om samisk språk og kultur. Mange barnehager har signalisert at de trenger grunnleggende informasjons- og veiledningsmateriell om samiske forhold. Det er også stort behov hos samiske barnehager og skoler for mer informasjons- og veiledningsmateriell om forhold som for eksempel samenes

nasjonaldag, og generelt temahefter, særlig matoppskrifter på samisk mat. Læremiddelsentralen ser at det er behov for å få utviklet både informasjons- og veiledningsmaterieell og forslag til opplegg for barnehager som er tilpasset barnehagenes behov. Dette for å sikre det samiske innholdet i barnehagetilbudene.

3.10 Myndighet, ansvar og roller innen høyere utdanning og forskning

Mål for innsatsområdet:

Sametinget har reell myndighet innen samisk høyere utdanning og forskning gjennom lov og forskrifter, og gjennom konsultasjoner.

2.

Nasjonale retningslinjer for helse- og sosialfagutdanningene

Kunnskapsdepartementet har sendt på høring nasjonale retningslinjer for følgende åtte helse- og sosialfagutdanninger: barnevernspedagog, bioingeniør, ergoterapeut, fysioterapeut, radiograf, sosionom, sykepleier og vernepleier. Høringsfrist er 01.08.18.

Sametinget har i forkant av høringen gitt innspill til retningslinjene. Programgruppene for hver av utdanningene fikk forelagt innspillene. Av Sametingets totalt 29 innspill ble 14 tatt inn av programgruppene. Disse 14 innspillene inngår i retningslinjene som er sendt på høring. Kunnskapsdepartementet mener at følgende formulering i høringsbrevet gir rom for endringer i konsultasjoner før endelig fastsettelse av retningslinjene:

«Kunnskapsdepartementet viser til at det bør tas høyde for at det kan bli noen justeringer av retningslinjene som følge av innspill i løpet av høringsrunden.»

Sametinget deltok på høringskonferanse for fase 1 - Retningslinjer for helse- og sosialfagutdanningene (RETHOS) 09.05.18. Det er avtalt konsultasjonsmøte 17.09.18.

UHR-Samisk

Sametinget er observatør i UHR-Samisk (Universitets- og høgskolerådet), og deltok på møte 17.04.18.

Blant saker som ble tatt opp var planlegging av samisk sykepleierutdanning, der Samisk høgskole og UiT Norges arktiske universitet orienterte om saken.

Samisk høgskole vil utvikle et emne i samisk kultur og samfunnskunnskap rettet mot sykepleiere. Tilbudet vil være i tråd med krav i overordnet forskrift og retningslinjer for de helse- og sosialfaglige utdanningene fra 2019. Det ble uttrykt ønske om at emnet blir nettbasert, slik at det blir tilgjengelig for flere.

Det er satt ned faggrupper for duodji og samisk språk, som skal levere sine innspill til nasjonale retningslinjer for samiske språk i samiske grunnskolelærerutdanninger innen mai. Retningslinjene skal vedtas på UHR-Lærerutdannings møte i oktober 2018.

UHR-Samisk ønsker at UHR sentralt gir innspill til Lied-utvalget for videregående opplæring, om tilleggspoeng for samisk i videregående opplæring på lik linje med matematikk og fremmedspråk.

UHR-Samisk planlegger et seminar høsten 2018 hvor tema er samisk i profesjonsutdanningene og i arbeidslivet. Rekruttering til samisk lærerutdanning var også drøftet.

Sametinget er observatør i UHR-lærerutdanning og deltok på møte 21.- 22.03.18. Det ble blant annet orientert om at Utdanningsdirektoratet skal utrede og foreslå ordninger som skal bidra til at flere ansatte i skolen fullfører lærerutdanning. Et av tiltakene er at Utdanningsdirektoratet er bedt om å utvikle ordninger som kan stimulere til flere sørsamiske, lulesamiske og kvenske studenter. Dette skal gjøres i samarbeid med skoleeiere.

Samarbeidsmøte mellom Sametinget, Regionalt forskningsfond og Norges forskningsråd
Det ble på møte mellom Sametinget, Regionalt forskningsfond og Norges forskningsråd på Saemien Sijte drøftet hvordan en kan styrke de samiske forskningsmiljøene, samt forskning om samiske tema i utlysninger. Dette vil følges opp i arbeidet med utlysninger.

3.11 Utdanning- og forskningsbehov

Mål for innsatsområdet:

Det finnes tilbud innen høyere utdanning i sør-, lule- og nordsamisk språk fra begynneropplæring til doktorgradsnivå.

Samisk sykepleierutdanning

Sametingsrådet møtte 22.03.18 rektoratet ved UiT Norges arktiske universitet i Tromsø. Konklusjonen fra møtet var følgende:

- **Universitetet arbeider med planer for et nytt studie, samisk sykepleierutdanning, i samarbeid med Samisk høgskole.**

- **Sametinget skal sammen med universitetet arbeide for en finansiering av en samisk sykepleierutdanning.**

3.12 Rekruttering til samisk høyere utdanning og forskning

Mål for innsatsområdet:

God tilgang til fagfolk med samisk språk- og kulturkompetanse.

Rekruttering til samisk lærerutdanning

Sametinget har i samarbeid med Samisk høgskole arbeidet for å øke rekrutteringen til samiske lærerutdanninger ved høgskolen. Sametinget har deltatt i planleggingsmøter med Samisk høgskole, deltatt ved skolebesøk og laget en video som et rekrutteringstiltak. Videoen har fokus på stipendordningen for barnehagelærerutdanning og master i grunnskolelærerutdanning med samisk i fagkretsen. Videoen har fått god respons på sosiale medier.

Sametinget har sammen med Fylkesmannen i Nordland og Nord universitet arbeidet for å rekruttere studenter til lule- og sørsamisk lærerutdanning med oppstart høsten 2018.

Sametinget samarbeider med Fylkesmannen i Nordland, fylkeskommunene i Nordland og Trøndelag, og aktuelle forvaltningskommuner om en større stipendordning til potensielle studenter. Etter søknadsfristens utløp var det 7 studenter til lulesamisk lærerutdanning og 4 studenter til sørsamisk lærerutdanning, som var direkte kvalifisert til opptak.

4 Arealer, miljø og klima

Samfunns mål:

Arealer og naturressurser i det tradisjonelle samiske området brukes som det materielle grunnlaget for videreføring og utvikling av samisk kultur, næringsutøvelse og samfunnsliv.

4.2 Forvaltning av arealer

Mål for innsatsområdet:

Naturgrunnlaget for samiske næringer, kultur og samfunnsliv er sikret i all planlegging, og Sametinget er en viktig premissleverandør og konsultasjonspart i forvaltning av arealer.

Innsigelsen til Lyngen kommunes arealplan

Sametinget fremmet høsten 2017 innsigelse mot fem områder i Lyngen kommunes arealplan. Samtlige områder var avsatt til fritids- og turistformål (BFT). Innsigelsene var begrunnet i den samlede belastningen økt hyttebygging sammen med økt menneskelig aktivitet ville få for reindrifta i området. Etter dialogmøter i høst mellom kommunen og Fylkesmannen har Lyngen kommune tatt ut to områder fra planen. For de gjenstående tre innsigelsene har Sametinget, i tett dialog med kommunen, kommet frem til betingelser til planen som blant annet betinger at tiltakshavere skal bli enige med reindriftsnæringen om brukstider eller andre avbøtende tiltak før tiltakene blir gjennomført. Lyngen kommune har også sagt seg villig til å utføre en samlet vurdering av planens virkning for reindrifta i berørt område. Med bakgrunn i dette har Sametinget trukket sin innsigelse til arealplanen for Lyngen kommune.

Tysfjord-innsigelsen

Sametingets innsigelse til Tysfjord kommunes arealplan, som vi fremmet første gang i 2013, er nå til behandling i Kommunal- og moderniseringsdepartementet (KMD). Sametinget avholdt i den sammenheng den 23.03.18 møte med KMD, Tysfjord kommune og Fylkesmannen i Nordland. Sametinget og Tysfjord kommune stilte med politisk representasjon. Sametinget valgte å opprettholde innsigelsen da det gjenstår forhold som ikke er imøtekommet, knyttet til bestemmelser som berører samiske interesser. I tillegg har dialogen vært mangelfull fra kommunens side underveis i planprosessen.

Det er vedtatt at Tysfjord kommune skal deles fra 2020. Derfor har Sametinget gitt uttrykk for at vi har forståelse for at planen ikke justeres innen den tid. Sametinget forventer at innsigelse og oppfordring til en konstruktiv dialog følges opp i henholdsvis Hamarøy og Narvik kommuners framtidige arealplaner. Sametinget avventer enda resultatet av KMDs behandling av vår innsigelse.

Grensedragning til nye Hamarøy og Narvik kommuner

Sametinget har 16.04.18 konsultert med Kommunal- og moderniseringsdepartementet om grensedragningen for nye Hamarøy og nye Narvik kommuner, der vi kom til enighet med departementet om grensealternativ. Sametingsrådet fremmet eget forslag til grense. Denne framgår som grensealternativ D i Fylkesmannens utredning. Begrunnelsen var at alternativet gjør at nye Hamarøy vil omfattes av tradisjonelle samiske områder, som vil sikre en sterk lulesamisk forvaltningskommune, samt at begge de nye kommunene oppnår et godt utgangspunkt med tanke på ressurser. Sametingsrådet skal, sammen med departementet og begge de to nye kommunene, arbeide for at forholdene for samisk språk, kultur og næringsutøvelse styrkes som følge av kommunedelingen.

4.3 Naturressurser

Mål for innsatsområdet:

Uttak av naturressurser i samiske områder skjer på en måte som ivaretar samiske rettighetshavere og lokalsamfunn sine interesser og rettigheter, og er i samsvar med internasjonal folkerett.

Planer om kvartsbrudd på Násávárre/Nasafjellet i Rana kommune

Sametingsrådet følger opp vedtaket fra Samisk Parlamentarisk Råd 17.08.16 i den videre saksbehandling om Elkem AS sine planer om kvartsbrudd på Násávárre/Nasafjellet i Rana kommune.

Sametingsrådet hadde møte med Elkem AS den 28.11.17. President Aili Keskitalo drøftet Elkem AS sin søknad om ekspropriasjon av rettigheter for utvinning av kvarts i området med Næringsministeren på et møte 12.12.17. Den 30.01.18 sendte Nærings- og fiskeridepartementet Elkem AS sin søknad om ekspropriasjon på høring. Sametinget avga høringssvar 26.03.18. I brev av 17.04.17 skriver departementet at Elkem AS og berørte parter har besluttet å innhente en ny vurdering av tiltakets konsekvenser for reindriften. Denne vil foreligge i oktober 2018. Nærings- og fiskeridepartementet vil da invitere til konsultasjoner med Sametinget om søknaden om ekspropriasjon av rettigheter for mineralutvinning. Sametingsrådet vil delta på en befaring i området 19.- 20.06.18. Samtidig vil departementet invitere til konsultasjoner med Saltfjellet reinbeitedistrikt, Grans sameby, Svaipa sameby og Semisjaur-Njarg sameby.

Gruvedrift i Nussir og Gumppejuni

Finnmarkseiendommen (FeFo) behandlet 18.04.18 Sametingets uttalelse til vedtak om endret bruk av utmark for gruvedrift i Nussir og Gumppejuni. Det foreligger ikke endelig protokoll fra FeFo med vedtak og votering i saken, men i utkast til protokoll ligger det to forslag til vedtak. Det ene forslaget er fremmet av fylkestingets oppnevnte medlemmer der de sier seg uenige i Sametingets vurdering, og med bakgrunn i loven oversender saken til Kongen, samtidig som det legges til en del kommentarer til Sametingets vedtak. Det andre forslaget er fremmet av Sametingets oppnevnte medlemmer der det vises til Sametingets vedtatte uttalelse, slik at det ikke gis tilslutning om endret bruk av utmark for gruvedrift i Nussir og Gumppejuni. FeFo oversendte 27.04.18 saken til Kommunal- og moderniseringsdepartementet og i oversendelsesbrevet står det at: «Styret vedtok her med 4 mot 2 stemmer at saken skulle forelegges Kongen». Sametingsrådet skylder å gjøre plenum oppmerksom på at det av Finnmarksloven § 10 følger at dersom Sametinget ikke godtar flertallets vedtak kan et samlet flertall i styret kreve at FeFo forelegger saken for Kongen. Det å stemme for at saken skal forelegges Kongen innebærer derfor at flertallet mener deres vedtak må opprettholdes. Det innebærer altså ikke at FeFo ikke tar stilling til saken og ber departementet avgjøre den. Når ett av Sametingets oppnevnte styremedlemmer derfor har stemt for at saken skal oversendes Kongen betyr det at dette styremedlemmet mener at vedtaket om å gi tilslutning til endret bruk av utmark skal opprettholdes. Nå kan protokollen (som ikke er endelig og som ikke gir en voteringsoversikt) til FeFo tyde på at alle Sametingets oppnevnte styremedlemmer har stemt for at det ikke gis tilslutning til endret bruk av utmark ved å vise til Sametingets uttalelse. Om dette er tilfellet har ett av Sametingets oppnevnte styremedlemmer både stemt for endret bruk av utmark og mot endret bruk av utmark. Dette finner i tilfelle Sametingsrådet å være svært vanskelig å forholde seg til fordi det skaper stor usikkerhet om hva dette styremedlemmet mener og hvordan det følger opp Sametingets vedtak, som det i tillegg er bred enighet om.

I protokollen Sametingsrådet fikk oversendt på epost fra FeFo 19.04.18 (som altså viste seg å ikke være godkjent) er det også vedtatt kommentarer til Sametingets uttalelse, som skal

sendes Kongen. Sametingsrådet har reagert på denne framgangsmåten. Sametingsrådet mener disse kommentarene kan forstås å være tilleggsvurderinger for selve vedtaket i saken fra FeFo, og derfor grenser til å innebære en ny behandling av saken og et nytt vedtak for tilslutning til endret bruk av utmark, noe som i tilfellet må innebære at saksgangen etter § 10 følges med ny foreleggelse for Sametinget, noe som ikke er gjort. Sametingsrådet finner under enhver omstendighet FeFos behandling med kommentarer til Sametingets uttalelse som uryddig, fordi FeFo etter Finnmarksloven § 10 andre og tredje ledd siste punktum bare skal ta stilling til om de opprettholder sitt vedtak og oversender saken til Kongen for avgjørelse, eller om de fatter vedtak i samsvar med Sametingets uttalelse. Sametingsrådet valgte derfor ved brev av 20.04.18 til Kontrollkomiteen for FeFo å be dem om å foreta en kontroll av om FeFo har fattet en beslutning som samsvarer med Finnmarksloven. Kontrollkomiteen for FeFo har så langt ikke truffet noen avgjørelse i saken.

Sametinget gikk i sin høringsuttalelse 01.09.17 til søknad om driftskonsesjon til Nussir ASA imot at en slik konsesjon ble gitt. Når Sametinget går imot blir behandlingen av saken flyttet fra Direktoratet for mineralforvaltning til Nærings- og fiskeridepartementet. På oppdrag fra departementet har Direktoratet foretatt en vurdering av søknaden og innkomne høringsuttalelser. Departementet avholdt 08.05.18 en befaring av det planlagte gruveområdet sammen med Sametinget, Reinbeitedistrikt 20 Fiettar og 22 Fála, Fylkesmannen i Finnmark, Kvalsund kommune og Nussir ASA. Departementet og reinbeitedistriktene holdt et innledende konsultasjonsmøte etter befaringen med Sametinget som observatør. Departementet skal i sin behandling legge til grunn hensynene i Mineralloven §§ 2 og 17 (vesentlig vekt på hensynet til samisk kultur mv.), herunder de folkerettslige forpliktelsene overfor samene som urfolk og Sametinget retningslinjer etter Finnmarksloven § 4. Sametinget vil bli konsultert i saken.

Den ideelle stiftelsen Earthworks har igangsatt en kampanje rettet mot finansierer av gruvevirksomhet som innebærer bruk av fjorddeponi. Den har så langt arbeidet mot den multinasjonale banken Citigroup, som holder aksjer for Nussir ASA. Sametingsrådet hadde møte med representant for Earthworks i Oslo 17.04.18. Aksjonen har resultert i at det nå framkommer på Nussir ASA sine hjemmesider at det ikke er banker som har aksjer i selskapet, men at de holder aksjekonto (nominee). Sametingsrådet finner det svært problematisk at det ikke er offentlighet om hvem som er faktiske eiere av selskap som planlegger gruvedrift i samiske områder. Citigroup har også oppdatert sine miljø- og etiske retningslinjer/strategi hvor det nå heter at Citigroup ikke vil gi direkte finansiering til mineralprosjekt som benytter undersjøisk deponi.

4.5 Klima

Mål for innsatsområdet:

Samiske næringer og samisk kultur er robuste ovenfor klimaendringer og urfolksrettigheter vektlegges når avbøtende tiltak og tilpasninger til klimaendringer planlegges.

Klimaforhandlinger og urfolksplattformen

Sametinget deltok på klimaforhandlingene i Bonn i perioden 30.04 - 11.05.18. Møtet var en forberedelse til klimatoppmøtet i Katowice i Polen i desember 2018. Det jobbes videre for å få på plass en struktur som sikrer at urfolksperspektivet og tradisjonell kunnskap integreres i klimaforhandlingene ved opprettelsen og gjennomføring av urfolksplattformen, som skal rapportere og gi anbefalinger til FNs klimakonvensjon. Det gjenstår ennå en del avklaringer før en arbeidsplan kan lages i en arbeidsgruppe der urfolk er likeverdig representert, som statene. Det tas sikte på at alle FNs 7 urfolksregioner blir representert der, samene og inuittene er urfolkene i den arktiske regionen.

5 Næringer

Samfunns mål:

Et sterkt og allsidig næringsliv som danner grunnlaget for livskraftige lokalsamfunn der mennesker ønsker å etablere seg.

Regionalt nordområdeforum

President Aili Keskitalo og Sametingsrådet var i mars vertskap for regionalt nordområdeforum. Forumet består i tillegg til Sametinget av Kommunal- og moderniseringsdepartementet og de tre nordnorske fylkeskommunene. Forumet drøftet ulike tema som er aktuelle for utvikling av

Nord-Norge, blant annet var informasjon og erfaringsutveksling om planprosesser på agendaen. Forumet drøftet også innretningen av felles programsatsing for leverandørutvikling «høyere opp i verdikjeden».

Toppmøte om næring

President Aili Kesitalo deltok i mars på toppmøte om næring i Alta, som Statsminister Erna Solberg og Kunnskapsminister Jan Tore Sanner hadde invitert til. Toppmøtet om næring handlet spesielt om kompetanse, og flere sentrale aktører i Nord-Norge deltok i møtet.

5.2 Primærnæringer

Mål for innsatsområdet:

Primærnæringer som bærere av samisk kultur, språk og levesett.

Jordbruk

Sametingsrådet hadde 24.04.18 møte med Landbruks- og matdepartementet. Tema for møtet var prosesser i jordbruket som kunne ha betydning for samiske områder og innspill til jordbruksavtalen. Sametinget trakk fram regionreformen og Sametingets behandling av den. Departementet forsikret Sametinget om at endring av tilskudds- og kvotesoner ikke ville bli foretatt i forbindelse med regionreformen. Sametingsrådet presenterte Sametingets innspill til jordbruksavtalen, og la vekt på viktigheten av å ha en forutsigbar og langsiktig jordbrukspolitikk. Jordbruket har en stor betydning for et levende samisk språk og kultur. Årets jordbruksavtale må prioritere små og mellomstore bruk. Melkeproduksjon og sauehold er bærebjelker for jordbruket i samiske områder. Sametingsrådet tok opp igjen bortfallet av overføringen på 2 millioner kroner til Sametinget i 2015. Sametinget mener at samiske områder ikke må bli skadelidende for den overproduksjon, spesielt av lammekjøtt, som skjer i Sør-Norge. Departementet understreket at det ikke er regionale produksjonsmål i landet, slik at det ikke er mulig å unnta samiske områder. Partene ble enige om å ha et administrativt møte ut på høsten.

Fylkesmennene i Finnmark og Troms har igangsatt prosesser med å lage et felles regionalt bygdeutviklingsprogram for landbruket. Sametinget er involvert i dette arbeidet og har deltatt på flere møter i perioden. Arbeidsgrupper skal lage fire delprogrammer. Endelig plan skal være ferdig ved årsskiftet.

Prosjektet SápmiAgri har skiftet prosjektleder for andre gang i løpet av det siste året. Som følge av skifte av prosjektleder er noen av aktivitetene forsinket, men disse vil bli fulgt opp i 2018. Målet med prosjektet er å skape positiv utvikling i jordbruket i kommunene Porsanger, Kautokeino, Karasjok, Tana og Nesseby.

Reindrift

Sametinget deltar i styringsgruppa i prosjektet Ut på vidda. Det hadde sist møte 02.- 04.05.18 i Røros. Dette er det tredje og siste året i prosjektet, som for øvrig er finansiert over Reindriftsavtalen. Målet med prosjektet er å etablere virksomheter som kan gi lærings- og omsorgstjenester i reindrifta. Prosjektet er i rute og det som gjenstår er å velge reindriftsutøvere som er interessert i å ta imot barn og unge som vil lære mer om reindrift. Dette er også et tilbud til voksne og eldre som har behov for terapi.

Sametinget har deltatt på et informasjonsmøte om skrantesyke (CWD) den 06.04.18.

Sametinget deler bekymringen som Mattilsynet har om denne sykdommen. Sametinget har jevnlig kontakt om utviklingen. Sametinget uttrykte et sterkt ønske om at Mattilsynet orienterte reindriftsutøverne om hvordan man skal forholde seg til den for å forhindre at skrantesyken sprer seg til samiske områder. Mattilsynet er også opptatt av å ha en strategi klar i tilfelle det skulle skje.

Rovvilt

Sametingsrådet hadde 13.03.18 et møte Klima- og miljødepartementet. Et av temaene var rovdyrforvaltning i samiske områder. Sametingsrådet orienterte om at dagens rovviltpolitikk og forvaltning skaper store problemer for beitenæringene. Sametingsrådet tok også opp arbeidet med oppdatert kunnskapsgrunnlag om rovvilt der erfaringsbasert kunnskap skal inngå. Departementet ga tilbakemelding om at det er Miljødirektoratet som skal følge opp dette arbeidet og anmodet Sametinget å legge frem problemstillingen i den videre dialogen med dem.

Sametingsrådet hadde 09.04.18 møte med Miljødirektoratet og Statens Naturoppsyn (SNO) der

rovviltforvaltning var tema. Miljødirektoratet informerte om at Norsk institutt for naturforskning (NINA) har startet opp et kongeørnprosjekt rettet mot sau på Fosen i Trøndelag, samt et forskningsprosjekt der formålet er å skaffe kunnskap om bjørnens predasjon på tamrein. **Miljødirektoratet informerte at det er utfordrende å få deltakelse fra reindriften i Norge og de vurderer derfor Sverige som alternativ.** Miljødirektoratet skal også igangsette et kongeørnprosjekt rettet mot tamrein i Troms. **Det er ønskelig at to siidaer deltar i prosjektet.** Sametinget og Miljødirektoratet ble enige om at man sammen med Norske Reindriftsamers Landsforbund (NRL) starter opp arbeidet, som skal gjennomføres i forbindelse med kunnskapsinnhenting der erfaringsbasert kunnskap skal inngå. **I de to siste prosjektene ble man enige om å ha referansegruppe som også har medlemmer fra de aktuelle siidaene.** SNO orienterte om rutiner ved melding om tap, hvordan rovviltkontaktene jobber, og hvordan data blir lagt inn på rovbasen. **Partene ble enige om å ha videre dialog.** Sametinget inviterte SNO å bli med til et sommerbededistrikt i Finnmark for å se på forholdene. SNO stilte seg positiv til dette. **På grunn av sykdom ble ikke denne befaringen foretatt.**

Sametingets plenum gjorde vedtak 09.03.18 der Sametinget ber regjeringen iverksette ti forskjellige tiltak for endre nasjonal rovviltpolitikk. I et brev til Sametinget skriver Klima- og miljøminister Ola Elvestuen at de åtte første forslagene er identiske med forslag som ble fremmet av Senterpartiets representantforslag. Stortinget har behandlet saken og forslagene ble ikke vedtatt. Ministeren skriver videre at han ikke ser det som aktuelt å vurdere og fjerne soneinndelingen på nåværende tidspunkt. Når det gjelder tiltaket som går ut på implementering av erfaringsbasert kunnskap viser ministeren til dialogen som Sametinget har med Miljødirektoratet.

Fiskeri

Reguleringer i sjølaksefisket

Sametingsrådet har hatt møte med Kultur- og miljødepartementet om reguleringer i sjølaksefisket. Sametinget ønsket å gjennomføre en konsultasjon om saken, men departementet ønsket ikke det, ettersom de ikke anså dette som nødvendig. I møtet ble statsråden informert om sjølaksefiskeres rettsforhold og dagens vanskelige situasjon når det gjelder å gjennomføre et sjølaksefiske som skal gi et økonomisk lønnsomt utbytte. Sjølaksefiskere hevder at fisketiden nå er blitt så redusert, at hvis det er dårlig vær noen dager, så er hele årets sesong i sjølaksefisket ødelagt. Sametinget fremla også fangstdata fra tre fisker i Varanger, Havøysund og Ytre Altafjorden, som viste en sterkt økende fangst per fangsttinningsats, noe som indikerer at bestanden er i godt hold og ikke har behov for ytterligere innskrenking av fisketid, men heller det stikk motsatte - at fisketiden burde forlenges. Sametinget viste også til stor bekymring på at myndighetene stadig reduserer fisketid i sjølaksefisket, og gjennom dette river bort grunnlaget for et næringsfiske, kultur, språkutvikling og rekruttering av ungdom i samiske områder.

Statsråden presiserte at det ikke har skjedd endringer i fiskereguleringene utover de det ble konsultert om i 2016, men for regionene Tanafjorden og kysten av Finnmark ble det gitt utsatt ikrafttredelse som nå begynner å gjelde. Når det gjaldt Sametingsrådets forslag om å diskutere disse forholdene med næringen, viste Statsråden til at det er mulig å sende en møtehenvendelse, men at det ikke er snakk om endringer i reglene for sjølaksefiske i nærmeste framtid. Det vil være mer naturlig å drøfte saken i forkant av neste hovedregulering i 2020/2021.

Oppnevning av Fjordfiskeremnd for perioden 2018-2020

Sametingsrådet har gjennom mange innspill fra ulike politiske grupperinger i Sametinget, og et godt samråd med fylkesordførere i Finnmark Ragnhild Vassvik, fylkesråd i Troms Sigrid Ina Simonsen, fylkesråd i Nordland Ingelin Noresjø, oppnevnt følgende personer til Fjordfiskeremnda for perioden 2018- 2020:

Medlem:

Tom Sottinen, Vadsø
Geir Tommy Pedersen, Kåfjord
Bente Aasjord, Steigen

Varamedlem:

Heidi Holmgren, Honningsvåg
Ragnhild Sandøy, Tromsø
Johan Arne Hansen, Lødingen

Sametinget har tatt opp med Nærings- og fiskeridepartementet at Fjordfiskeremnda må få tilført tilstrekkelige ressurser, for å kunne oppfylle sitt mandat. Sametinget har også bedt departementet medvirke til at Sametinget og Finnmark, Troms og Nordland fylkeskommuner kan møte Fjordfiskeremnda, og at dette kan skje i tilknytning til nemndas konstituering.

Sjarkflåtens rammebetingelser i et fremtidig kvotesystem

Sametingsrådet har gitt høringsinnspill til Nærings- og fiskeridepartementets høringsforslag vs. Sjarkflåtens rammebetingelser i et fremtidig kvotesystem, som også nevnes under navnet struktur under 11 meter i lukket gruppe. Sametinget støtter ikke noen form for strukturering i flåten under 11 meter i lukket gruppe, og ønsker å gjennomføre konsultasjon med Nærings- og fiskeridepartementet i denne saken.

5.3 Variert næringsliv, kombinasjons- og utmarksnæringer, verdiskaping og nyetableringer

Mål for innsatsområdet:

Etableringsfrekvens nærmere gjennomsnittet for Norge som helhet og 2 % vekst i antall foretak.

Bruken av utmarka til lokal verdiskaping

Sametinget hadde den 08.05.18 et administrativt møte med Finnmarkseiendommen (FeFo) i Lakselv. Hensikten med møtet var å få i stand et fellesprosjekt som kan legge til rette for lokal verdiskaping basert på utmarksressursene. Prosessen er satt i gang og partene ser gjensidig nytte av dette arbeidet.

5.4 Kreative næringer

Mål for innsatsområdet:

Flere samiske kulturnæringsutøvere som skaper robuste og lønnsomme kulturnæringsbedrifter med en større overlevelsesgrad.

Sametingsrådet følger opp handlingsplan for Kreativ næring. Sametingsrådet forespurte tidligere i år kommunene i området for Sametingets tilskudd til næringsutvikling, STN-området, om å delta som pilot i et prosjekt kalt Hutkás Gielda (Kreativ kommune), for å styrke kreativ næring i kommunen. Sametingsrådet har valgt Tana og Kautokeino som pilotkommuner. I Kautokeino starter kartleggingen til prosjektet før sommeren i år, mens i Tana starter arbeidet i november/desember 2018. Sametinget har også arrangert en fagdag for kreativ næring. Den første ble gjennomført i Kautokeino. Dette er en serie på tre fagdager som Sametinget vil arrangere i år.

5.5 Duodji

Mål for innsatsområdet:

Flere duodjiutøvere som driver med duodji som næring.

Sametingsrådet deltok på møte 04.04.18 med Duodjeinstituhtta om evaluering av Duodjeinstituhtta i sin helhet og veilederordningen som er prioritert i Sametingets budsjett 2018. I forbindelse med evalueringen skal det utarbeides et konkurransegrunnlag. Det var enighet om at Duodjeinstituhtta skal få anledning til å komme med innspill om utkastet før Sametingsrådet tar endelig stilling til dokumentet. 18.04.18 deltok Sametingsrådet på møte med Árran lulesamisk senter, Duodjeinstituhtta og Duodje Nordlánnda om mangelen på veiledere i lulesamisk område. Sametingsrådet kjenner til situasjonen, men må avvente resultatene av evalueringen av Duodjeinstituhtta og veiledertjenesten før man vurderer veiledningsordningen.

26.- 27.04.18 inviterte Sametingsrådet til felles møte om duodji. I møtet deltok representanter for duodjiorganisasjonene Duojáriid Ealáhussearvi, Sámiid Duodji, Opplæringskontoret for reindrift og duodji, Duodjeinstituhtta, Fagutvalget i duodji og økonomisk utvalg. På møtet ble blant annet resultatene fra rapporten om merverdiavgift fremlagt, det ble orientert om ulike prosjekt og status innenfor duodji. Sametingsrådet har ambisjoner om å invitere til årlige felles møter om duodji med aktuelle temaer.

Duodjmeldingen fremmes som plenumssak i juni 2018.

6 Kultur

Samfunns mål:

Et levende og mangfoldig samisk kunst- og kulturliv av god kvalitet.

Sametinget har i perioden støttet flere gode prosjekter over ordningene til kultur. Blant annet ble prosjektet «Sámi lávdi pop up» støttet med 150 000 kroner. Prosjektet skal gjennomføres under Stamsund Internasjonale teaterfestival, som går av stabelen 28.05 - 02.06.18. Prosjektet innebærer en synliggjøring og en mangfoldiggjøring av den samiske kunsten og kulturen, og det er fokus på sjøsamisk kultur. Aktørene er tilsluttet Sámi lávdi.

Sametinget hadde administrativt kontaktmøte med Kulturdepartementet medio februar i Oslo, hvor tema blant annet var budsjett og budsjettbehov, den kommende stortingsmeldingen om kultur, kartlegging av samisk kunst og kultur på nasjonale arenaer, kulturelle og kreative næringer, strategi for kultur og reiseliv, nytt bygg for Beaivváš Samiske Nasjonalteater og andre byggesaker, Bååstede, m.m. På programmet var også et felles besøk ved Norsk Folkemuseum, for å få en orientering om Bååstede-prosjektet.

Kulturdepartementet har satt i gang en gjennomgang av samisk kunst og kultur for å avdekke og belyse, synliggjøre og avklare muligheter og utfordringer for at samisk kunst og kultur kan få et bredere nedslagsfelt i norsk offentlighet. Gjennomgangen skal kartlegge status for samisk kunst og kultur på utvalgte arenaer i Norge i perioden 2014-2017, først og fremst på arenaer som mottar midler over statsbudsjettet eller gjennom spillemidler.

Stortingets familie- og kulturkomité

Stortingets familie- og kulturkomité besøkte Finnmark 19.- 21.02.18. Sametingsrådet fulgte komitéen i Kautokeino og Karasjok 20.- 21.02.18, hvor stortingskomitéen besøkte flere samiske institusjoner, i tillegg til Sametinget.

Sametingsrådet hadde eget møte med stortingskomitéen, der tema blant annet var ny budsjettordning for Sametinget, barnevern, oppfølging av NOU 2016:18 Hjertespråket, kultur generelt, den kommende stortingsmeldingen for kultur, Bååstede, de pågående byggeprosjektene til Saemien Sijte og Beaivváš Samiske Nasjonalteater, og behovet for et Samisk kunstmuseum.

Kulturministerens besøk på Sametinget

Kulturminister Trine Skei Grande besøkte Kautokeino og Karasjok 6.- 7.03.18. Med seg hadde hun rådgivere fra Kulturdepartementet, samt direktør og rådsleder for Kulturrådet. Sametinget var vertskap for hele besøket. President Aili Keskitalo og Sametingsrådet tok imot statsråden med følge og fulgte dem på besøk til flere samiske institusjoner i Kautokeino. Statsråden besøkte også flere samiske institusjoner i Karasjok, i tillegg til sametingsbygningen. Sametingsrådet hadde egne politiske møter med Statsråden, der tema blant annet var den kommende stortingsmeldingen for kultur, Bååstede, de pågående byggeprosjektene til Saemien Sijte og Beaivváš Samiske Nasjonalteater, og behovet for et Samisk kunstmuseum. Statsråden ble også godt informert om samisk kunst og kultur og særlig om den økende internasjonale interessen for samiske kunstnere.

Sametingsrådet deltok og holdt innlegg om arbeidet med Sannhets- og forsoningskommisjonen på Hattfjeldalkonferansen medio mars.

Sametinget hadde møte med administrasjonen i Kulturdepartementet 25.04.18 i Karasjok. Tema for møtet var den kommende Stortingsmeldingen om kultur, og departementets arbeid med å kartlegge samisk kunst og kultur på nasjonale og andre scener. Stortingsmeldingen skal danne grunnlaget for en overordnet politisk debatt om kulturpolitiske utfordringer i årene som kommer. I den forbindelse besøkte departementet Sametinget, for å få innspill til den nye meldingen.

Sametingsrådet deltok 02.05.18 på utdelingen av Fritt ord prisen i Oslo. Prisen ble tildelt journalistene Harald Amdal, Eirik Linaker Berglund, Thor Harald Henriksen og Kenneth Hætta for deres tillitsbaserte og konsekvensrike gravejournalistikk i Tysfjord-saken.

Sametingsrådet deltok 14.02.18 på åpent møte om etablering av Samisk hus i Tromsø. Møtet var en oppfølging av mulighetsstudiet om etablering av Arktisk urfolkssenter i Tromsø. Det er nedsatt en arbeidsgruppe for å jobbe videre med realisering av et Samisk hus, der blant annet Tromsø kommune er involvert, sammen med samiske miljø i Tromsø.

Sametingets ungdomspolitiske utvalg

Sametingets nyoppnevnte ungdomspolitiske utvalg (SUPU) har hatt to møter i perioden. SUPU hadde oppstartsmøte i Tromsø 22.02.18, hvor de også hadde møte med Sametingsrådet om Sannhets- og forsoningskommisjonens mandat, og møte med ansvarlig sametingsråd. SUPU hadde også møte i Oslo 28.04.18. SUPU har foretatt valg av nestleder, medlemmer og varamedlemmer til Samisk Parlamentarisk Råds ungdomsråd og til Rådgivende utvalg for

samiske saker i Trøndelag.

SUPUs leder deltok i Sametingets delegasjon på FNs permanente forum for urfolkssaker i New York i april.

SUPU har hatt samarbeidsmøter med Ungdommens fylkesråd Nordland, for planlegging av felles arrangement/prosjekt. SUPU er med i prosjektgruppen for prosjekt psykisk helse for unge samer, og har deltatt på et møte i den forbindelse.

SUPU har gitt skriftlig innspill til mandatet for Sannhets- og forsoningskommisjonen.

Samisk Parlamentarisk Råds ungdomspolitiske råd, hvor SUPU er med, hadde møte i Karasjok 15.05.18. Der informerte de Samisk Parlamentarisk Råds plenumsmøte om sin virksomhet, og hadde innledende planlegging av neste felles ungdomskonferanse.

6.2 Gode rammevilkår for samiske kunstnere

Mål for innsatsområdet:

Samisk kunst som utvikler, utforsker og utfordrer samisk kultur

Institusjonelt hjem for vuelie/luohti/vuolle

Sametinget har, i forbindelse med etableringen av et institusjonelt hjem for vuelie/luohti/vuolle deltatt på en prosess-samling og en studiereise til Trondheim i samarbeid med konsultentselskapet Noodt & Reiding sammen med joikemiljøet. Studiereisen fokuserte på Norsk senter for folkemusikk og folkedans, mens prosess-samlingen fokuserte på alternativer rundt en eventuell etablering, i dialog med joikemiljøet.

Noodt & Reiding har sendt ut en foreløpig rapport til høring, og det ble også holdt et oppfølgingsmøte 12.03.18, i samarbeid med joikemiljøet. Rapporten ble sendt på en høringsrunde, med svarfrist i april. Den endelige rapporten skal leveres i disse dager.

DKS-konferanse på Sametinget i Karasjok

Etter initiativ fra Kulturtanken, i samarbeid med Sametinget og andre aktører, ble det avholdt en konferanse på Sametinget i Karasjok 19.- 20.04.18, i forbindelse med Kulturtankens 3-årige satsning på samisk kunst og kultur i Den kulturelle skolesekken. Konferansen fokuserte på samisk kunst og kultur, med både eksempler og erfaringer fra forvaltningen og samisk kulturliv, samt utfordringer knyttet til dette. Oppstartskonferansen har som formål å øke frekvensen av samiske prosjekter og produksjoner i DKS-systemet.

Åpning av utstillingen «Let the River Flow»

Sametingsrådet foresto 11.04.18 åpninga av utstillingen «Let the River Flow» i Office of Contemporary Art Norway (OCA) sine lokaler i Oslo. Utstillingen viser arbeider knyttet til Masigruppen og andre samisk kunstnere fram til i dag, som har gitt bidrag til oppmerksomhet omkring den samiske rettighetskampen.

6.3 Samiske kulturinstitusjoner som arena for formidling og opplevelse av samisk kultur

Mål for innsatsområdet:

Sterke samiske institusjoner som forvalter, formidler og utvikler samisk kunst, kultur og historie.

Åarjelhsaemien Teatere AS

Det ble avholdt generalforsamling for Åarjelhsaemien Teatere AS 16.03.18. Sametingsrådet gjenoppnevnte Svein Ole Granefjell som styremedlem, med Marja Lisa Thomasson som vara. På generalforsamlingen ble Granefjell gjenvalgt som styreleder.

Sametingsrådet har oppnevnt Lea Olavsdotter Nilsen Marakat og Jakop Janssønn til styret i Riddu Riddu Festivála AS for perioden 2018-2020.

Nytt teaterbygg for Beaivváš Samiske Nasjonalteater

Det ble avholdt et felles administrativt møte i Oslo 12.02.18 med Statsbygg, Beaivváš Samiske Nasjonalteater, Samisk videregående skole og reindriftsskole og Sametinget, som del av Statsbyggs arbeid med oppfølgingsstudien, som bygger videre på den tidligere mulighetsstudien.

Statsbygg har på oppdrag fra Kulturdepartementet, i samråd med Kunnskapsdepartement, utarbeidet et konseptvalgsnotat (oppfølgingsstudien), hvor alternativene med samlokalisering og to separate bygg for teateret og Samisk videregående skole og reindriftsskole er utredet.

6.5 Samisk idrett

Mål for innsatsområdet:

Et mangfold av idrettsaktiviteter.

3.

Åpning NM på ski

Sametingsrådet deltok under åpningsseremonien av NM på ski, del 2, i Alta 04.04.18. Sametingsrådet kom med en hilsen fra Sametinget under åpninga, og i tillegg hadde Sametingsrådet også med en hilsen i den offisielle NM-avisa som ble utgitt i forbindelse med arrangementet.

Spillemidler samisk idrett

Kulturdepartementet har i brev av 08.05.18 meddelt Sametinget at det ved fordelingen av overskuddet til Norsk Tipping i 2017 er avsatt 1,5 mill. kr. i 2018 til samisk idrett. Dette er en fordobling av tilskuddet fra 2017. Departementet har merket seg at det er en positiv oppmerksomhet rettet mot de tradisjonelle særegne samiske idrettsgrenene fra Sametingets side, og at de står sentralt i dagens samiske kultur og tradisjon. Tilskuddet overføres Sametinget, og Sametingsrådet vil i likhet med tidligere stå for den videre fordelingen av midlene. Ved årets fordeling vil Sametingsrådet ha en spesiell oppmerksomhet rundt den pågående omorganiseringsprosessen som de samiske idrettsorganisasjonene er i gang med.

Arctic Winter Games

Sametingsrådet deltok på Arctic Winter Games (AWG) i South Slave, Canada, 17.- 25.03.18. Sametingsrådet reise med Team Sápmi, bestående av 34 ungdommer som deltok i langrenn og fotball. Team Sápmi hevdet seg bra i konkurransen de deltok i, og tok til sammen 16 medaljer. Sametingsrådet var representert på åpnings- og avslutningsseremoniene og hadde møter med AWG-ledelsen og andre delegasjoner som deltok på AWG.

7 Kulturminnevern

Samfunns mål:

Samisk kulturarv legger premisser for all planlegging og inngrep.

Kvenske bygninger

Sametinget hadde 05.04.18 møte med Troms fylkeskommune for å utveksle informasjon om kvenske bygninger. Bygningsregistreringsprosjektet har gjennom sin virksomhet kommet over flere bygninger med tydelig kvensk tilknytning. Troms fylkeskommune og Riksantikvaren arbeider med å bygge opp kompetanse om kvenske kulturminner. Sametinget hadde flere bidrag til det kvenske kulturhistoriske kartleggingsarbeidet. Troms fylkeskommune var veldig positiv til det overleverte materialet fra Sametinget.

Fredningsgrense for samiske kulturminner

Når det gjelder revisjon av kulturminneloven og endring av fredningsgrensen for samiske kulturminner, så har saken vært til behandling i Stortingets familie- og kulturkomité i april 2018. Videre behandling i Stortinget er lagt til 28.05.18. Lovendringen innebærer en fast fredningsgrense der samiske kulturminner fra 1917 eller eldre er automatisk fredet.

Kulturhistorisk landskap av nasjonal interesse (KULA)

Arbeidet med Kulturhistorisk landskap av nasjonal interesse (KULA) for fylkene Nordland, Trøndelag og Finnmark pågår fremdeles. Det har vært avholdt et møte mellom Trøndelag fylke, Riksantikvaren og Sametinget. Målet med arbeidet er at Riksantikvaren oppretter registre over nasjonalt viktige kulturlandskap, for at disse skal forvaltes på en god måte.

KIK og kulturminneplanarbeid i Tydal kommune

Sametinget har deltatt på møte i Tydal kommune angående arbeid med ny kulturminneplan i kommunen, og holdt innlegg om statusen for samisk kulturminnearbeid i kommunen. Reindrifta i området og Rørosmuseet var godt representert, og sammen fikk man synliggjort samiske kulturminner på en god og tydelig måte. Det virket som om både kommunen og andre fremmøtte så det som ekstra viktig å ivareta den samiske kulturarven i kommunen. Som resultat av dialogen skal det holdes kurs for involverte parter i prosjektet i registrering av samiske kulturminner. Kulturminneplanarbeidet blir gjennomført på bakgrunn av Riksantikvarens satsing på kulturminner i kommunene (KIK). Arbeidet med KIK koordineres primært av fylkeskommunene. Hovedformålet med satsingen er

at så mange kommuner som mulig skal utarbeide kommunedelplaner for kulturminner som skal være til hjelp i kulturminneforvaltningen. Sametinget deltar i arbeidet på forespørsel fra de kommuner som er aktuelle når det gjelder samiske kulturminner.

Arctic Center, Sállir/Kvaløya, Tromsø kommune

Denne saken har pågått siden begynnelsen av 1980-tallet. Private utbyggere ønsker å etablere et helårs reiselivsanlegg med alpinbakker og en alpinlandsby med hotell og flere hundre hytter på Rávdnjemuotki/Finnheia. Der ligger det en stor, historisk kjent reindriftssamisk sommerboplass. Boplassen var bebodd fram til 1922, da siidaen ble nødt til å forlate boplassen som en følge av reinbeitekonvensjonen mellom Norge og Sverige av 1919, som da skulle regulere den grenseoverskridende reindrifta. Planen berører et område med store kulturminneverdier. Tromsø museum, som tidligere forvaltningsmyndighet også for samiske kulturminner, gikk til innsigelse mot reguleringsplanen på 1980-tallet på grunn av konflikten med de automatisk fredete kulturminnene. Planen ble likevel stadfestet av Miljøverndepartementet i 1988. Den er fortsatt gjeldende.

Sametinget har imidlertid etter faglig bistand fra Riksantikvaren fått brakt på det rene at den gamle planen ikke er avklart i forhold til kulturminner. Departementet har lagt til grunn at dette skal avklares på detaljreguleringsnivå, samt at kulturminnene skal bevares. For tiden ligger det nå to detaljreguleringsplaner for byggeområdene ute på offentlig høring og Sametinget har varslet befarung etter Kulturminneloven § 9 til begge planene.

Sametinget har hatt flere møter med Tromsø kommune og utbygger Arctic Center i forbindelse med kulturminneundersøkelsene, og har fått gjennomslag for at det skal gjøres nye befaringer i planområdet, at det skal utarbeides konsekvensutredning for samiske kulturminner og kulturmiljø, samt at resultatene av kulturminneundersøkelsene skal innarbeides i konsekvensutredningen. Det har ikke blitt utarbeidet noen konsekvensutredning i forbindelse med tiltaket tidligere.

Feltarbeidet starter i juni 2018. Undersøkelsene omfatter arkeologisk feltarbeid med kulturminneregistrering, samt intervjuundersøkelse på både norsk og svensk side. Utbygger Arctic Center er forpliktet til å dekke utgiftene for undersøkelsene på bakgrunn av bestemmelsene i Kulturminneloven § 10.

Resultatene av feltarbeidet vil, sammen med konsekvensutredningen, ligge til grunn for Sametingets endelige kulturminnefaglige uttalelse til planene. I tillegg til de arkeologifaglige vurderingene vil Sametinget måtte ta i betraktning boplassens identitetsverdi for slektningene til dem som i sin tid ble tvangsflyttet fra boplassen.

7.2 Forvaltning av kulturminner

Mål for innsatsområdet:

Samiske kulturminner forvaltes på grunnlag av egen historie og egne verdier.

Prioriteringer for kulturminneforvaltningen i Norge 2018

Sametinget har tidligere mottatt prioriteringsbrevet for 2018 fra Riksantikvaren.

Prioriteringsbrevet viser Riksantikvarens prioriteringer på bakgrunn av de politiske styringsdokumentene som gjelder for kulturminnevernet i Norge.

I statsbudsjettet for 2018 er tilskuddspostene på kulturminnefeltet samlet sett videreført på om lag samme nivå som resultatet var i fjor etter Stortingets behandling, men de er ikke prisjustert. Når det gjelder fredete bygninger i privat eie er inntil seks millioner av disse midlene øremerket samiske bygninger. Ellers er Riksantikvaren av den oppfatningen at signalene i budsjettet er tydelige. Det vil bli gjennomført nedskjæringer i den offentlige forvaltningen i årene som kommer og dette vil representere en utfordring også for statlig og regional kulturminneforvaltning.

Andre spesielt relevante punkter for Sametinget i prioriteringsbrevet er regionreformen, tilskuddsforvaltning/rapportering, forvaltning av verdensarvområdene, kulturhistorisk landskap av nasjonal interesse (KULA), utvalgte kulturlandskap i jordbruket, bevaringsprogrammet for utvalgte arkeologiske kulturminner (BARK) samt kulturminner i kommunene (KIK). Sametinget vil følge opp arbeidet under disse punktene.

BARK - skjøtsel og formidling av kulturminner - prosjekt

Sametinget har fortsatt arbeidet med tilretteleggingstiltaket på Saltfjellet i forbindelse med Bevaringsprogrammet for utvalgte arkeologiske kulturminner (BARK). Arbeidet er nå inne i siste fase med produksjon av kulturhistoriske skilt. Det har vært avholdt flere møter mellom Sametinget og Nordland nasjonalparksenter. Dette for å planlegge den offisielle åpningen av kulturstien 30.08.18. I denne forbindelse vil Sametinget arrangere en konferanse om pitesamisk

historie.

Sametinget har i perioden også hatt flere møter med Troms fylkeskommune for å planlegge markering av Spildra kultursti i Kvæningen. Langs den tilrettelagte stien er det skiltet flere viktige samiske kulturminner. Offisiell åpning blir i juni 2018.

7.5 Bygningsvern

Mål for innsatsområdet:

God kvalitet på samiske antikvariske bygninger

Håndverkerkompetanse innen samisk bygningsrestaurering

Sametinget tok initiativ til et drøftingsmøte om situasjonen for tradisjonshåndverket i de nordlige fylkene. Møtet ble holdt i Tromsø 04.04.18 med deltakere fra Riksantikvaren, Kulturminnefondet, Fortidsminneforeningen, NTNU, Sør-Troms museum, samt Finnmark, Troms og Nordland fylkeskommuner. Det deltok representanter fra både utdanning og bygningsvernforvaltning i fylkeskommunene. Bakgrunnen for møtet er den prekære mangelen på tradisjonshåndverkere i nord. Sametinget har nærmere 900 fredete bygninger i vår forvaltning, men ikke nok kvalifiserte håndverkere til å påta seg oppdrag med istandsettinger. Fylkeskommunene har de samme utfordringer.

Sametinget har hatt omfattende dialog og flere møter med Riksantikvaren om håndverkersituasjonen i nord. Det ble besluttet å avholde en kursrekke i tradisjonshåndverk for å styrke kompetansen i de nordligste fylkene. Kursrekken vil finansieres over Statsbudsjettet. Samarbeidsparter i planleggingen og arrangører av selve kursrekken er Várdobáiki samisk senter, Nordnorsk fartøyvernsenter og Akershusmuseene. Den første kursrekken vil foregå i nordre Nordland/Sør-Troms-regionen, med oppstart i september. Videre er planen å lage en kursrekke som ambulerer på forskjellige steder i de tre nordligste fylkene.

8 Helse og sosial

Samfunns mål:

God helse og likeverdige helse- og sosialtjenester tilrettelagt det samiske folks språklige og kulturelle bakgrunn.

8.2 En god helse og likeverdige helse- og sosialtjenester

Mål for innsatsområdet:

Samiske pasienter mottar et språklig og kulturelt tilrettelagt helse og sosialtjeneste.

Helse Nords utforming av regional overordnet strategiplan fram mot 2035

Alle regionale helseforetak skal lage en regional overordnet utviklingsplan for spesialisthelsetjenester frem mot 2035. Utviklingsplanene skal beskrive de viktigste utfordringene innenfor spesialisthelsetjenesten frem mot 2035. I utviklingsplanen skal også overordnede strategiske områder identifiseres og viktige tiltak konkretiseres. Helse Nord har invitert Sametinget til å delta i arbeidet med deres utviklingsplan for spesialisthelsetjenesten i nord (2019-2035). Utviklingsplanen vil sendes på høring i juni 2018.

Strategisk utviklingsplan av spesialisthelsetjenester til samiske pasienter

I Sametingets konsultasjoner på regjeringens Nasjonale helse- og sykehusplan (2015-2016) ble det enighet om at Helse Nord får ansvar for en strategisk videreutvikling av spesialisthelsetjenester for samiske pasienter nasjonalt. Dette ble fulgt opp i oppdragsdokumenter til Helse Nord RHF for 2017. Helse Nord har nå i samarbeid med Sametinget påbegynt utforming av et prosjektkonsept for en slik strategisk plan. Sametingsrådet og Helse Nord var enige om noen prinsipper som legges til grunn for arbeidet, og mandatet er nå under utarbeidelse.

Utviklingssenter for sykehjem og hjemmetjeneste for den samiske befolkningen

Utviklingssenter for sykehjem og hjemmetjenester er sentre som sentrale myndigheter har opprettet for å styrke kvaliteten i helse- og omsorgstjenesten. I 2016 gjennomførte sentrale myndigheter en omorganiseringsprosess av alle norske sentre, der resultatet ble et senter i hvert fylke. Organisering av samiske utviklingssenter (USHT) ble etter dialog med Sametinget tatt ut i en egen prosess. Våren 2017 fikk Helsedirektoratet i oppdrag fra Helse- og omsorgsdepartementet (HOD) å utrede og komme med en anbefaling om organisering og videreføring av utviklingssenter for den samiske befolkning. HOD påpekte i oppdraget at USHT for den samiske befolkningen bør sees i sammenheng med andre samiske kompetansemiljøer.

Sametinget er ikke fornøyd med de løsninger Helsedirektoratet har anbefalt, deriblant at ansvaret for samiske pasienter knyttes til eksisterende utviklingssentre som i liten grad har kompetanse på samiske forhold. Sametinget konsulterer HOD om hvordan tilbudet til samiske pasienter skal ivaretas innenfor konseptet «utviklingssentre».

Samarbeid med Helsedirektoratet

Sametinget og samiske helsefagmiljø har deltatt i samarbeidsmøter med Helsedirektoratet for å diskutere faglige temaer og utfordringer innenfor samisk helse. Sametinget mener dette er en viktig arena fordi Helsedirektoratet får stadig flere faglige oppfølgings- og beslutningsoppgaver, både innenfor spesialist- og kommunehelsetjenesten. Oversetting av helseinformasjons-, kartleggings- og utredningsverktøy for samiske demente, og kvalitetskrav til nasjonale og regionale behandlingstjenester har vært drøftet. Videre har også behovet for egne stillinger til samiske leger i spesialisering, videreutvikling av Samisk helsepark, pasient- og brukerombudsordningen og etablering av egen kontaktpunkt for samisk helse i direktoratet, vært løftet. Det er enighet om å avholde to samarbeidsmøter i året om faglige temaer som angår samiske pasienter.

Samisk pasient- og brukerombud

Sametinget er opptatt av at samiske pasienter og brukere skal ha samme mulighet som befolkningen forøvrig til å klage eller be om bistand. Det forutsetter at pasient- og brukerombudet innehar kompetanse i samisk språk og kultur. Sametinget har tatt saken opp med Helsedirektoratet, som har ansvaret for gjeldende ombudsordning. Helsedirektoratet deler Sametingets syn og er i dialog med Sametinget om hvordan dette kan organiseres og igangsettes.

Sametingsrådet har også bidratt med innlegg på pasientombudenes nasjonale seminar, i forbindelse med deres årsmøte i Karasjøk. Tema for seminaret var samiske pasienters møte med helsetjenesten.

Helsestrategi for samer på svensk side

Regjeringen i Sverige ønsker å lage en helsestrategi for samer i Sverige, og Norrland län har fått midler fra Regjeringen til å igangsette arbeidet. I den forbindelse har Styringsgruppe for samisk helseprosjekt - svensk side hatt møte med Sametingsrådet. Delegasjonen besto av länspolitikere og ledere, samt representanter fra SSR, Umeå universitet og Sametinget i Sverige. De fikk orientering om hvordan Sametinget på norsk side jobber med samiske helse- og sosialpolitiske saker, deriblant utvikling av tjenestetilbud, forskning og tjenester for samiske eldre. Sametingets elderråd deltok med informasjon om elderrådets arbeid, og anmodet det svenske Sametinget å opprette et elderråd.

Møte i nytt elderråd

Sametingets nyvalgte elderråd har hatt sitt første møte i Tromsø. Valg av nestleder sto på sakslista, og Ingolf Kvandahl ble valgt. Elderrådet fremmet også forslag til medlem og varamedlem til Trööndelaagen saemien raerie - Trøndelag samisk råd. Som medlem ble Lars Bransfjell foreslått, med Ingrid Jåma som vararepresentant. Elderrådet vedtok også å sende inn forslag til samisk medlem til Statens seniorråd, når denne skal oppnevnes på nytt. Sametingsrådet og elderrådet hadde et felles møte hvor samarbeid, roller og forventninger, og utfordringer fremover ble diskutert.

I forbindelse med elderrådets møte i Tromsø ble det også avholdt felles møte med SUPU og Sametingsrådet om Sannhets- og forsoningskommisjonen. Elderrådet har kommet med innspill til mandat, sammensetning, saker som bør tas opp, og det videre arbeidet.

Elderrådet har også hatt møte på Snåsa, der de møtte Snåsa elderråd, og samiske Eldres situasjon i kommunen ble diskutert. Elderrådet etterlyste blant annet samisk representasjon i det kommunale elderrådet, og ba Snåsa elderråd om å huske på dette ved neste valg.

Elderrådet besøkte Snåsa helsesenter og sansehagen. Elderrådet besøkte også det sørsamiske språk- og kompetansesenteret Gielem nastedh, samt deltok på språkkafe som språksenteret arrangerer jevnlig.

Elderrådet behandlet blant annet sak om samisk helsetjeneste/spesialisthelsetjeneste, mandat for Sannhets- og forsoningskommisjonen, og kom med en uttalelse til etiske retningslinjer for samisk helseforskning og forskning på samisk humant biologisk materiale.

Møte med Kautokeino kirkelige fellesråd

Sametingsrådet har avholdt et møte med diakon og kirkeverge i Kautokeino om tilbud til samiske eldre i Kautokeino kommune. På møtet ble spesielt Eldres situasjon i Máze diskutert. Kirkelig fellesråd er nå i gang med å igangsette dagtilbud til eldre i Máze. Kautokeino kommune er samarbeidspart.

Sametingsrådet innvilget tilskudd til dagtilbudet, som også skal gjelde de eldre i Láhpoluoppal. Sametingsrådet har også satt i gang en prosess med å få til eventuell samarbeidsavtale med Husbanken, der formålet blant annet er å få innfridd kravet om døgndrift på Máze bo- og servicesenter, slik at senteret kan brukes til eldretreff på dagtid.

8.3 En likeverdig barneverntjeneste

Mål for innsatsområdet:

Samiske barns rettigheter og behov er sikret i møte med barnevernet.

Konsultasjoner på tildeling av oppgaver i barnevernet

I møte med Barne- og likestillingsminister i desember 2016 ga Regjeringen aksept for konsultasjoner med Sametinget på tildelingsbrev på barnevernsfeltet. Dette ble også fulgt opp i utarbeidelse av tildelingsbrev til barnevernet i 2017, der Barne- og likestillingsdepartementet (BLD) konsulterte Sametinget. I november 2017 ba Sametinget om konsultasjoner på BLDs tildelingsbrev i barnevernet 2018. Barne- og likestillingsdepartementet avsto konsultasjoner med begrunnelse i at tildelingsbrevet inneholder saker av generell karakter, som må antas å ville påvirke hele samfunnet, og derfor ikke i utgangspunktet omfattes av konsultasjonsplikten. Det vises videre til at årets tildelingsbrev ikke inneholder nye tiltak som vil kunne påvirke samiske interesser direkte. BLD gjør samtidig oppmerksom på at tildelingsbrevet for 2018 er ferdigstilt, og offentliggjort. BLD har ikke gitt Sametinget mulighet til å imøtekomme departementets vurdering av konsultasjonsavtalen, før tildelingsbrevet for barnevernet ble ferdigstilt og offentliggjort. Sametingsrådet vil følge dette opp med Barne- og likestillingsministeren.

Møte med Stortingets Familie- og kulturkomité

Sametinget har hatt møte med Familie- og kulturkomitéen på Stortinget. I møtet påpekte Sametingsrådet behovet for dokumentert kunnskap om samiske barn som er eller har vært under barnevernets omsorg, blant annet hvordan deres språk og kultur ivaretas og hvordan det går med dem i ettertid. Sametingsrådet har bedt Familie- og kulturkomitéen om å bidra til at denne kunnskapen blir tilgjengelig.

Sametinget viste også til at organisering av barnevernet, der de ulike ansvarsområdene er delt på kommuner og statlige organer, medfører at det er vanskelig å få oversikt over hvordan samiske barns rettigheter følges opp. Sametingsrådet løftet opp behovet for et overordnet og systematisk gjennomgang av barnevernstilbudet til samiske barn, både når det gjelder institusjonstilbud, tilsyn, nasjonale veiledningsorganer m.m.

8.4 Etske retningslinjer for samisk helseforskning

Mål for innsatsområdet:

Den samiske befolkningens rettigheter er ivaretatt innenfor forvaltning og bruk av human biologisk materiale.

4.

5. Sametinget nedsatte i 2016 et utvalg bestående av representanter fra samisk helsefaglig forskningsmiljø og juridisk ekspertise som fikk som oppgave å utarbeide utkast til etiske retningslinjer for samisk helseforskning og forskning på samisk humant biologisk materiale. Utvalget leverte sin rapport i desember 2017. Sametinget gjennomfører nå en høring på utvalgets arbeid, deriblant forslag til etiske retningslinjer. I den forbindelse arrangerte Sametingsrådet en høringskonferanse i Tromsø hvor samiske fagmiljøer, politikere og andre deltok. Høringsdokumenter er sendt ut til aktuelle høringsinstanser, og lagt ut til åpen høring på Sametingets hjemmeside. Etske retningslinjer for samisk helseforskning og forskning på samisk humant biologisk materiale sendes til behandling i plenum høsten 2018.

6.

9 Urfolksrettigheter, internasjonalt samarbeid og likestilling

Samfunns mål:

At rettigheter som er anerkjent i FNs erklæring om urfolksrettigheter er implementert i lovverk og praktisk politikk.

Valg av styreleder i Finnmarkseiendommen (FeFo)

Sametingsrådet, NSRs gruppeleder, Aps gruppeleder og Sametingets oppnevnte medlemmer til FeFo-styret hadde dialogmøte 04.04.18. På møtet ble Nussir-saken, 5 km-sonen, sak for plenum om samstyring i og med FeFo, samt leder- og nestlederoppnevning i FeFo-styret drøftet.

Sametingets oppnevnte medlem til FeFo Mathis Nilsen Eira fremmet på FeFo sitt styremøte 18.04.18 sak om valg av leder og nestleder til styret. Saken ble avvist med bruk av styreleders dobbeltstemme, samtidig som det ble vedtatt at saken ble oversendt til Kontrollkomitéen for FeFo. Styremedlemmene Mathis Nilsen Eira og Máret Guhttor la inn en protokolltilførsel om at en slik avvisning av fremmet sak fra et styremedlem ikke er i samsvar med den lovbestemte retten ethvert styremedlem har til å kreve bestemte saker styrebehandlet i møte, jf. Finnmarksloven § 9, 2. ledd. Sametingsrådet har reagert på at flertallet i styret slik hindrer behandling av saker i styret og ba derfor i brev av 20.04.18 til Kontrollkomitéen for FeFo å foreta kontroll av om beslutningen er fattet i samsvar med Finnmarksloven.

Gjeninnføring av 5-kilometerssonen på Finnmarkseiendommen (FeFo)

Styret i FeFo vedtok i sak 94/2017 å sende innføring av 5-kilometerssonen slik den vil være ut fra dagens offentlige veier i Finnmark og slik ordningen var før den ble avvirket i 2006, på høring, med forbehold om at gjeninnføring er juridisk gjennomførbart. Høringsfristen var 01.05.18. Sametingsrådet har sendt ut informasjon om høringen til Sametingets gruppeledere og oppfordret de til å sørge for at relevante foreninger og organisasjoner får informasjon om høringen. Sametingsrådet mener at det er viktig at lokale erfaringer med fisketurisme og lokal og tradisjonell kunnskap om fisket og områdene det gjelder, kommer frem når FeFo skal vurdere saken.

Sametingsrådet har bedt Sametingets administrasjon gjøre en vurdering av det rettslige handlingsrommet for FeFos reguleringer av innlandsfisket, herunder muligheten for gjeninnføring av 5-kilometerssonen.

Evaluering av mineralloven

Nærings- og fiskeridepartementet klargjorde i mars 2017 at de skal evaluere Mineralloven. Dette var også tema på President Aili Keskitalos møte med Næringsminister Monica Mæland i desember 2017. Evalueringen skal ikke foreslå lovendringer, men vurderinger av lovendringer kan være et resultat av evalueringen. Sametinget ga 06.04.18 tilbakemelding på utkast til mandat for en slik evaluering. Det ble der lagt vekt på at de særlige bestemmelsene i loven for sikring av samiske interesser og rettigheter fungerer og samsvarer med folkerettslige forpliktelser. Evalueringsutvalget er enda ikke nedsatt.

9.2 Samisk samarbeid

Mål for innsatsområdet:

- Samisk språk, kultur og samfunnsliv bevares og utvikles både innenfor den enkelte nasjonalstat og på tvers av statsgrensene.

Sametingenes samarbeid gjennom Samisk Parlamentarisk Råd

Samisk parlamentarisk råd (SPR) avholdt møte i Karasjok 15.05.18. Representanter for Samisk Parlamentarisk Råds ungdomspolitiske råd deltok og informerte om sin virksomhet. På møtet overtok Sametinget i Sverige ledervervet i SPR for en periode på minst 16 måneder. Sametinget i Norge har hatt ledervervet siden 22.09.16. SPR vedtok en uttalelse angående planene om jernbaneforbindelse fra Finland og Norge til isfri havn i nord. Egen handlingsplan for SPR ble vedtatt.

9.3 Nordområdene

Mål for innsatsområdet:

- En bærekraftig utvikling for folkene som bor i nord.

Arktisk råd

Sametinget har deltatt i Norges delegasjon på Senior Arctic Officials (SAO-møte) i Levi i Finland 21.-23.03.18. Der var det tematisk diskusjon om kommunikasjon/tilkobling, som strakk seg fra digitale helseplattformer til manglende internettdækning i tradisjonelle urfolksområder. Tilgang til trådløs satellittkommunikasjon og relevante brukerverktøy og programmer blir

stadig viktigere for å utvikle urfolks næringer. Videre var meteorologisk samarbeid på dagsorden. Her kom det frem at det er viktig at urfolk definerer hvilke klimatjenester de har behov for i fremtiden. Diskusjoner om en strategisk plan for Arktisk råd videreføres nå av det finske formannskapet. Det er en utfordring hvordan rådet kan følge opp implementeringen av egne anbefalinger, blant annet gjennom å etablere nye mekanismer og rutiner, og styrke rådets kapasitet. Formannskapet vil på bakgrunn av diskusjonene utarbeide et nytt utkast til strategisk plan.

9.4 Urfolks rettigheter

Mål for innsatsområdet:

- FNs erklæring om urfolks rettigheter er implementert i lovverk og praktisk politikk.

FNs permanente forum for urfolkssaker

President Aili Keskitalo og leder for Sametingets ungdomspolitiske utvalg (SUPU) Ole Henrik Bjørkmo Lifjell deltok på møter under FNs Permanente forum for urfolkssaker i perioden 15.-21.04.18. Urfolks kollektive rettigheter til land, territorier og ressurser var temaet for forumets 17. sesjon i New York.

En av hovedtemaene var planleggingen og gjennomføringen av urfolksspråkåret. President Aili Keskitalo holdt et innlegg der hun understreket hvor viktig det er å bevare urfolksspråkene, og fortalte samtidig om hvilke tiltak vi her i Sápmi har på gang. Hun understreket spesielt oppfølgingen av NOU 2016: 18 Hjertespråket og fremtiden til Sámi Giellagáldu. Presidenten ba statene om å prioritere dette arbeidet. Presidenten tilbød også samarbeid med andre urfolk, og det vil bli en god anledning for dialog i planleggingen av språkåret.

President Aili Keskitalo holdt også innlegg på en konferanse om urfolks språk på Colombia University, og på en høring om den videre prosessen for å sikre tilrettelagt deltakelse for urfolks representative institusjoner i FN-systemet. Mange av innleggene som den arktiske regionen holdt ble koordinert som felles innlegg fra sametingene, Samerådet og representanter for inuittene. I tillegg deltok Sametinget aktivt på en rekke arrangementer og møter som blant annet innbefattet planer om jernbane mellom Rovaniemi og Kirkenes (Arctic railway), grønn energi i urfolksområder og FNs bærekraftsmål, **Presidenten deltok også på et side-event om sannhets- og forsoningsprosessene i Sápmi.**

Sametingets rapportering til ILO

Norge rapporterer i henhold til ILO 169 til ILOs ekspertkomité hvert 5. år. Sametinget har adgang til direkte kommunikasjon med ILOs ekspertkomité og kan fremme egne rapporter om fortolkning og etterlevelse av konvensjonen. Sametinget rapporterer derfor direkte til ILOs ekspertkomité om ILO 169 for samme periode som Norge gjør. Sametinget skal utarbeide rapport til ILO for perioden 01.06.13 til 31.05.18. Rapporten skal plenumsbehandles i september. Informasjon om Sametingets ILO-rapportering er lagt ut på Sametingets hjemmeside og Sametingsrådet har invitert det samiske samfunnet til å komme med innspill.

Møter med FNs menneskerettighetskomité

Sametingsrådet var i dialog med FNs menneskerettighetskomité (HRC) på høringer i Genève den 12.-15.03.18 knyttet til eksaminasjonen av Norge vedrørende oppfølgingen av FNs konvensjon om sivile og politiske rettigheter. Sametingsrådet oversendte den 12.02.18 sin alternative rapport til komitéen. FNs menneskerettighetskomité avga sine merknader etter eksaminasjonen den 05.04.18.

I rapporten fra komitéen, som dekker tidsrommet 2011- 2017, fremkommer det at situasjonen for samene i forhold til menneskerettigheter og urfolks rettigheter gir grunnlag for bekymringer innenfor temaer som vold mot kvinner og jenter i samiske samfunn, hatefulle ytringer og hatkriminalitet blant annet på internett mot det samiske folket, diskriminering av samer, mangel på lærere i samisk språk, og at mange samiske barn ikke får bruke samisk språk i barnehager. Videre er det flere anbefalinger knyttet til det samiske folkets rett til landområder og ressursrettigheter. Særsilt er komitéen bekymret over manglende oppfølginger av Samerettsutvalgets utredning fra 2007 om samiske områder utenfor Finnmark.

Sannhets- og forsoningskommisjonen

Sametingsrådet er i dialog med Stortingets presidentskap om utforming av mandat for Sannhets- og forsoningskommisjonen. Sametingsrådet er opptatt av å involvere det samiske samfunn i denne prosessen, og har derfor gjennomført 18 åpne møter med totalt 507 deltakere.

Det har også vært mulig å gi innspill til mandatet på e-post og muntlige samtaler. Sametingsrådet har sett dette som viktige møter som har frembrakt mye informasjon om fornukspolitikken og dens konsekvenser. Sametingsrådet har mottatt forslag til mandat fra Stortinget 23.03.18 og har gitt innspill på dette forslaget i brev av 02.05.18. Sametingsrådet har bedt om konsultasjoner om sammensetning og bemanning av kommisjonen. Sametingsrådet vil fortsette dialogen med Stortingets presidentskap frem til Stortinget nedsetter kommisjonen i midten av juni.

10 Samarbeidsavtaler

Samfunns mål:

Et styrket samisk språk, kultur og samfunnsliv.

10.2 Regionalt og lokalt samarbeid

Mål for innsatsområdet:

Et aktivt og målrettet samarbeid med regionale og lokale myndigheter for å styrke og utvikle samisk kultur, språk og samfunnsliv.

7.

Regionreform

Ekspertutvalget for regionreformen la frem sin rapport 01.02.18. Rapporten er sendt på høring. Sametinget har fått utsatt høringsfrist til uke 25. Sametinget har gjennomgått og vurdert utvalgets forslag. President Aili Keskitalo la frem sitt syn på den vedtatte fylkessammenslåingen av Troms og Finnmark fylker i brev til Statsråd Monica Mæland 16.03.18. Sametingsrådet viser for øvrig til saken om regionreformen som er forberedt til plenum.

Sametingets samarbeid med bykommunene

Sametinget har samarbeidsavtaler med bykommunene Oslo, Bodø og Tromsø. I dette samarbeidet drøfter partene jevnlig aktuelle kommunale samiske saker.

I perioden har Sametingsrådet hatt politisk møte 26.04.18 med Oslo kommune, ved byråd Inga Marte Thorkildsen. Sametinget har informert om det nye prosjektet for samiske barnehager, Sámi mánát ođđa searvelanjain, og oppfordret Oslo kommune til å informere sine barnehager om prosjektet. Av andre temaer som det ble informert om var generelt samiske elevers rettigheter og revideringen av samarbeidserklæringen i februar 2019. Partene ble enige om å drøfte Samisk Hus på neste møte.

Sametinget og Alta kommune har over en lengre periode hatt en prosess med å formalisere samarbeid om samiske saker. Sametingsrådet har sendt brev i mai til Alta kommune med forslag til samarbeidsavtale.

Samarbeidsavtalene med kommunene i forvaltningsområdet

Det er sendt ut et foreløpig utkast til samarbeidsavtale til godkjenning i kommunene. De fleste kommunene har godkjent avtalene, eller har kommet med forslag til endringer. Etter planen skal avtalene underskrives på kommunekonferansen 24.05.18. Noen kommuner har bedt om forlenget frist til å ferdigstille avtalen fordi den skal behandles politisk. De midlertidige avtalene blir underskrevet senere. De midlertidige avtalene skal gjelde inntil de nye kommunekategoriene og de nye finansieringsmodellene er på plass. Deretter utarbeides det nye avtaler på bakgrunn av kategorivilkårene og finansieringsmodellen.

Samarbeidsavtalene med fylkeskommunene

Finnmark fylkeskommune og Sametinget har hatt et møte på politisk nivå om samarbeidsavtalen. På møtet ble man enige om å underskrive en midlertidig samarbeidsavtale, som skal gjelde for perioden 2018-2020.

Troms fylkeskommune og Sametinget arbeider med utformingen av en ny avtale.

Nordland fylkeskommune og Sametinget arbeider med grunnlaget for avtalen.

Trøndelag fylkeskommune og Sametinget begynner å arbeide med grunnlaget for avtalen. Det er planlagt et arbeidsmøte 04.06.18.

Samarbeid med Helse Nord

Sametinget og Helse Nord RHF har underskrevet en samarbeidsavtale som skal bidra til å

fremme en utvikling av spesialisthelsetjenester som ivaretar den samiske befolkningens rett til likeverdige helsetjenester og som sikrer at tjenestene er tilrettelagt samiske pasienters språklige og kulturelle bakgrunn. Sametinget og Helse Nord RHF skal avvikle samarbeidsmøter, og søke å være i forkant av ulike utfordringer og problemstillinger som omhandler spesialisthelsetjenester til det samiske folk.

11 Kunngjøring av nye saker – oppfølging

Sametingsrådets oppfølging av nye saker kunngjort på plenums møte sak 003/18.

Vis solidaritet i sannhets- og forsoningsarbeidet, Kjellrun Wilhelmsen, Nordkalottfolket
Sametingsrådet følger opp saken gjennom prosessen med sannhets- og forsoningskommisjon, og viser til plenumssak.

Ordning som motiverer til kompetanseheving innen de mindre samiske språkene, Runar Myrnes Balto, NSR

Sametingsrådet arbeider nå med budsjettforslaget for 2019, og vil i den sammenheng vurdere muligheten for å etablere en stipendordning for de små samiske språkene.

Likestilling av rettigheter til elgjakt, Arthur Tørfoss, Frp

I henhold til Finnmarksloven § 23 har de som er bosatt i Finnmark fylke rett til jakt på storvilt på Finnmarkseiendommens grunn. Etter § 25 andre ledd kan Finnmarkseiendommen gi andre enn dem som er bosatt i fylket adgang til storviltjakt. Sametingsrådet mener at de som bor nærmest ressursene og som historisk har brukt dem, skal ha førsterett til å utnytte de. Når ressursene tillater det, bør også andre slippe til. Sametingsrådet mener at Finnmarksloven ivaretar disse hensynene på en god måte. Sametingsrådet viser for øvrig til Finnmarkslovens system for kartlegging og anerkjennelse av eksisterende rettigheter. Enhver kan fremme krav overfor Finnmarkskommisjonen for å få anerkjent sine eksisterende eier- og bruksrettigheter, også innbyggere i Troms.

Hele landet som en valgkrets til sametingsvalget, Arthur Tørfoss, Frp

Sametingsrådet ser ikke det som aktuelt å vurdere hele landet som en valgkrets på det nåværende tidspunkt. Dagens valgordning ivaretar viktige prinsipper om representasjon fra de ulike samiske områdene. Dette er viktig for det samiske demokratiet.

#SápmiMaid, Sandra Márjá West, NSR

Plenumsledelsen følger opp saken.

Seksuell trakassering og #meetoo, Ann-Elise Finbog, SáB, og Árja

Plenumsledelsen følger opp saken.

Samisk pasientkontakt ved St. Olavs Hospital, Nora Marie Bransfjell, NSR

I Regjeringens nasjonal helse og sykehusplan (2016-2019) fikk Helse Nord RHF et særlig ansvar for spesialisthelsetjenester til den samiske befolkningen nasjonalt. I denne sammenhengen fikk Helse Nord RHF i oppdrag å sørge for en strategisk videreutvikling av spesialisthelsetjenesten til samiske pasienter nasjonalt. Helse Nord har nå, i samarbeid med Sametinget, startet opp med å lage en nasjonal strategisk plan for dette arbeidet. Helse Nord har valgt å prosjektorganisere dette arbeidet, og Sametinget, samiske fagmiljø og øvrige regionale helseforetak vil ha en sentral plass i styringsgruppe og prosjektgrupper. Prosjektet vil også initiere til ulike tiltak for samiske pasienter i ulike deler av spesialisthelsetjenesten i alle regionale helseforetak. Sametingsrådet ser at det er behov for samiske pasientkontakter, særlig innenfor store helseinstitusjoner/sykehus der det er få samiske fagfolk og hvor samiske pasienter isoleres sosialt i store deler av døgnet fordi helsepersonell ikke kan kommunisere på samisk. Sametinget vil derfor løfte behovet for samiske pasientkontakter i helseinstitusjoner som et av tiltakene i strategisk utviklingsplan.

Oppreisning til internatbarn og tapt skolegang-barn, Inger Eline Eriksen Fjellgren, Árja

Sametingsrådet følger opp saken gjennom prosessen med sannhets- og forsoningskommisjon, og viser til plenumssak.

**Sametingsjoik til åpning og avstemning, Márjá-Liissá Partapuoli, NSR.
Plenumsledelsen følger opp saken.**

Sametingets plenum - 024/18

Saken påbegynt 12.06.2018 kl. 11.00

Votering

Det ble ikke votert over saken.

Protokolltilførsler

Det ble ikke fremmet noen protokolltilførsler i saken.

Taleliste og replikkordskifte

	Innlegg	Replikk
1	Aili Keskitalo	Lars Filip Paulsen
		Ronny Wilhelmsen
	Aili Keskitalo	
2	John Kappfjell	Silje Karine Muotka
	John Kappfjell	
3	Arthur Johan Tørfoss	Silje Karine Muotka
		John Kappfjell
		Berit Marie P. E. Eira
	Arthur Johan Tørfoss	
4	Nancy Charlotte P. Anti	
5	Anders Somby jr.	Silje Karine Muotka
		Ronny Wilhelmsen
	Anders Somby jr.	
6	Runar Myrnes Balto	Silje Karine Muotka
		John Kappfjell
		Anders Somby jr.
	Runar Myrnes Balto	
7	Silje Karine Muotka	
8	Ronny Wilhelmsen	
9	Inger Eline Eriksen Fjellgren	
10	Thomas Åhrén	
11	Beaska Niilas	
12	Piera Heaika Muotka	
13	Kåre Olli	
14	Silje Karine Muotka	
15	Henrik Olsen	
16	Lars Filip Paulsen	
17	Runar Myrnes Balto	
18	Berit Marie P. E. Eira	
19	Mikkel Eskil Mikkelsen	
20	John Kappfjell	
21	Klemet Erland Hætta	

22	Beaska Niilas	
23	Aili Guttorm	
24	Aili Keskitalo, saksordfører	

SP - vedtak:

Sametinget tar Sametingsrådets beretning om virksomheten i perioden til orientering.

Saken avsluttet 12.06.2018 kl. 16.00

Ášši/Sak 025/18	Sametingets plenum	Dato: 12.06.2018-15.06.2018
-----------------	--------------------	-----------------------------

Kunngjøring av nye saker

	Arkivsaknr. 18/2671
--	-------------------------------

Sametingets plenum - 025/18

Forslag 1: Felles læreplaner og undervisningsmateriell

Vi samer er ett folk og riksgrensene skal ikke hindre vårt felleskap
-Samekonferansens erklæring, Gällivare, 1971-

Nå er tiden inne for bygge opp innhold i skolen for samiske barn som er basert på våre egne formål, vilkår og livssyn. NSR mener at de tre sametingene må igangsette arbeidet med å utvikle felles læreplaner og undervisningsmaterieell for alle fag som berører de samiske språkene, kulturen, tradisjonell kunnskap og samfunn. Dette for å sikre at samiske barn, på tre sider av riksgrensene, har de samme mulighetene og det samme grunnlaget. Et samarbeid på tvers av riksgrensene vil også bidra til effektivisering av læremiddelutviklingen, både i forhold til økonomiske og menneskelige ressurser.

Statene må tilpasse sine lovverk slik at de holder folkerettslig og urfolksrettslig nivå og ikke er til hinder for dette arbeidet. I den forbindelse vil Sametinget spesielt gjøre oppmerksom på følgende artikler i ILO konvensjonen nr. 169; art. 27 3. ledd og art. 32 og artikler i De Forentes Nasjoners erklæring om urfolks rettigheter (UNDRIP); art. 3, art. 14, art.21, art. 22 og art. 36.

Forslag 2: Scooterløyper og nye motorferselslov

Nye krav om utredning av snøscooterløyper er svært kostbart for kommunene. Ikke minst fordi sametinget belaster alle kostnader for befraging på kommunene. KS Finnmark har vært tydelig på at gamle scooterløyper bør slippe de nye utredningskravene, og FrPs sametingsgruppe støtter dette.

Det bes om en sak til plenum der formålet er å automatisk godkjenne allerede eksisterende løyper fra sametingets side som høringsinstans.

Forslag 3: Samisk veiledning for offentlig sektor

Ivaretagelse av våre kollektive og individuelle rettigheter, slik de er nedfelt i nasjonal lovgivning og i folkeretten må iverksettes på en tilfredsstillende måte uansett hvor det bor samer.

NSR er opptatt av at våre områder skal være et trygt sted for å bo, leve og arbeide for samer, både i tradisjonelle samiske områder, og i byer og sentra. Det vil etter hvert bli et økende behov for å utføre offentlig tjenestebehov for samer, særlig også da migrasjon til byer og tettsteder også øker i det samiske samfunnet. For å tilby offentlige tjenester kreves det god kompetanse på samiske forhold, noe det er i varierende grad i mange kommuner, fylkekommuner og offentlige virksomheter. Slik kompetanse tar det erfaringsmessig forholdsvis lang tid å bygge opp.

NSR ber sametingsrådet vurdere om det skal etableres en ordning for offentlig sektor som skal bistå kommuner, fylkeskommuner og andre offentlige virksomheter med planlegging av samiske tiltak. Sametinget bør gå i gang med et arbeid hvor blant annet et av målene kan være at samiske sentre, samiske hus og andre institusjoner kan være vert for samiske veilederordninger for offentlig sektor.

Forslag 4: Få en endring i rovviltforskriftens § 12, slik at det åpner for muligheten til å innvilge forebyggende skadefelling av ørn.

Reindriftsnæringen får ikke gjøre skadeforebyggende uttak på ørn som gjør stor skade og påfører rein store lidelser, noe som er en uholdbar situasjon.

Innenfor dagens regelverk foreligger det ikke gode nok virkemidler, som gir forvaltningen mulighet til å innvilge forebyggende skadefelling, når det søkes om dette. Store tap og dyrelidelser for rein, bidrar til å øke reineieres psykiske belastning. Å være vitne til slike dyrelidelser, som ørn forårsaker, skaper makteløshet, fordi situasjonen er så til de grader utenfor reineiers kontroll. Store tap forårsaker også dårligere økonomi i reindriften.

Sametinget kan ikke stillestående se på denne situasjonen, uten at man forsøker å finne løsninger på

dette.

Det er et politisk mål om at det skal være 850-1200 hekkende par av kongeørn i Norge, den karakteriseres i dag som en livskraftig bestand, som ikke er truet. Havørn er ikke medregnet i bestandsmålene, blir ikke kartlagt og det bestrides sterkt fra både myndighetenes- og forskningens side, at disse evner å drepe rein.

Største delen av kongeørn bestanden i dag lever i de 3 nordligste fylkene, som er sammenfallende med sentrale områder for reindriften.

I motsetning til annet vilt, forvaltes ikke ørn i Norge, dette medfører at bestanden får vokse fritt. Ingen har i dag oversikt over det reelle antallet ørn.

Dagens situasjon med ingen forvaltning, usikkerhet og strid i forhold til om havørn er en predator på rein, samt en ørnebestand ute av kontroll, skaper frustrasjon i reindriftnæringa.

Skadefelling etter rovviltforskriftens §12 er eneste mulighet til uttak av skadedyr. I forskriften er det likevel bestemmelser som i praksis gir en svært begrenset mulighet til å iverksette skadefelling for å hindre ytterligere skade. Regelverk bygger på at «felling skal rettes mot et bestemt individ» av kongeørn, noe som i realiteten er svært vanskelig når antallet ørn er av en viss størrelse, dette bidrar til at forvaltning ikke kan gi fellingstillatelse.

Mange reineiere, som har store tap av kalv om våren, søker om skadefelling. Det siste året har imidlertid alle skadefellingssøknadene blitt avslått, med begrunnelser som kan være svært vanskelig å forstå, i en situasjon med mye ørn og store tap.

Dette skaper stor frustrasjon, og medfører liten tillitt til dagens rovdyrforvaltning.

Det vises også til den såkalte "Krokann-dommen" fra 2013, der lagmannsretten slår fast at erstatning skal innvilges på grunnlag av tidligere kjent skadeomfang. Det vil nå også være naturlig å kunne innvilge forebyggende skadefelling på samme grunnlag.

NSR, NSR/Sáb,SP og Johttisámelisttu, mener på denne bakgrunn at det nå er behov en endring i rovviltforskriftens § 12, slik at det i fremtiden blir mulig for forvaltningen å gi forebyggende skadefelling av ørn.

Forslag 5:Trafikk på vann med motorer på Tanavassdraget

Trafikken på Tanavassdraget med andre båter og fremkomstmidler enn vanlige båter for fiske har økt mye de siste årene, spesielt etter at det i 2017 ble åpnet for at man kan kjøre med såkalte vannskutere over alt. Nå synes det som at situasjonen har endret seg så mye at det er på tide å tenke over de generelle konsekvensene dette vil ha for vassdraget.

Hvis man ikke forvalter og behandler denne trafikken skikkelig, er det fare for at Tanavassdraget blir angrepet av smittsomme sykdommer. Det er også usikkert hvordan unødvendig motorferdsel påvirker laksen og naturen for øvrig. Sametinget anmoder kommunene Tana, Karasjok, Kautokeino og Utsjok om sammen å granske disse sakene og etter behov sette i verk effektive tiltak som kan sikre vassdragets fremtid.

Her er det også på sin plass å nevne naturmangfoldloven og viktigheten av det såkalte «føre-var» prinsippet.

Forslag 6: Nordkapp-Platået

Nordkapp-platået har vært bortfestet siden 1920-tallet. Da Finnmarkseiendommen (FeFo) i 2006 overtok grunnbokshjemmelen til størstedelen av Finnmark, inkludert Nordkapp-platået, overtok FeFo også alle avtaler som Statskog hadde på det tidspunktet.

De gjeldende festeavtalene for Nordkapp-plataået ble sist revidert i 1994 og gjelder fram til årsskiftet. Etter dagens avtaler har festeren rett til å forlenge festeavtalene. I tillegg gir dagens avtaler grunneier rett til å stille vilkår. Reforhandlingene av avtalene, herunder festeavgiften, er nå en sak for FeFo.

I offentligheten har vi sett at lokale krefter ønsker at Nordkapp kommune skal kjøpe Nordkapp-plataået av FeFo, og at FeFo har vist til styrets egen strategi hvor man primært fester bort grunnen, ikke avhender denne. I dag sitter lokalbefolkningen og Nordkapp kommune i svært liten grad igjen med verdiskapningen som turismen på Nordkapp gir. Formannskapet i Nordkapp kommune har uttrykt ønske om å kjøpe eller sekundært fremfeste Nordkapp-plataået fra FeFo. Det kan imidlertid også tenkes andre muligheter som sikrer større lokale ringvirkninger og økt lokal innflytelse.

For å komme inn på Nordkapp-plataået krever de private aktørene, som er sørfra, en adgangsavgift. Adgangsavgiften på Nordkapp-plataået er i dag på hhv. 275 kr og 180 kr, avhengig av hvilke området du vil ha adgang til. Avgiften er innført med hjemmel i frilufsloven. Avgiften skal imidlertid ikke stå i misforhold til de tiltak eier eller bruker har gjort på området til fordel for frilufsfolket. Likevel hevdes det fra lokalt hold at avgiften ikke blir brukt til tiltak på frilufsområdet, men at avgiften går rett til eierne sørpå. Både FeFo og Sametinget bør følge opp saken.

Finmarks-kommisjonen har enda til gode å kartlegge eventuelle opparbeidede bruks- eller eierrettigheter i området, og at det kan finnes rettigheter til land og vann i området som ikke er kartlagt i dag. Dette skal gjennomføres også for dette feltet.

På denne bakgrunn ber NSDs sametingsgruppe om at saken blir oversendt til sametingsrådet for videre oppfølging, med målsetting om at en større del av verdiskapningen og turismen på Nordkapp, tilfaller lokalsamfunnet.

Forslag 7: Økt barnefattigdom i Norge

Forslag fra Ann Karin Kvernmo og Aili Guttorm

Norge er et land med høy levestandard og det betyr at fattigdom ikke bare handler om mangel på mat, tak over hodet og klær, men også mangelen på muligheter til å delta sosialt på lik linje med resten av samfunnet vårt. Barnefattigdom i Norge har vært økende siden begynnelsen av 2000-tallet. En husholdning med en inntekt som er lavere enn 60 % av medianinntekten i landet anses å falle under grensen for fattigdom. Over 100 000 barn i Norge lever under denne grensen. Det er alvorlig at barn skal vokse opp under forhold som kan påvirke helsetilstand, gi dårligere utviklingsmuligheter og innskrenke sosialt nettverk, noe som gjelder uavhengig av etnisitet.

Undersøkelser fra 2016 viser for eksempel at hvert femte barn i Kautokeino kommune lever i fattigdom, dette er langt flere enn landsgjennomsnittet. Dette betyr nødvendigvis ikke at de går til sengs sultne, men at de ikke kan delta på lik linje med andre barn i forskjellige sosiale arenaer. Det kan handle om at barna for eksempel ikke kan feire bursdager eller høytider på lik linje med andre barn.

Vi trenger mer kunnskap om situasjonen når det gjelder utslag av barnefattigdom i samiske områder. Det er viktig å kjenne til bakgrunnen, omfanget og også om disse undersøkelsene fanger opp alle sider ved situasjonen i de samiske områdene for å kunne fremme treffsikre forslag om tiltak som kan bedre situasjonen.

Sametingsrådet oppfordres til å komme tilbake til plenum med en sak hvor man går grundigere gjennom dette for at vi skal kunne peke på gode og virkningsfulle tiltak i denne sammenhengen. Sametinget må gå i møte med de respektive kommuner og andre aktuelle parter for å jobbe fram tiltak mot barnefattigdom.

Forslag 8: Samisk undervisning til sametingsrepresentanter som ikke behersker samisk

Forslag fra Ann Finbog og Inger Eline Eriksen Fjellgren

De folkevalgte på Sametinget er forbilder for det samiske folk, og bør også gå som gode eksempler i vår felles kamp for å revitalisere de samiske språk.

Samefolkets Parti og Árja mener at norskspråklige sametingsrepresentanter må få nødvendig opplæring i samisk språk. I dag er situasjonen slik at det samiske språket brukes mindre aktivt på Sametinget. Vi mener at vi må ta aktive grep for å snu denne utviklingen.

Som sametingsrepresentanter og rollemodeller har vi et spesielt ansvar for det samiske språket. Derfor mener Samefolkets Parti og Árja at Sametinget må initiere og tilrettelegge samiskundervisning for norskspråklige sametingsrepresentanter. En mulig løsning er å bruke mandagene under plenumsmøtene til samiskundervisning. En annen mulighet er å sette av én uke intensiv opplæring ved å slå sammen en komité- og plenumsuke.

Forslag 9: Samenes selvbestemmelse over samiske medier - fellessamisk mediehus på tvers av landegrensar

Vi samer har selvbestemmelsesrett i kraft av å være et folk. Selvbestemmelsesrett gir rett til å råde over egen statsform, egen kultur, forvaltning, lovgivning og lignende uten innblanding fra andre. Dette omfatter også medier. Etter anmodning fra Sámi Journalisttaid Searvi (SJS) ønsker Árja at Sametinget aktivt skal arbeide for å sikre etableringen av et uavhengig fellessamisk mediehus på tvers av landegrensar.

Vi viser til Sámi Journalisttaid Searvi sin uttalelse:

Sámi Journalisttaid Searvi (SJS) viser til FNs urfolksdeklarasjon og vil peke på at samiske medier ikke har den selvbestemmelse som deklarasjonen skal sikre for urfolk, også det samiske folk. Medier er viktige i samfunnsbyggingen og de er særdeles viktige i styrking og utvikling av språk, kultur og samfunnsliv. Mediene har selvfølgelig også en særdeles viktig rolle i samfunnsdebatten og styrkingen av demokratiet. Når våre samepolitiske organer ofte peker på og synliggjør retten til samisk selvbestemmelse, og underbygger denne retten ved å vise til FNs urfolksdeklarasjon, ønsker SJS at Sametingene og Samisk Parlamentarisk Råd igangsetter et arbeid med å løsrive de samiske enhetene fra de nasjonale allmennkringkastingselskapene/public service selskapene (SR, SvT, UR, Yle, NRK) og over tid etablerer et fellessamisk medieselskap som samer selv bestemmer over. SJS mener at det finnes flere måter å etablere et fellessamisk mediehus på og sikre det uavhengighet. I Finland finansieres Yle gjennom en medieskatt og det er sannsynlig at en slik skatt blir innført i Norge og Sverige også i nær fremtid. Derfor er det viktig at Sametingene snarest tar opp saken med respektive lands politiske myndigheter for å sikre at en fremtidig medieskatt utformes slik at den også kan bidra til etablering og drift av et uavhengig samisk mediehus. Vi utfordrer Sametingene og Samisk Parlamentarisk Råd til å ta tak i dette snarest. Vi utfordrer også Sametingene og Samisk Parlamentarisk Råd snarest å kartlegge på hvilken måte selvbestemmelse kan styrkes når det gjelder trykte medier og på hvilken måte trykte medier kan styrkes og utvikles på et fellessamisk fundament.

Forslag 10: Støtteerklæring til Vest-Papua

Sametingets plenumsledelse har møtte Mama Yoseph's delegasjon som kommer fra øya Vest-Papua.

Bakgrunn:

Bakgrunnen for møtet var at Office of Contemporary Art, Norway hadde invitert denne delegasjonen til avslutningen av utstillingsåpningen «Let the river flow» i begynnelsen av juni. Da ble det arrangert et avslutningsseminar der blant annet Vest-Papua-delegasjonen fremførte sine utfordringer med hensyn til inngrep.

Nå:

I den forbindelse ba Vest-Papua folkets representant om et møte med Sametinget for å fortelle om sine erfaringer.

Mama Yoseph Alomang representerer Amungme folket som tradisjonelt eier det landet hvor det uten tillatelse fra folket er etablert gruvevirksomhet.

Freeport-McMoRan Grasberg -gruven er verdens største gull- og kobbergruve, og Rio Tinto -gruppen eier 40 % av aksjene.

Vest-Papua ble tvunget under Indonesia i 1963, etter at de var lovet selvstendighet etter å ha vært under Nederlands kolonistyre.

I dag har Indonesiske myndigheter forbudt det meste av informasjonen og nyhetene om Vest-Papua, og de eneste eksterne representantene som får komme dit er troende.

Delegasjonen til Vest-Papua fortalte om store maktovergrep og alvorlige brudd på menneskerettighetene.

- Drap
- Migrasjon: Innvandrere som har som mål å gjøre urbefolkningen til mindretall
- Rasediskriminering
- Matsikkerhet

Mama Yoseph Alomang har selv blitt arrestert av politiet 18 ganger og har også sittet i fengsel. En gang satt hun en måned i en konteiner og en annen gang satt hun en måned på do med kloakk opp til knærne. Det ødela øynene hennes.

På Vest-Papua er drap på urbefolkningen ganske vanlig, og de har også begynt å bli kalt apekatter. Der blir mennesker drept på grunn av bagateller.

FRAMOVER:

Nå prøver urbefolkningen på Vest-Papua å finne fredelige og demokratiske måter å komme ut av denne udemokratiske situasjonen som de er i nå. Derfor ber de verdenssamfunnet om hjelp:

1. C-24, å fremme sin sak for FNs avkoloniseringskomite. Fristen for dette er året 2020, når komiteen kan be FNs generalforsamling om å sette Vest-Papua på listen over områder som skal avkoloniseres.

FORSLAG:

Sametingets plenumsmøte ber sametingsrådet om å støtte urbefolkningen på Vest-Papua sitt mål om å bli representert på C-24, FNs avkoloniseringskomite. Sametingets plenumsmøte ber sametingsrådet om også å fremme saken for norske myndigheter med tanke på å fremme Vest-Papuas selvstendighet på en demokratisk og fredelig måte. Det medfører også at det på Vest-Papua gjennomføres en ny folkeavstemming med bakgrunn i FNs New York -avtale (1962).

MER INFORMASJON:

Yale law school og Human Rights Watch Asia (overvåking av menneskerettigheter i Asia) har samlet mer informasjon om Vest-Papua.

Saken påbegynt 12.06.18 kl. 16.05

Plenumledelsens innstilling:

Nye saker 1 - 10 sendes til sametingsrådet for behandling.

Votering

Det ble ikke votert over saken.

Protokoll tilførsler

Det ble ikke fremmet noen protokolltilførsler i saken.

Taleliste og replikkordskifte

	Innlegg	Replikk
1	Beaska Niilas	Ronny Wilhelmsen
	Beaska Niilas	
2	Arthur Johan Tørfoss	Ronny Wilhelmsen
		Klemet Erland Hætta
		Hans Ole Eira
	Arthur Johan Tørfoss	
3	Vidar Andersen	Ronny Wilhelmsen
		Arild Pettersen Inga
	Vidar Andersen	
4	Karen Anette Anti	Per Mathis Oskal
		Nancy Charlotte Porsanger Anti
		Anders Somby jr.
	Karen Anette Anti	
5	Beaska Niilas	Tom Sottinen
		Jørn Are Gaski
		Inger Eline Eriksen Fjellgren
	Beaska Niilas	
6	Runar Myrnes Balto	Ronny Wilhelmsen
	Runar Myrnes Balto	
7	Ann Karin Kvernmo	Anders Somby jr.
		John Kappfjell
		Arild Pettersen Inga
	Ann Karin Kvernmo	
8	Ann-Elise Finbog	Jørn Are Gaski
		Arild Pettersen Inga
		Inger Eline Eriksen Fjellgren
	Ann-Elise Finbog	
9	Inger Eline Eriksen Fjellgren	Runar Myrnes Balto
		Arild Pettersen Inga
		Vidar Andersen
	Inger Eline Eriksen Fjellgren	
10	Tor Gunnar Nystad	

SP - vedtak:

Nye saker 1 - 10 sendes til sametingsrådet for behandling.
Saken avsluttet 12.06.2018 kl. 17.45

SÁMEDIGGI
SAMETINGET

Ášši/Sak 026/18	Sametingets plenum	Dato: 12.06.2018-15.06.2018
-----------------	--------------------	-----------------------------

Spørsmål til Sametingsrådet

	Arkivsaknr. 18/2671
--	------------------------

SETT INN OVERSKRIFT PÅ SPØRSMÅL OG REPRESENTANT/PARTI

Sametingets plenum - 026/18

Spørsmål 1: Forsøksordning fovaltning av kongeørn

I 2016 ba Stortinget om , etter lengre press fra næringen, at det skulle igangsettes ei forsøksordning på forvaltning av ørn på Fosen og i Troms. Uttak av ørn før skader skjer var ett av hovedelementene i ordningen. NINA ønsket å igangsette ett 5-årig forskningsprosjekt før en igangsatte ordningen. Mener Sametingsrådet at en må ha kunnskapsinnhenting og viten om tradisjonell kunnskap før en kan igangsette prosjektet.?

Spørsmål 2: Rovdyr

Rovdyr:

I rådets beretning under «rovdyr», fremkommer det at klima –og miljøvernminister Ola Elvestuen sier følgende:

«Når det gjelder tiltaket som går ut på implementering av erfaringsbasert kunnskap viser ministeren til dialogen som Sametinget har med Miljødirektoratet.»

-Hva består denne dialogen mellom Sametinget og Miljødirektoratet i?

Spørsmål 3: Grenseoverskridende skole I Sápmi

Sametinget har et prosjekt på gang; Grenseoverskridende skolesamarbeid i Sápmi. Prosjektet er aktuell bl.a. I forbindelse med oppfølging av "Váibmogiella", I forbindelse med fagfornyning på skoler og I forbindelse med revidering av opplæringsloven. Formålet med prosjektet er å etablere en felles sameskole mellom to stater. Sirma skole og Utsjoki skole har hatt felles opplæring I over 20 år. I 2011 har Sámi allaskuvla gjennomført undersøkelser av samarbeidet. I fjor har Sametingets arbeidsgruppe vært I drift, og på våren skulle det komme en rapport som viser veien videre. Av ulike årsaker er denne rapporten ennå ikke ferdigstilt.

Kommunene hvor disse skolene ligger, venter ennå på denne rapporten, og arbeidet har tile n viss grad stoppet opp på grunn av dette. Sirma skole, som er en av skolene som er I dette samarbeidet, er truet nedlagt på grunn av kommunens økonomi. Kan Sametingsrådet fortelle om status på denne saken, og om hvordan vi ser for oss den videre prosessen I å virkeliggjøre forventningen om å få etablert en felles samisk skole, et felles Sápmi?

Spørsmål 4: Reindrifstyre og oppnevning

NRL landsmøtet som ble avholdt i Karasjok 8.-9. juni gjorde et vedtak angående oppnevning av nytt reindriftstyre. Vedtaket går ut på at NRL gjør en henvendelse til Sametinget og Landbruks og Matdepartementet for å få til et midlertidig fungerende Reindrifstyre. Hvordan vil Sametingsrådet forholde seg til og eventuelt følge opp dette vedtaket gjort av NRL.

Spørsmål 5: Samisk helsepark

Helse Nord har av sentrale myndigheter fått tildelt ansvaret for etablering og oppfølging av Samisk helsepark. Samiske fagmiljøer skal involveres i arbeidet. Helse Nord har delegert utførelsen av dette videre til et et underliggende helseforetak.

Árja ser med bekymring at tilbudet til samiske pasienter ikke prioriteres i arbeidet med samisk helsepak. Árja har fått signaler fra samiske fagfolk at det underliggende foretaket ikke vektlegger det nasjonale perspektivet samisk helsepark skal ha. Prosessen med opprettelsen av samisk helsepark er nødt til å ivareta en reell samisk medvirkning og medbestemmelse.

1. Hva har Sametingsrådet gjort for å sikre og fremskynde etableringen av Samisk helsepark?
2. Hva har Sametingsrådet gjort for å sikre samisk medvirkning og medbestemmelse?
3. Ser Sametingsrådet at Samisk helsepark bør være organisert annerledes og ikke være underlagt Finnmarkssykehuset?

Spørsmål 6: Samisk helsepark

Under valgkampen høsten 2017 var det stort fokus på helsetjenester. Etableringen av Samisk helsepark er viktig for å utvikle gode helsetjenester til den samiske befolkningen. Hva gjør Sametingsrådet for å få realisert Samisk helsepark?

Saken påbegynt 12.06.18 kl. 17.50

Votering

Det ble ikke votert over saken.

Protokoll tilførsler

Det ble ikke fremmet noen protokolltilførsler i saken.

Taleliste og replikkordskifte

	Innlegg	Replikk
1	Per Mathis Oskal	

	Berit Marie P. E. Eira	
	Per Mathis Oskal	
2	Karen Anette Anti	
	Berit Marie P. E. Eira	
	Karen Anette Anti	
	Berit Marie P. E. Eira	
3	Hans Ole Eira	
	Mikkel Eskil Mikkelsen	Inger Eline Eriksen Fjellgren
	Hans Ole Eira	
	Mikkel Eskil Mikkelsen	
4	Arild Pettersen Inga	
	Silje Karine Muotka	
	Arild Pettersen Inga	
	Silje Karine Muotka	
5	Inger Eline Eriksen Fjellgren	
	Mikkel Eskil Mikkelsen	Ronny Wilhelmsen
	Inger Eline Eriksen Fjellgren	
	Mikkel Eskil Mikkelsen	

SP - vedtak:

Behandling av saken avsluttet 12.06.18 kl. 18.30

Ášši/Sak 027/18	Sametingets plenum	Dato: 12.06.2018-15.06.2018
-----------------	--------------------	-----------------------------

Sametingrådets redegjørelse om samisk litteratur 2018

	Arkivsaknr. 18/2603
--	-------------------------------

Behandlinger

Vedlegg

Forslag og merknader

Sametingsrådets forslag til innstilling:

Sametinget har drøftet Sametingsrådets redegjørelse om samisk litteratur.

Redegjørelsen er vedlagt protokollen.

Sametingets plenum - 027/18

Saken åpnet 12.06.18 kl. 18.35, debatten fortsetter 15.06.18

Votering

Det ble ikke votert over saken.

Protokoll tilførsler

Det ble ikke fremmet noen protokolltilførsler i saken.

Taleliste og replikkordskifte

	Innlegg	Replikk
1	Henrik Olsen, saksordfører	
2	Aili Guttorm	
3	Ann Karin Kvernmo	Inger Eline Eriksen Fjellgren
4	Aili Keskitalo	
5	Lars Filip Paulsen	Runar Myrnes Balto
		Piera Heaika Muotka
		Synnøve Søndergaard
	Lars Filip Paulsen	
6	Vidar Antonsen	
7	Thomas Ole Andersen	
8	Niko Valkeapää	
9	John Kappfjell	Runar Myrnes Balto
		Aili Guttorm
		Lars Filip Paulsen
	John Kappfjell	
10	Beaska Niilas	
11	Runar Myrnes Balto	John Kappfjell

		Kåre Olli
	Runar Myrnes Balto	
12	Inger Eline Eriksen Fjellgren	
13	Nancy Charlotte Porsanger Anti	
14	Henrik Olsen, saksordfører	

SP - vedtak:

Sametinget har drøftet Sametingsrådets redegjørelse om samisk litteratur.

Redegjørelsen er vedlagt protokollen.

Behandling av saken avsluttet 15.06.18 kl. 10.05

Ášši/Sak 028/18	Sametingets plenum	Dato: 12.06.2018-15.06.2018
-----------------	--------------------	-----------------------------

Ášši/Sak 004/18	Plan og finanskomiteen	Dato: 29.05.2018-31.05.2018
-----------------	------------------------	-----------------------------

Sametingets reviderte budsjett 2018

	Arkivsaknr. 18/2253
--	------------------------

Behandlinger

Vedlegg

Forslag og merknader

Sametingsrådets forslag til innstilling:

Sametingets reviderte budsjett for 2018 er vedtatt i henhold til vedlegg 1.

Plan og finanskomiteen - 004/18

PFK - vedtak:

Sametingets plan- og finanskomite har behandlet sak 28/18 Sametingets revidert budsjett 2018.

Forslag:

Forslag 1

Thomas Åhren, NSR, fremmet forslaget.

Forslag fra Norske samers riksforbund (NSR) Aili Guttorm , Runar Myrnes Balto, Tor Gunnar Nystad, Karen Anette Anti og Thomas Åhren og Senterpartiets Nancy Porsanger Anti.

Tilleggsforslag til rådets innstilling:

Ny siste setning i tekst under 5.7.1

Sametinget skal gå i dialog med Tana Kommune for å sikre videre drift av grenseskolesamarbeidet.

Tilleggsforslag til rådets innstilling:

Kap. 8.3.6 Samiske kulturhus og kulturformidlingsinstitusjoner – direkte tilskudd

Várdobáiki - direkte tilskudd

I henhold til Sametingets budsjett 2018 gis det ikke direkte tilskudd til Vilgesvårre over ordningen for

kulturhus og kulturformidlingsinstitusjoner. Under forutsetning at Vilgesvårre og Várdobáiki har underskrevet en formell samarbeidsavtale om at Várdobáiki overtar forvaltningen av Vilgesvårre museum. En formell samarbeidsavtale er nå underskrevet. Bevilgningen til Várdobáiki økes derfor med kr 200 000 til forvaltning av Vilgesvårre museum.

Posten økes med kr 200 000.

Følgende forslag i rådets innstilling strykes:

Kap. 9 Kulturminnevern strykes i rådets innstilling.

Forslag 2

Synnøve Søndergaard, Arbeiderpartiet, fremmet forslaget.

Forslag fra Arbeiderpartiets sametingsgruppe (Ap) Ronny Wilhelmsen, Tom Sottinen og Synnøve Søndergaard.

Erstatter rådets innstilling:

Oppfølging av samiske rettigheter, arealer og ressurser (styrkning på 1,08 millioner i revidert)

Sametinget må i større grad jobbe over flere områder for å ivareta samiske rettigheter. Sametinget må følge opp dette arbeidet framover og samtidig se ting i sammenheng. Områdene areal, rettigheter, kulturminner, fiskeri, reindrift, jordbruk og utmarksbruk henger nøye sammen når det gjelder våre rettigheter. Sametinget må i større grad samordne og styrke dette arbeidet, gjennom:

- å legge hovedansvaret for dette til et rådsmedlem
- å bygge opp kompetanse internt istedenfor å bevilge støtte

Sametinget har kompetanse og ressurser til å utføre et slikt arbeid selv. Det er også nødvendig å opprette en stilling som særlig tar seg av rettigheter innen marine- næringer og arealer. Det er viktig at man har fokus på arbeid i team og utveksling av kompetanse innenfor de ulike fagfeltene, særlig når det gjelder areale rettigheter.

Disponibelt overskudd			kr 5 192 340,00
Post			Beløp
4.2.2	Tospråklighetstilskudd Røros		kr 1 200 000,00
4.3.1	Utvikling av samisk språk		kr 500 000,00
14	Adminstrativt nivå		kr 300 000,00
	Sum øremerket, ref rådets innstilling		kr 2 000 000,00
Arbeiderpartiets øvrige prioriteringer			
Disponible midler			kr 3 192 340,00
<u>Innsatsområde språk</u>			
Stipend til barnehage- og lærerutdanning			kr 150 000,00
<u>Areal, miljø og klima</u>			
Styrking av areal og rettigheter, herunder utmarksutvalg			kr 1 080 340,00
<u>Kultur</u>			
Vardobaiki, samarbeidsavtale			kr 170 000,00
Sami Manaidteather			kr 150 000,00
Tana og Varanger museumssiida			kr 200 000,00
Bååstede direkte tilskudd Arran			kr 542 000,00
Imka konferansen			kr 150 000,00
<u>Kunnskap</u>			
Oppfølging av prosjekt Sirma skole			kr 250 000,00
<u>Helse og sosial</u>			
Etisk retningslinjer for samisk helseforsk			kr 150 000,00
<u>Kulturminnevern</u>			
Kulturminnearkiv prosjekt			kr 200 000,00
<u>Samarbeidsavtaler</u>			
Nytt prosjekt, samisk hus Tromsø			kr 150 000,00
Sum øvrige prioriteringer			kr 3 192 340,00
Samlet sum			kr 5 192 340,00

Komiteens tilråding:

Komiteen har ikke flere merknader eller forslag og råder Sametinget til å vedta følgende:

Sametinget støtter for øvrig Sametingsrådets forslag til innstilling.

Sametingets plenum - 028/18

Merknad: NSR - Runar Myrnes Balto

Sametingets plenum konstaterer at det Sametinget har et ansvar overfor RDM, og må bidra til å løse problemet som har oppstått med et utdatert fyringsanlegg. RDM oppfordres til å grundrig undersøke mulighetene for samfinansiering over søkerbaserte ordninger og i samråd med andre som har ansvar for museumsdriften. Saken følges opp av Sametinget ved ordinær budsjettbehandling for 2019.

Merknad: Nordkalottfolket, Toril Bakken Kåven og Høyre

Høyre og Nordkalottfolket leverte inn følgende merknad:

I budsjett for 2018 ble følgende vedtatt om Sannhets og forsoningsprosess - prosjekt; «Det er Stortinget som finansierer arbeidet og Sametinget forventer at Stortinget også vil finansiere Sametingets utgifter knyttet til arbeidet».

I Sametingets reviderte budsjett har sametingsrådet et forslag om å bevilge 700.000 kr til allerede gjennomførte møter i forbindelse med kommisjonsarbeidet. Disse medlemmene mener det er en dårlig skikk å innvilge penger til seg selv etterskuddsvis. Et av Sametingets viktigste forvaltningsprinsipper er at man først får dekket kostnader fra vedtak er gjort.

Sametinget har store utfordringer innenfor næringsutvikling; samtidig som det innvilges økonomiske virkemidler til STN-området, konstaterer disse medlemmene at befolkningsveksten og antall næringsaktører reduseres år for år. Innovasjon innenfor næringsutvikling er avgjørende for å lykkes i å opprettholde samiske samfunn og samiske næringer, og Sametinget bør ha høy prioritet å fordele mer midler til næringsformål. Disse medlemmene konstaterer at Sametinget ikke har fokus på næringspolitikk, noe som er sterkt beklagelig.

Allerede ved behandling av budsjett 2018, påpekte medlemmene at budsjettposten med midler til Sametingets plenum, er underbudsjettet; posten ble ikke økt med ca 1 million kroner for 2018, til tross for at det ble økt med en komiteuke for 2018. Disse medlemmene ser med bekymring på at Sametinget bevisst underbudsjetterer for ikke å signalisere at man faktisk bevilger mer penger til internt arbeid.

Forslag 3: Ronny Wilhelmsen, Arbeiderpartiet

I sametingsrådets redegjørelse om samisk litteratur Punkt 3.2.1 står det henvisning til Sametingets avtale med Salas.

SALAS har sendt e.post med dokumentasjon på inngått avtale. Vi forutsetter at avtalen følges opp med tilstrekkelig bevilgning til forlagene.

Resterende midler under 8.4.3 Tilskudd til utvikling og fremming av litteratur-direkte tilskudd beholdes som søkerbasert.

Saken påbegynt 13.06.18 kl. 09.05

Plenumsledelsen innstiller på at Arild Pettersen Inga, Ap er inhabil til å behandle sak 28/18 Sametingets reviderte budsjett 2018.

Plenumsledelsens forslag ble enstemmig vedtatt.

Representanten dette angikk deltok ikke i behandlingen av habilitetsspørsmålet.

Følgende varamedlem tok plass under plenums møte i behandling av sak 28/17

- For representant Arild Pettersen Inga møtte vararepresentant Alessia Reina

Votering

Av 39 representanter var 37 til stede.

- Forslag 3 ble forkastet med 29 mot 8 stemmer
- Forslag 2 ble forkastet med 30 mot 7 stemmer
- Forslag 1 ble vedtatt med 31 mot 6 stemmer
- Komiteens tilrådning ble vedtatt med 30 mot 7 stemmer

Protokoll tilførsler

Det ble ikke fremmet noen protokolltilførsler i saken.

Taleliste og replikkordskifte

	Innlegg	Replikk
1	Thomas Åhrén, saksordfører	
2	Runar Myrnes Balto	
3	Ronny Wilhelmsen	Runar Myrnes Balto
		Piera Heaika Muotka
		Anders Somby jr.
	Ronny Wilhelmsen	
4	Vidar Andersen	
5	Toril Bakken Kåven	Runar Myrnes Balto
		Piera Heaika Muotka
	Toril Bakken Kåven	
6	Lars Filip Paulsen	Klemet Erland Hætta
		Runar Myrnes Balto
	Lars Filip Paulsen	
7	Hans Ole Eira	
8	Anders Somby jr.	
9	Beaska Niilas	
10	Tom Soittinen	
11	Ronny Wilhelmsen	Thomas Åhrén
	Ronny Wilhelmsen	
12	Silje Karine Muotka	Lars Filip Paulsen
	Silje Karine Muotka	
13	Nancy Charlotte Porsanger Anti	Piera Heaika Muotka
		Anders Somby jr.
	Nancy Charlotte Porsanger Anti	
14	Henrik Olsen	
15	Kåre Olli	
16	Thomas Åhrén	
17	Klemet Erland Hætta	
18	Thomas Åhrén, sakordfører	

SP - vedtak:

Sametingets reviderte budsjett for 2018 er vedtatt i henhold til vedlegg 1.

Saken avsluttet 13.06.18 kl. 11.05

Ášši/Sak 029/18	Sametingets plenum	Dato: 12.06.2018-15.06.2018
-----------------	--------------------	-----------------------------

Ášši/Sak 005/18	Plan og finanskomiteen	Dato: 29.05.2018-31.05.2018
-----------------	------------------------	-----------------------------

Endringer i sameloven – Konsultasjoner

	Arkivsaknr. 18/606
--	-----------------------

Behandlinger

Vedlegg

Forslag og merknader

Sametingsrådets forslag til innstilling:

Sametinget viser til oversendt forslag til lovproposisjonen «Endring i sameloven mv. (konsultasjoner)» av 11. mai 2018.

Sametinget konstaterer at forslaget er en lovfesting av den konsultasjonsplikten som følger av folkeretten og at dette forstås å tilsvare prinsippet om konsultasjoner for å oppnå et fritt og

informert forhåndssamtykke. Sametinget legger til grunn at i hvilken grad samtykke må oppnås før en beslutning kan fattes, vil avhenge av hvor viktig eller inngripende en beslutning er for samisk språk, kultur, næringer, land, ressurser og samfunnsliv.

Sametinget presiserer at samene har rett til selvbestemmelse, jf. FNs erklæring om urfolks rettigheter artikkel 3 og FN-konvensjonene om sivile og politiske rettigheter; og økonomiske, sosiale og kulturelle rettigheter artikkel 1. Selvbestemmelsesretten utøves først og fremst gjennom selvstyreordninger, samt i forbindelse med konsultasjoner og samstyre. I konsultasjoner er selvbestemmelsesretten særlig fremtredende i de tilfeller det er et krav om enighet eller et fritt informert forhåndssamtykke før en lov, beslutning eller tiltak kan vedtas av det organet som har konsultasjonsplikt.

Sametinget konstaterer at forslaget om et nytt andre ledd i samelovens formålsbestemmelse inkorporerer ILO-konvensjonen nr. 169 om urfolk og stammefolk i selvstendige stater, slik det også er gjort i finnmarksloven § 3. I praksis innebærer dette at ILO-konvensjonen går foran sameloven dersom bestemmelser i loven skulle vise seg å være i motstrid med bestemmelser i konvensjonen. Videre skal loven anvendes i samsvar med folkerettens regler om urfolk og minoriteter. Sametinget legger til grunn at FNs erklæring om urfolks rettigheter er et sentralt dokument innenfor urfolksretten, blant annet fordi erklæringen er et nyere dokument som reflekterer gjeldende folkerett og folkerettslige prinsipper og at den har bred tilslutning fra statene. Den er derfor en sentral tolkingsfaktor for hvordan blant annet konsultasjonsretten skal forstås og praktiseres, for eksempel når det gjelder retten til et fritt og informert forhåndssamtykke.

Sametinget viser til at forslaget til konsultasjonsregler skal følges opp med forskrifter for gjennomføring av bestemmelsene og med en veileder overfor fylkeskommuner og kommuner for oppfølging av deres konsultasjonsforpliktelser. Sametinget påpeker at utarbeidelse og beslutning om slik forskrift og veileder også vil være gjenstand for konsultasjoner. Sametinget understreker at selv om Sametinget i lovbestemmelsen ikke er nevnt direkte som konsultasjonspart for kommuner og fylkeskommuner vil Sametinget normalt være en direkte berørt part for beslutninger og tiltak på fylkeskommunalt nivå, i alle saker som Sametinget finner å være av prinsipiell og generell karakter, samt når lokale samiske interesser ber kommunen konsultere Sametinget.

Sametinget understreker at selv om konsultasjonsreglene er avgrenset mot saker hvor det reises innsigelser etter plan- og bygningsloven og energi- og vassdragslovgivingen, så framkommer det av lovforarbeidene at det legges til grunn at innsigelsesordningen som helhet skal ivareta de samme hensynene som konsultasjonsordningen. Dette gjelder også for departementets sluttbehandling av saker der Sametinget har reist innsigelse.

Sametinget viser til at forslaget til lovproposisjon legger til grunn at Stortinget har konsultasjonsplikt etter folkeretten, men at arbeidsdelingen mellom Stortinget og regjeringen tilsier at det overlates til Stortinget selv å regulere dette. Sametinget ber Stortinget konsultere med Sametinget om etablering av retningslinjer i Stortinget for konsultasjoner med Sametinget og samiske interesser.

Sametinget viser til at det i forslaget til lovproposisjon framgår at departementet i den videre oppfølgingen av Samerettsutvalget vil vurdere å lovregulere de materielle grensene for inngrep som følger av FNs konvensjon om sivile og politiske rettigheter artikkel 27. Sametinget forventer at et slikt arbeid blir gjort og at lovforslag for dette blir fremmet etter konsultasjoner med og

samtykke fra Sametinget.

Sametinget forutsetter at Samerettsutvalgets øvrige forslag for sikringen av samiske land- og ressursrettigheter utenfor Finnmark har en rask, samlet og helhetlig oppfølging som sikrer en gjennomføring av Norges folkerettslige forpliktelser med et rettsbilde som er likeverdig over hele det tradisjonelle samiske området.

Sametinget gir med disse presiseringene sitt samtykke til forslag til proposisjon om endringer i sameloven mv. (konsultasjoner).

Plan og finanskomiteen - 005/18

PFK - vedtak:

Det vises til forslag til lovproposisjonen «Endring i sameloven mv. (konsultasjoner)» av 11. mai 2018. Sametingets plan- og finanskomite har behandlet høring i sak 29/18 om endringer i Sameloven - Konsultasjoner

Merknader:

Tom Sottinen, Arbeiderpartiet, fremmet merknaden:

Komiteens flertall, medlemmene fra Norske samers riksforbund (NSR) Aili Guttorm, Runar Myrnes Balto, Tor Gunnar Nystad, Thomas Åhren, Karen Anette Anti og medlemmene fra Arbeiderpartiets sametingsgruppe (Ap) Ronny Wilhelmsen. Tom Sottinen Synnøve Søndergaard, medlem fra Høyre Lars Filip Paulsen og medlem fra Senterpartiet Nancy Porsanger Anti fremmet følgende merknad:

En lovfesting av konsultasjonsplikten er en oppfølging av Samerettsutvalget IIs forslag som ble levert for over ti år siden. Komiteen ber derfor om at regjeringen snarlig igangsetter det videre arbeid med å følge opp forslagene i NOU 2007:13 (SRU II).

Komiteen vises særlig til årsmelding 2017 fra Norges nasjonale institusjon for menneskerettigheter, hvor det anbefales at regjeringen prioriterer arbeidet med å fremme lovforslag om anerkjennelse, kartlegging og beskyttelse av samenes rettigheter til land og vann sør for Finnmark samt forvaltningsordninger i tråd med ILO konvensjonen nr. 169 og øvrig folkerett. NIM anbefaler i tillegg å revidere minerallovgivningen for å ivareta samiske rettigheter.

Forslag:

Forslag 1

Nancy Porsanger Anti, Senterpartiet, fremmet forslaget:

Forslag fra Norske samers riksforbund (NSR) Aili Guttorm, Runar Myrnes Balto, Tor Gunnar Nystad, Thomas Åhren, Karen Anette Anti, Arbeiderpartiets sametingsgruppe (Ap) Ronny Wilhelmsen, Tom Sottinen, Synnøve Søndergaard og Senterpartiets Nancy Porsanger Anti:

Siste avsnitt:

Endrer teksten fra:

«Sametinget gir med disse presiseringene sitt samtykke til..»

Nytt siste avsnitt:

«Sametinget gir på bakgrunn av dette sin tilslutning til..»

Komiteens tilråding:

Komiteen har ikke flere merknader eller forslag og råder Sametinget til å vedta følgende:

Sametinget støtter for øvrig Sametingsrådets forslag til innstilling.

Sametingets plenum - 029/18

Merknad- Arbeiderpartiet v/ Tom Christer Sottinen og Flyttsamelisten

En lovfesting av konsultasjonsplikten er en oppfølging av Samerettsutvalget IIs forslag som ble levert for over ti år siden. Sametinget ber derfor om at regjeringen snarlig igangsetter det videre arbeid med å følge opp forslagene i NOU 2007:13 (SRU II).

Det vises særlig til årsmelding 2017 fra Norges nasjonale institusjon for menneskerettigheter, hvor det anbefales at regjeringen prioriterer arbeidet med å fremme lovforslag om anerkjennelse, kartlegging og beskyttelse av samenes rettigheter til land og vann sør for Finnmark samt forvaltningsordninger i tråd med ILO konvensjonen nr. 169 og øvrig folkerett. NIM anbefaler i tillegg å revidere minerallovgivningen for å ivareta samiske rettigheter.

Merknad - Árja v/ Inger Eline Eriksen Fjellgren, Arbeiderpartiet og Høyre

Sametinget viser til oversendt forslag til lovproposisjonen «Endring i sameloven mv. (konsultasjoner)» av 11. mai 2018.

Innholdet i urfolks konsultasjonsrett er ikke statisk, og det er i løpet av de siste 30 årene utviklet i tråd med prinsippet om forhåndsinformert samtykke. Konsultasjonsretten skal tolkes i tråd med forståelsen

av dette folkerettslige prinsippet, utviklet blant annet av FNs Menneskerettskomité i Angéla Poma Poma-saken fra 2009. Forslaget til kodifisering av konsultasjonsretten er et steg i positiv retning mot å få en nasjonal lovgivning som fullt ut respekterer og implementerer urfolks rettigheter særlig etter FNs urfolkserklæring. Forslaget har imidlertid enkelte sider ved seg som burde vært grundigere redegjort for i proposisjonsteksten. Dette gjelder særlig spørsmålet om urfolks konsultasjonsrett er sammenfallende med innsigelsesrett som også andre enn urfolk har etter alminnelig lovgivning. Sametinget viser til at konsultasjonsretten har et mye videre nedslagsfelt folkerettslig. En lovfesting av at det i visse typer saker ikke er konsultasjonsplikt etter nasjonal rett vil kunne medføre en fra Sametingets side utilsiktet begrensning av Sametingets konsultasjonsrett etter folkeretten, når konsultasjonsrettsinstituttet utvikles internasjonalt.

Sametinget tar forbehold om at konsultasjonsretten som det samiske folket har i kraft av sin urfolksstatus, ikke på noen måte begrenses av denne lovfesting av konsultasjonsretten. Dette gjelder også saker etter plan- og bygningsloven og annen lovgivning hvor Sametinget er gitt innsigelsesrett etter sektorlovgivningen. Sametingets samtykke til endringene i sameloven skal ikke tolkes som et samtykke om at konsultasjonsplikten etter folkeretten ikke gjelder i de sakene hvor Sametinget har innsigelsesrett, men som en praktisk måte å implementere konsultasjonsplikten på innenfor disse særskilte sektorområdene.

Sametinget ønsket en ekstern uavhengig evaluering av hvordan konsultasjonsplikten i sameloven fungerer etter en 4-årsperiode, med mulighet for å få justert ordlyden slik at den effektivt ivaretar urfolks menneskerettigheter.

Forslag 2 - Arthur Tørfoss - Fremskrittspartiet

Regjeringen foreslår å lovfeste reglene om konsultasjoner. Selv om det er i all hovedsak snakk om å videreføre reglene i dagens 'Prosedyrer for konsultasjoner mellom statlige myndigheter og Sametinget', er det grunn til å advare mot dette.

Sametinget og andre samiske interesser har ikke vetorett. Det er alltid myndighetene som tar den endelige beslutningen - som i dag, og slik må det fortsatt være. Når det allikevel er grunn til å advare mot en lovfesting, er det fordi sametinget er en forsamling, der stemmerett og innflytelse er forbehold en egen etnisk gruppe, med innflytelse og påvirkning som også berører folk som ikke har stemmerett i organet. Hvem skal bestemme i Norge? De ordinære folkevalgte organer som kommunestyre, fylkesting og Storting, der alle nordmenn på likt grunnlag har lik stemmerett og kan stille til valg, eller et etnisk basert organ med eget manntall, med lovgitt makt og innflytelse over en stor del av norsk landareal, og en mindre del av befolkningen. Ved å lovfeste en plikt ovenfor kommuner/fylkeskommuner til å konsultere med Sametinget i alle saker der samiske interesser kan bli berørt vil medføre lengre prosesser, økt byråkrati og økte kostnader, som igjen vil være hemmende for vekst og utvikling.

Lovfesting av reglene for konsultasjoner er konfliktforsterkende i nord.

Sametinget gir derfor ikke sin tilslutning til de endringer i sameloven som er foreslått.

Forslag 3 - Lars Filip Paulsen - Høyre og Toril Bakken Kåven, Nordkalottfolket

Erstatter sametingsrådets innstilling:

Sametinget er positiv til en konsultasjonlov, og ønsker dette velkommen. Men, Sametinget har store betenkeligheter med forslag til loven slik den foreligger nå. Slik lovforslaget ligger nå så forstår medlemmene det slik at Sametinget vil samtykke til å frasi seg

konsultasjonsretten til:

- økonomiske rammevilkår
- innsigelsessaker i plan- og bygningsloven
- saker som behandles etter energi- og vassdragsloven

Sametinget har fortsatt ikke fått gjennomslag for konsultasjon om budsjett. De økonomiske rammevilkårene er vesentlig i arbeidet med å utvikle egen kultur og samfunnsliv og for samisk selvbestemmelse.

Slik konsultasjonsreglene forstås, så er de begrenset mot saker hvor det reises innsigelser etter plan- og bygningsloven og energi- og vassdragslovgivningen. Disse medlemmene er bekymret for at lovforslaget bryter med den allerede etablerte konsultasjonsordningen.

Slik medlemmene forstår proposisjonen så fragir Sametinget seg retten til å konsultere med Regjeringen om areal og energiutbygginger når saken er ferdig behandlet hos NVE og ferdig meklet hos Fylkesmannen.

Dette vil være en klar begrensning i forhold til dagens praksis der Sametinget har konsultert Regjering etter behandling hos både NVE og Fylkesmannen.

Staten foreslår en konsultasjonslov som pålegger konsultasjoner også med fylke og kommuner, de ganger det er innsigelser i plan- og bygningsloven. Dette vil være positivt på regionalt/fylkesnivå, som gir gode planprosesser og samfunnsplanlegging på regionalt nivå, hvor samiske hensyn blir ivaretatt. Men, på kommunalt nivå kan dette gi utilsiktet negative konsekvenser siden sametinget da vil sitte med en rolle hvor de risikerer å konsultere mellom to samiske grupperinger. Dette er svært uheldig og er en rolle som Sametinget ikke bør inneha.

Sametinget går ikke inn for dagens forslag til lovtekst, men går inn i nye konsultasjoner med utgangspunkt i overnevnte betenkninger.

Saken påbegynt 13.06.18 kl. 11.15

Votering

Av 39 representanter var 35 til stede. Voteringen ble gjennomført i følgende rekkefølge:

- Forslag 2 ble forkastet med 34 mot 1 stemme
- Forslag 3 ble forkastet med 30 mot 5 stemmer
- Forslag 1 ble vedtatt med 31 mot 4 stemmer
- Komiteens tilrådning med vedtatt med 31 mot 4 stemmer

Protokolltilførsler

Det ble ikke fremmet noen protokolltilførsler i saken.

Taleliste og replikkordskifte

	Innlegg	Replikk
1	Nancy Charlotte Porsanger Anti, saksordfører	
2	Lars Filip Paulsen	Runar Myrnes Balto
		Piera Heaika Muotka
		Inger Eline Eriksen Fjellgren
	Lars Filip Paulsen	
3	Arthur Johan Tørfoss	
		Piera Heaika Muotka

		Nancy Charlotte Porsanger Anti
	Arthur Johan Tørfoss	
4	Tom Sottinen	
5	Aili Keskitalo	Lars Filip Paulsen
		Arild Pettersen Inga
	Aili Keskitalo	
6	Runar Myrnes Balto	
7	Inger Eline Eriksen Fjellgren	
8	Toril Bakken Kåven	
9	Isak Mathis O. Hætta	
10	Kåre Olli	
11	Anders Somby jr.	
12	Nancy Charlotte P. Anti	
13	Piera Heaika Muotka	
14	Runar Myrnes Balto	
15	Ronny Wilhelmsen	
16	Aili Keskitalo	
17	Lars Filip Paulsen	
18	Nancy Charlotte P. Anti	

SP - vedtak:

Sametinget viser til oversendt forslag til lovproposisjonen «Endring i sameloven mv. (konsultasjoner)» av 11. mai 2018.

Sametinget konstaterer at forslaget er en lovfesting av den konsultasjonsplikten som følger av folkeretten og at dette forstås å tilsvare prinsippet om konsultasjoner for å oppnå et fritt og informert forhåndssamtykke. Sametinget legger til grunn at i hvilken grad samtykke må oppnås før en beslutning kan fattes, vil avhenge av hvor viktig eller inngripende en beslutning er for samisk språk, kultur, næringer, land, ressurser og samfunnsliv.

Sametinget presiserer at samene har rett til selvbestemmelse, jf. FNs erklæring om urfolks rettigheter artikkel 3 og FN-konvensjonene om sivile og politiske rettigheter; og økonomiske, sosiale og kulturelle rettigheter artikkel 1. Selvbestemmelsesretten utøves først og fremst gjennom selvstyreordninger, samt i forbindelse med konsultasjoner og samstyre. I konsultasjoner er selvbestemmelsesretten særlig fremtredende i de tilfeller det er et krav om enighet eller et fritt informert forhåndssamtykke før en lov, beslutning eller tiltak kan vedtas av det organet som har konsultasjonsplikt.

Sametinget konstaterer at forslaget om et nytt andre ledd i samelovens formålsbestemmelse inkorporerer ILO-konvensjonen nr. 169 om urfolk og stammefolk i selvstendige stater, slik det også er gjort i finnmarksloven § 3. I praksis innebærer dette at ILO-konvensjonen går foran sameloven dersom bestemmelser i loven skulle vise seg å være i motstrid med bestemmelser i konvensjonen. Videre skal loven anvendes i samsvar med folkerettens regler om urfolk og minoriteter. Sametinget legger til grunn at FNs erklæring om urfolks rettigheter er et sentralt dokument innenfor urfolksretten, blant annet fordi erklæringen er et nyere dokument som reflekterer gjeldende folkerett og folkerettslige prinsipper og at den har bred tilslutning fra statene. Den er derfor en sentral tolkingsfaktor for hvordan blant annet konsultasjonsretten skal forstås og praktiseres, for eksempel når det gjelder retten til et fritt og informert forhåndssamtykke.

Sametinget viser til at forslaget til konsultasjonsregler skal følges opp med forskrifter for gjennomføring av bestemmelsene og med en veileder overfor fylkeskommuner og kommuner for oppfølging av deres konsultasjonsforpliktelser. Sametinget påpeker at utarbeidelse og beslutning

om slik forskrift og veileder også vil være gjenstand for konsultasjoner. Sametinget understreker at selv om Sametinget i lovbestemmelsen ikke er nevnt direkte som konsultasjonspart for kommuner og fylkeskommuner vil Sametinget normalt være en direkte berørt part for beslutninger og tiltak på fylkeskommunalt nivå, i alle saker som Sametinget finner å være av prinsipiell og generell karakter, samt når lokale samiske interesser ber kommunen konsultere Sametinget.

Sametinget understreker at selv om konsultasjonsreglene er avgrenset mot saker hvor det reises innsigelser etter plan- og bygningsloven og energi- og vassdragslovgivingen, så framkommer det av lovforarbeidene at det legges til grunn at innsigelsesordningen som helhet skal ivareta de samme hensynene som konsultasjonsordningen. Dette gjelder også for departementets sluttbehandling av saker der Sametinget har reist innsigelse.

Sametinget viser til at forlaget til lovproposisjon legger til grunn at Stortinget har konsultasjonsplikt etter folkeretten, men at arbeidsdelingen mellom Stortinget og regjeringen tilsier at det overlates til Stortinget selv å regulere dette. Sametinget ber Stortinget konsultere med Sametinget om etablering av retningslinjer i Stortinget for konsultasjoner med Sametinget og samiske interesser.

Sametinget viser til at det i forslaget til lovproposisjon framgår at departementet i den videre oppfølgingen av Samerettsutvalget vil vurdere å lovregulere de materielle grensene for inngrep som følger av FNs konvensjon om sivile og politiske rettigheter artikkel 27. Sametinget forventer at et slikt arbeid blir gjort og at lovforslag for dette blir fremmet etter konsultasjoner med og samtykke fra Sametinget.

Sametinget forutsetter at Samerettsutvalgets øvrige forslag for sikringen av samiske land- og ressursrettigheter utenfor Finnmark har en rask, samlet og helhetlig oppfølging som sikrer en gjennomføring av Norges folkerettslige forpliktelser med et rettsbilde som er likeverdig over hele det tradisjonelle samiske området.

Sametinget gir på bakgrunn av dette sin tilslutning til forslag til proposisjon om endringer i sameloven mv. (konsultasjoner)

Saken avsluttet 13.06.2018 kl. 15.35

Ášši/Sak 030/18	Sametingets plenum	Dato: 12.06.2018-15.06.2018
-----------------	--------------------	-----------------------------

Ášši/Sak 003/18	Nærings- og kulturkomiteen	Dato: 29.05.2018-31.05.2018
-----------------	----------------------------	-----------------------------

Samiske interesser i regionreformen

	Arkivsaknr. 17/505
--	-----------------------

Behandlinger

Vedlegg

Forslag og merknader

Sametingsrådets forslag til innstilling:

1. Sametinget *legger til grunn* at regionreformen vil påvirke samiske språk, samisk kultur og samisk samfunnsliv. Sametinget viser til Prop. 84 S (2016-2017) *Ny inndeling av regionalt folkevalgt nivå*.

Sametinget *registrerer* at vedtak i Stortinget om sammenslåing av Finnmark fylkeskommune og Troms fylkeskommune er gjort uten bred støtte i befolkningen i fylkene. Dette kan gjøre det utfordrende å oppnå gode resultater av regionreformen for befolkningen generelt, men også for samisk kultur og samfunn i området.

Sametinget *mener* det er svært kritikkverdig at vedtak om sammenslåing av Finnmark fylkeskommune og Troms fylkeskommune ble fattet uten at Sametinget ble konsultert og uten at det ble foretatt en utredning av konsekvensene ved sammenslåingen, herunder konsekvenser for samiske interesser. Hvis ikke fylkeskommunene får overført betydelige oppgaver og myndighet som styrker fylkeskommunenes samfunnsutviklerrolle er det vanskelig å se positive virkninger av regionreformen.

Sametinget *viser til* at regionreformen kan berøre spørsmål knyttet til forvaltningen av eier- og bruksrettigheter til land og ressurser. Dette må inngå som en del av oppfølgingen av Samerettsutvalget der eiendoms- og utmarksforvaltning sammen med nødvendige ordninger for reell mulighet til å fastsette opparbeidede rettigheter ved dom ses samlet og helhetlig. Videre vises det til at regionreformen gjør det nødvendig med en endring av Finnmarksloven slik at det blir tydelig at det er dagens geografiske grenser som gjelder for lovens bestemmelser samt at spørsmål omkring oppnevning av styremedlemmer til Finnmarkseiendommen må avklares.

Sametinget *viser til* det pågående arbeidet med revidering av Sametingets samarbeidsavtaler med fylkeskommunene og ber om at avtalene blir vurdert på nytt når endringene av fylkesgrensene med virkning fra 2020 har trått i kraft og resultatet av regionreformen og eventuelle endringer i fylkenes oppgaver, ansvar, organisering og rolle er klarlagt.

Sametinget *oppfordrer* fylkeskommunene til å få offisielle samiske navn på fylkene. Sametinget uttaler seg om samiske navnevalg og skrivemåte i henhold til bestemmelsene i stadnamnlova.

1. Sametinget *viser til* Ekspertutvalget for regionreformens rapport *Regionreformen. Desentralisering av oppgaver fra staten til fylkeskommunene*.

Sametinget *mener* ekspertutvalgets rapport gir et grunnlag for å vurdere hvordan Sametinget kan samarbeide med fylkeskommunene fremover. Sametinget minner om at Sametinget som et samisk folkevalgt organ skal ha en sentral rolle i samarbeidet med staten og fylkeskommunene når det gjelder samisk samfunnsutvikling. Sametinget understreker at staten ikke kan fraskrive seg sitt overordnede ansvar for samiske språk og samisk kultur ved å overføre statlige oppgaver til regionene. Når slike oppgaver overføres, må samtidig Sametingets samarbeid med fylkeskommunene konkretiseres og styrkes.

Sametinget *viser til* forslag til konsultasjonsregler i sameloven hvor fylkeskommunene er konsultasjonspliktig overfor samiske interesser og at dette innebærer en konsultasjonsplikt overfor Sametinget ved beslutninger og tiltak som kan berører samiske interesser i fylket.

Sametinget *legger til grunn* at Sametingets myndighet utvikles i tråd med Sametingets egen oppfatning, i tråd med den rådende samfunnsutviklingen og med grunnlag i den samiske befolkningens stilling i Norge.

Sametinget *mener* ekspertutvalgets rapport gir et grunnlag for en vurdering av myndighets- og oppgaveoverføring også til Sametinget. Sametinget understreker at all myndighetsoverføring til Sametinget skal være fastsatt i lov. Sametinget skal ikke kunne instrueres av staten.

Sametinget *understreker* at når nye oppgaver overføres Sametinget er det samtidig viktig å gi Sametinget mulighet til å påvirke egne budsjetttrammer. Sametinget viser til sak SP 13/18 hvor den nye budsjettordningen for samiske språk, samisk kultur og samfunnsliv legger til rette for dette.

Sametinget *konstaterer* at Ekspertutvalget for regionreformen foreslår betydelige oppgaveoverføringer som berører samiske interesser, og ber om at særlig disse områdene behandles i det videre arbeidet;

2.1 Næring. Sametinget *ønsker* flere oppgaver, mer ansvar og selvbestemmelse innen næringsutvikling i samiske områder og overfor samiske næringer, og viser til at det er igangsatt et arbeid med en sametingsmelding om næringsutvikling. Sametinget forventer at regionene med samisk befolkning og samiske næringer opprettholder og utvikler dialogen om prioriteringer med Sametinget gjennom samarbeidsavtaler og regionale partnerskap.

2.2 Reindriftsforvaltning. Sametinget *viser til* forslaget om at fylkesmannen hovedsakelig skal ha oppgaver knyttet til kontroll, tilsyn og klage. Det reiser spørsmål ved om det er riktig at fylkesmannen har den regionale reindriftsforvaltningen. Sametinget viser til sitt vedtak i sak SP 13/13 hvor Sametinget ikke ga sitt samtykke til omorganisering av reindriftsforvaltningen med flytting av områdekontorer til fylkesmannen. Sametinget har

besluttet å utrede dette spørsmålet og forventer at en slik utredning blir fulgt opp fra departementets side sammen med Sametinget.

2.3 Kongekrabbeforvaltning. Sametinget *ber om* at Sametingets rolle i å beslutte prinsippene for forvaltning av kongekrabbe styrkes som del av arbeidet med overføring av nye oppgaver til regionalt nivå.

2.4 Rovviltnemder. Sametinget *mener* de regionale rovviltnemdene skal få større ansvar og styring i rovviltforvaltningen. Sametinget viser til forslaget om å legge ned de regionale rovviltnemdene og understreker at dersom et annet organ overtar de regionale rovviltnemdenes funksjon skal Sametinget oppnevne medlemmer til dette organet.

2.5 Innovasjon Norge. Sametinget *mener* Innovasjon Norge må gis muligheter til å ha en aktiv oppfølging av samarbeidsavtalen med Sametinget. Sametinget er positiv til et sterkere regionalt eierskap av Innovasjon Norge og forutsetter at det innebærer beslutningsmyndighet nærmere samiske områder og samiske næringer. Sametinget mener det skal vurderes hvordan Sametinget kan ha en formell rolle overfor Innovasjon Norge for å ivareta samiske interesser. Sametinget mener at ansvaret for virkemidlene til Reindriftsbasert vekst og verdiskaping, som i dag er tillagt Innovasjon Norge, bør overføres til Sametinget.

2.6 SIVA: Sametinget er *positiv til* å regionalisere SIVAs virksomhet dersom det fører til sterkere engasjement i samiske områder. Sametinget understreker at næringshageprogrammet må videreføres i en slik form at STN-området fremdeles har en god næringshagedekning.

2.7 Tolkeautorisasjonsordningen. Sametinget *mener* det er svært uheldig at en autorisasjonsordning for tolker i samiske språk ikke er på plass. Sametinget understreker at alle samiske språk er likeverdige språk i Norge og at de offisielle samiske språkene skal være likestilt med norsk. Sametinget viser til forslaget om at IMDi nedlegges og at IMDi i dag utsteder statsautorisasjon for tolker. Sametinget forventer at en autorisasjonsordning for samiske språk inntas i den ordinære autorisasjonsordningen og at spørsmålet om hvem som skal utstede bevillingen til tolker i samiske språk vurderes nærmere.

2.8 Kulturminnevern. Sametinget *forventer* at regjeringen gjennom konsultasjoner følger opp prosessen overfor Sametinget når det gjelder overføring av oppgaver på kulturminnefeltet, og at regjeringen samtidig tar høyde for økonomiske og administrative konsekvenser for samisk kulturminnevern.

2.9 Kulturinstitusjoner. Sametinget *mener* samiske kulturinstitusjoner skal forvaltes nasjonalt av Sametinget. Konsekvensene av forslaget om at Norsk kulturråd får redusert ansvar og midler må utredes grundigere. Rammene for samiske kulturinstitusjoner må gjennomgås slik at de får likeverdige forhold under Sametinget.

2.10 Barnevern. Sametingets *utgangspunkt* er at samiske barn, uavhengig av hvordan staten velger å organisere omsorgen, har rett til oppvekstvilkår der deres etniske, språklige og kulturelle tilknytning vektlegges og gis tilstrekkelig plass.

2.11 Grunnopplæring. Sametinget *forventer* at ved en eventuell nedleggelse av dagens Statped, og samisk spesialpedagogisk støttetjeneste (SEAD), må alle spesialtjenester for samiske brukere gis et tilsvarende landsdekkende tilbud. Det er særlig viktig å sikre rettighetene til elever med særskilte behov, da disse utgjør den mest sårbare samiske elevgruppen.

2.12 Arktisk Råd. Sametinget *anbefaler* at det unike med Arktisk Råd videreføres slik at de seks urfolksorganisasjonene, herunder Samerådet, beholder sin plass rundt forhandlingsbordet på linje med representanter for regjeringene i de åtte arktiske statene som det regionale samarbeidsorganet består av.

Sametinget er *positiv* til en styrking av regionalt folkevalgt nivå som samfunnsutvikler og støtter for øvrig Ekspertutvalget for regionreformens forslag om at disse oppgavene som berører samiske interesser legges til fylkeskommunen; forvaltning av spillemidler til idrettsanlegg i kommunene, forvaltning av spillemidler til Den kulturelle skolesekken, ansvar for flertallet av norske museer og forvaltning av tilskudd som finansieres over det nasjonale museumsnettverket. Sametinget er videre positiv til forslaget om omlegging av tilskuddsordningen Arktisk 2030 med et øremerket landsdelsperspektiv som innbefatter samiske miljøer, forslaget om en regionalisering av næringsrettede virkemidler fra staten til fylkeskommunene og at ansvar for pedagogiske-psykologiske støttetjenester (PPT) overtas av fylkeskommunene.

Sametinget *ber om* at det blir satt fokus på hva endringer av fylkesgrensene og overføringer av nye oppgaver til fylkeskommunene har å si for utviklingen av samiske språk, samisk kultur og samfunnsliv i det videre arbeidet med regionreformen.

NKK - vedtak:

Næring- og kulturkomiteen har behandlet sak 30/18 Samiske interesser i regionreformen.

Merknader

Medlem Arild Inga, Arbeiderpartiet, fremmet merknad i saken.

Merknaden støttes av medlemmene fra medlemmene fra Arbeiderpartiet (AP), Per Mathis Oskal og John Kappfjell og medlemmet fra Árja, Inger Eline Eriksen Fjellgren.

Ny setning sist i avsnitt 31. På dette grunnlag kan ikke Sametinget støtte tvangssammenslåingen av Finnmark og Troms.

Medlem Arild Inga, Arbeiderpartiet, fremmet merknad i saken.

Merknaden støttes av medlemmene fra medlemmene fra Arbeiderpartiet (AP), Per Mathis Oskal og John Kappfjell.

2. Resten av rådets innstilling som omhandler sammenslåing som merknad.

Forslag

Medlem Hans Ole Eira, Senterpartiet, fremmet forslag i saken.

Medlemmene fra Norske samers riksforbund (NSR) Mathis Nilsen Eira, Sandra A. Eira og Vidar Andersen, medlemmet fra Norske samers riksforbund/Samefolkets parti (NSR/SfP), Jovna Vars Smuk og medlemmet fra Flyttsamelista Anders Somby jr.

Forslag 1

Under punkt 1: Avsnitt 2 og 3 i rådets innstilling strykes, og erstattes med følgende:

«Sametinget kan på bakgrunn av følgende ikke gi sin tilslutning til at Troms og Finnmark slås sammen ved tvang i forbindelse med reformen:

- Sametinget legger til grunn at regionreformen skal være basert på frivillighet.
- Sametinget mener det er svært kritikkverdig at vedtak om sammenslåing av Finnmark- og Troms fylkeskommuner ble fattet uten at Sametinget ble konsultert og uten at det ble foretatt en utredning av konsekvensene ved sammenslåingen, herunder konsekvenser for samiske interesser.
- I prosessen med ny fylkesstrukturstruktur registrerer Sametinget at sammenslåingen av de to nordligste fylkene gjennomføres med tvang, noe som ble understreket gjennom at Finnmarks befolkning i en folkeavstemning 14.05.2018 som har sagt nei med et flertall på 87 %.»

Til punkt 2:

Siste avsnitt i rådets innstilling endres følgende:

Ordene «ber om» strykes og erstattes med «mener det er på tide», og ordene «det videre» i siste setning strykes. Avsnittet blir da som følgende:

«Sametinget mener det er på tide at det blir satt fokus på hva endringer av fylkesgrensene og overføringer av nye oppgaver til fylkeskommunene har å si for utviklingen av samiske språk, samisk kultur og samfunnsniv i arbeidet med regionreformen».

Medlem Inger Eline Eriksen Fjellgren, Árja, fremmet forslag i saken.

Medlemmene fra Norske samers riksforbund (NSR) Mathis Nilsen Eira, Sandra A. Eira og Vidar Andersen, medlemmet fra Norske samers riksforbund/Samefolkets parti (NSR/SfP), Jovna Vars Smuk, medlemmene fra Arbeiderpartiet (AP), Arild Pettersen Inga, Per Mathis Oskal og John Kappfjell,

medlemmet fra Senterpartiet (SP), Hans Ole Eira, og medlemmet fra Flyttsamelista Anders Somby jr. støttet forslaget.

Forslag 2

Tillegg til punkt. 1 fjerde avsnitt før første setning: Sametinget påper Statens plikt etter ILO-konvensjonen nr. 169 og FNs erklæring om urfolk til å anerkjenne samiske landrettigheter både på Finnmarkseiendommens grunn og utenfor Finnmark.

Forslag fra medlem Inger Eline Eriksen Fjellgren, Árja.

Forslag 3

Tillegg til punkt 2.1. Næring etter siste setning:

Herunder er det viktig at regionen i samarbeid med Sametinget aktivt jobber for utvikling av fiskeri og jordbruk i samiske områder. Sametinget vil fortsette sitt arbeid med å få lovmessig anerkjennelse for samiske fiskerettigheter. Småskala jordbruk er viktig for fortsatt bosetting i utkantstrøk i Nord-Norge. Sametinget mener at regionreformen ikke må føre til større og færre bruk.

Forslag fra medlem Arthur Tørfoss, Fremskrittspartiet (FrP)

Forslag 4

Erstatter sametingsrådets innstilling:

Sametinget erkjenner at det på Stortinget ikke er flertall for to forvaltningsnivå, og støtter derfor regionreformen slik den nå er vedtatt.

Sametinget vil allikevel påpeke at fylkeskommuner og regioner ikke har tilstrekkelig legitimitet som selvstendige forvaltningsnivå. Fylkeskommunen og regioner har vært, og er, et unødvendig og fordyrende ledd i den offentlige forvaltning. Sametinget mener derfor at å legge ned fylkeskommunene og regioner som selvstendig forvaltningsnivå, og fordele oppgavene mellom kommunene, staten og private ville vært mer formålstjenlig, men ser at det ikke er flertall for det. Sametinget ønsker to forvaltningsnivåer, men uavhengig av antall folkevalgte forvaltningsnivåer bør fremtidig oppgavefordeling i offentlig forvaltning rasjonaliseres og effektiviseres. Dette innbefatter oppgaver som per i dag tilligger regionalt og statlig nivå.

Sametinget ser at regionreformen vil gi en positiv samfunnsutvikling til hele landet, basert på regionale fortrinn, forutsetninger og prioriteringer. Gjennom reformen er det meningen å legge til rette for en samordnet oppgaveløsning og samordning av sektorer. Dette legger til rette for utbygging av attraktive bo- og næringsområder og gode, miljøvennlige transportløsninger. Sametinget støtter dette, og støtter regionreformen.

Sametinget registrerer at sammenslåingen av Troms og Finnmark treneres og motarbeides av Finnmark fylkesting, nærmere bestemt Finnmark arbeiderparti. For prosessens del, og for å komme i mål på en god måte innen fristen, anbefaler Sametinget kommunalministeren å sette Finnmark fylkesting under administrasjon, og å oppnevne representanter fra Finnmark til fellesnemnda fra mer løsningsorienterte partier enn arbeiderpartiet.

Sametinget har tillit til at reformen på en god måte vil ivareta de samiske interesser, på lik linje med interesser til befolkningen for øvrig.

Sametinget vil anbefale at navnet på det nye fylket blir Nordlys fylke.

Komiteens tilråding

Komiteen har ikke flere merknader eller forslag og råder Sametinget å vedta følgende: Sametinget støtter for øvrig sametingsrådets forslag til innstilling.

Sametingets plenum - 030/18

Merknad: Nordkalottfolket v/ representant Toril Bakken Kåven, Høyre v/ representant Lars Filip Paulsen

Merknad 1:

Finnmarkseinedommen (FEFO) har sitt virkeområde i Finnmark fylke, og er styrt etter Finnmarksloven. Finnmarksloven kom i stand etter forståelsen av økt selvråderett i Finnmark, som følge av samisk tilstedeværelse. I styret til FEFO skal det kun velges representanter bosatt i Finnmark fylke. Sametinget forutsetter at dette vil gjelde i fremtiden, da begrenset til det opprinnelige Finnmark fylke.

Men, med endring i valgloven på Sametinget, og med sammenslåing av de to fylkene, vil man komme i en situasjon hvor de to organer som velger styrerepresentanter, har et flertall av representanter utenfor Finnmarks grenser. Representanter vil da bli valgt av et flertall utenfor Finnmark. Dette fratar Finnmarkingene deres rett til selv å velge sine representanter til FEFO. Nordkalottfolket antar dette er en utilsiktet konsekvens av sammenslåing og endringer i valgkretsinndelinger, og ber staten gjøre tiltak for å sikre finnmarkingers egen rett til å velge styremedlemmer til FEFO.

Merknad 2:

Sametinget er positiv til sammenslåing i de tilfeller dette er ønsket og det har vært gjennomført grundige prosesser. Spesielt i Finnmark har motstanden vært stor mot sammenslåing. I etterkant av stortingets vedtak har det vært holdt en folkeavstemming som ytterligere bekrefter denne motstanden. Sametinget har heller ikke vært konsultert i denne saken, mens man har konsultert i andre sammenslåingsprosesser. Sametinget ber regjeringen revurdere en sammenslåing av Troms og Finnmark fylker.

Forslag 5: Høyre v/ representant Lars Filip Paulsen, Nordkalottfolket v/ representant Toril Bakken Kåven

Ersatter sametingsrådets innstilling:

Sametinget legger til grunn at regionreformen vil påvirke samiske språk, samisk kultur og samisk samfunnsliv. Sametinget viser til Prop. 84 S (2016-2017) Ny inndeling av regionalt folkevalgt nivå.

Sametinget har hatt et fokus i hva endringer av fylkesgrenser og overføring av nye oppgaver har å si for samiske språk, kultur og samfunnsliv.

Sametinget viser til Ekspertutvalget for regionreformens rapport Regionreformen; Desentralisering av oppgaver fra staten til fylkeskommunene. Sametinget mener ekspertutvalgets rapport gir et grunnlag for å vurdere hvordan Sametinget kan samarbeide med regionene fremover, og Sametinget er positiv til en styrking av regionalt folkevalgt nivå som samfunnsutvikler.

Sametinget, med utgangspunkt i OT.prp. Nr 33 (1986-87) er et statlig organ. Sametinget vil med det minne om at Sametinget, som et folkevalgt organ skal ha en sentral rolle i endringene av fylkesgrenser og oppgaveoverføringene. Sametinget ønsker et konstruktivt samarbeid med regjering og de nye regionene når det gjelder samfunnsutvikling, da med hensyn til den samiske befolkningen. Når de foreslåtte oppgavene overføres, må Sametingets samarbeid med regionene konkretiseres og styrkes, for på den måten å bidra til at Sametinget gis en medinnflytelse i utviklingen av regionene.

Sametinget viser til forslag til konsultasjonsregler i sameloven hvor fylkeskommunene er konsultasjonspliktig overfor samiske interesser og at dette innebærer en konsultasjonsplikt overfor Sametinget ved beslutninger og tiltak som kan berøre samiske interesser i regionene.

Sametinget legger til grunn at Sametingets myndighet utvikles i tråd med Sametingets egen oppfatning, i tråd med den rådende samfunnsutviklingen og med grunnlag i den samiske befolkningens stilling i Norge.

Sametinget mener ekspertutvalgets rapport gir et grunnlag for en vurdering av myndighets- og oppgaveoverføring også til Sametinget. Sametinget understreker at all myndighetsoverføring til Sametinget skal være fastsatt i lov. Sametinget vil også vurdere om de har saksområder som kan styrkes gjennom tett dialog og samarbeid med regionene. Sametinget bør også vurdere overføringer av oppgaver fra Sametinget til regionene.

Et særtrekk ved samisk kultur er et nært forhold til naturen, noe som viser seg både gjennom utmarksnæringer og kulturell høsting og utmarksbruk. Dette er viktige elementer i ivaretagelse av samisk kultur og næring. Som et ledd i dette, bør det vurderes å opprettes utmarksutvalg i de regioner hvor det er samisk tilstedeværelse, som ivaretar og styrker den samiske kulturen.

Saken påbegynt 13.06.18 kl. 15.45

Votering

Av 39 representanter var 36 til stede. Voteringen ble gjennomført i følgende rekkefølge:

- Forslag 4 ble forkastet med 35 mot 1 stemmer
- Forslag 3 ble forkastet med 35 mot 1 stemmer
- Forslag 5 ble forkastet med 32 mot 4 stemmer
- Forslag 1 ble vedtatt med 30 mot 6 stemmer
- Forslag 2 ble vedtatt med 30 mot 6 stemmer
- Nærings- og kulturkomiteens tilrådning ble vedtatt med 31 mot 5 stemmer

Protokolltilførsler

Det ble ikke fremmet noen protokolltilførsler i saken.

Taleliste og replikkordskifte

	Innlegg	Replikk
1	Hans Ole Eira, saksordfører	Lars Filip Paulsen
	Hans Ole Eira	
2	Ronny Wilhelmsen	Lars Filip Paulsen
	Ronny Wilhelmsen	
3	Jovna Vars Smuk	
4	Arthur Johan Tørfoss	Anders Somby jr.
		Synnøve Søndergaard
		Ronny Wilhelmsen
	Arthur Johan Tørfoss	
5	Vidar Andersen	
6	Silje Karine Muotka	
7	Inger Eline Eriksen Fjellgren	
8	Mathis Nilsen Eira	Lars Filip Paulsen
		Klemet Erland Hætta
	Mathis Nilsen Eira	
9	Runar Myrnes Balto	
10	Lars Filip Paulsen	Toril Bakken Kåven
		Nancy Charlotte P. Anti
		Hans Ole Eira
	Lars Filip Paulsen	

11	Synnøve Søndergaard	
12	Hans Ole Eira	
13	Nancy Charlotte P. Anti	Lars Filip Paulsen
		Beaska Niilas
	Nancy Charlotte P. Anti	
14	Arild Pettersen Inga	
15	Toril Bakken Kåven	
16	Anders Somby jr.	
	Lars Filip Paulsen, til forr. orden	
	Runar Myrnes Balto, til forr. orden	
17	Klemet Erland Hætta	
	Hans Ole Eira	

SP - vedtak:

1. Sametinget *legger til grunn* at regionreformen vil påvirke samiske språk, samisk kultur og samisk samfunnsliv. Sametinget viser til Prop. 84 S (2016-2017) *Ny inndeling av regionalt folkevalgt nivå*.

Sametinget kan på bakgrunn av følgende ikke gi sin tilslutning til at Troms og Finnmark slås sammen ved tvang i forbindelse med reformen:

Sametinget legger til grunn at regionreformen skal være basert på frivillighet.

Sametinget mener det er svært kritikkverdig at vedtak om sammenslåing av Finnmark- og Troms fylkeskommuner ble fattet uten at Sametinget ble konsultert og uten at det ble foretatt en utredning av konsekvensene ved sammenslåingen, herunder konsekvenser for samiske interesser.

Sametinget påper Statens plikt etter ILO-konvensjonen nr. 169 og FNs erklæring om urfolk til å anerkjenne samiske landrettigheter både på Finnmarkseiendommens grunn og utenfor Finnmark. I prosessen med ny fylkesstrukturstruktur registrerer Sametinget at sammenslåingen av de to nordligste fylkene gjennomføres med tvang, noe som ble understreket gjennom at Finnmarks befolkning i en folkeavstemning 14.05.2018 som har sagt nei med et flertall på 87 %.»

Sametinget *viser til* at regionreformen kan berøre spørsmål knyttet til forvaltningen av eier- og bruksrettigheter til land og ressurser. Dette må inngå som en del av oppfølgingen av Samerettsutvalget der eiendoms- og utmarksforvaltning sammen med nødvendige ordninger for reell mulighet til å fastsette opparbeidede rettigheter ved dom ses samlet og helhetlig. Videre vises det til at regionreformen gjør det nødvendig med en endring av Finnmarksloven slik at det blir tydelig at det er dagens geografiske grenser som gjelder for lovens bestemmelser samt at spørsmål omkring oppnevning av styremedlemmer til Finnmarkseiendommen må avklares.

Sametinget *viser til* det pågående arbeidet med revidering av Sametingets samarbeidsavtaler med fylkeskommunene og ber om at avtalene blir vurdert på nytt når endringene av fylkesgrensene med virkning fra 2020 har trått i kraft og resultatet av regionreformen og eventuelle endringer i fylkenes oppgaver, ansvar, organisering og rolle er klarlagt.

Sametinget *oppfordrer* fylkeskommunene til å få offisielle samiske navn på fylkene.

Sametinget uttaler seg om samiske navnevalg og skrivemåte i henhold til bestemmelsene i stadnamnlova.

2. Sametinget viser til Ekspertutvalget for regionreformens rapport *Regionreformen. Desentralisering av oppgaver fra staten til fylkeskommunene*.

Sametinget mener ekspertutvalgets rapport gir et grunnlag for å vurdere hvordan Sametinget kan samarbeide med fylkeskommunene fremover. Sametinget minner om at Sametinget som et samisk folkevalgt organ skal ha en sentral rolle i samarbeidet med staten og fylkeskommunene når det gjelder samisk samfunnsutvikling. Sametinget understreker at staten ikke kan fraskrive seg sitt overordnede ansvar for samiske språk og samisk kultur ved å overføre statlige oppgaver til regionene. Når slike oppgaver overføres, må samtidig Sametingets samarbeid med fylkeskommunene konkretiseres og styrkes.

Sametinget viser til forslag til konsultasjonsregler i sameloven hvor fylkeskommunene er konsultasjonspliktig overfor samiske interesser og at dette innebærer en konsultasjonsplikt overfor Sametinget ved beslutninger og tiltak som kan berøre samiske interesser i fylket.

Sametinget legger til grunn at Sametingets myndighet utvikles i tråd med Sametingets egen oppfatning, i tråd med den rådende samfunnsutviklingen og med grunnlag i den samiske befolkningens stilling i Norge.

Sametinget mener ekspertutvalgets rapport gir et grunnlag for en vurdering av myndighets- og oppgaveoverføring også til Sametinget. Sametinget understreker at all myndighetsoverføring til Sametinget skal være fastsatt i lov. Sametinget skal ikke kunne instrueres av staten.

Sametinget understreker at når nye oppgaver overføres Sametinget er det samtidig viktig å gi Sametinget mulighet til å påvirke egne budsjettrammer. Sametinget viser til sak SP 13/18 hvor den nye budsjettordningen for samiske språk, samisk kultur og samfunnsliv legger til rette for dette.

Sametinget konstaterer at Ekspertutvalget for regionreformen foreslår betydelige oppgaveoverføringer som berører samiske interesser, og ber om at særlig disse områdene behandles i det videre arbeidet;

2.1 Næring. Sametinget ønsker flere oppgaver, mer ansvar og selvbestemmelse innen næringsutvikling i samiske områder og overfor samiske næringer, og viser til at det er igangsatt et arbeid med en sametingsmelding om næringsutvikling. Sametinget forventer at regionene med samisk befolkning og samiske næringer opprettholder og utvikler dialogen om prioriteringer med Sametinget gjennom samarbeidsavtaler og regionale partnerskap.

2.2 Reindriftsforvaltning. Sametinget viser til forslaget om at fylkesmannen hovedsakelig skal ha oppgaver knyttet til kontroll, tilsyn og klage. Det reiser spørsmål ved om det er riktig at fylkesmannen har den regionale reindriftsforvaltningen. Sametinget viser til sitt vedtak i sak SP 13/13 hvor Sametinget ikke ga sitt samtykke til omorganisering av reindriftsforvaltningen med flytting av områdekontorer til fylkesmannen. Sametinget har besluttet å utrede dette spørsmålet og forventer at en slik utredning blir fulgt opp fra departementets side sammen med Sametinget.

2.3 Kongekrabbeforvaltning. Sametinget ber om at Sametingets rolle i å beslutte prinsippene for forvaltning av kongekrabbe styrkes som del av arbeidet med overføring av nye oppgaver til regionalt nivå.

2.4 Rovviltnemder. Sametinget mener de regionale rovviltnemdene skal få større ansvar og styring i rovviltforvaltningen. Sametinget viser til forslaget om å legge ned de regionale rovviltnemdene og understreker at dersom et annet organ overtar de regionale rovviltnemdenes funksjon skal Sametinget oppnevne medlemmer til dette organet.

2.5 Innovasjon Norge. Sametinget mener Innovasjon Norge må gis muligheter til å ha en aktiv oppfølging av samarbeidsavtalen med Sametinget. Sametinget er positiv til et sterkere regionalt eierskap av Innovasjon Norge og forutsetter at det innebærer beslutningsmyndighet nærmere samiske områder og samiske næringer. Sametinget mener det skal vurderes hvordan Sametinget kan ha en formell rolle overfor Innovasjon Norge for å ivareta samiske interesser. Sametinget mener at ansvaret for virkemidlene til Reindriftsbasert vekst og verdiskaping, som i dag er tillagt Innovasjon Norge, bør overføres til Sametinget.

2.6 SIVA: Sametinget er positiv til å regionalisere SIVAs virksomhet dersom det fører til sterkere engasjement i samiske områder. Sametinget understreker at næringshageprogrammet må videreføres i en slik form at STN-området fremdeles har en god næringshagedekning.

2.7 Tolkeautorisasjonsordningen. Sametinget mener det er svært uheldig at en autorisasjonsordning for tolker i samiske språk ikke er på plass. Sametinget understreker at alle samiske språk er likeverdige språk i Norge og at de offisielle samiske språkene skal være likestilt med norsk. Sametinget viser til forslaget om at IMDi nedlegges og at IMDi i dag utsteder statsautorisasjon for tolker. Sametinget forventer at en autorisasjonsordning for samiske språk inntas i den ordinære autorisasjonsordningen og at spørsmålet om hvem som skal utstede bevillingen til tolker i samiske språk vurderes nærmere.

2.8 Kulturminnevern. Sametinget forventer at regjeringen gjennom konsultasjoner følger opp prosessen overfor Sametinget når det gjelder overføring av oppgaver på kulturminnefeltet, og at regjeringen samtidig tar høyde for økonomiske og administrative konsekvenser for samisk kulturminnevern.

2.9 Kulturinstitusjoner. Sametinget mener samiske kulturinstitusjoner skal forvaltes nasjonalt av Sametinget. Konsekvensene av forslaget om at Norsk kulturråd får redusert ansvar og midler må utredes grundigere. Rammene for samiske kulturinstitusjoner må gjennomgås slik at de får likeverdige forhold under Sametinget.

2.10 Barnevern. Sametingets utgangspunkt er at samiske barn, uavhengig av hvordan staten velger å organisere omsorgen, har rett til oppvekstvilkår der deres etniske, språklige og kulturelle tilknytning vektlegges og gis tilstrekkelig plass.

2.11 Grunnopplæring. Sametinget forventer at ved en eventuell nedleggelse av dagens Statped, og samisk spesialpedagogisk støttetjeneste (SEAD), må alle spesialtjenester for samiske brukere gis et tilsvarende landsdekkende tilbud. Det er særlig viktig å sikre rettighetene til elever med særskilte behov, da disse utgjør den mest sårbare samiske elevgruppen.

2.12 Arktisk Råd. Sametinget anbefaler at det unike med Arktisk Råd videreføres slik at de seks urfolksorganisasjonene, herunder Samerådet, beholder sin plass rundt forhandlingsbordet på linje med representanter for regjeringene i de åtte arktiske statene som det regionale samarbeidsorganet består av.

Sametinget er positiv til en styrking av regionalt folkevalgt nivå som samfunnsutvikler og støtter for øvrig Ekspertutvalget for regionreformens forslag om at disse oppgavene som berører samiske interesser legges til fylkeskommunen; forvaltning av spillemidler til idrettsanlegg i kommunene, forvaltning av spillemidler til Den kulturelle skolesekken, ansvar for flertallet av norske museer og forvaltning av tilskudd som finansieres over det nasjonale museumsnettverket. Sametinget er videre positiv til forslaget om omlegging av tilskuddsordningen Arktisk 2030 med et øremerket landsdelsperspektiv som innbefatter samiske miljøer, forslaget om en regionalisering av næringsrettede virkemidler fra staten til fylkeskommunene og at ansvar for pedagogiske-psykologiske støttetjenester (PPT) overtas av fylkeskommunene.

Sametinget mener det er på tide at det blir satt fokus på hva endringer av fylkesgrensene og

overføringer av nye oppgaver til fylkeskommunene har å si for utviklingen av samiske språk, samisk kultur og samfunnsliv i arbeidet med regionformen.

Saken avsluttet 13.06.2018 kl. 17.55

Ášši/Sak 031/18	Sametingets plenum	Dato: 12.06.2018-15.06.2018
-----------------	--------------------	-----------------------------

Kontrollutvalgets årsmelding for 2017

	Arkivsaknr. 18/205
--	-----------------------

Behandlinger

Vedlegg

Forslag og merknader

Kontrollutvalgets innstilling:

Sametinget har drøftet kontrollutvalgets årsmelding 2017. Årsmeldingen er vedlagt protokollen.

Kontrollutvalgets årsmelding for 2017

1. INNLEDNING

Sametingets kontrollkomité fikk ved behandlingen i plenumssak 09/10 nytt navn. Det nye navnet er Sametingets kontrollutvalg. I gjeldende regelverk for kontrollutvalget anvendes fortsatt benevnelsen Sametingets kontrollkomité.

I henhold til Særskilte regler for Kontrollkomiteens ansvars- og arbeidsområde § 2 skal kontrollkomiteen «.. på faglig grunnlag utøve parlamentarisk kontroll og styringskontroll ved å finne ut hva som har skjedd, vurdere det opp mot etablerte kriterier og ordninger og bidra til å rette opp eventuelle feil og mangler. Individuelle interesser vil som utgangspunkt ivaretas av forvaltningen, domstoler og ombudsordninger.

Kontrollkomiteens medlemmer har utvidet rett til innsyn i dokumenter, rapporter og lignende i Sametinget».

Kontrollutvalgets oppgaver framkommer i Sametingets arbeidsorden § 15. Utvalgets oppgaver er:

- a) å utøve den parlamentariske kontroll over virksomheten som finansieres via Sametingets budsjett,
- og
- b) å kontrollere Sametingets årsregnskap og gjennomgå eventuelle merknader vedrørende disse fra Riksrevisjonen

Utvalget kan foreta de undersøkelser i Sametingets administrasjon som det anser som nødvendig for Sametingets kontroll. Før utvalget selv foretar slike undersøkelser, underrettes sametingsrådet, eventuelt plenumsledelsen, som plikter å framskaffe ønskede opplysninger.

Utvalget kan avgi innstilling til Sametingets plenum om de saker den tar opp til behandling.

Plenum kan fastsette særskilte regler for kontrollutvalgets ansvars- og arbeidsområde.

Sametingets kontrollutvalg skal i hht. Særskilte regler for Kontrollkomiteens ansvars- og arbeidsområde § 4 avgi årsmelding. Årsmeldingen skal avspeile kontrollutvalgets virksomhet i foregående år.

2. KONTROLLUTVALGETS MEDLEMMER

Sametinget valgte den 15.10.2013 i sak 037/13 følgende medlemmer til kontrollutvalget for perioden 2013 - 2017:

1. John Kappfjell, leder
2. Marie Therese N. Aslaksen, nestleder
3. Tor Gunnar Nystad, medlem
4. Inger Elin Utsi, medlem
5. Arthur Tørfoss, medlem

Under gjennomføring av plenum i desember 2016 ble nytt kontrollutvalg valgt:

1. Arthur Tørfoss, leder
2. Marie Therese N. Aslaksen, nestleder
3. Tor Gunnar Nystad, medlem
4. Kirsti Guvsam, medlem

5. Ragnhild M. Aslaksen, medlem

Sametinget valgte 12.10.17 i sak 040/17 følgende medlemmer til kontrollutvalget for perioden 2017 - 2021:

1. Jørn Are Gaski, leder
2. Ann Elise Finbog, nestleder
3. Arthur Tørfoss, medlem
4. Gunn Anita Jacobsen, medlem
5. Mathis N. Eira, medlem

3. KONTROLLUTVALGETS VIRKSOMHET

Gjennomførte møter:

- Alta 25.01.17
- Bodø 21.02.17 – 22.02.17
- Tromsø 24.04.17
- Oslo 23.06.17
- Oslo 05.09.17
- Tromsø 16.11.17 – 17.11.17

Kontrollutvalget har gjennomført følgende interne kurs:

- Deloitte AS – informasjon om kontrollutvalgets roller og oppgaver
- Søstrene Åsjord AS – særskilte regler for utvalgets ansvar og arbeidsområde og gjennomgang av veileder til utvalgets retningslinjer

Rammeavtalen for saksbehandlingstjenester

Sametingets kontrollutvalg har inngått rammeavtale for saksbehandlingstjenester med Søstrene Åsjors AS. Rammeavtalen gjelder for 3 år (2016 – 2019) med rett til en forlengelse på ett år.

Kontrollutvalget har hatt opp til behandling 38 saker og velger å fremheve behandlingen av følgende:

01/17 Godkjenning av innkalling

Protokolltilførsel – Tor Gunnar Nystad

Det hersker stor usikkerhet om valgene til dette kontrollutvalget er gjort i henhold til Sametingets forretningsorden. Viser i den sammenheng til NSR klage av 18. desember 2016 og til oppslag i NRK Sápmi 21.01.2017.

Sametingets forretningsorden §9 sier:

Etter at et nytt sameting har konstituert seg, velger plenum blant representantene en valgkomité på 5 medlemmer med like mange varamedlemmer. Leder og nestleder velges av plenum. Valget skjer ved forholdstallsvalg.

Valgkomiteen gir innstilling om alle valg som plenum overdrar til den å forberede.

Sametingets video opptak av plenumsmøtet viser at valg av valgkomite ble ikke foretatt av plenum slik forretningsorden beskriver. Valg av valgkomiteens leder og nestleder ble heller ikke foretatt av plenum. Disse forhold er også bekreftet til NRK av plenumsleder som ledet plenumsmøtet.

Dette er alvorlig brudd på Sametingets forretningsorden som også fører til formelle feil ved gjennomføringen av alle andre valg ved konstitueringen; valg av plenumsledelse, valg av kontrollutvalg, valg ulike komiteer og valg av komiteledelse.

Det er også påpekt andre alvorlige forhold så som brudd på parlamentarisk praksis i forbindelse med valg av plenumsledelse og kontrollutvalg i forbindelse med konstitueringen 9. desember 2016.

Når det foreligger en slik usikkerhet i offentligheten vil dette kunne påvirke Sametingets renome på en negativ måte og det vil kunne stilles spørsmålstegn ved gyldigheten til vedtakene i Sametingets kontrollutvalg.

Utvalget godkjente innkallingen med protokolltilførsel

02/17 Godkjenning av sakliste

Ny saker/endringer:

- oppsatt sak 03/17 godkjenning av ref. møte Trondheim forskyves og ny sak 03/17 blir e-post fra Anita P. Ravna (16.01.17) til Tor Gunnar Nystad – NSRs klage av 18.12.16.
- sak 07/17 – Eventuelt – endring. Oppsatt møtedato i uke 7 utgår.
- Sak 07/17 – Eventuelt – informasjon. Brev fra Stortingets kontroll- og konstitusjonskomiteen – brev av 06.12.16. Saken behandles som en ordinær sak og ikke som en informasjonssak

Utvalget godkjente revidering av saklista.

03/17 E-post av 16.01.17 – Anita P. Ravna – NSRs klage av 18.12.16

Ordlyden i e-posten:

Det vises til NSRs klage av 18.desember 2016, notat fra Sametingets administrasjon datert 13.01.16, protokoll og vedtak i plenumsledelsen 16.01.17.

Definisjon av opposisjon / posisjon vil være avgjørende for fremtidige valg, opposisjonsmidler og vil være visende for maktbalansen i Sametinget. Plenumsledelsen er ikke kommet til enighet. Det bes om en juridisk avklaring på hvem som skal anses som opposisjon / posisjon fra kontrollutvalget. Det bes også om en helhetlig vurdering av klagen.

Til orientering. Det er også bedt om en habilitetsvurdering av plenumsleder Jørn Are Gaski i forkant av at plenumsledelsen skal behandle klagen den 30. og 31.januar. Det forventes svar på denne fra

Sametinget.

Utvalget avventer til plenumsledelsen er ferdig med sin innstilling til klagen fra NSR før saken igjen tas opp til behandling.

04/17 Godkjenning av referat fra møtet i Trondheim 16.11.16

Referat fra møte i Trondheim 16.11.16 framlagt møte.

Referat fra ovennevnte møte godkjennes.

05/17 Økonomi – status pr. 31.12.16

Status pr. 31.12.16 viser følgende forbruk på kr. 1 015 226. Dette er et overforbruk på kr. 103 226 i forhold til budsjett på kr. 912 000.

Utvalget tar presentasjonen til orientering.

06/17 Protect Sapmi og gjennomgang av årsregnskap – informasjon om saken og bestilling av arbeid hos Søstrene Åsjord AS (BS 01/17)

Notat og årsregnskapene for 2014 og 2015 framlagt utvalget.

Utvalget ønsker en gjennomgang av årsregnskapene for Stiftelsen Protect Sapmi 2013 og 2014. Utvalget ønsker spesielt å få vurdert lovlighet i at styreleder i Protect Sapmi har levert konsulenttjenester via sitt selskap Njalla til Protect Sapmi. Utvalget ønsker også å få vurdert om kjøp av konsulenttjenestene burde ha vært lagt ut på den nasjonale kunngjøringsdatabasen for offentlig anskaffelser (doffin.no).

Søstrene Åsjord AS tar en gjennomgang av saken og fremmer rapport om dette.

07/17 Eventuelt

John Kappfjell – e-post av 22.12.16 – godtgjørelse til sametingsrepresentantene

Utvalget valgte å utsette saken og tar den opp til behandling på neste møte. Administrasjonen innhenter ytterlige informasjon til saken.

Eierskapsmelding – framlegg hvordan eierskapsmeldingen utformes – Søstrene Åsjord AS (BS 02/17).

Utvalget ønsker en gjennomgang av Sametingets investeringer i aksjer og andeler.

Gjennomgangens formål er å vurdere om Sametingets eierinteresser i selskapene blir ivaretatt ihht. gjeldende regler og lover.

Videre kontrollerer at den som forvalter Sametinget eierskap utøver dette i samsvar med eierens vedtak og forutsetninger.

Søstrene Åsjord AS tar en gjennomgang av saken og fremmer rapport om dette.

Oppsatt møtedato i uke 7 (130217/170217) utgår. Ny møtedatoer blir **21.02.17** og **22.02.17**.

Brev fra Stortingets kontroll- og konstitusjonskomiteen – brev av 06.12.16

Utvalget gjør en henvendelse til kontroll- og konstitusjonskomiteen for å få til en dialogmøte hvor framdriften i saken kan diskuteres.

Informasjon:

Det kongelige kommunal- og moderniseringsdepartement – svar på utvalgets henvendelse av 23.05.16

Utvalget tar brevet til orientering.

09/17 Godkjenning av sakliste

Ny saker/endringer:

- sak 15/17 – Eventuelt – forvaltningsrevisjon – innspill revidert budsjett 2017
- Sak 15/17 – Eventuelt – endring av oppsatt møtested 24.04.17

Revidert sakslista enstemmig godkjent.

10/17 Godkjenning av referat fra møtet i Alta 25.01.17

Referat fra møte i Alta 25.01.17 framlagt møte.

Protokolltilførselen fra Nystad flyttes inn under sak 01/17 – Godkjenning av innkalling.

Referat godkjent med nevnte endring.

11/17 Økonomi – status pr. 31.01.17 og korreksjon status pr. 31.12.16

Status pr. 31.01.17 viser følgende forbruk på kr. 17 707. Gjenstående budsjettmidler 909 292.

Korreksjon status 31.12.16. Overforbruket er på totalt 141 946.

Utvalget tar presentasjonen til orientering.

12/17 Protect Sapmi og gjennomgang av årsregnskap – informasjon om saken og bestilling av arbeid hos Søstrene Åsjord AS (BS 01/17)

Notat – foreløpig utkast – Stiftelsen Protect Sapmi og gjennomgang av årsregnskap, datert 15.02.17 framlagt utvalget

Vedtak i saken:

Kontrollutvalget tar det foreløpige notatet i sak 12/17 til orientering.

Kontrollutvalget skal påse at saken er så godt opplyst som mulig. Kontrollutvalget fortsetter arbeidet med å innhente de opplysninger som det anses nødvendig å innhente i saken.

Kontrollutvalget viser til offentlighetsloven § 14, og unntar dokumenter som utarbeides for sin egen interne saksbehandling.

13/17 Eierskapsmelding – Rapport fra Søstrene Åsjord AS (BS 02/17)

Notat Sametinget og eierskapskontroll, datert 15.02.16 framlagt utvalget

Vedtak i saken:

Sametingets kontrollutvalg tar rapporten til orientering.

Sametingets kontrollutvalg vil vurdere det videre behov for å utarbeide en plan for selskapskontroll og forvaltningsrevisjon basert på den foreliggende rapporten.

14/17 E-post av 16.01.17 – Anita P. Ravna og klage fra NSR 18.12.16 – bestilling av arbeid fra Søstrene Åsjord AS (BS 03/17)

Forslag til bestilling fra administrasjonen framlagt utvalget. Nystad fremmet ny korrigeret bestilling på møtet.

Vedtak i saken:

Bestilling fremmet av Nystad vedtas som bestilling i saken. Søstrene Åsjord AS kommer med anslag på timeforbruk i saken samt ferdigstillestidspunkt.

15/17 Eventuelt

- John Kappfjell – e-post av 22.12.16 – godtgjørelse til sametingsrepresentantene

Vedtak: Kontrollutvalget tar svaret fra administrasjonen til orientering. Saken oversendes plenumsledelsen til videre behandling. Utvalget anmoder plenumsledelsen til å ta saken opp til behandling i forbindelse med revidering av Sametingets arbeidsorden

- Oppsatt møtedato i 24.04.17.

Vedtak: Møtested Svolvær utgår og nytt møtested blir Tromsø

- Gjennomføring av forvaltningsrevisjon – innspill revidert budsjett 2017.

Vedtak: Kontrollutvalget ser fortsatt behov for å gjennomføre forvaltningsrevisjon. Kostnader i forbindelse med en slik gjennomføring spilles inn i forbindelse med behandlingen av Sametingets revidert budsjett 2017.

17/17 Stiftelsen Protect Sapmi – gjennomgang av årsregnskap – rapport fra Søstrene Åsjord AS.

Rapport datert 31.03.17 – bestilling 01/17 – Stiftelsen Protect Sapmi og gjennomgang av årsregnskap framlagt kontrollutvalget.

Vedtak i saken:

Kontrollutvalget oversender rapporten til sametingsrådet for uttalelse. Utvalget anmoder sametingsrådet om å komme med sitt syn på rapporten. Frist for tilbakemelding fra sametingsrådet 15.05.17. Inntil svar fra sametingsrådet foreligger, unntas rapporten offentlig innsyn.

18/17 Rapport - Sametingets vurdering av forvaltningen av forretningsordenen i forbindelse med gjennomføring av valg 09.12.16 – rapport fra Søstrene Åsjord AS

Rapport datert 31.03.17 – bestilling 03/17 – Sametinget og vurdering av forvaltning av forretningsordenen i forbindelse med gjennomføring av valg 9. desember 2016.

Vedtak i saken:

Søstrene Åsjord AS korrigerer rapporten i forhold til innkomne innspill. Korrigert rapport framlegges utvalget for ny behandling.

19/17 Kontrollutvalgets årsmelding 2016 – framlegg fra administrasjonen

Utkast til utvalgets årsmelding framlagt.

Vedtak i saken:

Årsmeldingen godkjennes med de endringer som framkom på møtet.

20/17 Eventuelt

Oppsatte møter i 2017:

- Forslag til møte i uke 26 (26.06.17 – 30.06.17) utgår. Nytt møtedato blir? (tas opp på tlf møte i uke18 eller 19)
- 002/17 Regnskapsoversikt pr. 31.03.17 – oversikten tatt til orientering.
- 001/17 Møteprotokoll fra Bodø – 21.02.17 – 22.02.17 – protokollen tatt til orientering

22/17 – Bestilling av arbeid – Søstrene Åsjord AS – Bestilling 04/17 – BS 07/17

Bestilling gjelder:

- Sametingets årsregnskap for 2016
- Sametingsrådets møtebøker for 2016
- Sametingets klagenemndas møtebøker for 2016
- Riksrevisjonenes beretning om årsregnskapet 2016

Vedtak i saken:

Framlagt bestillingskjema godkjennes

23/17 – Søstrene Åsjord AS - rapport Stiftelsen Sapmi (Protect Sápmi) – gjennomgang av årsregnskapet

Framlagt for utvalget: Rapport - datert 22.06.16 - Stiftelsen Protect Sapmi og gjennomgang av årsregnskap.

Vedtak i saken:

Kontrollutvalget viser til gjennomgangen av regnskap og tilskudd gitt til stiftelsen Protect Sapmi i perioden 2013-2015.

Kontrollutvalget finner det sterkt kritikkverdigg at Sametingets kontrollrutiner i forbindelse med rapportering og kontroll av bruken av tilskudd er basert på tillit fremfor tredjeparts attestasjon. Regelverket for Sametingets direkte tilskudd når det gjelder kontroll og rapportering krever attestasjon for at bruken av tilskudd er i tråd med de forutsetninger som er gitt.

Kontrollutvalget er av den oppfatning at uten gode kontrollrutiner kan dette medføre utfordringer på andre områder – herunder anskaffelsesregelverket og EØS-regelverket. Kontrollutvalget forutsetter at administrasjonen styrker innsatsen mot kontroll av bruken av midlene, samt foretar jevnlig evalueringer.

Kontrollutvalget viser til at tilskuddsforvalter skal sørge for at det gjennomføres evalueringer for å få informasjon om tilskuddsordninger er effektive i forhold til ressursbruk, organisering og fastsatte mål. Kontrollutvalget oppfordrer Sametinget til å styrke innsatsen på dette området.

Kontrollutvalget vil oversende rapporten på nytt til Sametingsrådet, og ber om konkrete merknader på hvordan dette skal ivaretas på en bedre måte fremover.

Kontrollutvalget vil på nytt følge opp saken om forvaltningsrevisjon og viser til kontrollutvalgets vedtak på dette tidligere.

24/17 – Søstrene Åsjord AS - rapport Sametinget og vurdering av forvaltning av forretningsorden – valg 09.12.16

Framlagt rapport for utvalget: rapport datert 26.06.17 – Sametinget og vurdering av forvaltning av forretningsorden i forbindelse med gjennomføring av valg 09.12.16.

Vedtak i saken:

Kontrollutvalget er av den oppfatning at de som er i posisjon sitter i Sametingsrådet, og at de øvrige partier representerer opposisjonen.

En felles oppfatning av opposisjon og posisjon er en viktig forutsetning for fremtidige valg i Sametinget, da Sametingets forretningsorden benytter disse begrepene i de ulike valg til posisjoner. Eventuelle endringer i Sametingets forretningsorden må skje i plenum.

Kontrollutvalget oppfordrer plenumsledelsen til å kontinuerlig vurdere Sametingets forretningsorden og ta en gjennomgang av behov for endringer.

Kontrollutvalget anmoder om at plenumsledelsen spesielt vurderer de regler som gjelder for valg til ulike posisjoner og hvorvidt reglene må presiseres nærmere for å unngå usikkerhet med hensyn til posisjon og opposisjon, samt om man skal benytte forholdstallsvalg eller flertallsvalg.

Kontrollutvalget anmoder også om at man tar en gjennomgang av de frister som er satt og vurderer behovet for frister i ulike saker. Herunder klare regler for utsettelse av frister.

Kontrollutvalget oppfordrer plenumsledelsen til å se på Sametingets etiske retningslinjer og vurdere behovet for endringer og hvorvidt de etiske retningslinjene i større grad skal synliggjøres i Sametingets forretningsorden. Ved valg av kontrollutvalg som har sine oppgaver hjemlet i forretningsordenen § 15 er det særlig viktig at formålet med utvalget styrer valg av medlemmer.

27/17 – Søstrene Åsjord AS – framlegg av bestilling 04/17: Sametingets årsregnskap 2016

Framlagt for utvalget: notat datert 22.08.17 – gjennomgang av Sametingets årsregnskap for 2016

Vedtak i saken:

Kontrollutvalget tar Sametingets årsregnskap for 2016 til etterretning.

28/17 – Søstrene Åsjord AS – framlegg av bestilling 05/17: Sametingsrådets møtebøker 2016

Framlagt for utvalget: notat datert 22.08.17 – gjennomgang av Sametingsrådets møtebøker for 2016

Vedtak i saken:

Kontrollutvalget viser til det omfattende og grundige arbeid som Sametingsrådet gjør på mange områder. Kontrollutvalget viser til viktigheten av at dette når best mulig ut til allmennheten.

Kontrollutvalget anmoder om at Sametingsrådet kontinuerlig vurderer hvordan man best mulig får tilgjengeliggjort informasjon på Sametingets nettsider. Herunder vedtak fattet om regelverk på en rekke tilskuddsordninger, samt hvordan søknadsprosess og saksbehandling skjer. Dette for å styrke informasjon til allmennheten på dette området.

Sametingsrådet oppfordres videre til å påse at sakslister skrives både på samisk og norsk, det samme med vedtak som følger av protokollene. Sametingsrådet oppfordres til å påse at alle saker har sitt eget unike saksnummer, og at man unngår brudd i saksnummerering.

29/17 – Søstrene Åsjord AS – framlegg av bestilling 06/17: Sametingets klagenemndas møtebøker 2016

Framlagt for utvalget: notat datert 07.08.17 – gjennomgang av Sametingets klagenemndas møtebøker for 2016

Vedtak i saken:

Gjennomgangen av Sametingets Klagenemndas møtebøker for 2016 tas til orientering.

Sametingets klagenemnd oppfordres til å sikre at sakstitler skrives både på samisk og norsk.

Sametingets klagenemnd oppfordres til jevnlig å kontrollere at relevante dokumenter fra sakene som har vært til behandling ligger lett tilgjengelig på nettsidene, og at man kontinuerlig vurderer hva som ytterligere kan offentliggjøres.

30/17 – Søstrene Åsjord AS – framlegg av bestilling 07/17: Riksrevisjonens beretning om årsregnskapet 2016

Framlagt for utvalget: notat datert 07.08.17 – gjennomgang av Riksrevisjonens rapport herunder beretning for 2016

Vedtak i saken:

Sametingets kontrollutvalg tar Riksrevisjonens rapport til orientering.

Kontrollutvalget har ikke mottatt Riksrevisjonens etterlevelserevisjon for 2016. Kontrollutvalget er gjort kjent med at utvalget er kopimottaker av denne. Kontrollutvalget ber om å få den snarst tilsendt.

31/17 – Søstrene Åsjord AS – framlegg av bestilling 08/17: Utbetaling av godtgjørelser

Framlagt for utvalget: notat datert 22.08.17 – utbetaling av godtgjørelser

Vedtak i saken:

Kontrollutvalgets viser til gjennomgangen av godtgjørelser til Sametingets representanter.

Kontrollutvalget oversender rapporten til plenumsledelsen for videre vurdering av reglement hvor man ser på om godtgjørelser til Sametingets representanter kan gi grunnlag for pensjon, også for de som ikke er heltidspolitikere.

Kontrollutvalget vil bemerke at pensjonsgivende inntekt er beregningsgrunnlag for en rekke ytelser ihht folketrygdloven. At godtgjørelser for Sametingets representanter ikke gir pensjonsgrunnlag kan medføre tap av rettigheter på flere områder. Plenumsledelsen oppfordres til å se nærmere på dette.

32/17 – Søstrene Åsjord AS – framlegg av bestilling 09/17: Kulturminnevern og regnskapsføring av inntekter

Framlagt for utvalget: notat datert 24.08.17 – revidert 28.09.17 – praksis ved regnskapsføring av inntekter ved kulturminnevernet.

Vedtak i saken:

Sametingets kontrollutvalg tar Søstrene Åsjord AS sin rapport til orientering.

Sametingets kontrollutvalg foreslår at det i note som henviser til befaringsinntekter, også taes med kostnader som vedrører befaringer. Dette for å synliggjøre resultat i forbindelse med befaringer.

35/17 – Deloitte AS – informasjon om kontrollutvalget rolle og oppgaver

Birte Bjørkelo foreleste om folkevalgtes egenkontroll – roller, ansvar og oppgaver.

36/17 – Søstrene Åsjord AS – særskilte regler for kontrollutvalgets ansvars- og arbeidsområde

Edel Åsjord foreleste om kontrollutvalges ansvars- og arbeidsområder.

37/17 – Møtedatoer 2018

Utvalget bestemte at neste møte avholdes i Tromsø 20.03.18 – 21.03.18.

38/17 – Eventuelt

Til behandling: regnskapsoversikt pr. 31.10.17, gjennomførte saker 2017 og status for disse og vedtak i sak 030/17 – korreksjon.

4. UNDERSØKELSER SOM VIL BLI GJENNOMFØRT I KOMMENDE ÅR

Sametingets kontrollutvalg vil vurdere det videre behov for å utarbeide en plan for selskapskontroll og forvaltningsrevisjon. Videre vil kontrollutvalget følge opp sak om godtgjørelser til Sametingets representanter.

5. UTFORDRINGER

Kontrollutvalget vil jobbe for at nyvalgte medlemmer i utvalget tidlig får tilbud om opplæring i arbeidet

som medlemmer i kontrollutvalget.

Kontrollutvalget vil jobbe for at medlemmene har mulighet for hospitering/høringer på Stortinget.

Sametingets plenum - 031/18

Saken påbegynt 13.06.18 kl. 17.55

Votering

Det ble ikke votert over saken.

Protokolltilførsler

Det ble ikke fremmet noen protokolltilførsler i saken.

Taleliste og replikkordskifte

	Innlegg	Replikk
1	Jørn Are Gaski, saksordfører	
2	Arthur Johan Tørfoss	Tor Gunnar Nystad
	Arthur Johan Tørfoss	
3	Tor Gunnar Nystad	
4	John Kappfjell	Arthur Johan Tørfoss
		Tor Gunnar Nystad
		Runar Myrnes Balto
	John Kappfjell	
5	Runar Myrnes Balto	
6	Henrik Olsen	
7	John Kappfjell	Arthur Johan Tørfoss
	John Kappfjell	
	Jørn Are Gaski, saksordfører	

SP - vedtak:

Sametinget har drøftet kontrollutvalgets årsmelding 2017. Årsmeldingen er vedlagt protokollen.

Kontrollutvalgets årsmelding for 2017

1. INNLEDNING

Sametingets kontrollkomité fikk ved behandlingen i plenumssak 09/10 nytt navn. Det nye navnet er Sametingets kontrollutvalg. I gjeldende regelverk for kontrollutvalget anvendes fortsatt benevnelsen Sametingets kontrollkomité.

I henhold til Særskilte regler for Kontrollkomiteens ansvars- og arbeidsområde § 2 skal kontrollkomiteen «.. på faglig grunnlag utøve parlamentarisk kontroll og styringskontroll ved å finne ut hva som har skjedd, vurdere det opp mot etablerte kriterier og ordninger og bidra til å rette opp eventuelle feil og mangler. Individuelle interesser vil som utgangspunkt ivaretas av forvaltningen,

domstoler og ombudsordninger.

Kontrollkomiteens medlemmer har utvidet rett til innsyn i dokumenter, rapporter og lignende i Sametinget».

Kontrollutvalgets oppgaver framkommer i Sametingets arbeidsorden § 15. Utvalgets oppgaver er:

a) å utøve den parlamentariske kontroll over virksomheten som finansieres via Sametingets budsjett,
og

b) å kontrollere Sametingets årsregnskap og gjennomgå eventuelle merknader vedrørende disse fra Riksrevisjonen

Utvalget kan foreta de undersøkelser i Sametingets administrasjon som det anser som nødvendig for Sametingets kontroll. Før utvalget selv foretar slike undersøkelser, underrettes sametingsrådet, eventuelt plenumsledelsen, som plikter å framskaffe ønskede opplysninger.

Utvalget kan avgj innstilling til Sametingets plenum om de saker den tar opp til behandling.

Plenum kan fastsette særskilte regler for kontrollutvalgets ansvars- og arbeidsområde.

Sametingets kontrollutvalg skal i hht. Særskilte regler for Kontrollkomiteens ansvars- og arbeidsområde § 4 avgj årsmelding. Årsmeldingen skal avspeile kontrollutvalgets virksomhet i foregående år.

2. KONTROLLUTVALGETS MEDLEMMER

Sametinget valgte den 15.10.2013 i sak 037/13 følgende medlemmer til kontrollutvalget for perioden 2013 - 2017:

1. John Kappfjell, leder
2. Marie Therese N. Aslaksen, nestleder
3. Tor Gunnar Nystad, medlem
4. Inger Elin Utsi, medlem
5. Arthur Tørfoss, medlem

Under gjennomføring av plenum i desember 2016 ble nytt kontrollutvalg valgt:

1. Arthur Tørfoss, leder
2. Marie Therese N. Aslaksen, nestleder
3. Tor Gunnar Nystad, medlem
4. Kirsti Guvsam, medlem
5. Ragnhild M. Aslaksen, medlem

Sametinget valgte 12.10.17 i sak 040/17 følgende medlemmer til kontrollutvalget for perioden 2017 - 2021:

1. Jørn Are Gaski, leder
2. Ann Elise Finbog, nestleder
3. Arthur Tørfoss, medlem
4. Gunn Anita Jacobsen, medlem

5. Mathis N. Eira, medlem

3. KONTROLLUTVALGETS VIRKSOMHET

Gjennomførte møter:

- Alta 25.01.17
- Bodø 21.02.17 – 22.02.17
- Tromsø 24.04.17
- Oslo 23.06.17
- Oslo 05.09.17
- Tromsø 16.11.17 – 17.11.17

Kontrollutvalget har gjennomført følgende interne kurs:

- Deloitte AS – informasjon om kontrollutvalgets roller og oppgaver
- Søstrene Åsjord AS – særskilte regler for utvalgets ansvars og arbeidsområde og gjennomgang av veileder til utvalgets retningslinjer

Rammeavtalen for saksbehandlingstjenester

Sametingets kontrollutvalg har inngått rammeavtale for saksbehandlingstjenester med Søstrene Åsjors AS. Rammeavtalen gjelder for 3 år (2016 – 2019) med rett til en forlengelse på ett år.

Kontrollutvalget har hatt opp til behandling 38 saker og velger å fremheve behandlingen av følgende:

01/17 Godkjenning av innkalling

Protokolltilførsel – Tor Gunnar Nystad

Det hersker stor usikkerhet om valgene til dette kontrollutvalget er gjort i henhold til Sametingets forretningsorden. Viser i den sammenheng til NSR klage av 18. desember 2016 og til oppslag i NRK Sápmi 21.01.2017.

Sametingets forretningsorden §9 sier:

Etter at et nytt sameting har konstituert seg, velger plenum blant representantene en valgkomité på 5 medlemmer med like mange varamedlemmer. Leder og nestleder velges av plenum. Valget skjer ved forholdstallsvalg.

Valgkomiteen gir innstilling om alle valg som plenum overdrar til den å forberede.

Sametingets video opptak av plenumsmøtet viser at valg av valgkomite ble ikke foretatt av plenum slik forretningsorden beskriver. Valg av valgkomiteens leder og nestleder ble heller ikke foretatt av

plenum. Disse forhold er også bekreftet til NRK av plenumsleder som ledet plenumsmøtet.

Dette er alvorlig brudd på Sametingets forretningsorden som også fører til formelle feil ved gjennomføringen av alle andre valg ved konstitueringen; valg av plenumsledelse, valg av kontrollutvalg, valg ulike komiteer og valg av komiteledelse.

Det er også påpekt andre alvorlige forhold så som brudd på parlamentarisk praksis i forbindelse med valg av plenumsledelse og kontrollutvalg i forbindelse med konstitueringen 9. desember 2016.

Når det foreligger en slik usikkerhet i offentligheten vil dette kunne påvirke Sametingets renome på en negativ måte og det vil kunne stilles spørsmålstegn ved gyldigheten til vedtakene i Sametingets kontrollutvalg.

Utvalget godkjente innkallingen med protokolltilførsel

02/17 Godkjenning av saksliste

Ny saker/endringer:

- oppsatt sak 03/17 godkjenning av ref. møte Trondheim forskyves og ny sak 03/17 blir e-post fra Anita P. Ravna (16.01.17) til Tor Gunnar Nystad – NSRs klage av 18.12.16.
- sak 07/17 – Eventuelt – endring. Oppsatt møtedato i uke 7 utgår.
- Sak 07/17 – Eventuelt – informasjon. Brev fra Stortingets kontroll- og konstitusjonskomiteen – brev av 06.12.16. Saken behandles som en ordinær sak og ikke som en informasjonssak

Utvalget godkjente revidering av sakslista.

03/17 E-post av 16.01.17 – Anita P. Ravna – NSRs klage av 18.12.16

Ordlyden i e-posten:

Det vises til NSRs klage av 18. desember 2016, notat fra Sametingets administrasjon datert 13.01.16, protokoll og vedtak i plenumsledelsen 16.01.17.

Definisjon av opposisjon / posisjon vil være avgjørende for fremtidige valg, opposisjonsmidler og vil være visende for maktbalansen i Sametinget. Plenumsledelsen er ikke kommet til enighet. Det bes om en juridisk avklaring på hvem som skal anses som opposisjon / posisjon fra kontrollutvalget. Det bes også om en helhetlig vurdering av klagen.

Til orientering. Det er også bedt om en habilitetsvurdering av plenumsleder Jørn Are Gaski i forkant av at plenumsledelsen skal behandle klagen den 30. og 31. januar. Det avventes svar på denne fra Sametinget.

Utvalget avventer til plenumsledelsen er ferdig med sin innstilling til klagen fra NSR før saken igjen tas opp til behandling.

04/17 Godkjenning av referat fra møtet i Trondheim 16.11.16

Referat fra møte i Trondheim 16.11.16 framlagt møte.

Referat fra ovennevnte møte godkjennes.

05/17 Økonomi – status pr. 31.12.16

Status pr. 31.12.16 viser følgende forbruk på kr. 1 015 226. Dette er et overforbruk på kr. 103 226 i forhold til budsjett på kr. 912 000.

Utvalget tar presentasjonen til orientering.

06/17 Protect Sapmi og gjennomgang av årsregnskap – informasjon om saken og bestilling av arbeid hos Søstrene Åsjord AS (BS 01/17)

Notat og årsregnskapene for 2014 og 2015 framlagt utvalget.

Utvalget ønsker en gjennomgang av årsregnskapene for Stiftelsen Protect Sapmi 2013 og 2014. Utvalget ønsker spesielt å få vurdert lovlighet i at styreleder i Protect Sapmi har levert konsulenttjenester via sitt selskap Njalla til Protect Sapmi. Utvalget ønsker også å få vurdert om kjøp av konsulenttjenestene burde ha vært lagt ut på den nasjonale kunngjøringsdatabasen for offentlig anskaffelser (doffin.no).

Søstrene Åsjord AS tar en gjennomgang av saken og fremmer rapport om dette.

07/17 Eventuelt

John Kappfjell – e-post av 22.12.16 – godtgjørelse til sametingsrepresentantene

Utvalget valgte å utsette saken og tar den opp til behandling på neste møte. Administrasjonen innhenter ytterlige informasjon til saken.

Eierskapsmelding – framlegg hvordan eierskapsmeldingen utformes – Søstrene Åsjord AS (BS 02/17).

Utvalget ønsker en gjennomgang av Sametingets investeringer i aksjer og andeler.

Gjennomgangens formål er å vurdere om Sametingets eierinteresser i selskapene blir ivaretatt iht. gjeldende regler og lover.

Videre kontrollerer at den som forvalter Sametinget eierskap utøver dette i samsvar med eierens vedtak og forutsendinger.

Søstrene Åsjord AS tar en gjennomgang av saken og fremmer rapport om dette.

Oppsatt møtedato i uke 7 (130217/170217) utgår. Ny møtedatoer blir **21.02.17** og **22.02.17**.

Brev fra Stortingets kontroll- og konstitusjonskomiteen – brev av 06.12.16

Utvalget gjør en henvendelse til kontroll- og konstitusjonskomiteen for å få til en dialogmøte hvor framdriften i saken kan diskuteres.

Informasjon:

Det kongelige kommunal- og moderniseringsdepartement – svar på utvalgets henvendelse av 23.05.16

Utvalget tar brevet til orientering.

09/17 Godkjenning av saksliste

Ny saker/endringer:

- sak 15/17 – Eventuelt – forvaltningsrevisjon – innspill revidert budsjett 2017
- Sak 15/17 – Eventuelt – endring av oppsatt møtested 24.04.17

Revidert sakslista enstemmig godkjent.

10/17 Godkjenning av referat fra møtet i Alta 25.01.17

Referat fra møte i Alta 25.01.17 framlagt møte.

Protokolltilførselen fra Nystad flyttes inn under sak 01/17 – Godkjenning av innkalling.

Referat godkjent med nevnte endring.

11/17 Økonomi – status pr. 31.01.17 og korreksjon status pr. 31.12.16

Status pr. 31.01.17 viser følgende forbruk på kr. 17 707. Gjenstående budsjettmidler 909 292.

Korreksjon status 31.12.16. Overforbruket er på totalt 141 946.

Utvalget tar presentasjonen til orientering.

12/17 Protect Sapmi og gjennomgang av årsregnskap – informasjon om saken og bestilling av arbeid hos Søstrene Åsjord AS (BS 01/17)

Notat – foreløpig utkast – Stiftelsen Protect Sapmi og gjennomgang av årsregnskap, datert 15.02.17 framlagt utvalget

Vedtak i saken:

Kontrollutvalget tar det foreløpige notatet i sak 12/17 til orientering.

Kontrollutvalget skal påse at saken er så godt opplyst som mulig. Kontrollutvalget fortsetter arbeidet med å innhente de opplysninger som det anses nødvendig å innhente i saken.

Kontrollutvalget viser til offentlighetsloven § 14, og unntar dokumenter som utarbeides for sin egen interne saksbehandling.

13/17 Eierskapsmelding – Rapport fra Søstrene Åsjord AS (BS 02/17)

Notat Sametinget og eierskapskontroll, datert 15.02.16 framlagt utvalget

Vedtak i saken:

Sametingets kontrollutvalg tar rapporten til orientering.

Sametingets kontrollutvalg vil vurdere det videre behov for å utarbeide en plan for selskapskontroll og forvaltningsrevisjon basert på den foreliggende rapporten.

14/17 E-post av 16.01.17 – Anita P. Ravna og klage fra NSR 18.12.16 – bestilling av arbeid fra Søstrene Åsjord AS (BS 03/17)

Forslag til bestilling fra administrasjonen framlagt utvalget. Nystad fremmet ny korrigeret bestilling på møtet.

Vedtak i saken:

Bestilling fremmet av Nystad vedtas som bestilling i saken. Søstrene Åsjord AS kommer med anslag på timeforbruk i saken samt ferdigstillestidspunkt.

15/17 Eventuelt

- John Kappfjell – e-post av 22.12.16 – godtgjørelse til sametingsrepresentantene

Vedtak: Kontrollutvalget tar svaret fra administrasjonen til orientering. Saken oversendes plenumsledelsen til videre behandling. Utvalget anmoder plenumsledelsen til å ta saken opp til behandling i forbindelse med revidering av Sametingets arbeidsorden

- Oppsatt møtedato i 24.04.17.

Vedtak: Møtested Svolvær utgår og nytt møtested blir Tromsø

- Gjennomføring av forvaltningsrevisjon – innspill revidert budsjett 2017.

Vedtak: Kontrollutvalget ser fortsatt behov for å gjennomføre forvaltningsrevisjon. Kostnader i forbindelsen med en slik gjennomføring spilles inn i forbindelse med behandlingen av Sametingets revidert budsjett 2017.

17/17 Stiftelsen Protect Sapmi – gjennomgang av årsregnskap – rapport fra Søstrene Åsjord AS.

Rapport datert 31.03.17 – bestilling 01/17 – Stiftelsen Protect Sapmi og gjennomgang av årsregnskap framlagt kontrollutvalget.

Vedtak i saken:

Kontrollutvalget oversender rapporten til sametingsrådet for uttalelse. Utvalget anmoder sametingsrådet om å komme med sitt syn på rapporten. Frist for tilbakemelding fra sametingsrådet 15.05.17. Inntil svar fra sametingsrådet foreligger, unntas rapporten offentlig innsyn.

18/17 Rapport - Sametingets vurdering av forvaltningen av forretningsorden i forbindelse

med gjennomføring av valg 09.12.16 – rapport fra Søstrene Åsjord AS

Rapport datert 31.03.17 – bestilling 03/17 – Sametinget og vurdering av forvaltning av forretningsordenen i forbindelse med gjennomføring av valg 9. desember 2016.

Vedtak i saken:

Søstrene Åsjord AS korrigerer rapporten i forhold til innkomne innspill. Korrigert rapport framlegges utvalget for ny behandling.

19/17 Kontrollutvalgets årsmelding 2016 – framlegg fra administrasjonen

Utkast til utvalgets årsmelding framlagt.

Vedtak i saken:

Årsmeldingen godkjennes med de endringer som framkom på møtet.

20/17 Eventuelt

Oppsatte møter i 2017:

- Forslag til møte i uke 26 (26.06.17 – 30.06.17) utgår. Nytt møtedato blir? (tas opp på tlf møte i uke18 eller 19)
- 002/17 Regnskapsoversikt pr. 31.03.17 – oversikten tatt til orientering.
- 001/17 Møteprotokoll fra Bodø – 21.02.17 – 22.02.17 – protokollen tatt til orientering

22/17 – Bestilling av arbeid – Søstrene Åsjord AS – Bestilling 04/17 – BS 07/17

Bestilling gjelder:

- Sametingets årsregnskap for 2016
- Sametingsrådets møtebøker for 2016
- Sametingets klagenemndas møtebøker for 2016
- Riksrevisjonenes beretning om årsregnskapet 2016

Vedtak i saken:

Framlagt bestillingskjema godkjennes

23/17 – Søstrene Åsjord AS - rapport Stiftelsen Sapmi (Protect Sápmi) – gjennomgang av årsregnskapet

Framlagt for utvalget: Rapport - datert 22.06.16 - Stiftelsen Protect Sapmi og gjennomgang av årsregnskap.

Vedtak i saken:

Kontrollutvalget viser til gjennomgangen av regnskap og tilskudd gitt til stiftelsen Protect Sapmi i perioden 2013-2015.

Kontrollutvalget finner det sterkt kritikkverdigg at Sametingets kontrollrutiner i forbindelse med rapportering og kontroll av bruken av tilskudd er basert på tillit fremfor tredjeparts attestasjon. Regelverket for Sametingets direkte tilskudd når det gjelder kontroll og rapportering krever attestasjon for at bruken av tilskudd er i tråd med de forutsetninger som er gitt.

Kontrollutvalget er av den oppfatning at uten gode kontrollrutiner kan dette medføre utfordringer på andre områder – herunder anskaffelsesregelverket og EØS-regelverket. Kontrollutvalget forutsetter at administrasjonen styrker innsatsen mot kontroll av bruken av midlene, samt foretar jevnlig evalueringer.

Kontrollutvalget viser til at tilskuddsforvalter skal sørge for at det gjennomføres evalueringer for å få informasjon om tilskuddsordninger er effektive i forhold til ressursbruk, organisering og fastsatte mål. Kontrollutvalget oppfordrer Sametinget til å styrke innsatsen på dette området.

Kontrollutvalget vil oversende rapporten på nytt til Sametingsrådet, og ber om konkrete merknader på hvordan dette skal ivaretas på en bedre måte fremover.

Kontrollutvalget vil på nytt følge opp saken om forvaltningsrevisjon og viser til kontrollutvalgets vedtak på dette tidligere.

24/17 – Søstrene Åsjord AS - rapport Sametinget og vurdering av forvaltning av forretningsorden – valg 09.12.16

Framlagt rapport for utvalget: rapport datert 26.06.17 – Sametinget og vurdering av forvaltning av forretningsorden i forbindelse med gjennomføring av valg 09.12.16.

Vedtak i saken:

Kontrollutvalget er av den oppfatning at de som er i posisjon sitter i Sametingsrådet, og at de øvrige partier representerer opposisjonen.

En felles oppfatning av opposisjon og posisjon er en viktig forutsetning for fremtidige valg i Sametinget, da Sametingets forretningsorden benytter disse begrepene i de ulike valg til posisjoner. Eventuelle endringer i Sametingets forretningsorden må skje i plenum.

Kontrollutvalget oppfordrer plenumsledelsen til å kontinuerlig vurdere Sametingets forretningsorden og ta en gjennomgang av behov for endringer.

Kontrollutvalget anmoder om at plenumsledelsen spesielt vurderer de regler som gjelder for valg til ulike posisjoner og hvorvidt reglene må presiseres nærmere for å unngå usikkerhet med hensyn til posisjon og opposisjon, samt om man skal benytte forholdstallsvalg eller flertallsvalg.

Kontrollutvalget anmoder også om at man tar en gjennomgang av de frister som er satt og vurderer behovet for frister i ulike saker. Herunder klare regler for utsettelse av frister.

Kontrollutvalget oppfordrer plenumsledelsen til å se på Sametingets etiske retningslinjer og vurdere behovet for endringer og hvorvidt de etiske retningslinjene i større grad skal synliggjøres i Sametingets forretningsorden. Ved valg av kontrollutvalg som har sine oppgaver hjemlet i forretningsordenen § 15 er det særlig viktig at formålet med utvalget styrer valg av medlemmer.

27/17 – Søstrene Åsjord AS – framlegg av bestilling 04/17: Sametingets årsregnskap 2016

Framlagt for utvalget: notat datert 22.08.17 – gjennomgang av Sametingets årsregnskap for 2016

Vedtak i saken:

Kontrollutvalget tar Sametingets årsregnskap for 2016 til etterretning.

28/17 – Søstrene Åsjord AS – framlegg av bestilling 05/17: Sametingsrådets møtebøker 2016

Framlagt for utvalget: notat datert 22.08.17 – gjennomgang av Sametingsrådets møtebøker for 2016

Vedtak i saken:

Kontrollutvalget viser til det omfattende og grundige arbeid som Sametingsrådet gjør på mange områder. Kontrollutvalget viser til viktigheten av at dette når best mulig ut til allmennheten.

Kontrollutvalget anmoder om at Sametingsrådet kontinuerlig vurderer hvordan man best mulig får tilgjengeliggjort informasjon på Sametingets nettsider. Herunder vedtak fattet om regelverk på en

rekke tilskuddsordninger, samt hvordan søknadsprosess og saksbehandling skjer. Dette for å styrke informasjon til allmennheten på dette området.

Sametingsrådet oppfordres videre til å påse at sakslister skrives både på samisk og norsk, det samme med vedtak som følger av protokollene. Sametingsrådet oppfordres til å påse at alle saker har sitt eget unike saksnummer, og at man unngår brudd i saksnummerering.

29/17 – Søstrene Åsjord AS – framlegg av bestilling 06/17: Sametingets klagenemndas møtebøker 2016

Framlagt for utvalget: notat datert 07.08.17 – gjennomgang av Sametingets klagenemndas møtebøker for 2016

Vedtak i saken:

Gjennomgangen av Sametingets Klagenemndas møtebøker for 2016 tas til orientering.

Sametingets klagenemnd oppfordres til å sikre at sakstitler skrives både på samisk og norsk.

Sametingets klagenemnd oppfordres til jevnlig å kontrollere at relevante dokumenter fra sakene som har vært til behandling ligger lett tilgjengelig på nettsidene, og at man kontinuerlig vurderer hva som ytterligere kan offentliggjøres.

30/17 – Søstrene Åsjord AS – framlegg av bestilling 07/17: Riksrevisjonens beretning om årsregnskapet 2016

Framlagt for utvalget: notat datert 07.08.17 – gjennomgang av Riksrevisjonens rapport herunder beretning for 2016

Vedtak i saken:

Sametingets kontrollutvalg tar Riksrevisjonens rapport til orientering.

Kontrollutvalget har ikke mottatt Riksrevisjonens etterlevelsesrevisjon for 2016. Kontrollutvalget er gjort kjent med at utvalget er kopimottaker av denne. Kontrollutvalget ber om å få den snarst tilsendt.

31/17 – Søstrene Åsjord AS – framlegg av bestilling 08/17: Utbetaling av godtgjørelser

Framlagt for utvalget: notat datert 22.08.17 – utbetaling av godtgjørelser

Vedtak i saken:

Kontrollutvalgets viser til gjennomgangen av godtgjørelser til Sametingets representanter.

Kontrollutvalget oversender rapporten til plenumsledelsen for videre vurdering av reglement hvor man ser på om godtgjørelser til Sametingets representanter kan gi grunnlag for pensjon, også for de som ikke er heltidspolitikere.

Kontrollutvalget vil bemerke at pensjonsgivende inntekt er beregningsgrunnlag for en rekke ytelser ihht folketrygdloven. At godtgjørelser for Sametingets representanter ikke gir pensjonsgrunnlag kan medføre tap av rettigheter på flere områder. Plenumsledelsen oppfordres til å se nærmere på dette.

32/17 – Søstrene Åsjord AS – framlegg av bestilling 09/17: Kulturminnevern og regnskapsføring av inntekter

Framlagt for utvalget: notat datert 24.08.17 – revidert 28.09.17 – praksis ved regnskapsføring av inntekter ved kulturminnevernet.

Vedtak i saken:

Sametingets kontrollutvalg tar Søstrene Åsjord AS sin rapport til orientering.

Sametingets kontrollutvalg foreslår at det i note som henviser til befaringsinntekter, også taes med kostnader som vedrører befaringer. Dette for å synliggjøre resultat i forbindelse med befaringer.

35/17 – Deloitte AS – informasjon om kontrollutvalget rolle og oppgaver

Birte Bjørkelo foreleste om folkevalgtes egenkontroll – roller, ansvar og oppgaver.

36/17 – Søstrene Åsjord AS – særskilte regler for kontrollutvalgets ansvars- og arbeidsområde

Edel Åsjord foreleste om kontrollutvalges ansvars- og arbeidsområder.

37/17 – Møtedatoer 2018

Utvalget bestemte at neste møte avholdes i Tromsø 20.03.18 – 21.03.18.

38/17 – Eventuelt

Til behandling: regnskapsoversikt pr. 31.10.17, gjennomførte saker 2017 og status for disse og vedtak i sak 030/17 – korreksjon.

4. UNDERSØKELSER SOM VIL BLI GJENNOMFØRT I KOMMENDE ÅR

Sametingets kontrollutvalg vil vurdere det videre behov for å utarbeide en plan for selskapskontroll og forvaltningsrevisjon. Videre vil kontrollutvalget følge opp sak om godtgjørelser til Sametingets representanter.

5. UTFORDRINGER

Kontrollutvalget vil jobbe for at nyvalgte medlemmer i utvalget tidlig får tilbud om opplæring i arbeidet som medlemmer i kontrollutvalget.

Kontrollutvalget vil jobbe for at medlemmene har mulighet for hospitering/høringer på Stortinget.

Saken avsluttet 13.06.2018 kl. 18.25

Ášši/Sak 032/18	Sametingets plenum	Dato: 12.06.2018-15.06.2018
-----------------	--------------------	-----------------------------

Ášši/Sak 005/18	Oppvekst-, omsorg- og utdanningskomiteen	Dato: 29.05.2018-31.05.2018
-----------------	--	-----------------------------

Etiske retningslinjer for Sametingets politikere - revidering

	Arkivsaknr. 18/1783
--	-------------------------------

Behandlinger

Vedlegg

Forslag og merknader

Plenumsledelsens forslag til innstilling:

Tilleggspunkt til det etiske reglementet for det politiske nivå i Sametinget:

Sametingets politikere skal:

14. i sin rolle som sametingspolitiker behandle andre med respekt. Dette betyr at alle former for trakassering og mobbing inkludert seksuelt uønsket adferd, ikke må skje. Alle partier representert på Sametinget oppfordres til å utvikle rutiner for behandling av uakseptabel adferd.

Rutine for varsling av seksuelt uønsket adferd:

All form for mobbing og trakassering inkludert seksuelt uønsket adferd, er uakseptabelt. Alle varsler om slik adferd skal tas på alvor og alle de involverte skal ivaretas på best mulig måte.

- Plenumslederen har ansvaret for behandlingen av varselet. I særskilte tilfeller kan det oppnevnes en setteleder som har ansvaret for behandlingen av varselet.

- Alle varsler om uønsket atferd skal journalføres og unntas offentlighet.
- Sametingets administrasjon bistår plenumslederen med behandlingen, dog slik at et minimum antall personer er involvert.
- Dersom plenumslederen mottar et varsel fra den som har blitt utsatt for uønsket adferd, skal plenumslederen i samarbeid med vedkommende avgjøre hva som skal gjøres videre i saken.
- Dersom plenumslederen mottar et varsel fra andre enn den som har blitt utsatt for uønsket adferd, skal plenumslederen ta kontakt med den som har blitt utsatt for dette for å avgjøre hva som skal gjøres videre i saken.
- Plenumslederen har anledning til å kontakte den som har opptrådt utilbørlig dersom dette er nødvendig og informere om at det er mottatt varsel om vedkommende.
- Dersom det avgjøres at saken skal tas videre, har plenumslederen anledning til å informere partiet vedkommende det er varslet om tilhører.
- Plenumslederen har ansvaret for at alle involverte parter ivaretas på best mulig måte. Dette omfatter også rådgivning.
- Plenumslederen skal informere varsleren om hva som er gjort i saken.

Oppvekst-, omsorg- og utdanningskomiteen - 005/18

OOUK - vedtak:

Oppvekst-, omsorg- og utdanningskomiteens innstilling

Innledning

Sametingets oppvekst-, omsorgs- og utdanningskomite har behandlet sak 32/18 – Etske retningslinjer.

Komiteens innstilling er følgende:

Merknader

Merknad fremmet av Norske Samers Riksforbund (NSR) Niko Valkeapää. Komiteens medlemmer fra Norske Samers Riksforbund (NSR) Ann Karin Kvernmo, Piera Heaika Muotka, Johan Arne Hansen, Nils Mikkelsen Utsi og Gunn Anita Jacobsen, fra Norske Samers Riksforbund/Samefolkets parti (NSR/SáB) Beaska Niillas, fra Áarjel-Saemiej Gielh Jovna Zakarias Dunfjell, fra Arbeiderpartiet (AP) Jørn Are Gaski og Kåre Ivar Olli, fra uavhengig parti Elisabeth Erke, fra Samefolkets parti Ann-Elise Finbog, og fra Nordkalottfolket Kjellrun Wilhelmsen stiller seg bak:

Merknad 1

Komitéen ber plenumsledelsen jobbe videre med de etiske retningslinjene med rutinene for varsling av uønskede/plagsomme seksuelle tilnærmelser. Det er svært viktig at de etiske retningslinje blir grundig gjennomarbeidet over en lengre periode for å sikre et faglig godt rammeverk, men også for å sørge for at de etiske retningslinjene har en god forankring i det politiske miljøet og har rutiner som er tilpasset det systemet og de forutsetninge som vi har på Sametinget.

Komiteén ber plenumsledelsen forberede et seminar om uønskede/plagsomme seksuelle tilnærmelser, med spesielt fokus på regelverk, rutiner for varsling og håndtering av varsler. Plenumsledelsen bes legge spesielt vekt på spørsmål som omhandler hvem som kan varsles, hvor mange mennesker som skal involveres i håndteringen av varslet, hva man kan gjøre med forskjellige kategorier av varsler, samt å gjøre en vurdering av eventuelt disiplinerende tiltak.

Ved varsling bør det til en hver tid være minst to alternative varslingspersoner, og dette bør være en kvinne og en mann og helst fra forskjellige partier. Dette er et eksempel på en problemstilling som bør drøftes i et slikt arbeid, blant annet med tanke på hvem disse personene skal ha og hvordan de blir valgt.

Plenumsledelsen bes fremme et utkast til rutiner for håndtering av uønskede / plagsomme seksuelle tilnærmelser på bakgrunn av det seminaret som blir avholdt og at de etiske retningslinjer skal opp til ny behandling innen ett (1) år.

Når plenumsledelsen skal jobbe videre med saken så vil komiteen anbefale å se på følgende endringsforslag:

1. Endre andre linje i punkt 14 fra
Dette betyr at alle former for trakassering og mobbing inkludert seksuelt uønsket atferd, ikke må skje.

til:

Dette betyr at alle former for trakassering, mobbing inkludert seksuell trakassering og uønsket atferd ikke skal skje.

2. *Definisjon legges inn som første avsnitt i rutinen.*

Definisjon seksuell trakassering:

Med seksuell trakassering menes uønsket seksuell oppmerksomhet som er plagsom for den oppmerksomheten rammer. Plagsom eller truende seksuell oppmerksomhet skal aldri tolereres og det er den som utsettes for ordene eller handlingene som avgjør om de kan aksepteres eller om de er krenkende. Det kan være ord eller handlinger av seksuell karakter som fører til at den som utsettes for dem føler seg krenket, redd eller utsatt for stort ubehag. Det kan være alt fra uønsket fysisk berøring, muntlige utsagn, eller meldinger på sosiale medier.

3. Første setningen i andre punkt i rutinen endres til:

All form for mobbing og trakassering inkludert seksuell trakassering og uønsket atferd, er uakseptabelt.

4. Kulepunkt 7 endres fra:

Dersom det avgjøres at saken skal tas videre, har plenumslederen anledning til å informere partiet vedkommende det er varslet om tilhører.

til:

Dersom det avgjøres at saken skal tas videre, har plenumslederen anledning til å informere leder av vedkommendes parti/organisasjon.

5. Nytt kulepunkt 10:

Ved mistanke om straffbare forhold skal den forulempede part oppmuntres til å anmelde forholdet. I alvorlige tilfeller skal politiet varsles av Sametinget.

Merknad fremmet av Arbeiderpartiet (AP) Jørn Are Gaski. Komiteens medlem fra Arbeiderpartiet Kåre Ivar Olli stiller seg bak:

Merknad 2

Sametingsrådet må vurdere å utarbeide etiske retningslinjer for personer som blir utnevnt til styrer, råd utvalg osv av Sametinget.

Sametingsrådet må se på og vurdere å utarbeide etiske retningslinjer for personer som blir utnevnt til styrer og utvalg av Sametinget.

De etiske retningslinjer for Sametinget politikere, bør også gjelde for de som representerer Sametinget ved oppnevning til Styrer råd og utvalg.

Dersom institusjonen de er utnevnt til, har skjerpene regler for sin virksomhet, så gjelder disse også for sametingets oppnevnte representanter.

Komiteens tilråding

Komiteen har ikke flere merknader eller forslag og råder Sametinget til å vedta følgende: Sametinget støtter forøvrig sametingsrådets forslag til innstilling.

Sametingets plenum - 032/18

Merknad - Høyre v/representant Lars Filip Paulsen

Sametingsrepresentantene har et felles ansvar for å bevare og styrke folks tillit til Sametinget og å ivareta Sametingets omdømme og kvalitet.

Det forventes at den enkelte representant opptre i samsvar med formelle regler og allmenne etiske prinsipper. Det er en selvfølge og særlig viktig for å ivareta legitimiteten til Sametinget at representantene lojalt følger de lover og regler som gjelder for arbeidet på Sametinget. Representantvervet er forbundet med et særlig straffansvar for brudd på konstitusjonelle plikter.

Sametinget som organ eller partiene ikke er arbeidsgiver for sine folkevalgte. Politikere er nominert av sine lokallag og valgt av velgerne. De kan fratas tillitsverv i partiet i henhold til interne regler, men ikke en plass på Sametinget. Derfor er varslingssaker, herunder saker om uønsket seksuelt adferd, først og fremst partiinterne saker, og dette bør håndteres av de enkelte parti på Sametinget.

En særlig utfordring vil være for de parti som er politisk uavhengige på Sametinget. De vil ikke nødvendigvis ha en partiorganisasjon som håndterer dette, og her vil det kunne være ei utfordring som Plenumsledelsen bør se på.

Formålet og intensjonen med å lage rutiner for varsling av seksuelt uønsket adferd for de folkevalgte på Sametinget er bra. Det kan likevel bli utfordringer med den praktiske håndteringen av slike saker, da Sametinget ikke har arbeidsgiveransvar for sine folkevalgte.

Det kan også stilles spørsmålsteget med hvorvidt Plenumsleder skal håndtere saker som gjelder andre parti.

Plenumsledelsen bør derfor jobbe videre med overnevnte problemstillinger og forbedre forslaget til etiske retningslinjer som går på varsling av uønsket seksuelt adferd.

Støtte til komitèens merknad

Flyttsamelista v/representant Anders Somby jr. støtter komitèens merknad 1

Støtte til komitèens merknader

Senterpartiet v/ representant Nancy Charlotte Porsanger Anti støtter komitèens merknad 1 og 2

Saken påbegynt 14.06.18 kl. 16.25

Votering

Av 39 representanter var 35 til stede. Voteringen ble gjennomført i følgende rekkefølge:

- Komiteens tilrådning ble enstemmig vedtatt

Protokolltilførsler

Det ble ikke fremmet noen protokolltilførsler i saken.

Taleliste og replikkordskifte

	Innlegg	Replikk
1	Ann-Elise Finbog, saksordfører	
2	Niko Valkeapää	
3	Jørn Are Gaski	
4	Lars Filip Paulsen	Piera Heaika Muotka
		Runar Myrnes Balto
	Lars Filip Paulsen	
5	Runar Myrnes Balto	Ann-Elise Finbog
	Runar Myrnes Balto	
6	Beaska Niilas	
7	Piera Heaika Muotka	
8	Kjellrun Wilhelmsen	Piera Heaika Muotka
		Lars Filip Paulsen
	Kjellrun Wilhelmsen	
9	Anders Somby jr.	Ann-Elise Finbog
	Anders Somby jr.	
10	Inger Eline Eriksen Fjellgren	Runar Myrnes Balto
	Inger Eline Eriksen Fjellgren	
11	Nancy Charlotte Porsanger Anti	
12	Beaska Niilas	Inger Eline Eriksen Fjellgren
	Beaska Niilas	
13	Ann-Elise Finbog, saksordfører	

SP - vedtak:

Tilleggspunkt til det etiske reglementet for det politiske nivå i Sametinget:

Sametingets politikere skal:

14. i sin rolle som sametingspolitiker behandle andre med respekt. Dette betyr at alle former for trakassering og mobbing inkludert seksuelt uønsket adferd, ikke må skje. Alle partier representert på Sametinget oppfordres til å utvikle rutiner for behandling av uakseptabel adferd.

Rutine for varsling av seksuelt uønsket adferd:

All form for mobbing og trakassering inkludert seksuelt uønsket adferd, er uakseptabelt. Alle varsler om slik adferd skal tas på alvor og alle de involverte skal ivaretas på best mulig måte.

- Plenumslederen har ansvaret for behandlingen av varselet. I særskilte tilfeller kan det oppnevnes en setteleder som har ansvaret for behandlingen av varselet.
- Alle varsler om uønsket atferd skal journalføres og unntas offentlighet.
- Sametingets administrasjon bistår plenumslederen med behandlingen, dog slik at et minimum antall personer er involvert.
- Dersom plenumslederen mottar et varsel fra den som har blitt utsatt for uønsket adferd, skal plenumslederen i samarbeid med vedkommende avgjøre hva som skal gjøres videre i saken.
- Dersom plenumslederen mottar et varsel fra andre enn den som har blitt utsatt for uønsket adferd, skal plenumslederen ta kontakt med den som har blitt utsatt for dette for å avgjøre hva som skal gjøres videre i saken.
- Plenumslederen har anledning til å kontakte den som har opptrådt utilbørlig dersom dette er nødvendig og informere om at det er mottatt varsel om vedkommende.
- Dersom det avgjøres at saken skal tas videre, har plenumslederen anledning til å informere partiet vedkommende det er varslet om tilhører.
- Plenumslederen har ansvaret for at alle involverte parter ivaretas på best mulig måte. Dette omfatter også rådgivning.
- Plenumslederen skal informere varsleren om hva som er gjort i saken.

Saken avsluttet 14.06.2018 kl. 17.55

Ášši/Sak 033/18	Sametingets plenum	Dato: 12.06.2018-15.06.2018
-----------------	--------------------	-----------------------------

Ášši/Sak 004/18	Nærings- og kulturkomiteen	Dato: 29.05.2018-31.05.2018
-----------------	----------------------------	-----------------------------

--	--	--

Sametingsmelding om duodji som næring

	Arkivsaknr. 18/1591
--	-------------------------------

Behandlinger

Vedlegg

1 Innledning

Dette er første gang Sametinget avgir en egen melding om duodji. Målet med meldingen er å utvikle et styringsdokument for duodji og signalisere tydeligere målsettinger for det politiske arbeidet. Sametinget må ha en langsiktig politikk og strategi for utviklingen av duodji. I likhet med andre næringer skjer det endringer blant annet i de økonomiske rammebetingelsene, rettsutvikling og innenfor duodjinæringen.

1.1.Overordna mål

Duodji er en del av samisk kulturarv og er samenes tradisjonelle håndverksferdigheter. Duodji er fag, kultur og næring, i tillegg til at duodji er berikende for samisk identitet, selvfølelse og samisk språk.

Duodji er en kulturbærende næring som har stor betydning for samiske språk, kultur og samisk næringsutvikling. Det er viktig å sikre at duodji overlever både som kultur og næring. Duodji er også et viktig identitetsskapende element i det samiske samfunnet.

Sametinget har et overordnet mål om å utvikle duodji som en framtidrettet og attraktiv næring. Denne meldingen avgrenses derfor mot duodji som næring. Økt omsetning av egenprodusert duodji for et større marked står sentralt i Sametingets satsing. Med dette menes at duodjinæringen er istand til å tilpasse seg endringer og utfordringer i næringen, og at profesjonaliteten, inntjeningen og lønnsomheten i næringen økes.

1.2 Prosess, medvirkning og høring

Det har vært avholdt flere møter med næringen om meldingsarbeidet og meldingens overordna utfordringer og innsatsområder.

Utkast til melding ble sendt ut på høring i september 2017 med høringsfrist 6.nov. 2017. Det er 8

organisasjoner/privatpersoner som har avgitt høring.

2 Status duodjinæringen

2.1 Økonomisk rapport

Det har blitt utarbeidet økonomiske rapporter om utviklingen i duodjinæringen siden 2006. Rapportene beskriver næringens økonomiske situasjon, og de årlige forhandlingene om næringsavtale for duodji tar utgangspunkt i denne.

Rapportene viser økonomisk status for duodjiutøvere som har søkt driftstilskudd til Sametinget. Det er også gjort en sammenligning med tilsvarende oversikter for de tre foregående årene. Analysene er basert på data fra søknadene om *forrige års* økonomiske forhold.

Oppsummert viser analyser fra økonomisk rapport 2017 at den gjennomsnittlige duodjiutøveren driver et enkeltmannsforetak, er kvinne og bosatt i Finnmark. Driftstilskuddet fra Sametinget er fortsatt en viktig faktor for utøverens økonomi. Uten driftstilskudd ville den gjennomsnittlige utøveren hatt et overskudd i sin virksomhet på 15 %.

Det er stor variasjon i omsetningen av egenprodusert duodji for utøverne, fra 2,4 millioner kroner til 51.000 kroner. Totalt blant søkerne var omsetning av egenprodusert duodji 9 millioner kroner i søknadsåret 2017, mot 8,5 millioner i 2016 og 7,3 mill. i 2015. Gjennomsnittlig omsetning er ca kr 345.000 i 2017 mot ca kr 315. 000 i 2016.

I 2014 var kostnader til produksjonen større enn mer enn omsetningen i duodji. Det førte blant annet til at overskuddet (driftsresultatet) gikk ned i 2014. Ser vi på alle utøverne som har rapportert sine tall for 2016 indikerer gjennomsnittet en stigning både av inntekter og driftskostnader i forhold til tidligere år. Driftsresultatet viser også en stigning. Utvikling for driftsresultatet viser en svak nedgang, men fortsatt over 2014-nivå.

Det var 27 søkere som sendte inn sine søknader på driftstilskudd i 2015 og 2016, og 26 søkere i 2016. Dette er et markert færre antall søkere enn fra 2013 og tidligere år. Rapporten sier ikke noe om årsaken til nedgang i antall søkere. Det kan tenkes at søkertekniske forhold, naturlig avgang og kontroll av regnskap som Sametinget startet med i 2012 kan bidra til en forklaring. Antall registrerte utøvere relaterer seg til utøvere registrert i Sametingets duodjiregister. Registeret er imidlertid ikke oppdatert de siste årene og gir nødvendigvis ikke et korrekt bilde av det totale antall utøvere i næringen. Detaljene er gjengitt i tabell 2.2 nedenfor.

Tabell 2.2: Andelen søkere av alle registrerte utøvere

Rapport for år	Ant søkere	Ant reg. utøvere	% søkere	Merkn
----------------	------------	------------------	----------	-------

2016	26	83	31,3 %	
2015	27	81	33,3 %	
2014	27	80	33,8%	
2013	40	-	-	Rapp ikke tilgjengelig
2012	41	87	47,1%	
2011	45	83	54,2%	
2010	60	64	93,8%	

Tallgrunnlaget for rapportene dermed er noe spinkelt til å trekke generelle konklusjoner om den økonomiske utviklingen i duodji. Med få respondenter kan mindre endringer føre til store relative utslag i statistikken. Likevel gir det oss en pekepinn over den økonomiske utviklingen i duodjinæringen.

Den *gjennomsnittlige* duodjiutøveren er (i 2017):

- Vedkommende utøver er kvinne og bosatt i Finnmark. Utøveren driver et enkeltmannsforetak.
- Av en total omsetning på 287.000 utgjør egenproduksjon av duodji 206.000. Total omsetning er økt fra 2015 til 2016 med 22,1%, mens andelen egen-produksjon er økt med 20,4% i forhold til 2015.
- Driftsresultatet er 40 prosent som er på samme nivå som forrige år.
- Driftstilskuddet er fortsatt en viktig faktor for utøverens økonomi. Uten driftstilskudd ville den gjennomsnittlige utøveren hatt et overskudd i sin virksomhet på 15%.

Duodjiaktøren som har rapportert inn sine tall for 2016 er ikke veldig ulik den aktøren som har rapportert sine tall tidligere år. For søknadsåret 2015 og 2016 kommer 67 prosent av søkerne fra Kautokeino og Karasjok. I søknadsåret 2017 kommer 69 % av søkerne fra Karasjok og Kautokeino. Andelen søkere fra Kautokeino er stabilt. Det er en liten nedgang i antall søkere andre steder. I gruppen andre inngår søknader fra Nesseby, Porsanger, Kåfjord, Sørfold og Sørreisa. Den store andelen utøvere som søker driftstilskudd fra Karasjok og Kautokeino kan dels skyldes lang tradisjon for duodjiutøvelse, dels at det er mange duojare i området som igjen har gitt bra rekruttering, dels at virkemiddelordningen treffer målgruppen godt, dels at det er et kjøpevillig marked i Indre Finnmark og dels kan det skyldes andre forhold som ikke er like klare.

Det er fortsatt en klar overvekt av kvinnelige søkere (69 prosent – 70 prosent forrige år). Denne kjønnsfordelingen har vært relativt stabil siden 2010. Mønsteret i hvor søknadene kommer fra er relativt likt 2012. Sametinget legger merke til at det er ingen søkere fra lule- eller sørsamiske områder. Dette er en bekymringsfull utvikling som Sametinget vil følge nøye med på. Rapporten sier ikke noe om aldersfordeling på søkerne. For søknadsåret 2015 kom to søknader fra aksjeselskaper, resten var enkeltmannsforetak. I 2016 kom tre søknader fra aksjeselskap, resten er enkeltmannsforetak.

Blant søkerne er det to utøvere som hver har mer enn dobbelt så stor omsetning av egenprodusert duodji som den tredje største utøveren. Dette påvirker gjennomsnittsberegningene mye. Når vi tar ut disse utøverne blir den gjennomsnittlige omsetningen i 2016 på kr 214.323. Sammenlignet med 2015, hvor en utøver er holdt utenom er gjennomsnittlig omsetning tilnærmet lik.

Av de 26 søkerne i 2017 har 9 utøvere (35 prosent) inntekter utenom duodji. Fire av disse har andre inntekter som er større enn inntektene fra duodji-aktiviteten. To utøvere har relativt små andre inntekter – under 10% av totale inntekter.

Fram til 2010 var det relativt små endringer. Utviklingen fra 2010 viser en positiv utvikling selv om vi ser en stagnasjon veksten fra 2015 til 2016. Tallmaterialet er begrenset og endringer hos enkeltutøvere kan gi store utslag. Vårt datagrunnlag gir oss ingen forklaring på verken veksten fram til 2015 eller siste års utvikling. Rapportene for 2015, 2016 og 2017 viser at den viktigste salgskanalen er direkte salg. Praktisk talt alle mener dette er viktig. Men også messer – som langt på vei også er en direkte salgskanal – kommer høyt opp. Internett og postordresalg anses som de minst viktige salgskanalene.

2.2 Definisjon av duodji

Ved utformingen av en langsiktig politikk for duodjinæringen er det nødvendig å ha en oppfatning om hva duodji er. Hvor går grensen mellom et kommersielt masseprodusert produkt og duodji? Hvilken vekt skal samisk kultur skal ha i den framtidige utviklingen av duodji? Samtidig skaper samisk nydesign nye markeder og nye kundegrupper. For enkelte er samisk inspirerte klær en viktig del av den samiske identiteten.

Duodjiproduksjonen vil endre seg med utviklingen i resten av samfunnet. Det kommer nye materialer, nye produkter, ny design, nye produksjonsmetoder, nye råvarer og nye markeder. Det er ulik grad av mekanisering innenfor duodjinæringen og det er også ulike oppfatninger om hvilke materialer som kan tillates i duodjiproduksjonen.

Dette skaper utfordringer ved en definisjon av duodji, og en definisjon må av den grunn være såpass fleksibel og overordnet at den tar hensyn til blant annet framtidige endringer. Innenfor duodjinæringen finner vi dag både tradisjonell duodji og ny samisk design.

Siden duodji kan være så mangeartet, har det over lengre tid vært forsøkt å få til en felles definisjon av duodji. De samiske duodjiorganisasjonene Sámiid Duodji og Duojáriid Ealáhussearvi kom i 2014 fram til at en detaljert definisjon for all duodji ikke er mulig, men ble enige om en felles overordnet definisjon av duodji:

«Duodji er et samisk samlebegrep for all form for skapende aktiviteter utformet av duojár. Dette omfatter håndverk, brukskunst og bearbejdede materialer med basis i samisk kultur og tradisjoner. Duodjiproduksjon(duoddjon) omfatter fremstilling av egenproduserte kvalitetsvarer, bruksting, gjenstander og klær som gjenspeiler samisk levemåte og kulturtradisjoner både når det gjelder valg og bearbejding av råmaterialer, samt den estetiske utfoldelsen ved formgivning, utforming og produksjons metode.»

Sameslöjdstiftelsen Sámi Duodji i Sverige definerer duodji som: *”Sámi duodji, samiskt hantverk, är den samiska benämningen för handgjorda samiska produkter som kläder, husgeråd, redskap och utsmyckning. Hantverket har en lång tradition. Grunden för samiskt hantverk är också idag material från naturen. Samiskt hantverk är utfört efter gammal tradition och tillpassat nya tekniker och användningsområden från ort till ort. Med duodji menar vi den slöjd och det konsthantverk som*

tillverkats av samer, dvs. det som utgår från samiska traditioner, samiskt formtänkande, samiska mönster och färger. Ordet duodji används också som ett äkthetsmärke för sameslöjd och samiskt konsthantverk. Det handlar i första hand om hantverket och om den samiska livsformen i andra hand.”

I forbindelse med arbeidet som Samerådet har igangsatt om revitalisering av duodji merke, så har det vært forsøkt å få en felles definisjon av duodji over landegrensene. Dette har imidlertid ikke latt seg gjøre, blant annet med bakgrunn i at oppfattelsen av ord og begrep er knyttet til språk, dialekt og sosiolekt, og er ofte subjektiv. Dette betyr at duodji kan ha mange betydninger alt etter kontekst. Siden duodjibegrepet oppfattes så ulikt i den levende samiske kulturen, vil det det være umulig å gi den en bestemt og endelig definisjon.

Sametinget ser at en detaljert definisjon av duodji er en utfordring, og det er et spørsmål om en slik definisjon er hensiktsmessig. Det er viktig å ikke lage en så snever ramme for duodji som kan bidra til å hemme en naturlig utvikling av næringen. En snever definisjon kan på sikt svekke betingelsene for en lønnsom næringsutvikling. En definisjon må av den grunn være såpass fleksibel og overordnet at den tar hensyn til blant annet framtidsetta utvikling i duodjinæringen. Sametinget mener derfor at definisjonen som duodjiorganisasjonene Sámiid Duodji og Duojáriid Ealáhussearvi kom fram til i 2014 vil være dekkende for det videre arbeidet.

2.3. Aktører i duodji

Duodjiorganisasjonene Sámiid duodji og Duojáriid Ealáhussearvi og Sametinget undertegnet en hovedavtale for duodjinæringen 29.03.05. I avtalen går det fram at partene skal føre forhandlinger om en løpende næringsavtale for duodji med tiltak som tar sikte på en utvikling av næringen i samsvar med de politiske mål og retningslinjer for næringen som til enhver tid er vedtatt i Sametinget. Den største aktøren i duodji, Duodjeinstituhtta, er ikke en del av forhandlingene om næringsavtale for duodji.

Duodjiorganisasjonene er Sametingets viktigste samarbeidsaktører innen duodjinæringen. Organisasjonene oppnevner blant annet medlemmer til fagutvalg for duodji og økonomisk utvalg. De utarbeider også en rekke utredninger og rapporter som danner viktige beslutningsgrunnlag også for Sametinget.

Sámiid duodjis formål er å fremme duodjiutøvernes interesser økonomisk, faglig, sosialt og kulturelt. Organisasjonen skal blant annet bedre duodjiutøvernes rammebetingelser. Den skal også være pådriver for utvikling av kulturbærende og næringsrettet duodjivirksomhet.

Duojáriid Ealáhussearvis formål er å arbeide for at den enkelte duodji produsent får tilfredsstillende arbeidsbetingelser og utviklingsmuligheter. Organisasjonen skal også fremme bedre rammevilkår for enkeltprodusenters lønnsomhet.

Tabell 2.3 Medlemsutvikling i Sámiid Duodji og Duojáriid Ealáhussearvi fra 2012 – 2016:

År	Registrerte medlemmer i Sámiid Duodji	Registrerte medlemmer i Duojáriid Ealáhussearvi
----	---------------------------------------	---

2016	193	43
2015	131	39
2014	197	37
2013	153	46
2012	170	51

Siden 2012 har antall medlemmer i Sámiid Duodji økt fra 170 til 193 i 2016. Duoáriid Ealáhussearvi er en mindre organisasjon enn Sámiid Duodji, og her har medlemsutviklingen mer eller mindre vært stabil de siste årene.

Stiftelsen Duodjeinstituhtta har en viktig rolle i forhold til utvikling og veiledning av duodjifaglige spørsmål og regionale utviklingsprosjekter. Duodjeinstituhttas hovedmål er å fremme næringsutvikling med utgangspunkt i tradisjonell duodji. Instituttet skal være et landsomfattende teknisk og faglig kompetanse miljø innen duodji. Duodjeinstituhtta skal også medvirke til å utvikle og bistå med fagkompetanse innen duodji, yte bistand og produktutvikling og produksjonsveiledning, initiere til å delta i forsøks- og utviklingsarbeid. Duodjienstituhtta har i 2017 5 lærlinger og en lærekandidat.

Opplæringskontoret i reindrift og duodji har hovedkontor i Kautokeino. Opplæringskontoret har tilbud om fagopplæring til lærekandidat eller lærling innenfor duodjinæringen. Et av vilkårene for bli tatt opp som lærling er at vedkommende har videregående skole innenfor duodjifaget. I perioden 2012 til 2016 har 16 lærlinger/ lærekandidater fått fagbrev. Det er også flere som har utsatt fagprøven til 2017.

Tabell 2.4 Oversikt over antall lærlinger med fagprøve fra 2012 – 2016 (Opplæringskontoret for reindrift og duodji, 2017):

År	Antall
2016	6
2015	1
2014	3
2013	4
2012	2

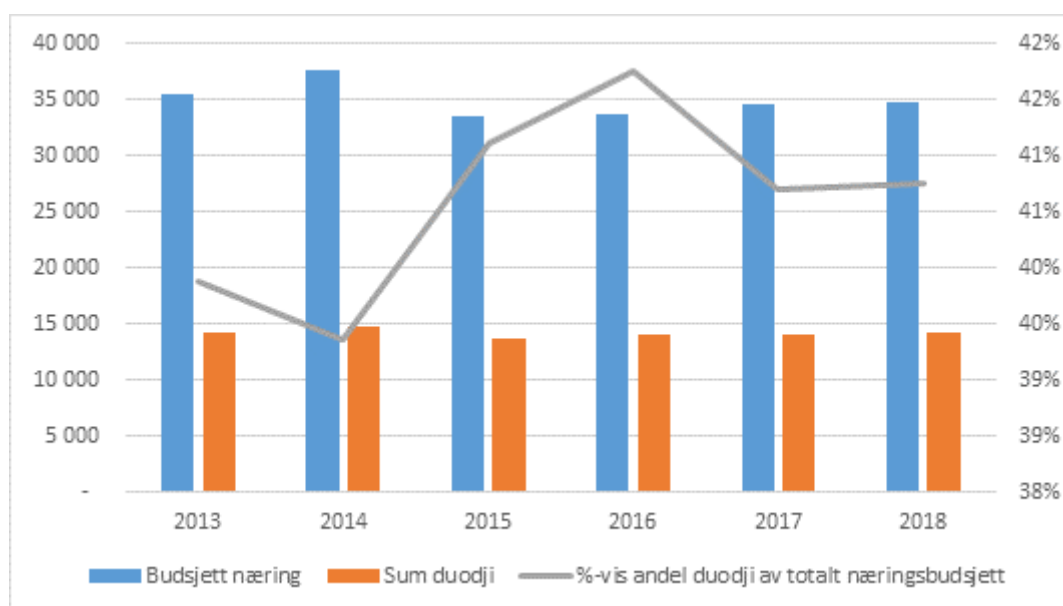
Sametinget finansierer alle ovennevnte aktørene gjennom Sametingets årlige budsjettforhandlinger.

3 Sametingets virkemidler

3.1 Sametingets budsjett

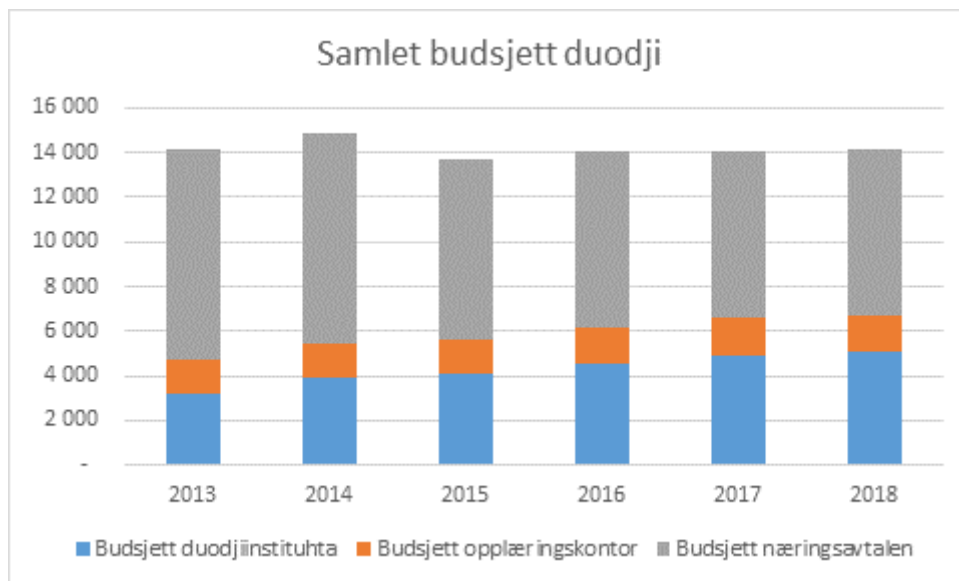
Sametinget avsetter og bruker betydelige midler til duodji. I Sametingets budsjett for 2018 er det satt av kr 34,8 millioner til næringsformål. Av dette er 14,7 millioner avsatt til duodji, inkludert kr. 500 000 til evaluering av Duodjiinstituhtta og veilederordningen. Dette innebærer at 42 % av næringsbudsjettet er satt av til duodji. Ser vi over tid, så har andelen til duodji de siste 6 årene vært på om lag 40% av det totale budsjettet til næring. Selv om budsjett næring har variert fra kr. 37.6 mill. i 2014 til kr. 33,4 i 2015 og kr. 34,8 i 2018, så har budsjett duodji vært på +/- kr. 14 mill. og dermed rimelig stabilt på ca. 40 % av næringsbudsjettet.

Figur 3.1.: Sum budsjett duodji og sum budsjett næring og %-vis andel duodji av samlet næringsbudsjett.

Sametinget har i 2018 satt av 7,5 millioner kroner til Næringsavtalen for duodji, 5 millioner til Duodjeintituhtta, 1,6 millioner kroner til Opplæringskontoret i reindrift og duodji og kr 500 000 til evaluering av veilederordningen. Av figuren nedenfor ser vi at samlet sett har duodjibudsjettet vært stabilt, men at fordelingen mellom postene har endret seg de siste 6 årene. Andelen som går til Duodjeintituhtta har økt fra kr. 3.2 mill. i 2013 til litt over kr. 5 mill. i 2018. Andelen til næringsavtalen har gått ned fra kr. 9,4 mill. i 2013 til kr. 7,5 mill. i 2018.

Figur 3.2: Samlet budsjett duodji fordelt på postene næringsavtale, opplæringskontor og Duodjeintituhtta.

Regnskapet for 2017 viser at det ble brukt ca kr 14 millioner til duodji. Dette innebærer at i 2017 ble 40 % av midlene som Sametinget disponerer til næring, brukt til duodji.

3.2 Hovedavtalen for duodji

Hovedavtalen for duodji ble vedtatt i 2005 og endret den 19.3.2007. Avtalen er inngått mellom Sametinget og duodjiorganisasjonene Landsorganisasjonen Sámiid Duodji og Duojáriid Ealáhussearvi. Avtalen angir blant annet retningslinjer og grunnlag for forhandlinger om næringsavtale for duodji og innretningen av duodjiregisteret.

3.3 Næringsavtalen for duodji

Næringsavtalen for duodji, som årlig fremforhandles mellom duodjiorganisasjonene Sámiid duodji og Duojáriid Ealáhussearvi og Sametinget, er Sametingets viktigste redskap for utvikling av duodji. Målet for næringsavtalen er å utvikle en næringsrettet duodji med økt lønnsomhet og omsetning av egenproduserte varer.

Næringsavtalen inneholder blant annet driftstilskudd til duodjiutøvere, investerings- og utviklingstilskudd, etablerertilskudd, velferdsordninger, salgsfremmende tiltak og tilskudd til organisasjoner. I tillegg inneholder næringsavtalen tiltak som avtales under forhandlingene så som kompetansehevende tiltak, merkevarebygging, tiltak innen salg og markedsføring etc.

Partene setter av en totalramme og duodjimidlene øremerkes i en egen avsetning.

Gjennom Sametingets årlige budsjettforhandlinger avsetter deretter Sametinget midler til duodjiformålene. Dette gjelder både tiltakene som er fremforhandlet, og direkte tilskudd til Duodjeinstituhtha og Opplæringskontoret for reindrift og duodji. Sametingsrådet fastsetter regelverk for disse virksomhetene.

3.4 Driftstilskudd

Driftstilskuddsordningen gjelder for duodjibedrifter som produserer tradisjonell duodji, og som er

godkjent i duodjiregisteret. Fagutvalget i duodji er oppnevnt av duodjiorganisasjonene. Det er Fagutvalget i duodji som foretar en konkret vurdering av hvert produkt og vedtar om søker kan godkjennes i duodjiregisteret eller ikke. Duodjiproduktene godkjennes enkeltvis, og fagutvalget legger til grunn ulike kriterier i denne vurderingen. Fagutvalget vurderer blant annet om produktet har basis i samisk kulturtradisjon, graden av maskinbearbeiding, hvilke materialer som er brukt, kvaliteten og bruken av produktet. Samisk design kan ikke omfattes av driftstilskuddsordningen, men samisk design omfattes av andre ordninger innenfor duodji og kulturnæring som Sametinget forvalter.

For å kunne bli vurdert i duodjiregisteret, så er det et krav om at søker skal tilfredsstillе vilkårene for registrering av Sametingets valgmannstall, men trenger ikke å stå i mantallet. Avtalepartene har i flere omganger vurdert om kravet til etnisitet skal slettes, men er blitt enige om å videreføre det.

I følge økonomisk rapport for duodjinæringen, har driftstilskudd blitt en viktigere del av duodjiutøverens økonomi enn tidligere. Uten driftstilskudd ville den gjennomsnittlige utøveren hatt underskudd i sin virksomhet.

En utfordring med denne ordningen er at det ikke finnes en omforent definisjon av hva duodji er. Det er ulike oppfatninger blant annet om i hvor stor grad en kan tillate maskinbearbeiding av produkter før det ikke lenger kan defineres som duodji.

Til sammenligning har jordbruksnæringen flere typer produksjonstilskudd som gårdbrukerne kan søke. Det finnes tilskudd som beregnes etter antall dyr og antall dekar, og tilskudd som er like for alle gårdsbruk uavhengig av størrelse. Det er høyest tilskudd i områder som har dårlige vekstvilkår. Det innebærer at gårdsbrukene i Finnmark har de høyeste tilskuddene pr enhet i landet. Reindriftsnæringen har ulike tilskuddsordninger der produksjonspremie er den vesentligste ved siden av kalveslakttilskuddet. Produksjonspremien utgjør 34 % av kjøttomsetningen og andre avgiftspliktige salgsinntekter.

3.5 Sametingets satsing på kulturnæring

Sametinget startet i 2012 en egen satsning for å jobbe med utviklingen av en mer lønnsom samisk kulturnæring. Et av satsningsområdene var å gjennomføre bedriftsutviklingsprogram for kulturnæringen, kalt Dáhttu. Dette er et nettverks- og bedriftsutviklingsprogram for kulturnæring som er utviklet av Kreativ Industri på oppdrag fra Sametinget.

Gjennom Dáhttu får samiske kulturnæringsaktører blant annet arbeide med forretningsidé, etableringshjelp og strategiutvikling. Hvert program har plass til 12 kulturnæringsutøvere som har ønske og vilje til å skape en lønnsom bedrift.

En sentral målsetting med programmet er også å skape et nettverk mellom aktørene. Programmet går over ett år og inneholder tre samlinger samt at hver deltager får 30 rådgivningstimer hver. Målet er at etter endt program skal flere kunne leve av sin kulturnæringsbedrift. Et slikt program ble også gjennomført for duodjiutøvere. Her deltok 12 bedrifter hvorav 10 kom fra Finnmark og 2 fra Troms.

Resultatene fra samlingen er det vanskelig å si noe om ennå, men i spørreundersøkelsen etter gjennomført program svarte mange av bedriftene at de opplevde en økt lønnsomhet og økt kompetansenivå etter samlingene. Sametinget har videreført denne satsningen i nye tre år fra 2017, som duodjinæringen også vil kunne dra nytte av.

4 Innsatsområder

Duodji er en viktig kulturbærer, og Sametinget mener det bør være mulighet til å utvikle en mer næringsrettet duodji. Duodjinæringen skal være lønnsom, samtidig skal det være rom for utvikling, både den tradisjonelle duodjivirksomheten og nye produkter med basis i samisk kultur. Overføring av kunnskap og rekruttering til duodjinæringen er viktige i denne sammenhengen. Sametinget vil derfor fortsette med tilskudd til duodjistipend, duodjikurs og duodjiveiledning. Sametingets hovedmål for duodji i næringssammenheng er å utvikle duodji som en framtidrettet og attraktiv næring i samiske områder. Duodjinæringen må ses i sammenheng med samiske kulturnæringer, og generelt det vekst- og utviklingspotensialet som ligger her. I utviklingen av kulturnæringsbransjen er det et fokus på kompetanse, fordi det forventes vekst i nettopp disse bransjene i framtida.

Duodjinæringen opplever internasjonal konkurranse fra virksomheter som ikke har sin bakgrunn i samisk kultur. Noen duodjiutøvere har fokus på sitt håndverk og ikke nødvendigvis på lønnsomhet i seg selv. I denne sammenheng er det sentralt at duodji er en kulturbærende næring som har stor betydning for samisk kultur og språk. Sametinget vil allikevel fortsette arbeidet med å utvikle duodji som næring med fokus på lønnsomhet, samtidig som bevaring og utvikling av samisk kultur ligger i bunn. Sametinget er opptatt av at duodji har gode økonomiske vilkår og videreutvikles både som næring og kultur.

4.1 Innsatsområde 1 – Rekruttering

Mål: Sikre rekruttering av unge til duodjinæringen

Rekruttering til duodjinæringen er liten. Sametinget har tilskuddsordninger både for elever i videregående skole og høgskole, hospitering hos etablerte bedrifter og en støtteordning for opplæringskontor. Duodjeinstituttet har også en veiledningsvirksomhet og tar imot lærlinger. Allikevel er det et fåtall av disse som etablerer seg som duodjiutøvere på heltid etter endt utdanningsløp. Av de som etablerer seg er det flest enkeltmannsbedrifter, som ofte baserer seg på de samme produktene som andre utøvere har og i det samme markedet, og dette kan virke begrensende for bedriftens vekst. I dag vet vi lite om årsakene til manglende rekruttering til næringen. Det er derfor behov for mer kunnskap om hvorfor unge ikke velger å etablere seg i næringen.

Rekruttering til duodjinæringen vil fortsatt være viktig, og at det finnes stipend til elever, studenter og til lærlingordningen. Regionalanalyse for samisk område 2016 (Telemarksforskning) viser at samiske områder har lavere etableringsfrekvens i næringslivet enn andre områder i landet. Andre analyser viser at flere samiske bedrifter ikke har som mål å vokse, men er tilfreds med at bedriften går med overskudd og at bedriften klarer seg økonomisk. For Sametinget vil det være av interesse å få mer kunnskap om hvorfor unge ikke etablerer duodjivirksomheter på heltid etter endt utdanning.

Økonomisk rapport for duodji for 2015 og 2016 viser at antall utøvere som søker driftstilskudd fra Sametinget endres lite og at det ikke er blitt flere søkere fra andre steder enn Karasjok og Kautokeino, det til tross for økte virkemidler gjennom driftstilskuddsordningen for områder utenfor Finnmark. I dag er det få duodji-bedrifter utenfor Finnmark. Det er en målsetting å øke rekruttering til duodji i det lule- og sørsamiske området, og øke kommersialiserings og inntjeningspotensialet i disse områdene.

Duodjeinstituttet har veiledningsvirksomhet også i Troms, Nordland og i sørsamisk område. I tillegg har Arran hatt en satsning på duodji. Mye av denne virksomheten er knyttet til grunnleggende kurs innen duodji og veiledning. Det er imidlertid få etablerte duodji-bedrifter i disse områdene. Duodjeinstituttet kan ved sin tilstedeværelse spesielt i sørsamisk område ta et større ansvar for rekruttering av utøvere og utvikling av næringen i dette området.

Utfordringen er å heve kompetansen i duodji og med det videreføre den immaterielle kulturarven innen duodji i kyst-, lule- og sørsamiske områder. Siktemålet må være å bevare og utvikle denne kulturarven

og også forsøke å skape levedyktige duodjivirksomheter.

For mange er duodji og produksjon av samiskinspirerte klær en viktig identitetsskapende virksomhet. En viktig forutsetning for at duodjinæringen skal utvikle seg er at denne utviklingen er tilpasset andre trender i det samiske samfunnet. Oppvisninger av klær, catwalk etc skaper nysgjerrighet og kreativitet. Slike arrangementer skaper større interesse for samisk kultur og kan være med på å motivere unge til å starte med nye virksomheter. Det forholdet at folketallet går nedover i samiske områder og byene vokser gjør at slike identitetsskapende elementer blir viktigere for unge som bor utenfor de tradisjonelle samiske områdene.

Det er viktig at alle partene innenfor duodji vurderer flere satsinger på rekruttering i områder utenfor Indre-Finnmark, slik at ulike typer duodji, tradisjoner og teknikker videreføres og utvikles. Den tradisjonelle kunnskapsoverføringen i hjemmet, kulturinstitusjoner og duodjiorganisasjonenes virksomhet som bidrar til å få opp interessen for duodji, vil være viktig i en slik sammenheng.

Strategier

- Videreutvikle gode finansieringsordninger for unge som vil etablere seg innenfor duodji
- Arbeide fram et bedre kunnskapsgrunnlag for utfordringer knyttet til rekruttering til næringen
- Stimulere til satsinger, program, kurs og lignende i sør- og lulesamiske områder som gir større rekruttering i de områdene
- Arbeide for rekruttering av duodjiutøvere gjennom kursvirksomhet

4.2 Innsatsområde 2 – Lønnsomhet

Mål: Øke lønnsomheten i duodji

I likhet med andre næringer er lønnsomhet avgjørende for en gunstig utvikling i en næring. Næringsavtalen i duodji er et av de virkemidlene Sametinget har til å sikre en næring i utvikling.

Utviklingen i duodjinæringen - Økonomisk rapport 2016 viser at gjennomsnittlige totale inntekter duodji er nær fordoblet fra ca. 275 000 kr. i 2010 til ca. 490 000 kr. i 2016. Gjennomsnittlig driftsresultat har vært svært stabilt siden 2010 og var beregnet til kr. 124 453 i 2016. Det kan være flere årsaker til at lønnsomheten i duodji ikke øker mer. For det første har tradisjonell duodji arbeids- og tidskrevende produksjonsprosesser. For det andre er prissetting av produktene en utfordring og produktprisene gjenspeiler i liten grad det arbeid som ligger bak produktet. Håndsydde skaller oppnår for eksempel ikke samme pris som enkelte fabrikksydde Kero-sko. Dette viser at arbeidet bak et produkt ikke nødvendigvis samsvarer med betalingsvilligheten. I de økonomiske rapportene går det fram at prisene for duodjiproduktene ikke øker i takt med prisstigningen ellers i samfunnet. Økonomisk rapport 2016 viser videre at gjennomsnittlig driftskostnad har økt i takt med gjennomsnittlig totalinntekt, men at driftskostnadene de to siste årene har flatet ut. Næringen selv bør i stor grad være med å sette føringer i hvordan duodjiproduktene skal prissettes. Vi antar at en del av denne utfordringen også dreier seg mot problemet med å nå ut til større markeder, se nærmere innsatsområde 5, «Større markeder». Utfordringen vil være å øke lønnsomheten i tradisjonell duodji og å ta riktig pris for

produktet.

De prosjektene som er igangsatt på merkevarebygging både fra Samerådets side og fra Duojáriid Ealáhussearvi gjennom MIS-prosjektet er viktige for å kunne ta ut høyere pris i markedet og dermed bedre lønnsomheten. Undersøkelser viser at kundene er villig til å betale mer for produktet når de kjenner til historien med hvor det kommer fra og hvordan det er laget. Sametinget vil fortsatt støtte opp om de initiativ og prosjekter som er igangsatt for å bygge opp merkevaren duodji.

Innenfor duodji er det mange gode eksempler på mer bruk av design og ny design som del av produksjon og i produkter. Sametinget ser det som positivt at ny design fremmes som en del av utviklingen av duodji som næring, dette gir muligheter for å nå et større marked og et mer betalingsvillig marked.

I samråd med duodjiorganisasjonene har Sametinget fått utarbeidet en rapport om konsekvenser ved momsfristak for duodji. Rapporten ble utarbeidet av Noodt&Reiding og levert februar 2018. Rapporten har sett på ulike sider ved fritak eller unntak fra mva-plikten og sammenlignet dette med andre nærliggende næringer, blant annet husflid, kunsthåndverk, kunstnere m.m. Kun deler av det som kan karakteriseres som kunst har unntak fra mva-plikten, mens sammenlignbare produkter under kategorien brukskunst/kunsthåndverk ikke har unntak eller fritak fra ordningen. Samtidig viser økonomisk rapport at totale driftskostnader i næringen nesten er like høy som totale driftsinntekter, noe som tilsier at differansen mellom inngående og utgående mva er liten og dermed vil gevinsten ved eksempelvis unntak fra mva-plikten være liten. Sametinget ser større grunn til å støtte opp om initiativ og prosjekter knyttet til merkevarebygging som kan gi høyere pris i markedet, enn fortsatt forsøk på fritak eller unntak fra mva-plikten.

De fleste duodjiutøvere er enkeltpersonsforetak som i liten grad har formalisert kontakt med andre utøvere. For enkelte vil samarbeid og nettverk med andre aktører kunne være positivt både for den faglige utviklingen og ikke minst for lønnsomheten. Det gjelder spesielt de som nettopp har etablert ny virksomhet. Sametinget har i sine bedriftsutviklingsprogrammer prioritert nettverksbygging nettopp med den hensikt å bedre lønnsomheten. Samarbeid med andre utenom duodjinæringen kan åpne nye markeder. Spesielt gjelder det reiselivsnæringen og arrangørmarkedet. Fordelen med det er at duodjiutøveren lettere når potensielle nye kunder uten at det koster all verden. Det vil også gi en vinn-vinn situasjon i og med reiselivsnæringen samtidig får presentert levende samisk kultur og lokalproduserte kvalitetsprodukter. En utfordring for tilreisende til Sápmi har blant annet vært å finne fram til utsalgssteder eller duodjiutøvere som eksempelvis selger hjemme. Samarbeid mellom utøvere for å synliggjøre og tilgjengeliggjøre duodji vil kunne øke omsetningen og dermed lønnsomheten i næringen.

For noen duodjiutøvere er det en utfordring at de ikke har lovfestet rett til å motorisert ferdsel i utmarka i forbindelse med råvareinnhenting. Motorferdselsloven bør justeres slik at duodjiutøverne kan hente ut råvarer fra utmarka.

For å kunne ha en levedyktig duodjinæring må det være et fokus blant annet på produktutvikling, design, hospitering, veiledning, utdanningsstipend, investeringer og marked og salg. Enkelte har behov for å fornye driftsapparatet og se på nye produksjonsformer. Innovasjoner i produksjonsprosesser som gir mer effektiv bruk av tid og ressurser, samt forenkler produksjoner, gir også større muligheter for bedre lønnsomhet. Sametinget vil fortsatt prioritere tilskudd til innovasjoner, investeringer, etablerertilskudd og bedriftsutvikling. Det vil være naturlig å prioritere samarbeids- og utviklingsprosjekter, markedsanalyse og salgs- og markedsføringsstiltak.

Strategier

- Gjennom næringsavtalen videreføre finansieringsordninger for utviklings- og investeringstiltak i næringen som gir grunnlag for bedre lønnsomhet
- Støtte opp om initiativ, prosesser og prosjekter som bidrar til å løfte duodji som merkevare
- Initiere og formalisere samarbeid og nettverk mellom duodjiutøvere
- Utfordre næringen til å samarbeide mer om økt synliggjøring og tilgjengeliggjøring av duodji
- Sametinget vil invitere næringsorganisasjonene og Duodjeinstituttet til et samarbeid for å sette fokus på blant annet prissetting for å kunne oppnå høyere priser i markedet

4.3. Innsatsområde 3 – Virkemidler tilpasset duodjinæringen

Mål: Virkemidler som er tilpassa framtida for næringen og som utløser økt lønnsomhet

Tilskuddsordningene i duodji blir som oftest fastsatt under forhandlingene om en næringsavtale. Endringer av disse skjer etter behov og følger i stor grad også de krav som Sametinget setter for andre tilskuddsordninger. Den ordning som har vært oftest i fokus er driftstilskuddet til duodjiutøverne. Driftstilskudd skal sikre at duodjiutøvere kan drive næringsvirksomhet med overskudd. Dette tilskuddet er ment å dekke merkostnader som er bundet til mye bruk av arbeidskraft, og der det er utfordringer med å mekanisere produksjonen. Dette tilskuddet har også hatt stor betydning i å sikre den tradisjonelle duodjiutøvelsen.

Kontroller som Sametinget har fått gjennomført i 2012, 2014 og 2015 viser at flere duodjiutøvere har mangler i sitt regnskap. Det er blant annet store utfordringer med dokumentasjon av hva som omsettes av egen produsert duodji og hvordan regnskapet settes opp. Det ble også avdekket salg mellom nærstående, manglende sporbarhet og mangler ved regnskapsføring. I flere saker er det oppstått tvil om produktene er souvenirer eller duodji. Praktisering av ordningen viser at selv i produksjoner som har høy grad av maskinell behandling, datastyring etc så er disse også blitt en del av duodjibegrepet, og dermed berettiget til driftstilskudd. Mulighetene for å dokumentere om solgte produkter er egenprodusert eller innkjøpt duodji eller souvenir er den største utfordringen med driftsstøtteordningen.

Økonomisk rapport viser på den siden at driftsresultatet har vært svært stabilt de siste 6 årene som underbygger en teori om at driftsstøtteordningen er en passiv ordning som i liten grad fører til utviklingsarbeid innenfor duodjinæringen. På den annen side viser samme økonomisk rapport at nettopp driftsstøtteordningen bidrar til et gjennomsnittlig driftsresultat på rundt kr. 100 000. Uten driftsstøtteordningen ville driftsresultatet sannsynligvis vært rundt null.

Disse utfordringene har vært vurdert i flere omganger i Sametinget, og flere alternativer til en driftstilskuddsordning har vært drøftet. Driftstilskuddsforvaltningen kan forenkles, endres eller avvikles.

Det første alternativet som kan forenkle og effektivisere forvaltningen av ordningen for alle parter på, er å stille krav om at søker skal ha autorisert regnskapsfører. Autorisert regnskapsfører kan attestere søkers omsetning av egenprodusert duodji. Utfordringen er imidlertid at regnskapsførere ikke har duodjifaglig kompetanse til å vurdere om det er duodji eller ikke, eller om solgt duodji er egenprodusert eller ikke. Fra 2018 vil godkjente duodjiutøvere med autoriserte regnskapsførere prioriteres innenfor driftstilskuddsordningen, jfr. Sametingets budsjett 2018 .

Det andre alternativet er å oppheve duodjiregisteret, slik at hver søknad vurderes både med hensyn på søkers produkter og dokumentasjon av egenprodusert duodji. Duodjiregisteret er i liten grad en

dynamisk ordning og har vært vanskelig å oppdatere fortløpende. Ordningen med fagutvalget som har godkjent produkter og produsenter til duodjiregisteret har også bidratt til et lite dynamisk forvaltningssystem for driftstilskuddsordningen.

Det tredje alternativet er å utvikle driftstilskuddsordningen og å erstatte den med en ny virkemiddelordning eksempelvis et 3-årig arbeidsstipend. Stipendet kan ha som målsetting å øke produksjonen, lage nye produkter eller nye produksjonsformer, design, kompetanseheving e.l. Et slikt arbeidsstipend vil kunne videreutvikle duodjinæringen og øke inntjeningen for den som mottar stipend.

Ordningen med driftstilskudd er utfordrende og arbeidskrevende å forvalte, bidrar i mindre grad til utvikling i næringen, samt at det er usikkerhet knyttet til måloppnåelse om mer egenprodusert duodji. På den annen side bidrar ordningen til et positivt driftsresultat for duodjiutøvere og sikrer dermed både lønnsomhet og bidrar til rekruttering til næringen. Det er etablert arena hvor alle aktører knyttet til næringen møtes for å drøfte utfordringer og satsinger framover. En slik arena vil være viktig i arbeidet med å utvikle virkemidler som sikrer rekruttering, lønnsomhet og utvikling i næringen.

Sametinget vil prioritere effektivisering og forenkling av driftstilskuddsordningen med blant annet å legge mer ansvar og oppgaver til autoriserte regnskapsførere. Dernest vil en avvikling av duodjiregisteret og fagutvalget for duodji være en hensiktsmessig og naturlig forlengelse av det arbeidet. Det innebærer en overgang fra dagens to-trinns saksbehandling (først søknad til duodjiregisteret og senere søknad om driftstilskudd) til en ordning med kun ett trinn (kun søknad om driftstilskudd). Det kan være behov for faglig vurdering av produkter som det søkes om støtte for, eksempelvis ved tvil eller nye søkere. En slik faglig vurdering kan eksempelvis ivaretas av Duodjeinstituttet som har fagkompetanse på området.

Tilskudd til investering, utviklingstiltak og etablerertilskudd fungerer hensiktsmessig og disse kan uten videre tilpasses behovene i duodjinæringen og utviklingen ellers i samfunnet.

Strategier

- I samarbeid med partene i duodjinæringen utvikle og tilpasse tilskuddsordningene slik at de sikrer en fremtidsrettet og lønnsom duodjinæring
- Effektivisere og forenkle ordningen med driftstilskudd

4.4 Innsatsområde 4 – Organisering av næringen

Mål: En hensiktsmessig organisering som er tilpasset behovene i næringen

Duodjeinstituttet har en viktig rolle til utvikling og veiledning av duodjifaglige spørsmål og regionale utviklingsprosjekter. Sametinget ser at også DI har en stor kompetanse og en desentralisert organisasjon, som er viktig for den videre utviklingen og rekruttering til duodji. Sametinget ønsker at Duodjeinstituttet skal være med i den videre utviklingen og ta del i større grad enn tidligere. Duodjeinstituttet skal først og fremst være et senter for utvikling av en næringsrettet duodji. Det er naturlig at Sametinget har en aktiv og tett oppfølging av instituttet og at det blant annet tydeliggjøres i

de årlige tilsagnsbrev. En naturlig oppfølging av dette er at det forventes en langsiktig plan for utvikling av Duodjeinstituhtta.

Sametinget vil i løpet av 2018 gjennomføre en evaluering av Duodjeinstituhtta og tilhørende duodjiveileder-ordning. Det vil være en viktig gjennomgang for å kunne vurdere måloppnåelse knyttet til duodji som næring, samt næringens bruk og nytte av duodjiveilederne. Omfanget og utbredelsen av duodjiveiledere under Duodjeinstituhtta vil derfor bli stilt i bero inntil evalueringen er gjennomført og Sametinget har fått gjort en grundig vurdering av den. I forlengelsen av evalueringen vil det også være naturlig å se nærmere på organiseringen av Duodjeinstituhtta.

Det forholdet at to duodjiorganisasjoner og Duodjeinstituhtta stort sett jobber mot samme mål betinger et tettere samarbeid mellom disse tre. Sametinget bevilger tilskudd til disse og for Sametinget er det viktig å vurdere hvilken nytte disse midlene har. Sametinget har i flere sammenhenger foreslått en sammenslåing og mer formalisert samarbeid mellom organisasjonene uten at det har ført fram. For å få til en mer effektiv bruk av ressursene og koordinering av innsatsen mot duodjinæringen vil det være naturlig at Duodjeinstituhtta etter hvert inngår som en del av næringsavtalen for duodji. Det samme gjelder for Opplæringskontoret i reindrift og duodji som er en viktig del av helheten for utviklingen av duodji. Det er naturlig at bevilgninger til opplæringskontoret sees i sammenheng med næringsavtalen og direkte tilskudd til Duodjeinstituhtta.

Strategier

- Innarbeide Duodjeinstituhtta i Hovedavtalen for duodji
- Gjennomgang av organisering av duodjinæringa

4.5 Innsatsområde 5 - Kompetanseheving

Mål: Øke den forretningsmessige delen av duodji

Duodjinæringen har behov for kompetanseheving på ulike nivå. Sametinget har satset på bedriftsutviklingsprogrammer også innenfor duodji gjennom sin kulturnæringsstrategi. Innad i duodjinæringen er det diskusjoner hvorvidt veiledningsvirksomheten klarer å heve kompetansen i duodjinæringen, og om de midlene som settes av til veiledning skaper mer sysselsetting, eventuelt om lønnsomheten øker. Utfordringen vil være å avklare om hvordan kompetansehevingen skal skje i duodjimiljøene, og også hvor stor vekt næringsperspektivet skal vektlegges når det kompetansetiltak skal settes i gang.

Kompetanseheving er et av de tiltakene som de fleste i duodji har behov for i en eller annen sammenheng. Kompetansetiltak må være i samsvar med næringens behov, og at disse har en viss kvalitet som kommer næringen til gode. De fleste kompetansetilbud har erfaring med og rutiner for å gjennomføre slike tiltak. Forskjellige typer bransjekurs inngår i denne vurderingen. Grunnutdanning i duodji er et ansvar for videregående skole og høgskoler. De tiltak Sametinget kan prioritere er kompetansehevede tiltak som er direkte næringsrettet.

Strategier

- Sikre finansieringsordninger for næringsrettede kurs
- Sørge for at Duodjeinstituttet og duodjiorganisasjonene koordinerer kompetansehevingstiltak

4.6 Innsatsområde 6 – Et større marked

Mål: Økt omsetning av egenprodusert duodji

Økonomisk rapport for duodjinæringen 2015 viser at direkte salg til kunden fortsatt er den viktigste salgskanalen for duodjiproduktene. Internett og postordresalg anses som minst viktig. Dette er i kontrast til samfunnet forøvrig, der vi ser en økende tendens til at mer og mer av omsetningen skjer over nett. For duodjiutøverne er det viktig at de tar del i den teknologiske utviklingen og aktivt bruker internett som en del av sin markedsføring. Synlige produkter og større tilgjengelighet på nett kan føre til økt omsetning for duodjiutøverne.

Det tilbys mye souvenirer på markedet, spesielt i byer og tilknyttet turistattraksjoner. Mye av suovenirene som tilbys er samiskinspirert eller bruker elementer fra samisk kunst, kultur og duodji. Suovenirer vil derfor både være konkurrenter til mange duodjiprodukter og bidrar til å senke statusen på duodji. Det er viktig å være bevisst på hvordan souvenirer påvirker markedet for duodjiprodukter og ha en klar strategi i forhold til det. Innovasjoner i duodji, både med hensyn på produkter, markeder og organisering, er viktig for å imøtekomme konkurransen fra souvenirer og andre tilsvarende produkter.

Profilering av tradisjonell duodji, utvikling av nydesign og markedsføring av kvalitetsprodukter vil på sikt kunne føre til en mer lønnsom duodjinæring.

I 2013 gikk duodjiorganisasjonene Duojáiid Ealáhussearvi og Sámiid Duodji sammen om et prosjekt om merkevarebygging i duodji. Målet med merkevareressatsingen er å skape lønnsomme virksomheter, slik at utøverne skal kunne leve av å produsere duodji. Det er ønskelig å bygge opp en velfungerende organisasjon som ivaretar merkevaren, og som knytter til seg flere dyktige håndverkere. Det blir understreket av funnene i undersøkelsene at produktene i dag har som fortrinn at de er unike og av høy kvalitet. En felles svakhet er at de i liten grad er tilgjengelige.

I rapporten konkluderes det med at det er et ønske blant utøvere om en merkevareressatsing, spesielt blant de som har ambisjoner om vekst utover lokalmarkedet og turister. Rapporten anbefaler at det sees ytterligere på disse håndverkernes tidligere erfaringer innen merkevarerarbeid og produktutvikling. Bistand til produktutvikling og markedstilpasning var et ønsket tiltak blant informantene. Anbefalingene fra undersøkelsen var å jobbe videre med kartlegging av disse virksomhetenes behov ved å se nærmere på deres kunnskap om eget marked, og nødvendigheten av fremtidig produktutvikling. Det ble også anbefalt å få mer kjennskap til dagens markedsposisjon for å bruke kunnskapen til videre markedsutvikling.

Kopiering av duodji er fortsatt en stor utfordring og rettsvern for duodji er et av de områdene som krever et samarbeid over landegrensene. Meldingen vil ikke kunne løse disse utfordringene, men det er viktig å ha strategier for hvordan disse kan løses. Blant annet er det nødvendig å samarbeide med duodjimiljøene i de andre landene. Rettsvern for duodji innebærer rettsvern mot utenforståendes urettmessige bruk av duodji i kommersiell hensikt.

Samerådet satte i gang et prosjekt om revitalisering av duodjimerket i 2015. Prosjektets mål var skissert slik: «Utrede hvordan Sámi Duodji varemerket kan revideres og revitaliseres, samt bruken av duodjimerket. Utrede innholdet i samisk duodji og komme frem til en felles definisjon av samisk duodji.» I prosjektrapporten uttales det blant annet at duodjitradisjon og duodjikunnskap har behov for juridisk beskyttelse. En varemerkeordning kan ses på som en måte å realisere selvbestemmelse over duodji og samisk kultur på grunnlag av eksisterende lovverk. Ordningen er også en indirekte måte å oppnå innflytelse over utnyttelsen av samisk kultur.

Rapporten konkluderer med at det er et klart behov for en effektiv og koordinert samisk sertifiseringsordning. Det er nødvendig å utvide sertifiseringa til å gjelde også produkter utover tradisjonell duodji, og derfor må sertifiseringsordningen omfatte flere ledd for å dekke også dette behovet.

Prosjektet foreslår en sertifiseringsordning som består av minst to varemerker – ett for “tradisjonell duodji” og ett for “produkter produsert av same/samiske produkter”. Det foreslås at varemerket har en sentral eller en desentralisert allsamisk eier, og at lisens utstedes av lokale representanter, som også forvalter varemerkene.

Strategier

- Følge opp utvalgte bedrifter som vil tilpasse sine produkter til markedet
- Utfordre og motivere næringen til å utarbeide en felles profil og merke for duodjiprodukter
- Motivere næringen til å utvikle nye duodjiprodukter med grunnlag i samisk kultur og samiske kulturtradisjoner
- Utfordre byer, handelsnæringen, turistattraksjoner, kjeder, m.fl. til bevisst å satse på kvalitetsprodukter i det som tilbys spesielt tilreisende

5 Økonomiske og administrative konsekvenser

Oppfølging gjennom Sametingets årlige budsjett og gjennom forhandlingene for Næringsavtalen for duodji og årlige budsjettvedtak, fastsettes økonomiske og administrative følger.

Eventuelle større endringer vil skje innenfor de rammer som er satt til forvaltningen av midler til duodjinæringen, herunder også hovedavtalen og de årlige forhandlingene som resulterer i en næringsavtale.

Nærings- og kulturkomiteen - 004/18

NKK - vedtak:

Nærings og kulturkomite har behandlet sak 33/18 Sametingets melding om duodji.

Medlem Per Mathis Oskal, Arbeiderpartiet og medlem Anders Somby jr., Flyttsamelista, fremmet merknad i saken.

Medlemmene fra Norske samers riksforbund (NSR) Mathis Nilsen Eira, Sandra A. Eira og Vidar Andersen, medlemmet fra Norske samers riksforbund/Samefolkets parti (NSR/SfP), Jovna Vars Smuk, medlemmene fra Arbeiderpartiet (AP), Arild Pettersen Inga, Per Mathis Oskal og John Kappfjell, medlemmet fra Senterpartiet (SP), Hans Ole Eira, medlemmet fra Árja, Inger Eline Eriksen Fjellgren, og medlemmet fra Nordkalottfolket, Tor H. Mikkola, støttet merknaden.

Merknader

1.1 Overordna mål. Tradisjonell duodji utøves av flere samer enn bare de som har duodji som næring. Disse kan per i dag ikke komme inn under duodji avtalen, motta økonomiske virkemidler fra sametinget og er ikke registrert i mva registeret. De er likevel en viktig del av tradisjonell duodji og en sentral del i det samiske samfunn. De viderefører og bruker tradisjonell kunnskap blant annet om behandling og bearbeidelse av materiale, og er også råvareleverandører til andre duodjiutøvere. Sametinget vil se på nåværende eksisterende tiltak, og vurdere særskilte ordninger for disse.

Forslag

Medlem Tor H. Mikkola, Nordkalottfolket, fremmet forslag i saken.

Medlemmene fra Norske samers riksforbund (NSR) Mathis Nilsen Eira, Sandra A. Eira og Vidar Andersen, medlemmet fra Norske samers riksforbund/Samefolkets parti (NSR/SfP), Jovna Vars Smuk, medlemmene fra Arbeiderpartiet (AP), Arild Pettersen Inga, Per Mathis Oskal og John Kappfjell, medlemmet fra Senterpartiet (SP), Hans Ole Eira, medlemmet fra Árja, Inger Eline Eriksen Fjellgren, og medlemmet fra Flyttsamelista Anders Somby jr. støttet forslaget.

Forslag 1

Under punkt 4.1 *strategier*, kulepunkt 3 endres til:

Stimulere til satsinger, program, kurs og lignende i kyst-, sør- og lulesamiske områder som gir større rekruttering i de områdene.

Medlem Tor H. Mikkola, Nordkalottfolket, fremmet forslag i saken.

Medlemmene fra medlemmene fra Arbeiderpartiet (AP), Arild Pettersen Inga, Per Mathis Oskal og John Kappfjell, støttet forslaget.

Forslag 2

Tillegg til tekst i punkt 2.2 *Definisjon av duodji* etter første avsnitt:

Råstoffleverandører til duodji er viktig for å kunne utøve denne næringen. De som driver med produksjon som er spesiell for å kunne levere råstoff til duodji produsenter skal også kunne registreres i duodjiregistret og kunne motta tilskudd for duodji. Da etter samme kriterier som resten av duodjinæringen.

4.6 Strategier - tillegg

Nytt kulepunkt:

- Sametinget skal bidra til felles merkevarebygging og beskyttelse av merket.

Medlem Tor H. Mikkola, Nordkalottfolket, fremmet forslag i saken.

Forslag 3

1. setning i 1 avsnitt under punkt 3.4 *Driftstilskudd* endres til "*Driftstilskuddsordningen gjelder for produsenter som produserer duodji og er godkjent av duodjiregistret*"

Resten av teksten under punktet 3.4 *Driftstilskudd* (avsnitt 2-5) slettes.

Medlem Arthur Tørfoss, Fremskrittspartiet, fremmet forslag i saken.

Forslag 4

Erstatter sametingsrådets innstilling:

Slik det fremkommer av meldingen bidrar ikke duodjiavtalen til næringsutvikling i de samiske områder. Det er få og små produsenter. Dette er en konsekvens av slik sametingets eget virkemiddelapparat er innrettet. Meldingen beskriver på en god måte utfordringene, men gir ingen gode løsninger. Det kan virke som om det er duodjiavtalen i seg selv som hindrer fremveksten av større bedrifter innen faget. Det må derfor vurderes om ikke duodjiavtalen skal avvikles som verktøy. Det fremstår også som diskriminerende at for å få tilskudd etter ordningen, må utøveren være oppfylle kravene for å være registrert i samemanntallet.

Norsk næringsliv, også i de samiske områder, består i all hovedsak av små og mellomstore bedrifter. Derfor vil Sametinget be Stortinget lage bedre rammebetingelser som stimulerer til vekst og utvikling. Dette må blant annet skje ved redusert byråkrati og skjemavelde, samt en langsiktig og forutsigbar politikk. På den måten blir det enklere å starte, omstille, fornye og drive små og mellomstore bedrifter.

Av hensyn til nyskapning er det viktig å gjøre det enklere å starte og drive enkeltpersonforetak. Det kan gjøres blant annet ved å forenkle skatteleggingen av enkeltpersonforetak, styrke sosiale rettigheter for selvstendig næringsdrivende og gjøre MVA-rapporteringen enklere. Programmer som Ungt Entreprenørskap bør styrkes, og Sametinget ønsker å bruke UE Finnmark til å stimulere ungdom til å vurdere duodji som næringsvei.

Komiteens tilrådning

Komiteen har ikke flere merknader eller forslag og råder Sametinget å vedta følgende: Sametinget støtter for øvrig sametingsrådets forslag til innstilling.

Sametingets plenum - 033/18

Saken påbegynt 14.06.2018 kl. 09.00

Votering

Av 39 representanter var 35 til stede. Voteringen ble gjennomført i følgende rekkefølge:

- Forslag 4 ble forkastet med 33 mot 2 stemmer
- Forslag 3 ble forkastet med 30 mot 5 stemmer
- Forslag 2 ble forkastet med 22 mot 13 stemmer
- Forslag 1 ble vedtatt med 34 mot 1 stemmer
- Nærings- og kulturkomiteens tilrådning ble vedtatt med 31 mot 4 stemmer

Protokolltilførsler

Det ble ikke fremmet noen protokolltilførsler i saken.

Taleliste og replikkordskifte

	Innlegg	Replikk
1	John Kappfjell, saksordfører	
2	Arthur Johan Tørfoss	Kåre Olli
	Arthur Johan Tørfoss	
3	Tor H. Mikkola	Anders Somby jr.
		Vidar Andersen
	Tor H. Mikkola	
4	Jovna Vars Smuk	
5	Ann Karin Kvenmo	Synnøve Søndergaard
6	Per Mathis Oskal	Mathis Nilsen Eira
		Anders Somby jr.
	Per Mathis Oskal	
7	Arild Pettersen Inga	Piera Heaika Muotka
		Beaska Niilas
		Tor H. Mikkola
	Arild Pettersen Inga	
8	Ann-Elise Finbog	
9	Berit Marie P. E. Eira	
10	Kåre Olli	
11	Vidar Andersen	
12	Mathis Nilsen Eira	
13	Anders Somby jr.	
14	Beaska Niilas	
15	Nancy Charlotte P. Anti	
16	Per Mathis Oskal	
17	Arild Pettersen Inga	
18	Tor Gunnar Nystad	
19	Berit Marie P. E. Eira	
20	Kåre Olli	
	John Kappfjell, saksordfører	
	Arild Pettersen Inga, til forr. orden	
	Jørn Are Gaski, til forr. orden	

SP - vedtak:

1 Innledning

Dette er første gang Sametinget avgir en egen melding om duodji. Målet med meldingen er å utvikle et styringsdokument for duodji og signalisere tydeligere målsettinger for det politiske arbeidet. Sametinget må ha en langsiktig politikk og strategi for utviklingen av duodji. I likhet med andre næringer skjer det endringer blant annet i de økonomiske rammebetingelsene, rettsutvikling og innenfor duodjinæringen.

1.1.Overordna mål

Duodji er en del av samisk kulturarv og er samenes tradisjonelle håndverksferdigheter. Duodji er fag, kultur og næring, i tillegg til at duodji er berikende for samisk identitet, selvfølelse og samisk språk.

Duodji er en kulturbærende næring som har stor betydning for samiske språk, kultur og samisk næringsutvikling. Det er viktig å sikre at duodji overlever både som kultur og næring. Duodji er også et viktig identitetsskapende element i det samiske samfunnet.

Sametinget har et overordnet mål om å utvikle duodji som en framtidrettet og attraktiv næring. Denne meldingen avgrenses derfor mot duodji som næring. Økt omsetning av egenprodusert duodji for et større marked står sentralt i Sametingets satsing. Med dette menes at duodjinæringen er istand til å tilpasse seg endringer og utfordringer i næringen, og at profesjonaliteten, inntjeningen og lønnsomheten i næringen økes.

1.2 Prosess, medvirkning og høring

Det har vært avholdt flere møter med næringen om meldingsarbeidet og meldingens overordna utfordringer og innsatsområder.

Utkast til melding ble sendt ut på høring i september 2017 med høringsfrist 6.nov. 2017. Det er 8 organisasjoner/privatpersoner som har avgitt høring.

2 Status duodjinæringen

2.1 Økonomisk rapport

Det har blitt utarbeidet økonomiske rapporter om utviklingen i duodjinæringen siden 2006. Rapportene beskriver næringens økonomiske situasjon, og de årlige forhandlingene om næringsavtale for duodji tar utgangspunkt i denne.

Rapportene viser økonomisk status for duodjiutøvere som har søkt driftstilskudd til Sametinget. Det er også gjort en sammenligning med tilsvarende oversikter for de tre foregående årene. Analysene er basert på data fra søknadene om *førrige års* økonomiske forhold.

Oppsummert viser analyser fra økonomisk rapport 2017 at den gjennomsnittlige duodjiutøveren driver et enkeltmannsforetak, er kvinne og bosatt i Finnmark. Driftstilskuddet fra Sametinget er fortsatt en viktig faktor for utøverens økonomi. Uten driftstilskudd ville den gjennomsnittlige utøveren hatt et overskudd i sin virksomhet på 15 %.

Det er stor variasjon i omsetningen av egenprodusert duodji for utøverne, fra 2,4 millioner kroner til 51.000 kroner. Totalt blant søkerne var omsetning av egenprodusert duodji 9 millioner kroner i søknadsåret 2017, mot 8,5 millioner i 2016 og 7,3 mill. i 2015. Gjennomsnittlig omsetning er ca kr 345.000 i 2017 mot ca kr 315. 000 i 2016.

I 2014 var kostnader til produksjonen større enn mer enn omsetningen i duodji. Det førte blant annet til at overskuddet (driftsresultatet) gikk ned i 2014. Ser vi på alle utøverne som har rapportert sine tall for 2016 indikerer gjennomsnittet en stigning både av inntekter og driftskostnader i forhold til tidligere år. Driftsresultatet viser også en stigning. Utvikling for driftsresultatet viser en svak nedgang, men fortsatt over 2014-nivå.

Det var 27 søkere som sendte inn sine søknader på driftstilskudd i 2015 og 2016, og 26 søkere i 2016. Dette er et markert færre antall søkere enn fra 2013 og tidligere år. Rapporten sier ikke noe om årsaken til nedgang i antall søkere. Det kan tenkes at søkertechniske forhold, naturlig avgang og kontroll av regnskap som Sametinget startet med i 2012 kan bidra til en forklaring. Antall registrerte utøvere relaterer seg til utøvere registrert i Sametingets duodjiregister. Registeret er imidlertid ikke oppdatert de siste årene og gir nødvendigvis ikke et korrekt bilde av det totale antall utøvere i næringen. Detaljene er gjengitt i tabell 2.2 nedenfor.

Tabell 2.2: Andelen søkere av alle registrerte utøvere

Rapport for år	Ant søkere	Ant reg. utøvere	% søkere	Merkn
2016	26	83	31,3 %	
2015	27	81	33,3 %	
2014	27	80	33,8%	
2013	40	-	-	Rapp ikke tilgjengelig
2012	41	87	47,1%	
2011	45	83	54,2%	
2010	60	64	93,8%	

Tallgrunnlaget for rapportene dermed er noe spinkelt til å trekke generelle konklusjoner om den økonomiske utviklingen i duodji. Med få respondenter kan mindre endringer føre til store relative utslag i statistikken. Likevel gir det oss en pekepinn over den økonomiske utviklingen i duodjinæringen.

Den *gjennomsnittlige* duodjiutøveren er (i 2017):

- Vedkommende utøver er kvinne og bosatt i Finnmark. Utøveren driver et enkeltmannsforetak.
- Av en total omsetning på 287.000 utgjør egenproduksjon av duodji 206.000. Total omsetning er økt fra 2015 til 2016 med 22,1%, mens andelen egen-produksjon er økt med 20,4% i forhold til 2015.

- Driftsresultatet er 40 prosent som er på samme nivå som forrige år.
- Driftstilskuddet er fortsatt en viktig faktor for utøverens økonomi. Uten driftstilskudd ville den gjennomsnittlige utøveren hatt et overskudd i sin virksomhet på 15%.

Duodjiaktøren som har rapportert inn sine tall for 2016 er ikke veldig ulik den aktøren som har rapportert sine tall tidligere år. For søknadsåret 2015 og 2016 kommer 67 prosent av søkerne fra Kautokeino og Karasjok. I søknadsåret 2017 kommer 69 % av søkerne fra Karasjok og Kautokeino. Andelen søkere fra Kautokeino er stabilt. Det er en liten nedgang i antall søkere andre steder. I gruppen andre inngår søknader fra Nesseby, Porsanger, Kåfjord, Sørfold og Sørreisa. Den store andelen utøvere som søker driftstilskudd fra Karasjok og Kautokeino kan dels skyldes lang tradisjon for duodjiutøvelse, dels at det er mange duojare i området som igjen har gitt bra rekruttering, dels at virkemiddelordningen treffer målgruppen godt, dels at det er et kjøpevillig marked i Indre Finnmark og dels kan det skyldes andre forhold som ikke er like klare.

Det er fortsatt en klar overvekt av kvinnelige søkere (69 prosent – 70 prosent forrige år). Denne kjønnsfordelingen har vært relativt stabil siden 2010. Mønsteret i hvor søknadene kommer fra er relativt likt 2012. Sametinget legger merke til at det er ingen søkere fra lule- eller sørsamiske områder. Dette er en bekymringsfull utvikling som Sametinget vil følge nøye med på. Rapporten sier ikke noe om aldersfordeling på søkerne. For søknadsåret 2015 kom to søknader fra aksjeselskaper, resten var enkeltmannsforetak. I 2016 kom tre søknader fra aksjeselskap, resten er enkeltmannsforetak.

Blant søkerne er det to utøvere som hver har mer enn dobbelt så stor omsetning av egenprodusert duodji som den tredje største utøveren. Dette påvirker gjennomsnittsberegningene mye. Når vi tar ut disse utøverne blir den gjennomsnittlige omsetningen i 2016 på kr 214.323. Sammenlignet med 2015, hvor en utøver er holdt utenom er gjennomsnittlig omsetning tilnærmet lik.

Av de 26 søkerne i 2017 har 9 utøvere (35 prosent) inntekter utenom duodji. Fire av disse har andre inntekter som er større enn inntektene fra duodji-aktiviteten. To utøvere har relativt små andre inntekter – under 10% av totale inntekter.

Fram til 2010 var det relativt små endringer. Utviklingen fra 2010 viser en positiv utvikling selv om vi ser en stagnasjon veksten fra 2015 til 2016. Tallmaterialet er begrenset og endringer hos enkeltutøvere kan gi store utslag. Vårt datagrunnlag gir oss ingen forklaring på verken veksten fram til 2015 eller siste års utvikling. Rapportene for 2015, 2016 og 2017 viser at den viktigste salgskanalen er direkte salg. Praktisk talt alle mener dette er viktig. Men også messer – som langt på vei også er en direkte salgskanal – kommer høyt opp. Internett og postordresalg anses som de minst viktige salgskanale.

2.2 Definisjon av duodji

Ved utformingen av en langsiktig politikk for duodjinæringen er det nødvendig å ha en oppfatning om hva duodji er. Hvor går grensen mellom et kommersielt masseprodusert produkt og duodji? Hvilken vekt skal samisk kultur skal ha i den framtidige utviklingen av duodji? Samtidig skaper samisk nydesign nye markeder og nye kundegrupper. For enkelte er samisk inspirerte klær en viktig del av den samiske identiteten.

Duodjiproduksjonen vil endre seg med utviklingen i resten av samfunnet. Det kommer nye materialer, nye produkter, ny design, nye produksjonsmetoder, nye råvarer og nye markeder. Det er ulik grad av mekanisering innenfor duodjinæringen og det er også ulike oppfatninger om hvilke materialer som kan tillates i duodjiproduksjonen.

Dette skaper utfordringer ved en definisjon av duodji, og en definisjon må av den grunn være såpass fleksibel og overordnet at den tar hensyn til blant annet framtidige endringer. Innenfor duodjinæringen finner vi dag både tradisjonell duodji og ny samisk design.

Siden duodji kan være så mangeartet, har det over lengre tid vært forsøkt å få til en felles definisjon av duodji. De samiske duodjiorganisasjonene Sámiid Duodji og Duojáriid Ealáhussearvi kom i 2014 fram til at en detaljert definisjon for all duodji ikke er mulig, men ble enige om en felles overordnet definisjon av duodji:

«Duodji er et samisk samlebegrep for all form for skapende aktiviteter utformet av duojár. Dette omfatter håndverk, brukskunst og bearbejdede materialer med basis i samisk kultur og tradisjoner. Duodjiproduksjon(duoddjon) omfatter fremstilling av egenproduserte kvalitetsvarer, bruksting, gjenstander og klær som gjenspeiler samisk levemåte og kulturtradisjoner både når det gjelder valg og bearbejding av råmaterialer, samt den estetiske utfoldelsen ved formgivning, utforming og produksjons metode.»

Sameslöjdstiftelsen Sámi Duodji i Sverige definerer duodji som: *"Sámi duodji, samiskt hantverk, är den samiska benämningen för handgjorda samiska produkter som kläder, husgeråd, redskap och utsmyckning. Hantverket har en lång tradition. Grunden för samiskt hantverk är också idag material från naturen. Samiskt hantverk är utfört efter gammal tradition och tillpassat nya tekniker och användningsområden från ort till ort. Med duodji menar vi den slöjd och det konsthantverk som tillverkats av samer, dvs. det som utgår från samiska traditioner, samiskt formtänkande, samiska mönster och färger. Ordet duodji används också som ett äkthetsmärke för sameslöjd och samiskt konsthantverk. Det handlar i första hand om hantverket och om den samiska livsformen i andra hand."*

I forbindelse med arbeidet som Samerådet har igangsatt om revitalisering av duodji merke, så har det vært forsøkt å få en felles definisjon av duodji over landegrensene. Dette har imidlertid ikke latt seg gjøre, blant annet med bakgrunn i at oppfattelsen av ord og begrep er knyttet til språk, dialekt og sosiolekt, og er ofte subjektiv. Dette betyr at duodji kan ha mange betydninger alt etter kontekst. Siden duodjibegrepet oppfattes så ulikt i den levende samiske kulturen, vil det det være umulig å gi den en bestemt og endelig definisjon.

Sametinget ser at en detaljert definisjon av duodji er en utfordring, og det er et spørsmål om en slik definisjon er hensiktsmessig. Det er viktig å ikke lage en så snever ramme for duodji som kan bidra til å hemme en naturlig utvikling av næringen. En snever definisjon kan på sikt svekke betingelsene for en lønnsom næringsutvikling. En definisjon må av den grunn være såpass fleksibel og overordnet at den tar hensyn til blant annet framtidsette utvikling i duodjinæringen. Sametinget mener derfor at definisjonen som duodjiorganisasjonene Sámiid Duodji og Duojáriid Ealáhussearvi kom fram til i 2014 vil være dekkende for det videre arbeidet.

2.3. Aktører i duodji

Duodjiorganisasjonene Sámiid duodji og Duojáriid Ealáhussearvi og Sametinget undertegnet en hovedavtale for duodjinæringen 29.03.05. I avtalen går det fram at partene skal føre forhandlinger om en løpende næringsavtale for duodji med tiltak som tar sikte på en utvikling av næringen i samsvar med de politiske mål og retningslinjer for næringen som til enhver tid er vedtatt i Sametinget. Den største aktøren i duodji, Duodjeinstituttet, er ikke en del av forhandlingene om næringsavtale for duodji.

Duodjiorganisasjonene er Sametingets viktigste samarbeidsaktører innen duodjinæringen. Organisasjonene oppnevner blant annet medlemmer til fagutvalg for duodji og økonomisk utvalg. De utarbeider også en rekke utredninger og rapporter som danner viktige beslutningsgrunnlag også for Sametinget.

Sámiid duodjis formål er å fremme duodjiutøvernes interesser økonomisk, faglig, sosialt og kulturelt. Organisasjonen skal blant annet bedre duodjiutøvernes rammebetingelser. Den skal også være pådriver for utvikling av kulturbærende og næringsrettet duodjivirksomhet.

Duojáriid Ealáhussearvi formål er å arbeide for at den enkelte duodji produsent får tilfredsstillende arbeidsbetingelser og utviklingsmuligheter. Organisasjonen skal også fremme bedre rammevilkår for enkeltprodusenters lønnsomhet.

Tabell 2.3 Medlemsutvikling i Sámiid Duodji og Duojáriid Ealáhussearvi fra 2012 – 2016:

År	Registrerte medlemmer i Sámiid Duodji	Registrerte medlemmer i Duojáriid Ealáhussearvi
2016	193	43
2015	131	39
2014	197	37
2013	153	46
2012	170	51

Siden 2012 har antall medlemmer i Sámiid Duodji økt fra 170 til 193 i 2016. Duojáriid Ealáhussearvi er en mindre organisasjon enn Sámiid Duodji, og her har medlemsutviklingen mer eller mindre vært stabil de siste årene.

Stiftelsen Duodjeinstituhtta har en viktig rolle i forhold til utvikling og veiledning av duodjifaglige spørsmål og regionale utviklingsprosjekter. Duodjeinsituhttas hovedmål er å fremme næringsutvikling med utgangspunkt i tradisjonell duodji. Instituttet skal være et landsomfattende teknisk og faglig kompetanse miljø innen duodji. Duodjeinsituhtta skal også medvirke til å utvikle og bistå med fagkompetanse innen duodji, yte bistand og produktutvikling og produksjonsveiledning, initiere til å delta i forsøks- og utviklingsarbeid. Duodjeinsituhtta har i 2017 5 lærlinger og en lærekandidat.

Opplæringskontoret i reindrift og duodji har hovedkontor i Kautokeino. Opplæringskontoret har tilbud om fagopplæring til lærekandidat eller lærling innenfor duodjinæringen. Et av vilkårene for bli tatt opp som lærling er at vedkommende har videregående skole innenfor duodjifaget. I perioden 2012 til 2016 har 16 lærlinger/ lærekandidater fått fagbrev. Det er også flere som har utsatt fagprøven til 2017.

Tabell 2.4 Oversikt over antall lærlinger med fagprøve fra 2012 – 2016 (Opplæringskontoret for reindrift og duodji, 2017):

År	Antall
2016	6
2015	1
2014	3
2013	4
2012	2

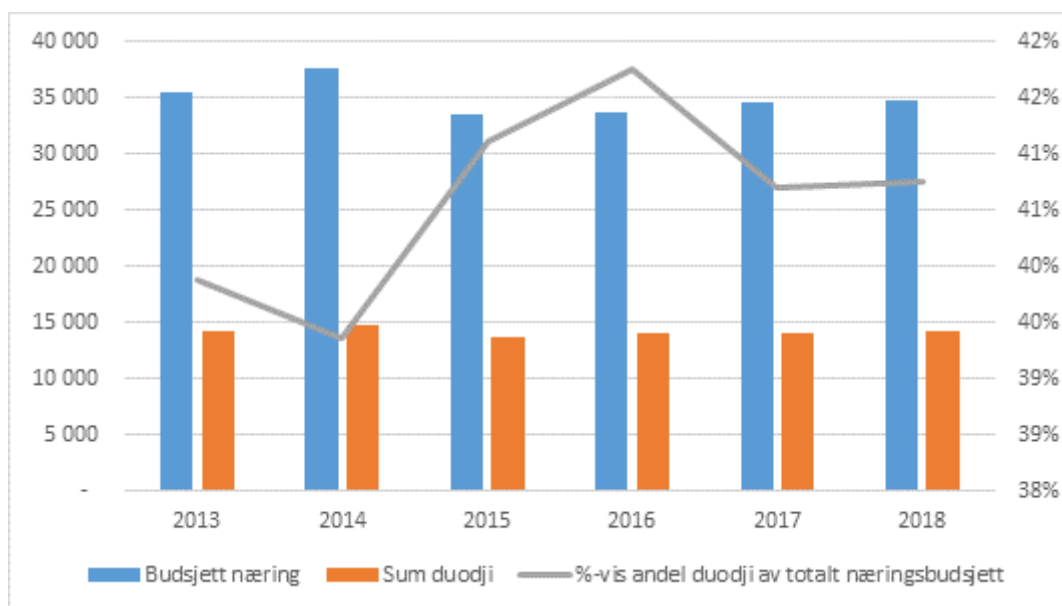
Sametinget finansierer alle ovennevnte aktørene gjennom Sametingets årlige budsjettforhandlinger.

3 Sametingets virkemidler

3.1 Sametingets budsjett

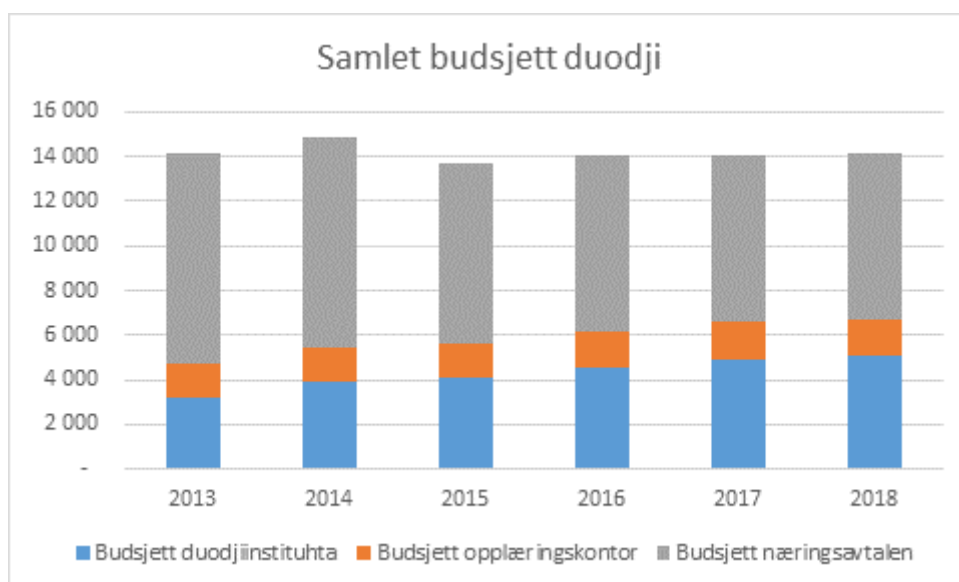
Sametinget avsetter og bruker betydelige midler til duodji. I Sametingets budsjett for 2018 er det satt av kr 34,8 millioner til næringsformål. Av dette er 14,7 millioner avsatt til duodji, inkludert kr. 500 000 til evaluering av Duodjiinstituttet og veilederordningen. Dette innebærer at 42 % av næringsbudsjettet er satt av til duodji. Ser vi over tid, så har andelen til duodji de siste 6 årene vært på om lag 40% av det totale budsjettet til næring. Selv om budsjett næring har variert fra kr. 37.6 mill. i 2014 til kr. 33,4 i 2015 og kr. 34,8 i 2018, så har budsjett duodji vært på +/- kr. 14 mill. og dermed rimelig stabilt på ca. 40 % av næringsbudsjettet.

Figur 3.1.: Sum budsjett duodji og sum budsjett næring og %-vis andel duodji av samlet næringsbudsjett.

Sametinget har i 2018 satt av 7,5 millioner kroner til Næringsavtalen for duodji, 5 millioner til Duodjeintituhtta, 1,6 millioner kroner til Opplæringskontoret i reindrift og duodji og kr 500 000 til evaluering av veilederordningen. Av figuren nedenfor ser vi at samlet sett har duodjibudsjettet vært stabilt, men at fordelingen mellom postene har endret seg de siste 6 årene. Andelen som går til Duodjeintituhtta har økt fra kr. 3.2 mill. i 2013 til litt over kr. 5 mill. i 2018. Andelen til næringsavtalen har gått ned fra kr. 9,4 mill. i 2013 til kr. 7,5 mill. i 2018.

Figur 3.2: Samlet budsjett duodji fordelt på postene næringsavtale, opplæringskontor og Duodjeintituhtta.

Regnskapet for 2017 viser at det ble brukt ca kr 14 millioner til duodji. Dette innebærer at i 2017 ble 40 % av midlene som Sametinget disponerer til næring, brukt til duodji.

3.2 Hovedavtalen for duodji

Hovedavtalen for duodji ble vedtatt i 2005 og endret den 19.3.2007. Avtalen er inngått mellom Sametinget og duodjiorganisasjonene Landsorganisasjonen Sámiid Duodji og Duojáriid Ealáhussearvi. Avtalen angir blant annet retningslinjer og grunnlag for forhandlinger om næringsavtale for duodji og innretningen av duodjiregisteret.

3.3 Næringsavtalen for duodji

Næringsavtalen for duodji, som årlig fremforhandles mellom duodjiorganisasjonene Sámiid duodji og Duojáriid Ealáhussearvi og Sametinget, er Sametingets viktigste redskap for utvikling av duodji. Målet for næringsavtalen er å utvikle en næringsrettet duodji med økt lønnsomhet og omsetning av egenproduserte varer.

Næringsavtalen inneholder blant annet driftstilskudd til duodjiutøvere, investerings- og utviklingstilskudd, etablerertilskudd, velferdsordninger, salgsfremmende tiltak og tilskudd til organisasjoner. I tillegg inneholder næringsavtalen tiltak som avtales under forhandlingene så som kompetansehevende tiltak, merkevarebygging, tiltak innen salg og markedsføring etc.

Partene setter av en totalramme og duodjimidlene øremerkes i en egen avsetning.

Gjennom Sametingets årlige budsjettforhandlinger avsetter deretter Sametinget midler til duodjiformålene. Dette gjelder både tiltakene som er fremforhandlet, og direkte tilskudd til Duodjeinstituhitta og Opplæringskontoret for reindrift og duodji. Sametingsrådet fastsetter regelverk for disse virksomhetene.

3.4 Driftstilskudd

Driftstilskuddsordningen gjelder for duodjibedrifter som produserer tradisjonell duodji, og som er godkjent i duodjiregisteret. Fagutvalget i duodji er oppnevnt av duodjiorganisasjonene. Det er Fagutvalget i duodji som foretar en konkret vurdering av hvert produkt og vedtar om søker kan godkjennes i duodjiregisteret eller ikke. Duodjiproduktene godkjennes enkeltvis, og fagutvalget legger til grunn ulike kriterier i denne vurderingen. Fagutvalget vurderer blant annet om produktet har basis i samisk kulturtradisjon, graden av maskinbearbeiding, hvilke materialer som er brukt, kvaliteten og bruken av produktet. Samisk design kan ikke omfattes av driftstilskuddsordningen, men samisk design omfattes av andre ordninger innenfor duodji og kulturnæring som Sametinget forvalter.

For å kunne bli vurdert i duodjiregisteret, så er det et krav om at søker skal tilfredsstillе vilkårene for registrering av Sametingets valgmannstall, men trenger ikke å stå i mantallet. Avtalepartene har i flere omganger vurdert om kravet til etnisitet skal slettes, men er blitt enige om å videreføre det.

I følge økonomisk rapport for duodjinæringen, har driftstilskudd blitt en viktigere del av duodjiutøverens økonomi enn tidligere. Uten driftstilskudd ville den gjennomsnittlige utøveren hatt underskudd i sin virksomhet.

En utfordring med denne ordningen er at det ikke finnes en omforent definisjon av hva duodji er. Det er ulike oppfatninger blant annet om i hvor stor grad en kan tillate maskinbearbeiding av produkter før det ikke lenger kan defineres som duodji.

Til sammenligning har jordbruksnæringen flere typer produksjonstilskudd som gårdbrukerne kan søke.

Det finnes tilskudd som beregnes etter antall dyr og antall dekar, og tilskudd som er like for alle gårdsbruk uavhengig av størrelse. Det er høyest tilskudd i områder som har dårlige vekstvilkår. Det innebærer at gårdsbrukene i Finnmark har de høyeste tilskuddene pr enhet i landet. Reindriftsnæringen har ulike tilskuddsordninger der produksjonspremie er den vesentligste ved siden av kalveslakttilskuddet. Produksjonspremien utgjør 34 % av kjøttomsetningen og andre avgiftspliktige salgsinntekter.

3.5 Sametingets satsing på kulturnæring

Sametinget startet i 2012 en egen satsning for å jobbe med utviklingen av en mer lønnsom samisk kulturnæring. Et av satsningsområdene var å gjennomføre bedriftsutviklingsprogram for kulturnæringen, kalt Dáhttu. Dette er et nettverks- og bedriftsutviklingsprogram for kulturnæring som er utviklet av Kreativ Industri på oppdrag fra Sametinget.

Gjennom Dáhttu får samiske kulturnæringsaktører blant annet arbeide med forretningsidé, etableringshjelp og strategiutvikling. Hvert program har plass til 12 kulturnæringsutøvere som har ønske og vilje til å skape en lønnsom bedrift.

En sentral målsetting med programmet er også å skape et nettverk mellom aktørene. Programmet går over ett år og inneholder tre samlinger samt at hver deltager får 30 rådgivningstimer hver. Målet er at etter endt program skal flere kunne leve av sin kulturnæringsbedrift. Et slikt program ble også gjennomført for duodjiutøvere. Her deltok 12 bedrifter hvorav 10 kom fra Finnmark og 2 fra Troms.

Resultatene fra samlingen er det vanskelig å si noe om ennå, men i spørreundersøkelsen etter gjennomført program svarte mange av bedriftene at de opplevde en økt lønnsomhet og økt kompetansenivå etter samlingene. Sametinget har videreført denne satsningen i nye tre år fra 2017, som duodjinæringen også vil kunne dra nytte av.

4 Innsatsområder

Duodji er en viktig kulturbærer, og Sametinget mener det bør være mulighet til å utvikle en mer næringsrettet duodji. Duodjinæringen skal være lønnsom, samtidig skal det være rom for utvikling, både den tradisjonelle duodjivirksomheten og nye produkter med basis i samisk kultur. Overføring av kunnskap og rekruttering til duodjinæringen er viktige i denne sammenhengen. Sametinget vil derfor fortsette med tilskudd til duodjistipend, duodjikurs og duodjiveiledning. Sametingets hovedmål for duodji i næringssammenheng er å utvikle duodji som en framtidrettet og attraktiv næring i samiske områder. Duodjinæringen må ses i sammenheng med samiske kulturnæringer, og generelt det vekst- og utviklingspotensialet som ligger her. I utviklingen av kulturnæringsbransjen er det et fokus på kompetanse, fordi det forventes vekst i nettopp disse bransjene i framtida.

Duodjinæringen opplever internasjonal konkurranse fra virksomheter som ikke har sin bakgrunn i samisk kultur. Noen duodjiutøvere har fokus på sitt håndverk og ikke nødvendigvis på lønnsomhet i seg selv. I denne sammenheng er det sentralt at duodji er en kulturbærende næring som har stor betydning for samisk kultur og språk. Sametinget vil allikevel fortsette arbeidet med å utvikle duodji som næring med fokus på lønnsomhet, samtidig som bevaring og utvikling av samisk kultur ligger i bunn. Sametinget er opptatt av at duodji har gode økonomiske vilkår og videreutvikles både som næring og kultur.

4.1 Innsatsområde 1 – Rekruttering

Mål: Sikre rekruttering av unge til duodjinæringen

Rekruttering til duodjinæringen er liten. Sametinget har tilskuddsordninger både for elever i videregående skole og høgskole, hospitering hos etablerte bedrifter og en støtteordning for opplæringskontor. Duodjeinstituttet har også en veiledningsvirksomhet og tar imot lærlinger. Allikevel er det et fåtall av disse som etablerer seg som duodjiutøvere på heltid etter endt utdanningsløp. Av de som etablerer seg er det flest enkeltmannsbedrifter, som ofte baserer seg på de samme produktene som andre utøvere har og i det samme markedet, og dette kan virke begrensende for bedriftens vekst. I dag vet vi lite om årsakene til manglende rekruttering til næringen. Det er derfor behov for mer kunnskap om hvorfor unge ikke velger å etablere seg i næringen.

Rekruttering til duodjinæringen vil fortsatt være viktig, og at det finnes stipend til elever, studenter og til lærlingordningen. Regionalanalyse for samisk område 2016 (Telemarksforskning) viser at samiske områder har lavere etableringsfrekvens i næringslivet enn andre områder i landet. Andre analyser viser at flere samiske bedrifter ikke har som mål å vokse, men er tilfreds med at bedriften går med overskudd og at bedriften klarer seg økonomisk. For Sametinget vil det være av interesse å få mer kunnskap om hvorfor unge ikke etablerer duodjivirksomheter på heltid etter endt utdanning.

Økonomisk rapport for duodji for 2015 og 2016 viser at antall utøvere som søker driftstilskudd fra Sametinget endres lite og at det ikke er blitt flere søkere fra andre steder enn Karasjok og Kautokeino, det til tross for økte virkemidler gjennom driftstilskuddsordningen for områder utenfor Finnmark. I dag er det få duodjibedrifter utenfor Finnmark. Det er en målsetting å øke rekruttering til duodji i det lule- og sørsamiske området, og øke kommersialiserings og inntjeningspotensialet i disse områdene.

Duodjeinstituttet har veiledningsvirksomhet også i Troms, Nordland og i sørsamisk område. I tillegg har Arran hatt en satsning på duodji. Mye av denne virksomheten er knyttet til grunnleggende kurs innen duodji og veiledning. Det er imidlertid få etablerte duodjibedrifter i disse områdene. Duodjeinstituttet kan ved sin tilstedeværelse spesielt i sørsamisk område ta et større ansvar for rekruttering av utøvere og utvikling av næringen i dette området.

Utfordringen er å heve kompetansen i duodji og med det videreføre den immaterielle kulturarven innen duodji i kyst-, lule- og sørsamiske områder. Siktemålet må være å bevare og utvikle denne kulturarven og også forsøke å skape levedyktige duodjivirksomheter.

For mange er duodji og produksjon av samiskinspirerte klær en viktig identitetsskapende virksomhet. En viktig forutsetning for at duodjinæringen skal utvikle seg er at denne utviklingen er tilpasset andre trender i det samiske samfunnet. Oppvisninger av klær, catwalk etc skaper nysgjerrighet og kreativitet. Slike arrangementer skaper større interesse for samisk kultur og kan være med på å motivere unge til å starte med nye virksomheter. Det forholdet at folketallet går nedover i samiske områder og byene vokser gjør at slike identitetsskapende elementer blir viktigere for unge som bor utenfor de tradisjonelle samiske områdene.

Det er viktig at alle partene innenfor duodji vurderer flere satsinger på rekruttering i områder utenfor Indre-Finnmark, slik at ulike typer duodji, tradisjoner og teknikker videreføres og utvikles. Den tradisjonelle kunnskapsoverføringen i hjemmet, kulturinstitusjoner og duodjiorganisasjonenes virksomhet som bidrar til å få opp interessen for duodji, vil være viktig i en slik sammenheng.

Strategier

- Videreutvikle gode finansieringsordninger for unge som vil etablere seg innenfor duodji
- Arbeide fram et bedre kunnskapsgrunnlag for utfordringer knyttet til rekruttering til næringen
- Stimulere til satsinger, program, kurs og lignende i kyst-, sør- og lulesamiske områder som gir større rekruttering i de områdene.
- Arbeide for rekruttering av duodjiutøvere gjennom kursvirksomhet

4.2 Innsatsområde 2 – Lønnsomhet

Mål: Øke lønnsomheten i duodji

I likhet med andre næringer er lønnsomhet avgjørende for en gunstig utvikling i en næring. Næringsavtalen i duodji er et av de virkemidlene Sametinget har til å sikre en næring i utvikling.

Utviklingen i duodjinæringen - Økonomisk rapport 2016 viser at gjennomsnittlige totale inntekter duodji er nær fordoblet fra ca. 275 000 kr. i 2010 til ca. 490 000 kr. i 2016. Gjennomsnittlig driftsresultat har vært svært stabilt siden 2010 og var beregnet til kr. 124 453 i 2016. Det kan være flere årsaker til at lønnsomheten i duodji ikke øker mer. For det første har tradisjonell duodji arbeids- og tidskrevende produksjonsprosesser. For det andre er prissetting av produktene en utfordring og produktprisene gjenspeiler i liten grad det arbeid som ligger bak produktet. Håndsydde skaller oppnår for eksempel ikke samme pris som enkelte fabrikksydde Kero-sko. Dette viser at arbeidet bak et produkt ikke nødvendigvis samsvarer med betalingsvilligheten. I de økonomiske rapportene går det fram at prisene for duodjiproduktene ikke øker i takt med prisstigningen ellers i samfunnet. Økonomisk rapport 2016 viser videre at gjennomsnittlig driftskostnad har økt i takt med gjennomsnittlig totalinntekt, men at driftskostnadene de to siste årene har flatet ut. Næringen selv bør i stor grad være med å sette føringer i hvordan duodjiproduktene skal prissettes. Vi antar at en del av denne utfordringen også dreier seg mot problemet med å nå ut til større markeder, se nærmere innsatsområde 5, «Større markeder». Utfordringen vil være å øke lønnsomheten i tradisjonell duodji og å ta riktig pris for produktet.

De prosjektene som er igangsatt på merkevarebygging både fra Samerådets side og fra Duojáriid Ealáhussearvi gjennom MIS-prosjektet er viktige for å kunne ta ut høyere pris i markedet og dermed bedre lønnsomheten. Undersøkelser viser at kundene er villig til å betale mer for produktet når de kjenner til historien med hvor det kommer fra og hvordan det er laget. Sametinget vil fortsatt støtte opp om de initiativ og prosjekter som er igangsatt for å bygge opp merkevaren duodji.

Innenfor duodji er det mange gode eksempler på mer bruk av design og ny design som del av produksjon og i produkter. Sametinget ser det som positivt at ny design fremmes som en del av utviklingen av duodji som næring, dette gir muligheter for å nå et større marked og et mer betalingsvillig marked.

I samråd med duodjiorganisasjonene har Sametinget fått utarbeidet en rapport om konsekvenser ved momsfratak for duodji. Rapporten ble utarbeidet av Noodt&Reiding og levert februar 2018. Rapporten har sett på ulike sider ved fritak eller unntak fra mva-plikten og sammenlignet dette med andre nærliggende næringer, blant annet husflid, kunsthåndverk, kunstnere m.m. Kun deler av det som kan karakteriseres som kunst har unntak fra mva-plikten, mens sammenlignbare produkter under kategorien brukskunst/kunsthåndverk ikke har unntak eller fritak fra ordningen. Samtidig viser økonomisk rapport at totale driftskostnader i næringen nesten er like høy som totale driftsinntekter, noe som tilsier at differansen mellom inngående og utgående mva er liten og dermed vil gevinsten ved

eksempelvis unntak fra mva-plikten være liten. Sametinget ser større grunn til å støtte opp om initiativ og prosjekter knyttet til merkevarebygging som kan gi høyere pris i markedet, enn fortsatt forsøk på fritak eller unntak fra mva-plikten.

De fleste duodjiutøvere er enkeltpersonsforetak som i liten grad har formalisert kontakt med andre utøvere. For enkelte vil samarbeid og nettverk med andre aktører kunne være positivt både for den faglige utviklingen og ikke minst for lønnsomheten. Det gjelder spesielt de som nettopp har etablert ny virksomhet. Sametinget har i sine bedriftsutviklingsprogrammer prioritert nettverksbygging nettopp med den hensikt å bedre lønnsomheten. Samarbeid med andre utenom duodjinæringen kan åpne nye markeder. Spesielt gjelder det reiselivsnæringen og arrangørmarkedet. Fordelen med det er at duodjiutøveren lettere når potensielle nye kunder uten at det koster all verden. Det vil også gi en vinn-vinn situasjon i og med reiselivsnæringen samtidig får presentert levende samisk kultur og lokalproduserte kvalitetsprodukter. En utfordring for tilreisende til Sápmi har blant annet vært å finne fram til utsalgssteder eller duodjiutøvere som eksempelvis selger hjemme. Samarbeid mellom utøvere for å synliggjøre og tilgjengeliggjøre duodji vil kunne øke omsetningen og dermed lønnsomheten i næringen.

For noen duodjiutøvere er det en utfordring at de ikke har lovfestet rett til å motorisert ferdsel i utmarka i forbindelse med råvareinnhenting. Motorferdselsloven bør justeres slik at duodjiutøverne kan hente ut råvarer fra utmarka.

For å kunne ha en levedyktig duodjinæring må det være et fokus blant annet på produktutvikling, design, hospitering, veiledning, utdanningsstipend, investeringer og marked og salg. Enkelte har behov for å fornye driftsapparatet og se på nye produksjonsformer. Innovasjoner i produksjonsprosesser som gir mer effektiv bruk av tid og ressurser, samt forenkler produksjoner, gir også større muligheter for bedre lønnsomhet. Sametinget vil fortsatt prioritere tilskudd til innovasjoner, investeringer, etablerertilskudd og bedriftsutvikling. Det vil være naturlig å prioritere samarbeids- og utviklingsprosjekter, markedsanalyse og salgs- og markedsførings tiltak.

Strategier

- Gjennom næringsavtalen videreføre finansieringsordninger for utviklings- og investeringstiltak i næringen som gir grunnlag for bedre lønnsomhet
- Støtte opp om initiativ, prosesser og prosjekter som bidrar til å løfte duodji som merkevare
- Initiere og formalisere samarbeid og nettverk mellom duodjiutøvere
- Utfordre næringen til å samarbeide mer om økt synliggjøring og tilgjengeliggjøring av duodji
- Sametinget vil invitere næringsorganisasjonene og Duodjeinstituhitta til et samarbeid for å sette fokus på blant annet prissetting for å kunne oppnå høyere priser i markedet

4.3. Innsatsområde 3 – Virkemidler tilpasset duodjinæringen

Mål: Virkemidler som er tilpassa framtida for næringen og som utløser økt lønnsomhet

Tilskuddsordningene i duodji blir som oftest fastsatt under forhandlingene om en næringsavtale. Endringer av disse skjer etter behov og følger i stor grad også de krav som Sametinget setter for andre tilskuddsordninger. Den ordning som har vært oftest i fokus er driftstilskuddet til duodjiutøverne. Driftstilskudd skal sikre at duodjiutøvere kan drive næringsvirksomhet med overskudd. Dette tilskuddet er ment å dekke merkostnader som er bundet til mye bruk av arbeidskraft, og der det er utfordringer med å mekanisere produksjonen. Dette tilskuddet har også hatt stor betydning i å sikre den

tradisjonelle duodjiutøvelsen.

Kontroller som Sametinget har fått gjennomført i 2012, 2014 og 2015 viser at flere duodjiutøvere har mangler i sitt regnskap. Det er blant annet store utfordringer med dokumentasjon av hva som omsettes av egen produsert duodji og hvordan regnskapet settes opp. Det ble også avdekket salg mellom nærstående, manglende sporbarhet og mangler ved regnskapsføring. I flere saker er det oppstått tvil om produktene er souvenirer eller duodji. Praktisering av ordningen viser at selv i produksjoner som har høy grad av maskinell behandling, datastyring etc så er disse også blitt en del av duodjibegrepet, og dermed berettiget til driftstilskudd. Mulighetene for å dokumentere om solgte produkter er egenprodusert eller innkjøpt duodji eller souvenir er den største utfordringen med driftsstøtteordningen.

Økonomisk rapport viser på den siden at driftsresultatet har vært svært stabilt de siste 6 årene som underbygger en teori om at driftsstøtteordningen er en passiv ordning som i liten grad fører til utviklingsarbeid innenfor duodjinæringen. På den annen side viser samme økonomisk rapport at nettopp driftsstøtteordningen bidrar til et gjennomsnittlig driftsresultat på rundt kr. 100 000. Uten driftsstøtteordningen ville driftsresultatet sannsynligvis vært rundt null.

Disse utfordringene har vært vurdert i flere omganger i Sametinget, og flere alternativer til en driftstilskuddsordning har vært drøftet. Driftstilskuddsforvaltningen kan forenkles, endres eller avvikles.

Det første alternativet som kan forenkle og effektivisere forvaltningen av ordningen for alle parter på, er å stille krav om at søker skal ha autorisert regnskapsfører. Autorisert regnskapsfører kan attestere søkers omsetning av egenprodusert duodji. Utfordringen er imidlertid at regnskapsførere ikke har duodjifaglig kompetanse til å vurdere om det er duodji eller ikke, eller om solgt duodji er egenprodusert eller ikke. Fra 2018 vil godkjente duodjiutøvere med autoriserte regnskapsførere prioriteres innenfor driftstilskuddsordningen, jfr. Sametingets budsjett 2018 .

Det andre alternativet er å oppheve duodjiregisteret, slik at hver søknad vurderes både med hensyn på søkers produkter og dokumentasjon av egenprodusert duodji. Duodjiregisteret er i liten grad en dynamisk ordning og har vært vanskelig å oppdatere fortløpende. Ordningen med fagutvalget som har godkjent produkter og produsenter til duodjiregisteret har også bidratt til et lite dynamisk forvaltningssystem for driftstilskuddsordningen.

Det tredje alternativet er å avvikle driftstilskuddsordningen og å erstatte den med en ny virkemiddelordning eksempelvis et 3-årig arbeidsstipend. Stipendet kan ha som målsetting å øke produksjonen, lage nye produkter eller nye produksjonsformer, design, kompetanseheving e.l. Et slikt arbeidsstipend vil kunne videreutvikle duodjinæringen og øke inntjeningen for den som mottar stipend.

Ordningen med driftstilskudd er utfordrende og arbeidskrevende å forvalte, bidrar i mindre grad til utvikling i næringen, samt at det er usikkerhet knyttet til måloppnåelse om mer egenprodusert duodji. På den annen side bidrar ordningen til et positivt driftsresultat for duodjiutøvere og sikrer dermed både lønnsomhet og bidrar til rekruttering til næringen. Det er etablert arena hvor alle aktører knyttet til næringen møtes for å drøfte utfordringer og satsinger framover. En slik arena vil være viktig i arbeidet med å utvikle virkemidler som sikrer rekruttering, lønnsomhet og utvikling i næringen.

Sametinget vil prioritere effektivisering og forenkling av driftstilskuddsordningen med blant annet å legge mer ansvar og oppgaver til autoriserte regnskapsførere. Dernest vil en avvikling av duodjiregisteret og fagutvalget for duodji være en hensiktsmessig og naturlig forlengelse av det arbeidet. Det innebærer en overgang fra dagens to-trinns saksbehandling (først søknad til duodjiregisteret og senere søknad om driftstilskudd) til en ordning med kun ett trinn (kun søknad om

driftstilskudd). Det kan være behov for faglig vurdering av produkter som det søkes om støtte for, eksempelvis ved tvil eller nye søkere. En slik faglig vurdering kan eksempelvis ivaretas av Duodjeinstituhitta som har fagkompetanse på området.

Tilskudd til investering, utviklingstiltak og etablerertilskudd fungerer hensiktsmessig og disse kan uten videre tilpasses behovene i duodjinæringen og utviklingen ellers i samfunnet.

Strategier

- I samarbeid med partene i duodjinæringen utvikle og tilpasse tilskuddsordningene slik at de sikrer en fremtidsrettet og lønnsom duodjinæring
- Effektivisere og forenkle ordningen med driftstilskudd

4.4 Innsatsområde 4 – Organisering av næringen

Mål: En hensiktsmessig organisering som er tilpasset behovene i næringen

Duodjeinstituhitta har en viktig rolle til utvikling og veiledning av duodjifaglige spørsmål og regionale utviklingsprosjekter. Sametinget ser at også DI har en stor kompetanse og en desentralisert organisasjon, som er viktig for den videre utviklingen og rekruttering til duodji. Sametinget ønsker at Duodjeinstituhitta skal være med i den videre utviklingen og ta del i større grad enn tidligere. Duodjeinstituhitta skal først og fremst være et senter for utvikling av en næringsrettet duodji. Det er naturlig at Sametinget har en aktiv og tett oppfølging av instituttet og at det blant annet tydeliggjøres i de årlige tilsagnsbrev. En naturlig oppfølging av dette er at det forventes en langsiktig plan for utvikling av Duodjeinstituhitta.

Sametinget vil i løpet av 2018 gjennomføre en evaluering av Duodjeinstituhitta og tilhørende duodjiveileder-ordning. Det vil være en viktig gjennomgang for å kunne vurdere måloppnåelse knyttet til duodji som næring, samt næringens bruk og nytte av duodjiveilederne. Omfanget og utbredelsen av duodjiveiledere under Duodjeinstituhitta vil derfor bli stilt i bero inntil evalueringen er gjennomført og Sametinget har fått gjort en grundig vurdering av den. I forlengelsen av evalueringen vil det også være naturlig å se nærmere på organiseringen av Duodjeinstituhitta.

Det forholdet at to duodjiorganisasjoner og Duodjeinstituhitta stort sett jobber mot samme mål betinger et tettere samarbeid mellom disse tre. Sametinget bevilger tilskudd til disse og for Sametinget er det viktig å vurdere hvilken nytte disse midlene har. Sametinget har i flere sammenhenger foreslått en sammenslåing og mer formalisert samarbeid mellom organisasjonene uten at det har ført fram. For å få til en mer effektiv bruk av ressursene og koordinering av innsatsen mot duodjinæringen vil det være naturlig at Duodjeinstituhitta etter hvert inngår som en del av næringsavtalen for duodji. Det samme gjelder for Opplæringskontoret i reindrift og duodji som er en viktig del av helheten for utviklingen av duodji. Det er naturlig at bevilgninger til opplæringskontoret sees i sammenheng med næringsavtalen og direkte tilskudd til Duodjeinstituhitta.

Strategier

- Innarbeide Duodjeinstituhta i Hovedavtalen for duodji
- Gjennomgang av organisering av duodjinæringa

4.5 Innsatsområde 5 - Kompetanseheving

Mål: Øke den forretningsmessige delen av duodji

Duodjinæringen har behov for kompetanseheving på ulike nivå. Sametinget har satset på bedriftsutviklingsprogrammer også innenfor duodji gjennom sin kulturnæringssatsning. Innad i duodjinæringen er det diskusjoner hvorvidt veiledningsvirksomheten klarer å heve kompetansen i duodjinæringen, og om de midlene som settes av til veiledning skaper mer sysselsetting, eventuelt om lønnsomheten øker. Utfordringen vil være å avklare om hvordan kompetansehevingen skal skje i duodjimiljøene, og også hvor stor vekt næringsperspektivet skal vektlegges når det kompetansetiltak skal settes i gang.

Kompetanseheving er et av de tiltakene som de fleste i duodji har behov for i en eller annen sammenheng. Kompetansetiltak må være i samsvar med næringens behov, og at disse har en viss kvalitet som kommer næringen til gode. De fleste kompetansemiljøer har erfaring med og rutiner for å gjennomføre slike tiltak. Forskjellige typer bransjekurs inngår i denne vurderingen. Grunnutdanning i duodji er et ansvar for videregående skole og høgskoler. De tiltak Sametinget kan prioritere er kompetansehevende tiltak som er direkte næringsrettet.

Strategier

- Sikre finansieringsordninger for næringsrettede kurs
- Sørgje for at Duodjeinstituhta og duodjiorganisasjonene koordinerer kompetansehevingstiltak

4.6 Innsatsområde 6 – Et større marked

Mål: Økt omsetning av egenprodusert duodji

Økonomisk rapport for duodjinæringen 2015 viser at direkte salg til kunden fortsatt er den viktigste salgskanalen for duodjiproduktene. Internett og postordresalg anses som minst viktig. Dette er i kontrast til samfunnet forøvrig, der vi ser en økende tendens til at mer og mer av omsetningen skjer over nett. For duodjiutøverne er det viktig at de tar del i den teknologiske utviklingen og aktivt bruker internett som en del av sin markedsføring. Synlige produkter og større tilgjengelighet på nett kan føre til økt omsetning for duodjiutøverne.

Det tilbys mye souvenirer på markedet, spesielt i byer og tilknyttet turistattraksjoner. Mye av suovenirene som tilbys er samiskinspirert eller bruker elementer fra samisk kunst, kultur og duodji. Suovenirer vil derfor både være konkurrenter til mange duodjiprodukter og bidrar til å senke statusen på duodji. Det er viktig å være bevisst på hvordan souvenirer påvirker markedet for duodjiprodukter og

ha en klar strategi i forhold til det. Innovasjoner i duodji, både med hensyn på produkter, markeder og organisering, er viktig for å imøtekomme konkurransen fra souvenirer og andre tilsvarende produkter.

Profilering av tradisjonell duodji, utvikling av nydesign og markedsføring av kvalitetsprodukter vil på sikt kunne føre til en mer lønnsom duodjinæring.

I 2013 gikk duodjiorganisasjonene Duojáriid Ealáhussearvi og Sámiid Duodji sammen om et prosjekt om merkevarebygging i duodji. Målet med merkeveragesatsingen er å skape lønnsomme virksomheter, slik at utøverne skal kunne leve av å produsere duodji. Det er ønskelig å bygge opp en velfungerende organisasjon som ivaretar merkevaren, og som knytter til seg flere dyktige håndverkere. Det blir understreket av funnene i undersøkelsene at produktene i dag har som fortrinn at de er unike og av høy kvalitet. En felles svakhet er at de i liten grad er tilgjengelige.

I rapporten konkluderes det med at det er et ønske blant utøvere om en merkeveragesatsing, spesielt blant de som har ambisjoner om vekst utover lokalmarkedet og turister. Rapporten anbefaler at det sees ytterligere på disse håndverkernes tidligere erfaringer innen merkevearearbeid og produktutvikling. Bistand til produktutvikling og markedstilpasning var et ønsket tiltak blant informantene. Anbefalingene fra undersøkelsen var å jobbe videre med kartlegging av disse virksomhetenes behov ved å se nærmere på deres kunnskap om eget marked, og nødvendigheten av fremtidig produktutvikling. Det ble også anbefalt å få mer kjennskap til dagens markedsposisjon for å bruke kunnskapen til videre markedsutvikling.

Kopiering av duodji er fortsatt en stor utfordring og rettsvern for duodji er et av de områdene som krever et samarbeid over landegrensene. Meldingen vil ikke kunne løse disse utfordringene, men det er viktig å ha strategier for hvordan disse kan løses. Blant annet er det nødvendig å samarbeide med duodjimiljøene i de andre landene. Rettsvern for duodji innebærer rettsvern mot utenforståendes urettmessige bruk av duodji i kommersiell hensikt.

Samerådet satte i gang et prosjekt om revitalisering av duodjimerket i 2015. Prosjektets mål var skissert slik: «Utredde hvordan Sámi Duodji varemerket kan revideres og revitaliseres, samt bruken av duodjimerket. Utredde innholdet i samisk duodji og komme frem til en felles definisjon av samisk duodji.» I prosjektrapporten uttales det blant annet at duodjitradisjon og duodjikunnskap har behov for juridisk beskyttelse. En varemerkeordning kan ses på som en måte å realisere selvbestemmelse over duodji og samisk kultur på grunnlag av eksisterende lovverk. Ordningen er også en indirekte måte å oppnå innflytelse over utnyttelsen av samisk kultur.

Rapporten konkluderer med at det er et klart behov for en effektiv og koordinert samisk sertifiseringsordning. Det er nødvendig å utvide sertifiseringa til å gjelde også produkter utover tradisjonell duodji, og derfor må sertifiseringsordningen omfatte flere ledd for å dekke også dette behovet.

Prosjektet foreslår en sertifiseringsordning som består av minst to varemerker – ett for “tradisjonell duodji” og ett for “produkter produsert av samer/samiske produkter”. Det foreslås at varemerket har en sentral eller en desentralisert allsamisk eier, og at lisens utstedes av lokale representanter, som også forvalter varemerkene.

Strategier

- Følge opp utvalgte bedrifter som vil tilpasse sine produkter til markedet
- Utfordre og motivere næringen til å utarbeide en felles profil og merke for duodjiprodukter
- Motivere næringen til å utvikle nye duodjiprodukter med grunnlag i samisk kultur og samiske kulturtradisjoner
- Utfordre byer, handelsnæringen, turistattraksjoner, kjeder, m.fl. til bevisst å satse på kvalitetsprodukter i det som tilbys spesielt tilreisende

5 Økonomiske og administrative konsekvenser

Oppfølging gjennom Sametingets årlige budsjett og gjennom forhandlingene for Næringsavtalen for duodji og årlige budsjettvedtak, fastsettes økonomiske og administrative følger.

Eventuelle større endringer vil skje innenfor de rammer som er satt til forvaltningen av midler til duodjinæringen, herunder også hovedavtalen og de årlige forhandlingene som resulterer i en næringsavtale.

Saken avsluttet 14.06.2018 kl. 11.10

Ášši/Sak 034/18	Sametingets plenum	Dato: 12.06.2018-15.06.2018
-----------------	--------------------	-----------------------------

Ášši/Sak 006/18	Plan og finanskomiteen	Dato: 29.05.2018-31.05.2018
-----------------	------------------------	-----------------------------

Møteplan for Sametingets komite- og plenumsmøter 2019

	Arkivsaknr. 17/4838
--	------------------------

Behandlinger

Vedlegg

Forslag og merknader:

Plenumsledelsens forslag til innstilling:

Sametinget fastsetter følgende møteplan for Sametinget 2019.

Sametingets komitémøter og plenumsmøter første halvdel 2019:

Uke 8: 18. – 22. februar, komité

Uke 10: 4. – 8. mars, plenum

Uke 21: 20. – 24. mai, komité

Uke 23: 3. – 7. juni, plenum

Sametingets komitémøter og plenumsmøter andre halvdel 2019:

Uke 39: 23. – 27. september, komité og plenum

Uke 47: 18. – 22 november, komité

Uke 49: 2. – 6. desember, plenum

Plan og finanskomiteen - 006/18

PFK - vedtak:

Plan- og finanskomiteen har behandlet møteplan for Sametingets komite- og plenumsmøter 2019.

Forslag:

Forslag 1

Lars Filip Paulsen, Høyre, fremmet følgende forslag:

Sametinget fastsetter følgende møteplan for Sametinget 2019.

Sametingets komitémøter og plenumsmøter første halvdel 2019:
Uke 10: 4. – 8. mars: komite og plenum
Uke 23: 3. – 7. juni: komite og plenum

Sametingets komitémøter og plenumsmøter andre halvdel 2019:
Uke 37: 9. - 13. september, komité
Uke 39: 23. – 27. september, plenum
Uke 47: 18. – 22 november, komité
Uke 49: 2. – 6. desember, plenum

Forslag 2

Siw Line Thomassen, Nordkalottfolket, fremmet følgende forslag:

Sametinget fastsetter følgende møteplan for Sametinget 2019.

Sametingets komitémøter og plenumsmøter første halvdel 2019:
Uke 10: 4. – 8. mars: komite og plenum
Uke 23: 3. – 7. juni: komite og plenum

Sametingets komitémøter og plenumsmøter andre halvdel 2019:
Uke 39: 23. – 27. september: komite og plenum
Uke 49: 2. – 6. desember, komite og plenum

Komiteens tilråkning:

Komiteen har ikke flere merknader eller forslag og råder Sametinget til å vedta følgende:

Sametinget støtter for øvrig plenumsledelsens forslag til innstilling.

Sametingets plenum - 034/18

Forslag 3: FrP v/ representant Arthur Tørfoss

Sametingets komitémøter og plenumsmøter første halvdel 2019:

Uke 10: 4. – 8. mars, komité og plenum
Uke 23: 3. – 7. juni, komité og plenum
Uke 39: 23. – 27. september, komité og plenum
Uke 49: 2. – 6. desember, komité og plenum

Saken påbegynt 14.06.18 kl. 11.10

Votering

Av 39 representanter var 35 til stede. Voteringen ble gjennomført i følgende rekkefølge:

- Forslag 3 ble ikke fremmet
- Forslag 1 ble forkastet med 29 mot 6 stemmer
- Forslag 2 ble forkastet med 30 mot 5 stemmer
- Plan og finanskomiteens tilråding ble vedtatt med 29 mot 6 stemmer

Protokolltilførsler

Det ble ikke fremmet noen protokolltilførsler i saken.

Taleliste og replikkordskifte

	Innlegg	Replikk
1	Tor Gunnar Nystad, saksordfører	
2	Toril Bakken Kåven	Runar Myrnes Balto
		John Kappfjell
		Kåre Olli
	Toril Bakken Kåven	
3	Lars Filip Paulsen	Piera Heaika Muotka
		Inger Eline Eriksen Fjellgren
		Klemet Erland Hætta
	Lars Filip Paulsen	
4	Arthur Johan Tørfoss	Runar Myrnes Balto
		Anders Somby jr.
	Tor Gunnar Nystad, saksordfører	

SP - vedtak:

Sametinget fastsetter følgende møteplan for Sametinget 2019.

Sametingets komitémøter og plenumsmøter første halvdel 2019:

Uke 8: 18. – 22. februar, komité

Uke 10: 4. – 8. mars, plenum

Uke 21: 20. – 24. mai, komité

Uke 23: 3. – 7. juni, plenum

Sametingets komitémøter og plenumsmøter andre halvdel 2019:

Uke 39: 23. – 27. september, komité og plenum

Uke 47: 18. – 22 november, komité

Uke 49: 2. – 6. desember, plenum

Saken avsluttet 14.06.2018 kl. 11.40

Ášši/Sak 035/18	Sametingets plenum	Dato: 12.06.2018-15.06.2018
-----------------	--------------------	-----------------------------

Ášši/Sak 006/18	Oppvekst-, omsorg- og utdanningskomiteen	Dato: 29.05.2018-31.05.2018
-----------------	--	-----------------------------

Norges nasjonale institusjon for menneskerettigheter - årsmelding 2017

	Arkivsaknr. 17/3838
--	-------------------------------

Behandlinger

Vedlegg

Forslag og merknader

Sametingsrådets forslag til innstilling:

Sametinget viser til årsmelding 2017 for Nasjonal institusjon for menneskerettigheter (NIM).

Sametinget mener at det er viktig at både Stortinget og Sametinget behandler NIMs årsmelding. Samene er ett av Norges to statskonstituerende folk, og har status som urfolk og folk både etter internasjonal og nasjonal rett. Sametinget konstaterer at det er behov for økte ressurser til NIM for systematisk arbeid med overvåkning og informasjon om gjennomføringen av samenes menneskerettigheter i Norge. NIM spiller en viktig rolle som en uavhengig, rådgivende ekspertmekanisme som tilrettelegger for en konstruktiv debatt og gir anbefalinger om menneskerettighetenes innhold og plass i det norske og samiske samfunnet.

Sametinget har en aktiv rolle i forhold til internasjonale overvåkingsorganers oppfølging av Norges periodiske statsrapporteringer. I så henseende ser Sametinget frem til en fortsatt tett dialog med NIM både om hvordan NIM best kan utøve sin virksomhet i samiske samfunn og om hvordan Sametingets rolle i det nasjonale og internasjonale arbeidet med implementering av urfolksrettighetene kan videreutvikles.

Sametinget konstaterer at NIM i årsmeldingen slår fast at det i 2017 var 10 år siden FNs erklæring om urfolksrettigheter (UNDRIP) ble vedtatt og at Norge fortsatt ikke har utarbeidet en nasjonal handlingsplan for gjennomføringen av denne, i tråd med det som ble vedtatt i sluttdokumentet fra FNs verdenskonferanse om urfolk i 2014. Sametinget ser det som nødvendig at norske myndigheter nå tar tak i dette arbeidet som Sametinget har etterspurt ved flere anledninger.

Sametinget viser til at NIM ser gode grunner for at det skaffes mer kunnskap om fornukspolitiikkens konsekvenser. Sametinget forutsetter at Sametinget sikres reell innflytelse i utformingen av mandatet til kommisjonen og at Stortinget setter av tilstrekkelig tid og ressurser til arbeidet.

Sametinget viser til at det i 2017 var ti år siden Samerettsutvalget II leverte sin utredning. Statlige myndigheter har ikke kommet langt i oppfølgingen av dette arbeidet. I årsmeldingen til NIM påpekes det at det vil kunne svekke samiske rettigheter hvis ikke en rettskartlegging og anerkjennelsesprosess gjennomføres innen rimelig tid, i tråd med ILO-konvensjon nr. 169 om urfolk og stammefolk i selvstendige stater (ILO 169). Sametinget deler denne vurderingen og anmoder statlige myndigheter om fortløpende i dette lovarbeidet slik at det snarlig gjennom konsultasjoner med Sametinget og berørte samiske interesser fremmes lovforslag om anerkjennelse, kartlegging og beskyttelse av samenes rettigheter til land og vann utenfor Finnmark, forvaltningsordninger som sikrer samisk innflytelse over ressursforvaltningen i disse områdene i tråd med ILO 169, UNDRIP og øvrig folkerett.

På samme måte ber Sametinget statlige myndigheter om å revidere minerallovgivningen i tråd med Samerettsutvalget IIs forslag og gjeldende folkerett slik at samiske rettigheter ikke gis svakere beskyttelse i områder utenfor Finnmark enn i Finnmark.

Sametinget understreker at NIM har merknader til både prosess og innhold rundt avtaleinngåelsen mellom Norge og Finland om fiske i Tanavassdraget, med tilhørende reguleringer. NIM anbefaler at samenes reelle deltakelse og mulighet til effektiv innvirkning må sikres bedre i denne typen prosesser.

Sametinget vil i denne forbindelse påpeke at NIM også viser til at det ikke fremkommer noen vurdering i proposisjonen som ble lagt frem for Stortinget om den praksis som har vært ved den markante økningen i salg av fiskekort frem til 2015, urettmessig kan ha gjort inngrep i

fiskerettighetene til laksebreveierne og de lokale stangfiskerne.

Sametinget mener i tråd med tidligere vedtak i saken at det fortsatt må arbeides for en reforhandling av tanaavtalen, slik at den ivaretar rettighetsforholdene i vassdraget og oppleves som legitim og rettferdig av lokale rettighetshavere. Sametinget stiller seg for øvrig bak anbefalingen fra NIM om bedre prosesser i fremtiden som sikrer en reell deltakelse for samene med faktisk innvirkning på resultatet.

Det er et økende areal- og reguleringspress på tradisjonelle samiske næringer. Dette har de siste årene aktualisert behovet for vurderinger av areal- og reguleringsinngreps virkninger for samisk kultur. NIM har i sin årsmelding en gjennomgang av flere aktuelle inngrepsaker, Lågesduottar, Nussir, Fosen, Meråker, Stokkfjell og Langsundforbindelsen. NIM viser til at inngrep i det materielle naturgrunnlaget for samisk kultur, er en generell utfordring for Norge med hensyn til SP artikkel 27 og ILO 169 artiklene 14 og 15.

Sametinget slutter seg til denne betraktningen fra NIM og understreker at denne problemstillingen også må ses i sammenheng med de pågående prosessene med reintallsreduksjon som finner sted både gjennom enkeltvedtak og i lov og forskriftsarbeid i Landbruks- og matdepartementet.

NIM har i årsmeldingen pekt på at ny forskning viser at velferdsinstitusjoner har liten kulturell forståelse for samiskeforhold. En undersøkelse av levekårene til personer med utviklingshemming blant annet i de samiske forvaltningskommunene viser at personer med utviklingshemming i samiske områder har dårligere levekår enn øvrig befolkning. Sametinget ser dette som et viktig satsningsområde fremover og anmoder norske myndigheter om å finne konkrete tiltak for å rette opp dette.

Sametinget ser det som alvorlig at Nærings- og fiskeridepartementet ikke har fulgt opp anbefalingene fra NIM i temarapporten om sjøsamenes rett til sjøfiske og mener det er et sterkt signal at NIM gjentar anbefalingene i årsrapporten fra 2017. Sametinget ber regjeringen om å sørge for at Nærings- og fiskeridepartementet følger opp anbefalingene fra NIM om lovfesting av sjøsamenes historiske rett til fiske, at sjøsamenes rett til deltakelse i bruk, styring og forvaltning styrkes i lovgivningen og at lovgivningen sikrer at inngrep i sjøsamenes materielle kulturgrunnlag blir tilstrekkelig utredet.

Sametinget understreker viktigheten av at urfolksrettighetene får den nødvendige prioritet i NIMs faglige arbeid også i årene fremover. Sametinget ser fram til det videre arbeidet til NIM og dets bidrag til samfunnsdebatten om og gjennomføringen av samiske rettigheter.

Sametinget ser det som naturlig at statlige myndigheter i sin gjennomgang av årsmeldingen fra NIM følger opp denne gjennom en videre dialog mellom Stortinget, regjeringen og Sametinget for

en konkret oppfølging av NIMs anbefalinger i årsmeldingen fra 2017.

Oppvekst-, omsorg- og utdanningskomiteen - 006/18

OOUK - vedtak:

Oppvekst-, omsorg- og utdanningskomiteens innstilling

Innledning

Sametingets oppvekst-, omsorgs- og utdanningskomité har behandlet sak 35/18: Norges nasjonale institusjon for menneskerettigheter – årsmelding 2017.

Komiteens tilråding

Komiteen har ikke merknader eller forslag og råder Sametinget til å vedta følgende: Sametinget støtter forøvrig sametingsrådets forslag til innstilling.

Sametingets plenum - 035/18

Merknad: NSR/NSR-SáB v/ representant Gunn Anita Jakobsen, Senterpartiet, Avjovarri Flyttsameliste, AP v/representant Ronny Wilhelmsen, Árja v/ representant Inger Eline E. Fjellgren, Nordkalottfolket v/ representant Toril Bakken Kåven

NIM, Norges nasjonale institusjon for menneskerettigheter – årsmelding 2017, skriver i årsmeldingen for 2017 som følgende:

« På samme måte som for våre øvrige anbefalinger fra fjorårets årsmelding, har Stortinget anmodet regjeringen om å komme tilbake til Stortinget på egnet måte om hvordan anbefalingene er fulgt opp. NIM fastholder sine anbefalinger fra temarapporten, som gjengitt under.

i. Sjøsamenes rett til fiske som en del av deres kulturutøvelse basert på deres historiske fiske, bør lovfestes. Det samme gjelder retten til en positiv forskjellsbehandling ved tildeling av kvoter og tilsvarende, hvis dette er nødvendig for ivaretagelsen av sjøsamenes materielle kulturgrunnlag.

ii. Sjøsamenes rett til deltakelse i bruk, styring og forvaltning av sitt materielle kulturgrunnlag må sikres bedre i lovverket enn hva som er tilfellet i dag for at Norge skal oppfylle sine internasjonale forpliktelser.

iii. Lovgivningen må sikre at inngrep som kan innvirke på sjøsamenes materielle kulturgrunnlag blir tilstrekkelig utredet.»

Sametinget oppfordrer regjeringen til å ta NIMs anbefalinger vedrørende sjøsamiske rettigheter på alvor. Det betyr at regjeringen må iverksette lovendringer for å sikre sjøsamenes rett til fiske. Sametinget forventer at det settes i gang tydelige prosesser så snart som mulig. Forslagene fra Kystfiskeutvalget kan danne grunnlag for denne lovendringsprosessen.

Merknad: NSR/NSR-SáB, Senterpartiet, Avjovarri Flyttsameliste v/ representant Klemet Erland Hætta, AP v/ representant Ronny Wilhelmsen, Árja v/ representant Inger Eline E. Fjellgren, Nordkalottfolket v/ representant Toril Bakken Kåven

Sametinget vil bemerke at Norges nasjonale institusjon for menneskerettigheter (NIM), årsmelding 2017, ikke tar for seg utfordringene til fastboende samers mulighet til å høste og ferdes i utmark.

I dag stenges fastboende samer til å høste og ferdes i sine tradisjonelle høstningsområder. Loven om motorisert ferdsel kan være i strid med FN-konvensjon om politiske og sosiale rettigheter (SP) artikkel 27, ettersom den utestenger fastboende til å ferdes i sine tradisjonelle områder. Fastboende samers tradisjonelle bruk av sine høsting områder må antas å falle under kulturbegrepet i SP artikkel 27.

Viser i den sammenheng til saken i mellom Jouni E. Länsman v. Finland (Communication No. 671/1995) para 10.2, der kulturutøvelse i moderniserte former betyr at også bruk av motoriserte kjøretøy er gitt vern etter SP artikkel 27.

Sametinget henstiller NIM til å belyse fastboende rettigheter til å utøve sin kultur, også i moderniserte former.

Saken påbegynt 14.06.18 kl. 11.40

Votering

Av 39 representanter var 35 til stede. Voteringen ble gjennomført i følgende rekkefølge:

- Oppvekst-, omsorg og utdanningskomiteens tilråkning ble enstemmig vedtatt

Protokolltilførsler

Det ble ikke fremmet noen protokolltilførsler i saken.

Taleliste og replikkordskifte

	Innlegg	Replikk
1	Gunn Anita Jacobsen, saksordfører	
2	Jørn Are Gaski	
3	Tom Sottinen	Beaska Niilas
4	Inger Eline Eriksen Fjellgren	John Kappfjell
	Inger Eline Eriksen Fjellgren	
5	Anders Somby jr.	
6	Isak Mathis O. Hætta	
7	Klemet Erland Hætta	
8	Nils Mikkelsen Utsi	

9	Ann-Elise Finbog	
10	Lars Filip Paulsen	
11	Piera Heaika Muotka	
12	Beaska Niilas	
13	Toril Bakken Kåven	
14	Kåre Olli	
15	Aili Keskitalo	
	Gunn Anita Jacobsen, saksordfører	

SP - vedtak:

Sametinget viser til årsmelding 2017 for Nasjonal institusjon for menneskerettigheter (NIM).

Sametinget mener at det er viktig at både Stortinget og Sametinget behandler NIMs årsmelding. Samene er ett av Norges to statskonstituerende folk, og har status som urfolk og folk både etter internasjonal og nasjonal rett. Sametinget konstaterer at det er behov for økte ressurser til NIM for systematisk arbeid med overvåkning og informasjon om gjennomføringen av samenes menneskerettigheter i Norge. NIM spiller en viktig rolle som en uavhengig, rådgivende ekspertmekanisme som tilrettelegger for en konstruktiv debatt og gir anbefalinger om menneskerettighetenes innhold og plass i det norske og samiske samfunnet.

Sametinget har en aktiv rolle i forhold til internasjonale overvåkingsorganers oppfølging av Norges periodiske statsrapporteringer. I så henseende ser Sametinget frem til en fortsatt tett dialog med NIM både om hvordan NIM best kan utøve sin virksomhet i samiske samfunn og om hvordan Sametingets rolle i det nasjonale og internasjonale arbeidet med implementering av urfolksrettighetene kan videreutvikles.

Sametinget konstaterer at NIM i årsmeldingen slår fast at det i 2017 var 10 år siden FNs erklæring om urfolksrettigheter (UNDRIP) ble vedtatt og at Norge fortsatt ikke har utarbeidet en nasjonal handlingsplan for gjennomføringen av denne, i tråd med det som ble vedtatt i sluttdokumentet fra FNs verdenskonferanse om urfolk i 2014. Sametinget ser det som nødvendig at norske myndigheter nå tar tak i dette arbeidet som Sametinget har etterspurt ved flere anledninger.

Sametinget viser til at NIM ser gode grunner for at det skaffes mer kunnskap om fornukspolitikkens konsekvenser. Sametinget forutsetter at Sametinget sikres reell innflytelse i utformingen av mandatet til kommisjonen og at Stortinget setter av tilstrekkelig tid og ressurser til arbeidet.

Sametinget viser til at det i 2017 var ti år siden Samerettsutvalget II leverte sin utredning. Statlige myndigheter har ikke kommet langt i oppfølgingen av dette arbeidet. I årsmeldingen til NIM påpekes det at det vil kunne svekke samiske rettigheter hvis ikke en rettskartlegging og anerkjennelsesprosess gjennomføres innen rimelig tid, i tråd med ILO- konvensjon nr. 169 om urfolk og stammefolk i selvstendige stater (ILO 169). Sametinget deler denne vurderingen og anmoder statlige myndigheter om fortgang i dette lovarbeidet slik at det snarlig gjennom konsultasjoner med Sametinget og berørte samiske interesser fremmes lovforslag om anerkjennelse, kartlegging og beskyttelse av samenes rettigheter til land og vann utenfor Finnmark, forvaltningsordninger som sikrer samisk innflytelse over ressursforvaltningen i disse områdene i tråd med ILO 169, UNDRIP og øvrig folkerett.

På samme måte ber Sametinget statlige myndigheter om å revidere minerallovgivningen i tråd med Samerettsutvalget IIs forslag og gjeldende folkerett slik at samiske rettigheter ikke gis svakere beskyttelse i områder utenfor Finnmark enn i Finnmark.

Sametinget understreker at NIM har merknader til både prosess og innhold rundt avtaleinngåelsen mellom Norge og Finland om fiske i Tanavassdraget, med tilhørende reguleringer. NIM anbefaler at samenes reelle deltakelse og mulighet til effektiv innvirkning må sikres bedre i denne typen prosesser.

Sametinget vil i denne forbindelse påpeke at NIM også viser til at det ikke fremkommer noen vurdering i proposisjonen som ble lagt frem for Stortinget om den praksis som har vært ved den markante økningen i salg av fiskekort frem til 2015, urettmessig kan ha gjort inngrep i fiskerettighetene til laksebreveierne og de lokale stangfiskerne.

Sametinget mener i tråd med tidligere vedtak i saken at det fortsatt må arbeides for en reforhandling av tanaavtalen, slik at den ivaretar rettighetsforholdene i vassdraget og oppleves som legitim og rettferdig av lokale rettighetshavere. Sametinget stiller seg for øvrig bak anbefalingen fra NIM om bedre prosesser i fremtiden som sikrer en reell deltakelse for samene med faktisk innvirkning på resultatet.

Det er et økende areal- og reguleringspress på tradisjonelle samiske næringer. Dette har de siste årene aktualisert behovet for vurderinger av areal- og reguleringsinngreps virkninger for samisk kultur. NIM har i sin årsmelding en gjennomgang av flere aktuelle inngrepsaker, Lágesduottar, Nussir, Fosen, Meråker, Stokkjell og Langsundforbindelsen. NIM viser til at inngrep i det materielle naturgrunnlaget for samisk kultur, er en generell utfordring for Norge med hensyn til SP artikkel 27 og ILO 169 artiklene 14 og 15.

Sametinget slutter seg til denne betraktningen fra NIM og understreker at denne problemstillingen også må ses i sammenheng med de pågående prosessene med reintallsreduksjon som finner sted både gjennom enkeltvedtak og i lov og forskriftsarbeid i Landbruks- og matdepartementet.

NIM har i årsmeldingen pekt på at ny forskning viser at velferdsinstitusjoner har liten kulturell forståelse for samiske forhold. En undersøkelse av levekårene til personer med utviklingshemming blant annet i de samiske forvaltningskommunene viser at personer med utviklingshemming i samiske områder har dårligere levekår enn øvrig befolkning. Sametinget ser dette som et viktig satsningsområde fremover og anmoder norske myndigheter om å finne konkrete tiltak for å rette opp dette.

Sametinget ser det som alvorlig at Nærings- og fiskeridepartementet ikke har fulgt opp anbefalingene fra NIM i temarapporten om sjøsamenes rett til sjøfiske og mener det er et sterkt signal at NIM gjentar anbefalingene i årsrapporten fra 2017. Sametinget ber regjeringen om å sørge for at Nærings- og fiskeridepartementet følger opp anbefalingene fra NIM om lovfesting av sjøsamenes historiske rett til fiske, at sjøsamenes rett til deltakelse i bruk, styring og forvaltning styrkes i lovgivningen og at lovgivningen sikrer at inngrep i sjøsamenes materielle kulturgrunnlag blir tilstrekkelig utredet.

Sametinget understreker viktigheten av at urfolksrettighetene får den nødvendige prioritet i NIMs faglige arbeid også i årene fremover. Sametinget ser fram til det videre arbeidet til NIM og dets bidrag til samfunnsdebatten om og gjennomføringen av samiske rettigheter.

Sametinget ser det som naturlig at statlige myndigheter i sin gjennomgang av årsmeldingen fra NIM følger opp denne gjennom en videre dialog mellom Stortinget, regjeringen og Sametinget for en konkret oppfølging av NIMs anbefalinger i årsmeldingen fra 2017.

Saken avsluttet 14.06.2018 kl. 15.30

Ášši/Sak 036/18	Sametingets plenum	Dato: 12.06.2018-15.06.2018
-----------------	--------------------	-----------------------------

Ášši/Sak 007/18	Plan og finanskomiteen	Dato: 29.05.2018-31.05.2018
-----------------	------------------------	-----------------------------

Sametingets budsjettbehov 2020

	Arkivsaknr. 18/918
--	------------------------------

Behandlinger

Vedlegg

Forslag og merknader

Sametingsrådets forslag til innstilling:

Sametingets budsjettbehov 2020 er vedtatt i henhold til vedlegg 1.

Plan og finanskomiteen - 007/18

PFK - vedtak:

Sametingets plan- og finanskomite har behandlet sak 007/18 Sametingets budsjettbehov 2020.

Merknader:

Merknad 1

Ronny Wilhelmsen, Arbeiderpartiet, fremmet merknaden.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiets sametingsgruppe, medlemmene fra Norske samers riksforbund (NSR) og medlemmet fra Senterpartiet fremmet følgende merknad:

Komiteen støtter Sametingsrådet når de viser til at «Sametingets budsjett har økt årlig siden 1989, men andelen av statsbudsjettet som bevilges til samiske formål blir stadig mindre sammenliknet med bevilgninger til andre samfunnsformål. Det er derfor grunnlag for å hevde at rammebetingelsene for den samiske samfunnsutviklingen blir stadig dårligere enn tilfellet er for storsamfunnet og majoritetskulturen. Dette er noe som må ligge til grunn for en satsing på samiske saker fra regjering og Storting i 2020».

Sametingets budsjett 2016-2018, lønns og prisvekst

år	Budsjett ink Samefolkets fond	Økning fra sist år	Beregnet lønns og pris komp Regjeringen	Beregnet prisvekst SSB	Over/ underskudd
2016	434 192	8 316	8 316	15 332	-7 016
2017	458 492	24 300	7 500	7 963	-463
2018	485 151	26 659	-341	11 462	-11 803
SUM					-19 282

Rådet har satt opp en tabell som viser hva regjeringen har gitt i pris og lønnsvekst kompensasjon i årene 2016-2018 sammenliknet med SSB sin konsumprisindeks (for 2018 er regjeringens egen beregning for prisvekst). Akkumulert underskudd på 19,282 millioner.

Lønns og prisstigning som Sametinget ikke er kompensert for, må for årene 2016, 2017 og 2018 kompenseres med 19,282 mill. kr.

Videre forventer komiteen at denne underdekningen opphører og at Sametinget kompenseres fullt ut for lønns og prisstigning i tråd med SSB sine tall fra og med budsjettåret 2020.

Innmeldte budsjettbehov (kun satsingsforslag) og underdekning hvert år.

år	Budsjett ink Samefolkets fond	Økning fra sist år	Beregnet lønns og pris komp	Innmeldt budsjettbehov - satsingsforslag	Underdekning budsjettbehov	Merknader
2013	403 949	29 600	12 144	139 000	121 544	
2014	417 499	13 550	11 650	141 500	139 600	
2015	425 879	8 380	5 377	150 900	147 897	
2016	434 192	8 316	8 316	190 500	190 500	
2017	458 492	24 300	7 500	189 350	172 550	I dette året var 11,2 mill til omlegging av pensjonsordningen.
2018	485 151	26 659	- 341	185 300	158 300	SD la inn i sitt budsjett 6 mill til bygningsvern som tidligere kun er gitt over prosjektmidler. KMD trakk også tilbake 10 mill for kulturløftet og 3,2 mill knyttet til valg gjennomføringen som var gitt i 2017

2013-2015 har regjeringen oppgitt hvor mye de har gitt i pris og lønnskompensasjon, etter dette er føringene trukket fra for å finne lønns og pris kompensasjonen.

Skal vi utvikle samiske samfunn må budsjettbehovene i større grad følges opp av regjeringen. Slik det oppleves nå, melder Sametinget inn de samme budsjettbehovene uten at det blir fulgt opp i statsbudsjettet. Våre utfordringer er at Sametinget sakter akterut i forhold til samfunnet for øvrig.

Merknad 2

Ronny Wilhelmsen, Arbeiderpartiet, fremmet merknaden.

Komiteens mindretall, medlemmene fra Arbeiderpartiets sametingsgruppe, fremmet følgende merknad:

Komiteen viser til Arbeiderpartiets Sametingsgruppes alternative budsjett for 2018, prioriteringene våre gjentas i budsjettbehov for 2020 da disse fortsatt er like aktuelle. Arbeiderpartiet i Stortinget fulgte opp våre prioriteringer i sitt alternative statsbudsjett for 2018 med 79 millioner.

Våre to overordnede prioriteringer er:

- Areal og rettigheter knyttet til fiske, rein og annen bruk av natur ressursene.
- Språk da med særlig fokus på barnehage og Skole.

For å oppfylle våre prioriteringer ser komiteen at kommunene må settes i stand til å ivareta samiske barns lovfestede rettigheter til opplæring i og på eget språk, både i barnehage og skole. Områdene areal, rettigheter, fiskeri, reindrift, jordbruk, utmarksbruk og kulturminner henger nøye sammen når det gjelder våre rettigheter. Sametinget må i større grad samordne og styrke arbeidet innenfor disse områdene, dette er beskrevet i vårt alternative budsjett for 2018.

Komiteen gjør oppmerksom på at det i dokumentet er synliggjort et totalt budsjettbehov på 726 877 millioner kroner til sametinget. Denne rammen mener vi må innfris.

Forslag

Forslag 1

Aili Guttorm, NSR, fremmet forslaget.

Forslaget støttes av komiteens medlemmer fra NSR og medlemmer fra AP sametingsgruppe og medlemmet fra SP:

11.1 Tilskudd til regionale utviklingsprosjekter

Hva er problemet?

Nytt 4. avsnitt (nåværende 4. avsnitt blir 5. avsnitt)

«Det vil derfor også være nødvendig i større grad legge til rette for samiske møteplasser for det samiske sivile samfunnet. I flere bykommuner er det ytre ønske om satsning på tiltak som samiske hus. I tillegg til å være møteplasser og samiske språkarena kan Samiske hus kan ha ulike funksjoner fra sted til sted. Det vil spesielt i oppstartsfasen og tidlig driftsfasen spesielt være behov for økonomisk og administrativ støtte.

Forslag 2

Aili Guttorm, NSR, fremmet forslaget.

Forslaget støttes av komiteens medlemmer fra NSR og medlemmet fra Senterpartiet.

Tilleggsforslag: Nytt punkt 8.13 (Samletabellene i budsjettbehovet oppdateres som en følge av nye tall)

8.13 Utvikling av kulturorganisasjoner og sivilsamfunn

	2020	2021	2022	2023
Støtte til kulturorganisasjoner og sivilsamfunn	7 000	7 000	7 000	7 000

Hva er problemet?

Et levende samisk samfunnsliv er avhengig av et mangfoldig, aktivt og levende sivilsamfunn. Sivilsamfunn er et begrep som dekker et vidt spekter av organisasjoner i samfunnet som arbeider med forskjellige tematikker, representerer forskjellige interesser, og som bidrar til å sikre et levende demokrati både gjennom samfunnsdebatten og gjennom å arbeide opp mot de politiske systemene. Samiske kulturorganisasjoner er helt nødvendige for både å bevare samisk kultur og å utvikle nye samiske kulturtiltak. Dette igjen er en nødvendig forutsetning for en fremtidig levende samisk kultur.

Per i dag er det svært utfordrende for samiske organisasjoner å sikre driftsmidler, både fordi det er en stor utfordring å sikre et tilstrekkelig medlemsgrunnlag for at medlemsavgift skal være en inntektskilde i et lite samisk samfunn, og fordi det mangler støtteordninger som kan dekke driftsutgifter. Dette er en utfordring som gjelder et bredt spekter av samiske organisasjoner, fra interesseorganisasjoner til organisasjoner som arbeider med kultur men ikke passer inn under de støtteordningene som finnes for samiske kulturorganisasjoner.

Uten støtte er det svært vanskelig for organisasjoner å bidra aktivt i samfunnslivet. Svært mye frivillig

kapasitet blir lagt ned i basisdriften av organisasjonen, og det blir lite tid og overskudd til overs i sivilsamfunnet til virkelig å drive frem ideer og spørsmål. Hele det samiske samfunnet er skadelidende av at det er få miljøer som har kapasitet til å være drivende krefter i den samiske samfunnsutviklingen.

Samiske organisasjoner er viktige samiske språkarenaer, men for at de skal gi sine medlemmer mulighet til å kommunisere på sitt samiske morsmål, så er de avhengige av å kunne tilby både tolkning og oversetting. Dette er svært kostnadskrevenne oppgaver, som krever et romslig driftsbudsjett.

Hva ønsker vi å oppnå?

Sametinget vil bidra til samfunnsutvikling og utvikling av samisk kultur. Dette vil vi oppnå gjennom å gi rom for utvikling av samiske organisasjoner til å ta del i samfunnsliv, samfunnsdebatt og utvikling av samiske kulturtiltak. Støtte til samiske organisasjoner vil gi forutsigbarhet og mulighet til å utvikle sin virksomhet i tråd med sine formål.

Mål med satsningen

Samfunns mål: Det eksisterer et levende og mangfoldig samisk organisasjonsliv som bidrar til utvikling av samisk kultur og samfunn.

Effekt mål 1: Flere samiske organisasjoner bidrar i det samiske samfunns livet.

Effekt mål 2: Det utvikles et bedre tilbud av samiske kulturtiltak.

Satsningens innhold:

Sametinget vil opprette en søkerbasert ordning hvor samiske kulturorganisasjoner og sivilsamfunnsorganisasjoner, herunder interesseorganisasjoner, kan søke om driftsstøtte. En slik ordning skal fange opp samiske organisasjoner som per i dag ikke oppnår driftsstøtte eller institusjonsstøtte over de forskjellige støtteordningene Sametinget har per i dag. Det er behov for 7 millioner til denne satsningen årlig.

Komiteens tilrådning:

Komiteen har ikke flere merknader eller forslag og råder Sametinget til å vedta følgende:

Sametinget støtter for øvrig Sametingsrådets forslag til innstilling.

Sametingets plenum - 036/18

Merknad: NSR, Aili Guttorm, Senterpartiet og Flyttsamelista

Alle har rett til informasjon på sitt språk og det er ønskelig å bli forstått og at alle blir forstått. I dag brytes samelovens språkregler daglig, fordi det er mangel på både midler, tolker, tolkeutdanningsmuligheter, autorisasjonsordning og oversettere. Derfor er det viktig med en satsing når det gjelder tolketjenester. Det må allerede nå satses på flere tolker og flere oversettere. Som tolk må man beherske språket på høyt nivå og derfor er det allerede nå viktig med en høyere satsning på dette. Det må det settes av penger til å utdanne

samiske tolker, disse må ha kulturell forståelse og høy språklig kompetanse.

I følge pasientrettighetsloven har samiske pasienter rett til å få tilpasset informasjon på sitt språk med møte med helsevesenet i Norge, og media har avdekket svakheter med dagens tolketjenester og at det ikke er et landsdekkende tilbud. Situasjonen flere steder i dag er sånn at pårørende ofte ender opp med å være tolk på sykehus, dette er ikke en optimal situasjon.

I Norge i dag er det tre offisielle, likestilte samiske språk, lulesamisk, nordsamisk og sørsamisk. Av disse tre står sørsamisk på Unescos liste over truede språk med anslagsvis 500 språkbrukere den dag i dag. Sametinget ber om at kunnskapsdepartementet med statsråd Iselin Nybø sikrer en samisk tolkeutdanning.

Sametinget ber om at det opprettes stipendordninger for å sikre rekruttering av samiskspråklige personer til dette studiet hvor målet er gode tolketjeneste over hele landet.

Saken påbegynt 14.06.18 kl. 15.40

Votering

Av 39 representanter var 35 til stede. Voteringen ble gjennomført i følgende rekkefølge:

- Forslag 2 ble vedtatt med 23 mot 12 stemmer
- Forslag 1 ble vedtatt med 30 mot 5 stemmer
- Komiteens tilråkning ble vedtatt med 34 mot 1 stemme

Protokolltilførsler

Det ble ikke fremmet noen protokolltilførsler i saken.

Talaliste og replikkordskifte

	Innlegg	Replikk
1	Lars Filip Paulsen, saksordfører	
2	Runar Myrnes Balto	
3	Ronny Wilhelmsen	Runar Myrnes Balto
	Ronny Wilhelmsen	
4	Lars Filip Paulsen	Ronny Wilhelmsen
		Runar Myrnes Balto
		Piera Heaika Muotka
	Lars Filip Paulsen	
5	Karen Anette Anti	
6	Kåre Olli	Lars Filip Paulsen
	Kåre Olli	
7	Thomas Ole Andersen	
8	Anders Somby jr.	
9	Hans Ole Eira	
10	Henrik Olsen	
11	Lars Filip Paulsen, saksordfører	

SP - vedtak:

Sametingets budsjettbehov for 2020 er vedtatt i henhold til vedlegg 1.

Saken ble avsluttet 14.06.18 kl.16.20

Ášši/Sak 037/18	Sametingets plenum	Dato: 12.06.2018-15.06.2018
-----------------	--------------------	-----------------------------

Ášši/Sak 005/18	Nærings- og kulturkomiteen	Dato: 29.05.2018-31.05.2018
-----------------	----------------------------	-----------------------------

Ášši/Sak 007/18	Nærings- og kulturkomiteen	Dato: 11.09.2018-13.09.2018
-----------------	----------------------------	-----------------------------

Ášši/Sak 052/18	Sametingets plenum	Dato: 25.09.2018-28.09.2018
-----------------	--------------------	-----------------------------

Finnmarkseiendommen – Samstying

	Arkivsaknr. 18/1026
--	-------------------------------

Behandlinger

Vedlegg

Forslag og merknader

Sametingsrådets forslag til innstilling:

Finnmarkseiendommen/Finnmárkkuopmodat (FeFo) er en svært viktig samisk institusjon for sikring av naturressursene som grunnlag for samisk kultur, reindrift, utmarksbruk, næringsutøvelse og samfunnsliv. Dette er også offentlig samiske samfunnsinteresser som må forvaltes på en best mulig måte og i tråd med Sametingets syn. Sametingets parlamentariske styreform bør gjenspeiles i valg av Sametingets styremedlemmer og

varamedlemmer i FeFo.

For at forvaltningen av de samiske samfunnsinteressene i FeFo og den politiske og faglige oppfølgingen fra Sametinget overfor FeFo skal skje på en forutsigbar måte finner Sametinget at en er tjent med at det etableres noen rammer for en samstyring. Sametinget fastsetter følgende rettesnor for samstyringen med Sametingets valgte medlemmer til FeFo-styret, med FeFo og med fylkeskommunen om FeFo:

1. Sametingets valgte medlemmer og personlige varamedlemmer til FeFo sitt styre representerer der Sametinget og en skal søke å sikre at de samlet har kompetanse, erfaring og kapasitet på følgende områder:
 - a. Samisk språk og kulturkunnskap
 - b. Samfunnskunnskap og politisk arbeid
 - c. Virksomhetsstyring
 - d. Juridisk kompetanse

2. Sametingets første forholdsvalgte styremedlem til FeFo er Sametingets kandidat til ledervervet i FeFo.

3. Sametingsrådet skal i begynnelsen av hver valgperiode innkalle Sametingets oppnevnte styremedlemmer og varamedlemmer i FeFo, medlem og varamedlem i Kontrollkomiteen til FeFo og Sametingets gruppeledere til seminar om FeFos rolle, oppgaver og ansvar.

4. Sametingets plenum skal i begynnelsen av hver valgperiode bli forelagt sak fra Sametingsrådet med forslag til prioriteringer og oppfatninger for å oppnå formålet med finnmarksloven.

5. Sametingsrådet skal i en av årets fire beretninger til plenum legge ved årsmeldingen fra FeFo og Kontrollkomiteen for FeFo. Sametingsrådet skal her gi en kortfattet oppsummert orientering av FeFos virksomhet i lys av Sametingets vedtatte styringsdokument for FeFo.

6. Sametingsrådet skal innkalle Sametingets oppnevnte styremedlemmer til FeFo og de parlamentariske lederne for listene/partiene som har et medlem i Fefo-styret til dialogmøte. Møtene skal være en arena for gjensidig informasjon, og kunnskapsdeling. Dialogmøtene kan også være en arena for å drøfte overordnede prinsipielle problemstillinger for oppfølging av Sametingets vedtak. Prinsipielle problemstillinger kan drøftes tilknyttet konkrete saker. Dersom det oppstår forhold

som tilsier behov for å avvike at førstevalgt styremedlem er lederkandidat til FeFo-styret (jf. punkt 2) skal dette varsles og tas opp til drøfting i et styringsdialogmøte.

7. Det årlige dialogmøtet med fylkeskommunen og FeFo styrkes og videreutvikles for å sikre at arbeidet for å oppnå formålet med finnmarksloven skjer på en konsentrert og samhandlende måte.
8. Når det fra Sametinget, FeFo eller fylkeskommunen tas initiativ til å avholde møte på politisk-/styrenivå og/eller administrativt nivå for å drøfte konkrete og krevende saksforhold forutsetter Sametinget at dette reelt imøtekommes av alle parter.
9. Sametingsrådet skal legge til rette for informasjon og dialog med fylkeskommunen om utarbeiding av Sametinget sak om prioriteringer og oppfatninger for å oppnå formålet med finnmarksloven samt eventuelle andre saker med behov for samordning, og forventer at fylkeskommunen legger til rette for det samme ved egen utarbeidelse av tilsvarende politiske dokumenter eller saker.

Sametinget ber regjeringen sammen med Sametinget og fylkeskommunen vurdere behovet for å justere finnmarkslovens bestemmelser om oppnevning av styremedlemmer og varamedlemmer til FeFo.

Sametinget ber Sametingsrådet evaluere og vurdere revisjon av retningslinjene for endret bruk av utmark etter finnmarksloven.

Nærings- og kulturkomiteen - 005/18

NKK - vedtak:

Medlem Jovna Vars Smuk, Norske samers riksforbund/Samefolkets parti, fremmet forslag i saken.

Merknad/forslag fra medlemmene fra Norske samers riksforbund (NSR), Sandra A. Eira og Vidar Andersen, medlemmene fra Arbeiderpartiet (AP), Arild Pettersen Inga, Per Mathis Oskal og John Kappfjell, medlemmet fra Senterpartiet (SP), Hans Ole Eira, medlemmet fra Árja, Inger Eline Eriksen Fjellgren, medlemmet fra Nordkalottfolket, Tor H. Mikkola, medlemmet fra Fremskrittspartiet (FrP), Arthur Tørfoss, og medlemmet fra Flyttsamelista Anders Somby jr. støttet forslaget.

Forslag 1

Utsettelseav avgivelse av innstilling

I saken 37/18 Finnmarkseiendommen- samstyring fremmer komiteleder en skriftlig søknad til

plenumsledelsen umiddelbart om utsettelse av komiteinnstilling i henhold til kjørereglene for arbeidet i fagkomiteene av 01.06.2017 punkt 1, bokstav j).

Søknaden utformes som følger:Nærings- og kulturkomiteen ber om utsettelse av fristen for å avgi innstilling i sak 37/18 Finnmarkseiendommen – samstyring til neste plenum.

Nærings- og kulturkomiteen ser at dette er en viktig sak hvor Sametingets endelige vedtak skal bidra til å styrke samspillet mellom Sametinget, fylket og styret i FeFo. I den sammenheng er det etter komiteens vurdering mulig å oppnå dette formålet hvis det innvilges mer tid til politisk saksbehandling frem mot neste plenum.

Videre har komiteen ett ønske om å innhente flere opplysninger i saken, blant annet interne faglige og juridiske vurderinger hos Sametinget av hvordan de forslag som er lagt frem vil kunne påvirke styremedlemmenes arbeid i Finnmarkseiendommens styre.

Sametingets plenum - 037/18

saken ble utsatt

SP - vedtak:

Behandling av saken utsatt

Nærings- og kulturkomiteen - 007/18

Forslag Arbeiderpatiet

Finnmarkseiendommen/Finnmárkkuopmodat (FeFo) er en svært viktig samisk institusjon for sikring av naturressursene som grunnlag for samisk kultur, reindrift, utmarksbruk, næringsutøvelse og samfunnsliv. Dette er også offentlig samiske samfunnsinteresser som må forvaltes på en best mulig måte til beste for innbyggerne i fylket og i tråd med Sametingets syn. Sametinget har parlamentarisk styreform og Finnmark Fylkeskommune har formannskapsmodellen, dette framkommer ved valg av FeFo's styremedlemmer.

For at forvaltningen av de samiske samfunnsinteressene i FeFo og den politiske og faglige oppfølgingen fra Sametinget overfor FeFo skal skje på en forutsigbar måte finner Sametinget at en er tjent med at det etableres noen rammer for en samstyring. Sametinget fastsetter følgende rettesnor for samstyringen med Sametingets valgte medlemmer til FeFo-styret, med FeFo og med fylkeskommunen om FeFo:

1. Sametingets valgte medlemmer og personlige varamedlemmer til FeFo styret representerer Sametinget og gruppene skal søke å sikre at de samlet har bred kompetanse og erfaring.
2. Sametingsrådet kan i begynnelsen av hver valgperiode innkalle Sametingets oppnevnte styremedlemmer og varamedlemmer i FeFo, medlem og varamedlem i Kontrollkomiteen til FeFo og Sametingets gruppeledere til dialog gjennom seminar om FeFos rolle, oppgaver og ansvar.
3. Sametingets plenum skal i begynnelsen av hver valgperiode bli forelagt sak fra Sametingsrådet

med forslag til prioriteringer og oppfatninger for å oppnå formålet med finnmarksloven (Styringsdokument).

4. Sametingsrådet skal i en av årets fire beretninger til plenum, eller som egen sak legge fram årsmeldingen fra FeFo og Kontrollkomiteen for FeFo. Sametingsrådet skal her gi en kortfattet oppsummert orientering av FeFos virksomhet i lys av Sametingets vedtatte styringsdokument for FeFo.

5. Sametingsrådet kan innkalle Sametingets oppnevnte styremedlemmer til FeFo og de parlamentariske lederne for listene/partiene som har et medlem i Fefo-styret til dialogmøte. Møtene skal være en arena for gjensidig informasjon, og kunnskapsdeling. Dialogmøtene kan også være en arena for å drøfte overordnede og prinsipielle problemstillinger for oppfølging av Finnmarksloven og Sametingets vedtak.

6. Det årlige dialogmøtet med fylkeskommunen og FeFo styrkes og videreutvikles for å sikre at arbeidet for å oppnå formålet med finnmarksloven skjer på en konstruktiv måte.

7. Sametingsrådet skal legge til rette for god informasjon og dialog med fylkeskommunen. Dette gjelder Sametingets sak om prioriteringer og oppfatninger for å oppnå formålet med finnmarksloven samt eventuelle andre saker med behov for samordning,

Sametinget ber Sametingsrådet evaluere og vurdere revisjon av retningslinjene for endret bruk av utmark etter finnmarksloven.

Finnmarkseiendommen- samstyring

ENDRINGSFORSLAG

STRYKES:

Punkt 6, første setning, "Sametingsrådet skal innkalle Sametingets oppnevnte styremedlemmer til FeFo og de parlamentariske lederne for listene/partiene som har et medlem i FeFo-styret til dialogmøte."

Nytt forslag første setning punkt 6:

"Sametingsrådet skal innkalle Sametingets oppnevnte styremedlemmer, varamedlemmer og andre ved behov til dialogmøte."

NKK - vedtak:

Innledning

Sametingets nærings- og kulturkomité har behandlet sak 52/18 Finnmarkseiendommen/ Finnmarkkuopmodat – Samstyring. Komiteens innstilling er følgende:

Forslag

Forslag fremmet av Arbeiderpartiet ved Alessia Reina. Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet(AP) John Kappfjell og Per Mathis Oskal stiller seg bak:

Forslag 1

Første avsnitt, endringer i 2. og 3. setning:

Dette er også offentlig samiske samfunnsinteresser som må forvaltes på en best mulig måte til beste for innbyggerne i fylket og i tråd med Sametingets syn. Sametinget har parlamentarisk styreform og Finnmark Fylkeskommune har formannskapsmodellen, dette framkommer ved valg av FeFo`s styremedlemmer.

Erstatter punkt 1:

1. Sametingets valgte medlemmer og personlige varamedlemmer til FeFo styret representerer Sametinget og gruppene skal søke å sikre at de samlet har bred kompetanse, og erfaring.

Endring i punkt 2:

Hele punkt 2 fjernes.

Erstatter punkt 3:

2. Sametingsrådet kan i begynnelsen av hver valgperiode innkalle Sametingets oppnevnte styremedlemmer og varamedlemmer i FeFo, medlem og varamedlem i Kontrollkomiteen til FeFo og Sametingets gruppeledere til dialog gjennom seminar om FeFos rolle, oppgaver og ansvar.

Erstatter punkt 4:

3. Sametingets plenum skal i begynnelsen av hver valgperiode bli forelagt sak fra Sametingsrådet med forslag til prioriteringer og oppfatninger for å oppnå formålet med finnmarksloven. (Styringsdokument).

Erstatter punkt 5:

4. Sametingsrådet skal i en av årets fire beretninger til plenum, eller som egen sak legge fram årsmeldingen fra FeFo og Kontrollkomiteen for FeFo. Sametingsrådet skal her gi en kortfattet oppsummert orientering av FeFos virksomhet i lys av Sametingets vedtatte styringsdokument for FeFo.

Erstatter punkt 6:

5. Sametingsrådet kan innkalle Sametingets oppnevnte styremedlemmer til FeFo og de parlamentariske lederne for listene/partiene som har et medlem i Fefo-styret til dialogmøte. Møtene skal være en arena for gjensidig informasjon, og kunnskapsdeling. Dialogmøtene kan også være en arena for å drøfte overordnede og prinsipielle problemstillinger for oppfølging av Finnmarksloven og Sametingets vedtak.

Erstatter punkt 7:

6. Det årlige dialogmøtet med fylkeskommunen og FeFo styrkes og videreutvikles for å sikre at arbeidet for å oppnå formålet med finnmarksloven skjer på konstruktiv måte.

Endring i punkt 8:

Hele punkt 8 fjernes.

Erstatter punkt 9:

7. Sametingsrådet skal legge til rette for god informasjon og dialog med fylkeskommunen. Dette gjelder Sametingets sak om prioriteringer og oppfatninger for å oppnå formålet med finnmarksloven samt eventuelle andre saker med behov for samordning.

Sametinget ber Sametingsrådet evaluere og vurdere revisjon av retningslinjene for endret bruk av utmark etter finnmarksloven.

Forslag fremmet av Árja Inger Eline Eriksen Fjellgren. Komiteens medlemmer fra Norske Samers Riksforbund (NSR) Sandra Márjá West, Celine Boyne Lamo, Nora Marie Bransfjell, Maren Benedicte Storslett, fra Norske Samers Riksforbund/Samefolkets parti(NSR/SáB) Beaska Niillas, fra Arbeiderpartiet (AP) Per Mathis Oskal, Alessia Reina, John Kappfjell, fra Senterpartiet Hans Ole Eira, fra Flyttsamelista Anders S. Buljo stiller seg bak:

Forslag 2

Tillegg i punkt 1 bokstav a):

a) Samisk språk og kulturkunnskap, herunder kunnskap om historisk tradisjonell samisk bruk av utmarka i Finnmark

Tillegg i punkt 1 bokstav d):

d) Juridisk kompetanse om samiske rettigheter som urfolk

Tillegg som ny 2. setning i punkt 3:

Det skal vurderes om fylkeskommunens oppnevnte styremedlemmer og varamedlemmer i FeFo skal inviteres og om seminaret skal søkes avholdt i samråd med Fylkeskommunen.

Punkt 4. erstattes med følgende:

4. Sametingets plenum skal i begynnelsen av hver valgperiode etter forslag til innstilling fra Sametingsrådet vedta en sak med prioriteringer og oppfatninger for å oppnå formålet med finnmarksloven (styringsdokument).

Tillegg som ny siste setning i punkt punkt 5.:

Dette skal deretter tilsendes FeFo.

Punkt 8. erstattes med følgende:

8. Når det fra Sametinget, FeFo eller fylkeskommunen tas initiativ til å avholde møte på politisk-/styrenivå og/eller administrativt nivå for å drøfte konkrete og krevende saksforhold forutsettes det at dette reelt imøtekommes av alle parter.

Forslag fremmet av Árja Inger Eline Eriksen Fjellgren. Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet(AP) Per Mathis Oskal, Alessia Reina, John Kappfjell stiller seg bak:

Forslag 3

Tillegg som ny 2. setning i punkt 2:

Første punktum kan fravikes for å oppfylle kriteriene i punkt 1 og for å sikre størst mulig støtte i Sametingets plenum.

Punkt 6. Første setning erstattes med følgende:

Sametingsrådet skal innkalle Sametingets oppnevnte styremedlemmer til FeFo og de parlamentariske lederne for listene/partiene i Sametinget til dialogmøte.

De to siste avsnittene etter punkt 9 strykes.

Forslag fremmet av Senterpartiet(SP) Hans Ole Eira. Komiteens medlemmer fra Norske Samers Riksforbund Sandra Márjá West, Celine Boyne Lamo, Nora Marie Bransfjell, Maren Benedicte Storslett, fra Norske Samers Riksforbund/Samefolkets parti(NSR/SáB) Beaska Niillas, fra Arbeiderpartiet (AP) Per Mathis Oskal, Alessia Reina, John Kappfjell, fra Flyttsamelista Anders S. Buljo og fra Árja Inger Eline Eriksen Fjellgren stiller seg bak:

Forslag 4

Punkt 6, første setning strykes:

Sametingsrådet skal innkalle Sametingets oppnevnte styremedlemmer til FeFo og de parlamentariske lederne for listene/partiene som har et medlem i FeFo-styret til dialogmøte.

Punkt 6 første setning erstattes med:

Sametingsrådet skal innkalle Sametingets oppnevnte styremedlemmer, varamedlemmer til FeFo-styret, og andre, ved behov, til dialogmøte.

Forslag fremmet av Fremskrittspartiet (FrP) Arthur Tørrfoss.

Forslag 5

Erstatter sametingsrådets forslag til innstilling:

Finnmarkseiendommen - samstyring

Finnmark og Troms blir slått sammen til ett fylke. Det betyr at hvis dagens forvaltning videreføres, vil man ha to ulike forvaltningsorgan: FEFO i Finnmark og Statsskog i Troms. Sametinget mener det er svært uheldig. Vi trenger én helhetlig arealforvaltning.

Sametinget mener derfor at Finnmarksloven må oppheves og FEFO nedlegges.

Sametinget ber Stortinget arbeide for at eiendomsretten til grunn i Finnmark overføres kommunene, og at fjelloven gjøres gjeldende.

Komiteens tilråding

Komiteen har ikke flere merknader eller forslag og råder Sametinget til å vedta følgende: Sametinget støtter forøvrig sametingsrådets forslag til innstilling.

Sametingets plenum - 052/18

Forslag 6 - Toril Bakken Kåven, Nordkalottfolket

Intensjonen bak Finnmarkseiendommen (FEFO) var å gi Finnmark tilbake til finnmarkingene, oppfylle statens internasjonale forpliktelser, og at Finnmarks folk selv skulle få styre over eiendommen. Underveis i arbeidet, og da loven ble vedtatt, var alle parter klar på at dette var en lov som ingen var helt fornøyd med, men det var så langt Stortinget og Sametinget og alle partier kunne bli enige. Ut fra dette, og i samarbeidets ånd, må man søke å få til de beste løsninger for Finnmarks befolkning ut fra lovens formål.

Å utarbeide samstyringsdokument kun basert på 3 representanter, vil danne et inntrykk av at man ikke ønsker tillit, samarbeid og dialog, men heller skape fronter som ikke den samiske befolkningen i Finnmark er tjent med. Om man ønsker et godt fungerende styre i Fefo, vil man oppnå dette med å gå i dialog og samarbeid med Finnmark Fylkeskommune, slik at man har en omforent forståelse av oppgaver, mål og hvordan styrearbeidet bør gjennomføres. Dette kan danne grunnlaget for varige positive strukturer og arbeid mot et felles mål; å forvalte Finnmarkseiendommen til beste for alle boende i fylket.

Samtidig skal man ha forståelse og respekt for at det i enkelte saker kan være motstridende interesser, men disse kan like gjerne gå på tvers av Finnmark Fylke og Sametingets representanter, som mellom representanter valgt fra de to institusjonene.

Finnmark Fylkeskommune inviteres til samarbeid om en samstyringsmodell for FEFO, hvor Sametinget og Finnmark Fylkeskommune enes om retningslinjer som er til beste for Finnmarks befolkning.

Saken påbegynt 28.09.18 kl. 10.35

Habilitetsvurdering

Følgende representanter har bedt om habilitetsvurdering i sak 052/18:

- Representant Mathis Nilsen Eira, NSR
- Representant Tor H. Mikkola, Nordkalottfolket

Plenumsledelsens innstilling:

- Representant Mathis Nilsen Eira, NSR - Inhabil
- Representant Tor H. Mikkola, Nordkalottfolket - Habil

Plenumsledelsens innstilling ble enstemmig vedtatt.

Representantene det angår deltok ikke i behandlingen av habilitetsspørsmålet.

Følgende varamedlem tok sete i plenum:

- For representant Mathis Nilsen Eira møtte vararepresentant Celine Boyne Lamo

Votering

Av 39 representanter var 32 tilstede. Voteringen ble gjennomført i følgende rekkefølge:

- Forslag 5 ble forkastet med 31 stemmer mot 1 stemme
- Forslag 3 ble forkastet med 30 stemmer mot 2 stemmer
- Forslag 6 ble forkastet med 24 stemmer mot 8 stemmer
- Forslag 1 ble forkastet med 26 stemmer mot 6 stemmer
- Forslag 2 ble vedtatt med 22 stemmer mot 10 stemmer
- Forslag 4 ble vedtatt med 22 stemmer mot 10 stemmer
- Næring- og kulturkomiteens tilråding ble vedtatt 24 stemmer mot 8 stemmer

Protokolltilførsler

Protokolltilførsel fra Ronny Wilhelmsen, Arbeiderpartiet:

Ved en feil har det blitt registrert i protokollen fra møtet i Nærings- og kulturkomiteen at Arbeiderpartiet gir støtte til forslag 2, 3 og 4, noe som er feil. Arbeiderpartiet har kun støttet sitt eget forslag.

Taleliste og replikkordskifte

	Innlegg	Replikk
1	Tom Sottinen, plenumsleder	
	Kjellrun Wilhelmsen, til forretningsorden	
	Piera Heaika Muotka, til forretningsorden	
	Ronny Wilhelmsen, til forretningsorden	
	Tom Sottinen, til forretningsorden	
	Runar Myrnes Balto, til forretningsorden	
	Kjellrun Wilhelmsen, til forretningsorden	
2	Hans Ole Eira, saksordfører	
3	Arthur Johan Tørfoss	Sandra Márjá West
	Arthur Johan Tørfoss	

4	Ronny Wilhelmsen	Sandra Márjá West
		Hans Ole Eira
		Anders Somby jr.
	Ronny Wilhelmsen	
5	Silje Karine Muotka	Ronny Wilhelmsen
	Silje Karine Muotka	
6	Beaska Niillas	Ronny Wilhelmsen
	Beaska Niillas	
7	Kjetil Romsdal	Sandra Márjá West
		Runar Myrnes Balto
		Ronny Wilhelmsen
	Kjetil Romsdal	
8	Sandra Márjá West	
9	Klemet Klemetsen	
10	Runar Myrnes Balto	Ronny Wilhelmsen
	Runar Myrnes Balto	
11	Anders Somby jr.	
12	Isak Mathis O. Hætta	Anders Somby jr.
		Sandra Márjá West
	Isak Mathis O. Hætta	
14	Sandra Andersen Eira	Synnøve Søndergaard
	Sandra Andersen Eira	
15	Per Mathis Oskal	Kjetil Romsdal
		Sandra Márjá West
	Per Mathis Oskal	
16	Silje Karine Muotka	
17	Ronny Wilhelmsen	Beaska Niillas
	Ronny Wilhelmsen	
18	Silje Karine Muotka	
19	Hans Ole Eira	

SP - vedtak:

Finnmarkseiendommen/Finnmárkkuoopmodat (FeFo) er en svært viktig samisk institusjon for sikring av naturressursene som grunnlag for samisk kultur, reindrift, utmarksbruk, næringsutøvelse og samfunnsliv. Dette er også offentlig samiske samfunnsinteresser som må forvaltes på en best mulig måte og i tråd med Sametingets syn. Sametingets parlamentariske styreform bør gjenspeiles i valg av Sametingets styremedlemmer og varamedlemmer i FeFo.

For at forvaltningen av de samiske samfunnsinteressene i FeFo og den politiske og faglige oppfølgingen fra Sametinget overfor FeFo skal skje på en forutsigbar måte finner Sametinget at en er tjent med at det etableres noen rammer for en samstyring. Sametinget fastsetter følgende rettesnor for samstyringen med Sametingets valgte medlemmer til FeFo-styret, med FeFo og med fylkeskommunen om FeFo:

1. Sametingets valgte medlemmer og personlige varamedlemmer til FeFo sitt styre representerer der Sametinget og en skal søke å sikre at de samlet har kompetanse, erfaring og kapasitet på følgende områder:
 - a. Samisk språk og kulturkunnskap, herunder kunnskap om historisk tradisjonell samisk bruk av utmarka i Finnmark
 - b. Samfunnskunnskap og politisk arbeid
 - c. Virksomhetsstyring
 - d. Juridisk kompetanse om samiske rettigheter som urfolk

2. Sametingets første forholdsvalgte styremedlem til FeFo er Sametingets kandidat til ledervervet i FeFo.
3. Sametingsrådet skal i begynnelsen av hver valgperiode innkalle Sametingets oppnevnte styremedlemmer og varamedlemmer i FeFo, medlem og varamedlem i Kontrollkomiteen til FeFo og Sametingets gruppeledere til seminar om FeFos rolle, oppgaver og ansvar. Det skal vurderes om fylkeskommunens oppnevnte styremedlemmer og varamedlemmer i FeFo skal inviteres og om seminaret skal søkes avholdt i samråd med Fylkeskommunen.
4. Sametingets plenum skal i begynnelsen av hver valgperiode etter forslag til innstilling fra Sametingsrådet vedta en sak med prioriteringer og oppfatninger for å oppnå formålet med finnmarksloven (styringsdokument).
5. Sametingsrådet skal i en av årets fire beretninger til plenum legge ved årsmeldingen fra FeFo og Kontrollkomiteen for FeFo. Sametingsrådet skal her gi en kortfattet oppsummert orientering av FeFos virksomhet i lys av Sametingets vedtatte styringsdokument for FeFo. Dette skal deretter tilsendes FeFo.
6. Sametingsrådet skal innkalle Sametingets oppnevnte styremedlemmer, varamedlemmer til FeFo-styret, og andre, ved behov, til dialogmøte. Møtene skal være en arena for gjensidig informasjon, og kunnskapsdeling. Dialogmøtene kan også være en arena for å drøfte overordnede prinsipielle problemstillinger for oppfølging av Sametingets vedtak. Prinsipielle problemstillinger kan drøftes tilknyttet konkrete saker. Dersom det oppstår forhold som tilsier behov for å avvike at førstevalgt styremedlem er lederkandidat til FeFo-styret (jf. punkt 2) skal dette varsles og tas opp til drøfting i et styringsdialogmøte.
7. Det årlige dialogmøtet med fylkeskommunen og FeFo styrkes og videreutvikles for å sikre at arbeidet for å oppnå formålet med finnmarksloven skjer på en konsentrert og samhandlende måte.
8. Når det fra Sametinget, FeFo eller fylkeskommunen tas initiativ til å avholde møte på politisk-/styrenivå og/eller administrativt nivå for å drøfte konkrete og krevende saksforhold forutsettes det at dette reelt imøtekommes av alle parter.
9. Sametingsrådet skal legge til rette for informasjon og dialog med fylkeskommunen om utarbeiding av Sametinget sak om prioriteringer og oppfatninger for å oppnå formålet med finnmarksloven samt eventuelle andre saker med behov for samordning, og forventer at fylkeskommunen legger til rette for det samme ved egen utarbeidelse av tilsvarende politiske dokumenter eller saker.

Sametinget ber regjeringen sammen med Sametinget og fylkeskommunen vurdere behovet for å justere finnmarkslovens bestemmelser om oppnevning av styremedlemmer og varamedlemmer til FeFo.

Sametinget ber Sametingsrådet evaluere og vurdere revisjon av retningslinjene for endret bruk av utmark etter finnmarksloven.

Saken avsluttet 28.09.18 kl. 12.25

Ášši/Sak 038/18	Sametingets plenum	Dato: 12.06.2018-15.06.2018
-----------------	--------------------	-----------------------------

Ášši/Sak 004/18	Sametingets valgkomite	Dato: 29.05.2018-29.05.2018
-----------------	------------------------	-----------------------------

Utvalg for tilsetting av Sametingets direktør 2018 - 2021

	Arkivsaknr. 17/4028
--	-------------------------------

Behandlinger

Vedlegg

Forslag og merknader:

Følgende personer velges til utvalg for tilsetting av Sametingets direktør for valgperioden 2017 – 2021.

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.
- 5.

Utvalget konstituerer seg selv.

Sametingets valgkomite - 004/18

Møtedato 29.05.18:

Leder Mathis Nilsen Eira informerte om at det skal velges 5 medlemmer til utvalg for tilsetting av Sametingets direktør 2018 - 2021. Utvalget velges etter forholdstallprinsippet.

Møtedato 14.06.18

Forslag 1, NSR, SP, ÅsG og Flyttsamelista:

Runar Myrnes Balto, NSR

Tor Gunnar Nystad, NSR

Cecilie Hansen, SP

Forslag 2, Arberiderpartiet:

Ronny Wilhelmsen, Ap

Forslag 3, Samefolkets parti:

Ann- Elise Finbog, SfP

Forslag 4, Nordkalottfolket

Inger Eline Eriksen Fjellgren, Árja

Forslag 3 trekkes tilbake

VK - vedtak:

Valgkomiteens innstilling:

Medlemmer:

Runar Myrnes Balto, NSR

Tor Gunnar Nystad, NSR

Cecilie Hansen, SP

Ronny Wilhelmsen, Ap

Inger Eline Eriksen Fjellgren, Árja

Sametingets plenum - 038/18

Saken påbegynt 15.06.18 kl. 10.40

Votering

Av 39 representanter var 37 til stede. Voteringen ble gjennomført i følgende rekkefølge:

- Komiteens innstilling ble enstemmig vedtatt

Protokolltilførsler

Det ble ikke fremmet noen protokolltilførsler i saken.

Taleliste og replikkordskifte

	Innlegg	Replikk
1	Mathis Nilsen Eira, saksordfører	

SP - vedtak:

Følgende personer velges til utvalg for tilsetting av Sametingets direktør for valgperioden 2017 – 2021.

- 1.Runar Myrnes Balto, NSR
- 2.Tor Gunnar Nystad, NSR
- 3.Cecilie Hansen, SP
- 4.Ronny Wilhelmsen, Ap
- 5.Inger Eline Eriksen Fjellgren, Árja

Utvalget konstituerer seg selv.

Saken ble avsluttet 15.06.18 kl.10.45

Ášši/Sak 002/18	Sametingets valgkomite	Dato: 08.03.2018-09.03.2018
Ášši/Sak 017/18	Sametingets plenum	Dato: 07.03.2018-09.03.2018
Ášši/Sak 039/18	Sametingets plenum	Dato: 12.06.2018-15.06.2018
Ášši/Sak 005/18	Sametingets valgkomite	Dato: 29.05.2018-29.05.2018

Valg av nye medlemmer til Plenumsledelsen og valg av ny plenumsleder

	Arkivsaknr. 17/4028
--	-------------------------------

Behandlinger

Politisk nivå	Møtedato	Saksnr.
Valgkomiteen	7. – 9.03.18	
Sametingets plenum	7. – 9.03.18	

Vedlegg

Forslag og merknader

Valgkomiteens forslag til innstilling:

XX velges som nytt medlem i Sametingets plenumsledelse. Tor H. Mikkola fratrer som medlem i plenumsledelsen.

Sametingets plenum - 017/18

Saken påbegynt 09.03.18 kl. 14.05

Valgkomiteens forslag: foreslo å utsette valget til juni mnd. plenum

Votering

Av 39 representanter var 34 til stede. Voteringen ble gjennomført i følgende rekkefølge:

- Valgkomiteens forslag ble enstemmig vedtatt

Protokoll tilførsler

Det ble ikke fremmet noen protokolltilførsler i saken.

Taleliste og replikkordskifte

	Innlegg	Replikk
1	Mathis Nilsen Eira, saksordfører	

SP - vedtak:

Saken utsettes til juni mnd. plenum

Sametingets valgkomite - 002/18

VK - vedtak:

Forslag og merknader

Valgkomiteens forslag til innstilling:

Tor H. Mikkola har trukket seg som medlem i plenumsledelsen.

Valgkomiteen tilrådning:

Nytt valg av medlem til plenumsledelsen utsettes til juni plenum 2018.

Sametingets valgkomite - 005/18

Møtedato 29.05.18

Leder Mathis Nilsen Eira informerte om saken: Valg av nye medlemmer til plenumsledelsen. Det er kommet inn en søknad fra Elisabeth Erke - Søknad om å fratrukket vervet som plenumsleder og en søknad fra Tor H. Mikkola - fratredelse av vervet som medlem i plenumsledelsen.

Møtedato 14.06.18

Forslag 1, NSR, SP, ÅaSG og Flyttsamelista:

Tor Gunnar Nystad, NSR vara: Nils Mikkelsen Utsi, NSR
Aili Guttorm, NSR vara: Ellinor Marita Jåma, ÅaSG
Thomas Åhren, NSR vara: Niko Valkeapää, NSR
Som nestleder foreslås Tor Gunnar Nystad.

Forslag 2, Arberiderpartiet:

Tom Sottinen, AP vara Synnøve Søndergaard, AP

Som plenumsleder foreslås Tom Sottinen

Forslag 3, NKF, Arja, Frp, H, Fastboendes liste, Uavhenging Kåre Olli
Kåre Olli, Partipol. uavhengig Vara Toril B. Kåven, NORD

VK - vedtak:

Valgkomiteens forslag til innstilling:

Forslag 1, NSR, SP, ÅaSG og Flyttsamelista:

Tor Gunnar Nystad, NSR vara: Nils Mikkelsen Utsi, NSR
Aili Guttorm, NSR vara: Ellinor Marita Jåma, ÅaSG
Thomas Åhren, NSR vara: Niko Valkeapää, NSR

Som nestleder foreslås Tor Gunnar Nystad.

Forslag 2, Arberiderpartiet:

Tom Sottinen, AP vara Synnøve Søndergaard, AP

Som plenumsleder foreslås Tom Sottinen

Forslag 3, NKF, Arja, Frp, H, Fastboendes liste, Uavhengig Kåre Olli
Kåre Olli, Partipol. uavhengig Vara Toril B. Kåven, NORD

Sametingets plenum - 039/18

Forslag: Representant Isak Mathis O Hætta - Fastboendesliste sametingsgruppe, Nordkallottfolket, Árja, Fremskrittspartiet, Høyre og Kåre Olli - partipolitisk uavhengig representant

Fastboendesliste v/Isak Mathis O. Hætta fremmet følgende forslag:

Plenumsleder: kandidat nr 2 Kåre Olli - partipolitisk uavhengig representant

Saken påbegynt 15.06.18 kl. 11.05

Sametingets valgkomite - 005/18

Valgkomiteens innstilling:

Forslag 1, NSR, SP, ÅaSG og Flyttsamelista:

Tor Gunnar Nystad, NSR vara: Nils Mikkelsen Utsi, NSR
Aili Guttorm, NSR vara: Ellinor Marita Jåma, ÅaSG
Thomas Åhren, NSR vara: Niko Valkeapää, NSR

Forslag 2, Arbeiderpartiet: Tom Sottinen, AP - vara Synnøve Søndergaard, AP

Forslag 3, NKF, Arja, Frp, H, Fastboendes liste, Uavhengig Kåre Olli

Kåre Olli, Partipol. uavhengig Vara Toril B. Kåven, NORD

Nestleder: Som nestleder foreslås Tor Gunnar Nystad, NSR

Plenumsleder: Som plenumsleder foreslås Tom Sottinen, AP

Votering

Av 39 representanter var 37 til stede. Voteringen ble gjennomført i følgende rekkefølge:

Valgene ble foretatt etter forholdstallsprinsippet. Ved valg av plenumsleder ble det votert over kandidat 1 og 2.

- Forslag 1 fikk 20 stemmer
- Forslag 2 fikk 9 stemmer
- Forslag 3 fikk 8 stemmer
- valg av nestleder fikk 30 stemmer
- valg av plenumsleder, kandidat 1 fikk 29 stemmer
- valg av plenumsleder, kandidat 2 fikk 8 stemmer

Protokolltilførsler

Det ble ikke fremmet noen protokolltilførsler i saken.

Taleliste og replikkordskifte

	Innlegg	Replikk
1	Mathis Nilsen Eira, saksordfører	
2	Isak Mathis O. Hætta	
	Isak Mathis O. Hætta, til forretningsorden	
	Toril Bakken Kåven, til forretningsorden	
	Ronny Wilhelmsen, til forretningsorden	
	Runar Myrnes Balto, til forretningsorden	
	Mathis Nilsen Eira, til forretningsorden	
	Isak Mathis O. Hætta, til forretningsorden	
3	Ann-Elise Finbog	
4	Lars Filip Paulsen	
	Isak Mathis O. Hætta, til forretningsorden	
	Ronny Wilhelmsen, til forretningsorden	
	Runar Myrnes Balto, til forretningsorden	

SP - vedtak:

Plenumsledelse ut valgperioden:

Tor Gunnar Nystad, NSR

Aili Guttorm, NSR

Thomas Åhren, NSR

Tom Sottinen, AP

Kåre Olli, Partipolisk uavhengig

vara: Nils Mikkelsen Utsi, NSR

vara: Ellinor Marita Jåma, ÅaSG

vara: Niko Valkeapää, NSR

vara: Synnøve Søndergaard, AP

vara: Toril B. Kåven, NORD

Plenumsleder: Tom Sottinen, AP

Nestleder: Tor Gunnar Nystad, NSR

Behandling av saken avsluttet 15.06.18 kl. 11.45

Ášši/Sak 040/18	Sametingets plenum	Dato: 12.06.2018-15.06.2018
-----------------	--------------------	-----------------------------

Ášši/Sak 006/18	Sametingets valgkomite	Dato: 29.05.2018-29.05.2018
-----------------	------------------------	-----------------------------

Valg av nytt medlem til styret i Finnmarkseiendommen

	Arkivsaknr. 17/4028
--	-------------------------------

Sametingets valgkomite - 006/18

Møtedato 14.06.2018

Forslag 1, NSR, SP, ÅsG og Flyttsamelista:
Mathis Nilsen Eira, NSR (vara: Inger Marie Gaup Eira, JOHT)
Máret Guhttor, NSR (vara: Fred Johnsen, SP)

Forslag 2, Arberiderpartiet:
Marit Kirsten Anti Gaup, AP (vara Ingar Eira, AP)

Forslag 3, Samefolkets parti:

Line Kalak (vara Nils Gaup)

Forslag 4, Ap, Sfp og partipolitisk uavhengig Elisabeth Erke.

Line Kalak (vara Ingar Eira, Ap)

Forslag 5, NKF, Arja, Frp, H, Fastboendes liste, Uavhenging Kåre Olli
Isak Mathis O. Hætta (vara Line Kalak)

Forslag 2 og 3 trekkes tilbake.

VK - vedtak:

Valgkomiteens innstilling:

Forslag 1, NSR, SP, ÅsG og Flyttsamelista:

Mathis Nilsen Eira, NSR (vara: Inger Marie Gaup Eira, JOHT)

Måret Guhttor, NSR (vara: Fred Johnsen, SP)

Forslag 2, Arberiderpartiet:

Marit Kirsten Anti Gaup, AP (vara Ingar Eira, AP)

Forslag 3, Samefolkets parti:

Line Kalak (vara Nils Gaup)

Forslag 4, Ap, Sfp og partipolitisk uavhengig Elisabeth Erke.

Line Kalak (vara Ingar Eira, Ap)

Forslag 5, NKF, Arja, Frp, H, Fastboendes liste, Uavhenging Kåre Olli
Isak Mathis O. Hætta (vara Line Kalak)

Forslag 2 og 3 trekkes.

Sametingets plenum - 040/18

Saken påbegynt 15.06.18 kl. 10.45

Forslag 1, NSR, SP, ÅsG og Flyttsamelista:

Mathis Nilsen Eira, NSR (vara: Inger Marie Gaup Eira, JOHT)

Måret Guhttor, NSR (vara: Fred Johnsen, SP)

Forslag 2, Arbeiderpartiet:
Marit Kirsten Anti Gaup, AP (vara Ingar Eira, AP)

Forslag 3, Samefolkets parti:
Line Kalak (vara Nils Gaup)

Forslag 4, Ap, Sfp og partipolitisk uavhengig Elisabeth Erke.
Line Kalak (vara Ingar Eira, Ap)

Forslag 5, NKF, Arja, Frp, H, Fastboendes liste, Uavhenging Kåre Olli
Isak Mathis O. Hætta (vara Line Kalak)

Forslag 2 og 3 trekkes tilbake.

Votering

Av 39 representanter var 37 til stede. Voteringen ble gjennomført etter forholdstallprinsippet, der 3 representanter med personlige vararepresentanter skulle velges:

- Forslag 1 fikk 20 stemmer
- Forslag 4 fikk 9 stemmer
- Forslag 5 fikk 8 stemmer

Protokolltilførsler

Det ble ikke fremmet noen protokolltilførsler i saken.

Taleliste og replikkordskifte

	Innlegg	Replikk
1	Mathis Nilsen Eira	
2	Runar Myrnes Balto	
3	Ann-Elise Finbog	

SP - vedtak:

Nytt medlem til Finnmarkseiendommen:
Mathis Nilsen Eira, NSR (vara: Inger Marie Gaup Eira, JOHT)
Máret Guhttor, NSR (vara: Fred Johnsen, SP)
Line Kalak (vara Ingar Eira, Ap)

saken avsluttet 15.06.18 kl. 11.05

Undertegnede har lest gjennom protokollen, og finner de bokførte beslutninger å være i overensstemmelse med Sametingets vedtak.

Karasjok, 12.06.2018 - 15.06.2018

Plenumsledelsen

Tom Christer Sottinen
leder

Tor Gunnar Nystad
nestleder

Aili Guttorm

Thomas Åhren

Kåre Ivar Olli